KRALJICA

SRDACA

KNJIŽNICA »MARIJE« — KNJIGA 3

Dr o. JERONIM ŠETKA

KRALJICA SRDACA

RAZMATRANJA O MAJCI BOŽJOJ

SPLIT 1969.

S dopustom

Biskupskog ordinarijata u Splitu od 15. II 1969, br. 602/69, i Franjevačkog provincijalata Provincije Presv. Otkupitelja (Split — Dobri) od 18. II 1969, br. 126/69.

Izdao i odgovara:
prof. o. Vjenceslav Glibotić, urednik lista »Marija«
Kazališni trg 3 — Split

Tisak: »Slobodna Dalmacija« — Split

PREDGOVOR

Kad se pojavi ova knjiga razmatranja, netko će možda reći ili pomisliti: Opet novi »svibanj«! Zar je to trebalo, kad ih već toliko imamo? Nije li bilo važnije nešto drugo, korisnije tiskati? Odgovaram sa svecima: O Mariji nikad dosta! Davno je rekao sv. Bernard: Mnogo' je divnih stvari rečeno o Bogorodici, ali još uvijek nije o njoj sve rečeno; još joj uvijek nije dovoljna slava iskazana! Marija je Majka, a govor o Majci i s Majkom nije nikad suvišan, nepotreban, nekoristan.

Onda, tko govori o majci, govori i o sinu. Tko govori o Mariji, govori i o Isusu, propovijeda Evanđelje. Pače, najbolji je način propovijedanja Evanđelja — govoriti o Majci Božjoj. To pravi kršćani vrlo dobro razumiju. Isus je Mudrost Božja, koja je po Mariji postala mlijeko za hranu ljudima. Isus je po Mariji došao na svijet, po Mariji treba da vlada. Tko želi naći Isusa, mora ga tražiti s Marijom, kod Marije. Isusa nalazimo na Marijinim rukama. Isus se nikad ne dijeli od svoje Majke! Isus je svjetlo, a Marija je zora koja to svjetlo najavljuje. Isus je rosa, a Marija je nebo otkud ta rosa pada. Isus je milost; daje nam ga Marija, »Majka milosti«. Marija je središte našega Vjerovanja: Isus je »rođen od Marije Djevice«! Bl. Djevica jest najslađi, najpotpuniji izraz Božje dobrote, milosrđa, ljubavi.

Poseban je cilj ovim razmatranjima: pripraviti duše na najuzvišeniji čin duhovnog života — na obnovu krsnog zavjeta, posvetu Isusu po rukama presvete Djevice, u duhu nauka sv. Ljudevita Grignona M. Zato se u razmatranjima opširno tumači: kako je veliko Marijino dostojanstvo; kako su uzvišene njezine povlastice; kako su savršene njezine kreposti; kako je značajna njezina uloga u djelu našega otkupljenja, našega kršćanskog života, za pojedince, za obitelji, za Crkvu, za društvo...; koliko je važno biti pobožan Majci Božjoj, njoj se savršeno posvetiti itd. Bilo bi najljepše posvetu obaviti na kraju svibanjske ili listopadske pobožnosti. Zato se na kraju ove knjige nalazi pripravna i posvetna

molitva. A tko obavi takvu posvetu Majci Božjoj, može se — a ne mora! — upisati u Bratovštinu »Marija kraljica srdaca« koja kod nas u Hrvatskoj postoji u Svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske (A. Jonića 3 — Sinj). Tako će postati dionik molitava i drugih dobrih djela svih članova Bratovštine na svijetu. Ova će razmatranja postići cilj, ako kod kršćana barem malo povećaju pobožnost i ljubav prema Majci Božjoj, ili barem jednu dušu navedu da se s velikom ljubavlju i revnošću posveti Majci Božjoj.

Ništa me više — veli sv. Bernard — ne veseli, ali me ništa više i ne straši, nego govoriti o slavi Djevice Marije! To je razumljivo. Marija je naša Majka. Zato je razgovor o njoj ugodan. Ali ona je i Majka Božja, njezino je dostojanstvo neopisivo. Tko o njoj može dolično govoriti? Ako se velikani Crkve, veliki Marijini štovatelji i ljubitelji straše o njoj govoriti, kako da se ne strašimo mi obični smrtnici? Kad je glasoviti Fra Angelico htio slikati lik Majke Božje, najprije se dugo molio, a onda je slikao... Slikao je polako, pomnjivo; slikao je i brisao, pa opet slikao i plakao, jer mu nije uspjelo naslikati što je želio. A kad je ipak sliku dovršio, napisao je na njoj: Djevice Marijo, nije tebi slična! Slično je u ovome času i moje raspoloženje. Kad ponovno čitam ova razmatranja, moram priznati: Pa to ni izdaleka nije onako uzvišeno i lijepo, kako se o Majci Božjoj može i mora govoriti! Međutim, ona je predobra Majka, pa će rado saslušati i tepanje svog djeteta koje ju želi ljubiti i proslaviti.

Neka su razmatranja nešto duža. Želio sam da predmet bude u cijelosti zaokružen, obrađen, da svako razmatranje može poslužiti ne samo za zajedničku (svibanjsku ili listopadsku pobožnost, za propovijed i sl.) nego i za privatnu pobožnost, duhovno čitanje, promatranje.

U razmatranjima se katkada spomenu izrazi: ukazanje, viđenje, čudesa, obećanja i sl. S obzirom na značenje i istinitost tih i sličnih izraza, potpuno se podlažem neprevarljivom sudu Crkve.

Zahvaljujem, na kraju, uredniku časopisa »Marija« prof. o. Vjenceslavu Glibotiću, koji mi je dao mnogo lijepih savjeta i najspremnije prihvatio prijedlog da se razmatranja tiskaju među izdanjima Knjižnice »Marija«. Neka mu Marija naplati!

SVIBANJ

1. — Kršćani s posebnim veseljem slave *svetkovine nebeske Majke*. Nijedna im svetkovina ne donosi toliko miline, radosti, utjehe koliko svetkovine koje ih sjećaju na otajstva iz života presvete Djevice. U te se dane djeca nebeske Majke djetinjski vesele odlikama i krepostima Marijinim, stavljaju se pod njezinu zaštitu, mole je za zagovor.

Iako je preko godine velik broj Marijinih svetkovina, ipak se čini kao da one rijetko dolaze, kao da prebrzo prođu. Pobožni kršćanski osjećaj vjernika želi što češće slaviti onu po kojoj imamo Početnika života, pa joj — uz brojne svetkovine — posvećuje još svakog dana: *jutro, podne, večer;* u svakoj sedmici jedan cijeli dan — *subotu.* A jer je i to sve premalo, pobožnost vjernika od starine posvećuje Mariji i jedan cijeli mjesec u godini. Dakle, cijeli mjesec molitve, razmišljanja i pjesme u čast Majke Božje!

Koji su mjesec pobožni vjernici posvetili svojoj Majci i Kraljici? Ne treba se dugo domišljati. Najboljoj i najljepšoj Djevici trebalo je posvetiti najljepši mjesec. I kršćanski zanos vjernika posvećuje Mariji *mjesec zelenila i cvijeća — svibanj.* Ta koji mjesec ljepše od svibnja dolikuje da bude posvećen onoj na koju Crkva primjenjuje pohvale Mudrosti, pa je uspoređuje s najkorisnijim biljkama i s najljepšim cvijećem: s maslinom, lozom, palmom, cedrom; s ljiljanom, ljubicom, ružom (isp. Sir gl. 24). Koji mjesec ljepše od svibnja dolikuje onoj koja je ljepša nego cvijet poljski, ljiljan dolinski, ruža u perivoju, ljubica u šikari; onoj koja je »najljepši cvijet Raja« (sv. Fortunat), najljepši cvijet neba i zemlje, svega stvorenoga?

2. — Ne zna se sigurno tko je među kršćanima *prvi* počeo u svibnju Mariji iskazivati posebno štovanje. Neki misle da je to bio *bl. Henrik Suzon* († 1366). Kad je u svibnju čuo neukusne pjesme, on je počeo pjevati pobožne pjesme svojoj ljubljenoj nebeskoj Majci, kititi njezin kip u vrtu cvijećem i pobožno joj se moliti. Drugi pišu kako je *neki nepoznati mladić* jednog svibnja u Rimu skupio prijatelje da zajedno pjevaju litanije pred slikom Majke Božje, pred kojom su gorjele svijeće. Iz dana je u dan dolazilo sve više svijeta. Svibanj je ustanovljen. Mnogo je općenitije mišljenje da je prvi *sv. Filip Neri* (1515—1595) u svibnju okupljao rimske dječake oko Marijine slike, poticao ih da tu sliku urese prvim proljetnim cvijećem i činima kreposti. S njima bi pjevao litanije, govorio bi im o Majci Božjoj.

Svakako, *u 18. st.* već je po svoj Italiji *ustaljena* i vrlo raširena *pobožnost u čast Kraljice svibnja.* Ovako se obavljala: Oltar sa slikom ili kipom Majke Božje uresio bi se svjetlom i cvijećem; molio se ružarij i litanije; čitalo se razmatranje; na kraju se odredio cvjetić ili čin kreposti koji će se vršiti, pobožni uzdah koji će se ponavljati. Mjesec se svršavao s posvetom bl. Djevici. Iz Italije se pobožnost raširila po ostalim evropskim državama i danas se obavlja po cijelom kat. svijetu. Crkva tu pobožnost svim vjernicima toplo preporučuje.

3. — Na pragu smo Marijina mjeseca, Marijina svibnja. Kolika li se radost i milina razliva našom dušom! Kako li živo kucaju naša srca! Posebno veselo raspoloženje čini nas spremnim da se odazovemo glasu Crkve, koja nas večeras pozivlje da se pridružimo pobožnim vjernicima cijeloga svijeta, pa da kroz ovaj mjesec u zanosu srca i duše, molitvom, razmatranjem, pobožnom pjesmom slavimo odabranu između žena, Kraljicu neba i zemlje, Majku Božju i Majku našu. Neka nas *kroz ovaj mjesec* sve izdiže prema nebeskim visinama, prema prijestolju naše Majke i Kraljice.

Neobične ljepote, kojima se priroda zaodijeva u ovo najljepše godišnje doba, neka budu poticaj da svaki dan podižemo svoje oči k onoj koja je bila u naumu svemogućega Boga kad je stvarao ljepote vidljivoga i nevidljivog svijeta.

Proljetno zelenilo šuma i livada, gora i dolina; ljepota, šarenilo i miris cvijeća neka upravi radosne kucaje naših kršćanskih srdaca k onoj koja je ljepša od najljepšega proljetnog cvijeta, ures i kruna svih stvorenja!

Divne prirodne ljepote neka nas u ovom svibnju sjećaju na onu koja je prekrasni vrt rajske ljepote, u kojemu pod suncem Božje milosti cvatu sve kreposti, u kojem je sam Svevišnji našao ugodno prebivalište.

Ovo proljetno doba, kad se čitava priroda budi na novi život, neka naše misli diže k onoj, koja je sa svojim božanskim Porodom uništila carstvo smrti i ljudima donijela novi život.

4. — Dođi da ti pokažem Zaručnicu! Tako je rekao anđeo Piscu knjige Otkrivenja (Otk 21, 9). To isto Duh Sveti govori danas preko mene svima vama: *Dođite da vam pokažem Zaručnicu Božju.* Dođite da vam u razmatranjima kroz ovaj svibanj pokažem Zaručnicu svemogućega Boga. Dođite da vam otkrijem ljepotu, odlike, kreposti, dostojanstvo, moć i slavu Zaručnice Božje. A upoznavši ljepotu, dostojanstvo, moć bl. Djevice, Božje Zaručnice, lako ćete razabrati kako je svakome kršćaninu potrebno da Mariju

mnogo štuje i ljubi, da nju u pomoć zazivlje. Doznat ćete kako je svima nužno steći duboku, pravu pobožnost prema presv. Djevici; kako je svima potrebno potpuno se posvetiti Majci Božjoj, da bismo se tako stavili pod zaštitu Marije — Kraljice srdaca, da bismo tako osigurali svoju sreću u vremenu i u vječnosti.

5. — Da naša svibanjska pobožnost bude Mariji mila, da svojom posvetom — što ćemo je na kraju svibnja obaviti — ugodimo nebeskoj Majci i Kraljici, *potrebna* nam je *pomoć s neba. Zato molimo* svaki dan Duha Svetoga da nas on rasvijetli da što bolje upoznamo njegovu bezgrješnu Zaručnicu; neka nas nadahne, neka nam pokaže najbolji način kako ćemo se za posvetu Majci Božjoj dostojno pripraviti; neka nas nauči kako ćemo Mariju savršeno ljubiti i njoj služiti. A samu nebesku Majku molimo da se udostoji primiti nas u broj svojih odabranika, da nas učini svojim pravim štovateljima.

Kroz ovaj lijepi mjesec *molit ćemo* dakako Boga, po zagovoru bl. Djevice, *i za ostale naše potrebe.* Velike su i mnogobrojne te naše potrebe, duhovne i vremenite. A Marija, Majka Božja i Majka naša, sigurna je pomoćnica. Od nje dolaze najbolji savjeti u sumnji, utjeha u žalosti, sloga i mir u obitelji, pomoć u svakoj potrebi. Stoga se njoj svi bez prestanka molimo.

U ovo vrijeme velikih grijeha, otpada od Boga, u doba velikih nemira, nesigurnosti, svi mi *u duhu Fatimskih poruka* Majke Božje, *u duhu poruka Sv. O. Pape* kroz ovaj mjesec molimo ružarij za obraćenje grješnika i mir u svijetu.

Stare firentinske kronike donose kako su na prvi dan svibnja mladići nosili pred prozore svojih zaručnica rascvalu granu cvijeća, zvanu »Maio«. I mi kroz ovaj mjesec *donosimo Mariji,* svojoj Majci i Kraljici svoj »Maio«. Donosimo joj ne samo propadljivo cvijeće iz svojih vrtova nego cvijeće trajne vrijednosti, cvijeće kreposti, posebno: ljiljan čistoće, ljubicu poniznosti, ružu ljubavi. Ako možda takvo cvijeće sada ne raste u našem srcu, posadimo ga i odgojimo u ovom Marijinu mjesecu! Razveselimo svoju nebesku Majku nasljedujući što bolje njezine kreposti.

Budemo li se kroz ovaj mjesec Mariji molili, o njoj razmišljali, njezine kreposti nasljedovali i njoj se posvetili, ona će nam isprositi obilje Božjih darova; ona će nas pratiti kroz život i dovesti u nebo gdje ćemo s anđelima i svecima slaviti vječni svibanj u vječnom proljeću.

PREODREĐENA

1. — Isus je uzrok i središte, kruna i Kralj svih stvorenja. Od njega primaju milost anđeli i ljudi. Nitko ne dolazi k Ocu nego po Isusu, koji je za sve ljude put, istina i život. S Kristom je najuže sjedinjena njegova Majka. Ona je sa svojim Sinom uzrok, svrha (»concausa«) svega stvorenoga. Sve je stvoreno radi Krista i njegove Majke. Isus i Marija, *Kralj i Kraljica neba i zemlje*, anđela i ljudi, prvi su u misli Božjoj. Prije nego je išta stvoreno, Bog misli na utjelovljenoga Krista i njegovu Majku.

Prema tome, nije Sin Božji odredio postati čovjekom nakon Adamova grijeha. Da naši praroditelji i nisu sagriješili, on bi postao čovjekom. Samo što u tome slučaju ne bi trpio, nego bi se pojavio kao Kralj u slavi i veličanstvu. Majka Kristova, bl. Djevica Marija, nije žena koju je Gospodin slučajno u punini vremena našao, uzeo za Majku svome Sinu. *Marija* je *prije svih vjekova* izabrana, *preodređena* za svoju jedintvenu ulogu, da bude Majka Otkupitelja ljudskoga roda (Sv. Bernard). Marija je — kaže veliki Pjesnik — »uporna meta nauma vječnoga« (Dante, Raj 33, 3). Crkva na Mariju primjenjuje riječi Mudrosti: Gospodin me stvori kao počelo svoga djela, kao najraniji od svojih čina, u pradoba (Izr 8, 22).

Bog je već unaprijed odredio da se *Mariji i njezinu Sinu imaju* pokloniti, *služiti* im svi stvorovi, *anđeli i ljudi*. Poklon Isusu i Mariji bit će i za anđele i ljude uvjet da budu pripušteni u vječnu slavu. Da iskuša vjernost anđela, Bog ih je stavio na kušnju: unaprijed im je pokazao Majku Božju s Djetetom i zatražio je da se poklone. *Lucifer* s palim anđelima prezreo je utjelovljenoga Boga i njegovu Majku, pa je bačen u pakleni ponor. *Sv. Mihovil* i drugi anđeli poklonili su se Isusu i Mariji u vjeri i ljubavi i pripušteni su vječnom gledanju i uživanju Boga.

Kao anđeli, tako su *stavljeni na kušnju i ljudi*. Anđeli su prokušani svaki za se; Adam i Eva iskušani su za se i svoje potomstvo. Na žalost, naši praroditelji nisu izdržali kušnje. Zaveo ih je Lucifer. Međutim, Bog se smilovao Adamu i Evi, kao i njihovu potomstvu; oprostio im je, i to — misli sv. Bernardin S. — radi Marije, koju je već onda ljubio. Odmah iza pada Bog obećava Adamu i Evi spasenje. *Obećanje spasenja* staro je kao i izreka osude, smrti. Isti dan pad i nada (Bossuet). Prema Božjem planu, vječna Riječ ostavit će 99 ovaca (sve korove anđeoske!) da potraži izgubljenu ovcu — ljudski rod, da prikaže žrtvu i otkupi palo čovječanstvo. Sin Božji postat će čovjekom, rodit će se od čiste, bezgrješne, odabrane žene, koja će biti u vječnom neprijateljstvu s Luciferom, zmijom,

kojoj će konačno satrti glavu. I od početka pa do kraja sva je povijest ljudskoga roda ispunjena borbom između Žene i zmije. Žena, koja će satrti glavu zmiji, živi u svijesti čovječanstva od Adama do posljednjega čovjeka što će na zemlji živjeti. Vjekovi su za njom čeznuli. Njezin je dolazak Bog brižno pripravio.

2. — Bog je odabrao jedan narod i povjerio mu misiju da pripravi put Ženi koja će donijeti spas čovječanstvu. Taj *odabrani narod* — Izrael postao je središte života i misli čovječanstva. Ni Grci ni Rimljani nisu imali slične misije. U izraelskom je narodu *sve* bilo *usredotočeno oko obećane Žene* i njezina Sina koji imaju doći. Sve su *svete knjige* Izraelskog naroda, knjige Staroga zavjeta, pod dojmom prizora koji je opisan na prvim stranicama Knjige Postanka, pod dojmom riječi što ih je Bog rekao zmiji: Neprijateljstvo ja zamećem između tebe i Žene! (Post 3, 15) Najljepše stranice Sv. pisma odnose se, primjenjuju se na obećanu Ženu, na bl. Djevicu Mariju. Na Mariju se primjenjuju pohvale što ih Pjesma nad pjesmama izriče u počast izabrane, prekrasne zaručnice, jer je Marija odabrana, prekrasna Zaručnica samoga Boga. Na Mariju se primjenjuju pohvale što ih Sv. pismo izriče u počast Mudrosti, jer je Marija dala svijetu utjelovljenu Mudrost, Sina Božjega. Najljepši psalmi slave veliko Božje kraljevstvo, Krista Kralja svega stvorenoga. Time se izriče slava i Majci vječnoga Kralja, Kraljici svega stvorenoga. Proroci navješćuju dolazak Žene koja će kao djevica roditi onoga kojemu će ime biti Emanuel — Bog s nama (Iz 7, 14). Njezina će bol biti velika kao more (isp. Tuž 2, 13).

Posebno su Izraelce sjećale na Otkupiteljevu Majku *neke starozavjetne žene*, uzori kreposti, junaštva, ljepote. *Sara* — Abrahamova žena imala je jednoga sina, oca velikog potomstva. Marijin jedini Sin Isus donio je spas, blagoslov, otkup cijelom ljudskom rodu. *Rebeka*, čista djevica, preodređena žena sinu Abrahamovu Izaku, koja daje vodu slugama i devama (Post. gl. 24), slika je prečiste Djevice Marije, koja uz Isusa crpe vodu milosti na najbistrijim izvorima pa daje pravednima i nepravednima.*Rahela*, koja je rodila Josipa, spasitelja zemlje Egipta (Post 30, 25), slika je Marije koja je rodila Isusa, Spasitelja svijeta. *Egipatska Marija* bdi uz kolijevku brata Mojsija na Nilu (Izl 2, 3 *ss.*); Majka Otkupiteljeva bdi uz tvrdi ležaj svoga Sina, uz jaslice i uz križ. Kad se *Noemi* povratila iz Moaba u Betlehem, govorila je: Ne zovite me Noemi (lijepa), nego Mara (gorka), jer me Svemogući gorčinom ispunio (Rut 1, 20). Noemine boli slika su onih boli u koje je bila uronjena Marijina duša za vrijeme Isusove muke. *Ruta*, koja je na njivi Booza sakupljala klasje (Rut gl. 2), slika je Majke Božje koja na njivi Crkve sakuplja, obraća grješnike. Junačke žene *Debora* i *Jaela*, koje izbav-

ljaju Izraela od neprijatelja Sisere (Suci gl. 4 i 5), slike su Marije koja je satrla glavu paklenoj zmiji i sa svojim Sinom spasila ljudski rod. Kad je *Judita* odsjekla glavu asirskom vojskovođi Holofernu (Jdt gl. 13) i oslobodila svoj grad Betuliju, slavio ju je Ozija: Blagoslovljena bila, kćeri, od Boga Svevišnjega više od svih drugih žena na zemlji! (Jdt 13, 18) Veliki svećenik Joakim i starješine sinova Izraelovih slavili su je: Ti si slava Jeruzalema! Ti si najviši ponos Izraela! Ti si uzvišena dika roda našega! (Jdt 15, 9) Te lijepe pohvale primjenjuje Crkva na Mariju koja je sa svojim Sinom oslobodila ne jedan grad nego čitav ljudski rod. *Estera,* koja je pred kraljem Ahasverom našla milost za se i svoj narod (Est gl. 7), slika je bl. Djevice koja je pred Bogom našla milost za se i sve Adamove potomke. Sve te žene samo su blijede slike Marijine. One imaju samo pokoje dobro svojstvo, dok bl. Djevica ima sve njihove odlike u najsavršenijoj mjeri.

Duhovni pisci nalaze u *Sv. pismu Staroga zavjeta mnogo simbola* koji prikazuju različita obilježja Marijine uloge. Tako, npr., *golubica,* koja je Noi u korablju donijela list masline (Post 8, 11), slika je Marije koja donosi mir čovječanstvu. *Duga,* koja se ukazala poslije potopa (Post 9, 16) — znak izmirenja između Boga i svih živih bića — slika je Majke Božje. Kao što je duga odraz sunca, tako je Marija odraz Isusa, znak prijateljskog ugovora između Boga i čovjeka. *Ljestve Jakovljeve* (Post 28, 12. 13) slika su Majke Božje po kojoj ljudi uzlaze u nebo. *Grm,* koji gori a ne izgara (Izl 3, 2), slika je Marijina djevičanstva. *Zavjetni kovčeg,* načinjen od najfinijeg drveta, iznutra i izvana pozlaćen (Izl 25, 10—16), u kojem su se čuvale ploče Zakona i mana, slika je Marije, koja je živi kovčeg, u kojoj je boravio vječni Zakonodavac ljudi, živi Kruh Isus Krist. U *čudesnoj rosi* na runu Gideonovu (Suci 6,36—40) vide sv. Oci sliku čudesnog začeća Isusova u krilu Djevice Marije. *Ilijin oblačić,* koji donosi veliki dažd (1 Kr 18, 44) simbol je Majke Božje koja nam je dala Isusa, a s njime kišu milosti itd.

Tako je, eto, Bog preko objave, preko proroka, služeći se tipovima odabranih žena, različitim simbolima pripravio ljude za pojavu, za dolazak Otkupiteljeve Majke. S Izraelcima, s izraelskim narodom čekali su je svi potomci Adama i Eve kao onu s kojom će početi na zemlji novo doba. Marijina je pojava u središtu pažnje svih naroda, svih vjekova — »negotium saeculorum« (sv. Bernard). Njezin je dolazak svrha Zakona, ispunjenje slika — simbola (Pio X). Njezin će kult biti hrana svih vremena, radost vječnosti.

I kad se konačno na zemlji pojavila, nije bilo čuđenja nego radosti. Nebo se razveselilo i pozdravilo je preko Anđela: Raduj se, milosti puna! (Lk 1, 28) Zemlja se razveselila i pozdravila je preko Elizabete: Najblagoslovljenija si ti među ženama! (Lk 1, 42).

BEZGRJEŠNA

1. — Bog je stvorio čovjeka sretnim. Uresio ga je posvetnom milošću i drugim naravnim i vrhunaravnim darovima. Postavio ga je u mjesto uživanja i radosti — u raj zemaljski. Iza određenog vremena užitka i radosti na zemlji, imao se čovjek preseliti u vječnu radost na nebu.

Bog je, međutim, htio da čovjek svoju sreću donekle sam zasluži, pa ga je stavio na kušnju. Ako kušnju izdrži, bit će sretan; ako zapovijed Božju prekrši, bit će nesretan. Na žalost, naši praroditelji, zavedeni od sotone, prekršiše Božju zapovijed. Time izgubiše dragocjeno blago posvetne milosti, prijateljstvo Božje. Zato su bili istjerani iz raja zemaljskoga. Njihov je razum potamnio, volja oslabila. U biću im se pojave zle sklonosti, strasti, koje se otimlju vlasti razuma. Nadođoše zatim i druge nevolje (bolest, glad itd.) i napokon strašna tjelesna smrt. I, što je najgore, sve te nevolje navukoše naši praroditelji ne samo na se nego i na čitavo svoje potomstvo, na sve ljude, na sve nas. Zato se njihov *grijeh* zove *»istočni« (izvorni),* jer svi mi ljudi »ističemo« (izviremo), rađamo se okaljani tim grijehom.

Koliko je veliko zlo grijeh, pa i samo jedan grijeh, zbog kojega na ljudski rod dođoše tolike patnje! Svi ljudi trpe te patnje, jer svi dolaze na ovaj svijet okaljani ljagom istočnog grijeha. Zar zbilja svi?

2. — Sv. pismo donosi kako je kralj Ahasver izdao naredbu da mu se nitko nepozvan ne približava. Ali kad je preda nj nepozvana došla kraljica *Estera,* kralj se ne ljuti nego govori: Ne boj se, nećeš umrijeti — naša je uredba za obične ljude. Priđi! (Est 5, 1 f) Sasvim su nam razumljive Ahasverove riječi: Estera je njegova ljubljena žena. Isto tako zakon o istočnom grijehu vrijedi za sve ljude, samo ne vrijedi za Majku Spasiteljevu.

Neki su pravednici radi buduće svoje službe bili posebnom Božjom milošću već u utrobi svoje Majke očišćeni od istočnog grijeha (prorok Jeremija, sv. Ivan Krst., sv. Josip). *Marija* nije očišćena nakon začeća u utrobi majke, nego je očuvana u samome času začeća, te u grijeh uopće nije pala. Ona je prije vječnosti odabrana za Majku Božju, po njoj ima započeti obnova ljudskog roda. Zbog te svoje jedinstvene uloge ona je *očuvana od istočnog i od svakoga drugog grijeha.* Kao što su se jednom vode Jordana zaustavile kad se nosio starozavjetni kovčeg, tako su se vode istočnog grijeha zaustavile pred pojavom Marije, toga novozavjetnog kovčega, koji je posvetio Previsoki. Kao Majka Otkupitelja svijeta, kao svetište Božanstva, Marija je svetija od starozavjetnog kovčega

i svetog šatora, ljepša od hrama sionskoga. Na njoj nema nikakve ljage, nikakva nedostatka, nikakve nesavršenosti.

Marija je odabrana Kćerka Boga Oca, premila Majka Boga Sina, ljubljena Zaručnica Duha Svetoga. Ne može se zamisliti da će Bog Otac išta uskratiti svojoj odabranoj Kćerki, da je neće učiniti čistom, neokaljanom, da bude dostojna Majka njegova Sina. Ima li tko koji bi mogao svoju majku ukrasiti svim savršenostima, pa da to ne bi učinio? Zar Sin Božji, koji je svemoguć, neće svoju Majku ukrasiti svim mogućim milostima, darovima? Zar će on uzeti za Majku ženu koja je bila pod vlašću sotone, koja je grijehom okaljana? Njegova je Majka otajstvena Žena koja ima biti u vječnom neprijateljstvu s paklenom zmijom (Post 3, 15); ona ima satrti glavu zmiji. Zar će Isus dopustiti da se sotona pohvali, uzraduje kako je Majka Otkupitelja bila pod njegovom vlašću? Ne, toga Isus ne može dopustiti. On može reći sa Psalmistom: Dušmanin moj neće se veseliti nada mnom! (Ps 41, 12) Tko svoj stan, svoju kuću najprije iznajmljuje svome neprijatelju? Zar će Isus Srce svoje Majke pripustiti za stan sotoni paklenoj prije nego se sam u njemu nastani? Možemo li zamisliti da će se Isus ikada zastidjeti svoje Majke jer je bila pod vlašću sotone? Onaj koji naređuje da častimo roditelje zar neće sam častiti svoju Majku i ukrasiti je svim milostima, svim najljepšim darovima srca i duše, prirode i milosti? Kako se može pomisliti da Duh Sveti neće svoju ljubljenu Zaručnicu očuvati od grijeha?

Kao Majka Božja Marija je preodređena da bude *Kraljica anđela.* Anđeli nisu okaljani grijehom. Zar da njihova Kraljica bude manje čista od njih?

3. — *Crkva je uvijek vjerovala da na divnom liku Majke Božje nema nikakve ljage grijeha.* Davno je rekao sv. Augustin: »Kad se radi o grijehu, radi časti Isusa Krista, neću da govorim o Mariji.« Marija je kao Majka Otkupiteljeva oslobođena od svakog grijeha. Slično su svi sveci, svi *crkveni naučitelji* slavili Marijinu bezgrješnost. Sve su *pobožne duše* uvijek vjerovale da na Majci Božjoj nema grijeha. Od starine se svetkuje i *blagdan* Marijine *bezgrješnosti* (na Istoku od 7. st., na Zapadu — najprije u Napulju — od 9. st.). Pače mnogi heretici dok niječu druge kršćanske istine, ne diraju u Marijinu bezgrješnost. I sam Kuran (gl. 3, v. 37) navodi kako anđeli govore Mariji: Bog te izabrao, izuzeo te od svake ljage, odlikovao te među svim ženama svemira.

Istina je, ponekim je crkvenim naučiteljima bilo teško razumjeti kako se mogu shvatiti riječi sv. Pavla da su u Adamu svi sagriješili (Rim 5, 12), ako je bl. Djevica izuzeta od grijeha; kako se može reći da je Isus opći otkupitelj, ako je Marija začeta bez grijeha. *Tajnu* je *razjasnio* oštroumni naučitelj *bl. Ivan Duns Skot.*

Zbog osobitog dostojanstva Marijina — tumači Duns Skot — dolikovalo je da je Bog očuva od grijeha. Bog je to mogao učiniti. Ako je dolikovalo, ako je to Bog mogao učiniti, on je to bez sumnje učinio. Nije time rečeno da Marija nije otkupljena. Isus je svim ljudima, pa i Mariji, zaslužio milost. On je sveopći Otkupitelj čitavog čovječanstva, pa i Marijin. Ali je ipak razlika između nas i Marije. Sve nas grješne ljude Isus je oslobodio od grijeha u koji smo upali. Na Mariju je Bog primijenio najsavršeniji način otkupljenja. Predvidjevši zasluge Kristove, Bog nije dopustio da Marija padne u grijeh od kojega bi je trebalo oslobađati. I Marija je otkupljena i posvećena krvlju Isusovom, ali je ta krv od nje uzeta. Ta je krv potekla iz Marijina prečistog Srca. Krv Kristova krv je Marijina; tijelo Kristovo, tijelo je Marijino. U Marijinu Srcu izvor je i početak krvi Isusove. To Srce nije smjelo biti ni časa pod vlašću sotone. Vrlo lijepo zaključuje umni *Bossuet:* Ako je krv Kristova moćna da opere, zar nije snažna da očuva? A ako može očuvati, zar nije nikoga očuvala? Zar nema barem jedno stvorenje tako očuvano? A ako ima, zar to nije Majka Božja?

Crkveno je Učiteljstvo potvrdilo uvjerenje vjernika, svetaca i naučitelja. *Papa Pio IX* bulom *»Ineffabilis«* dne 8. XII 1854. *proglasio je kako je od Boga objavljena istina da je bl. Djevica Marija očuvana od istočnog grijeha* u prvom času začeća zbog predviđenih zasluga Isusa Krista. A nauk Crkve potvrdila je sama bezgrješna Djevica, kad se 4 godine kasnije ukazala u Lurdu i za se rekla: »Ja sam Bezgrješno Začeće!«

Divna *povlastica* savršene *bezgrješnosti udijeljena je samo Mariji.* Svi mi ljudi, pa i najsvetiji među nama, moramo s Davidom priznati: U grijehu me zače majka moja! (Ps 51, 7) Jedino je Majka Božja od grijeha očuvana. Samo ona može reći: »Ja sam Bezgrješno Začeće!« Dok svi mi ljudi, tužni sinovi Evini, uzdišemo pod teretom Adamova grijeha i zaslužujemo da Bog odvrati od nas svoj pogled; samo Marija privlači oko Božje i zaslužuje da čuje ljubezni glas Božji: Gle, kako si lijepa! (Isp. Pj 1, 15). Dok na sve ljude pada ljaga Adamova sa strašnim posljedicama, samo je Marija sva čista, neokaljana; jedino o njoj Bog može reći: Samo je jedna savršena moja! (Isp. Pj 6, 9) Dok svi mi imamo grješne sklonosti, Marija nema nikakve zle sklonosti u svome bezgrješnom biću. Ona je sva čista, bez ljage grijeha, bez grješne sklonosti. Koliki li nas ponor od nje dijeli!

4. — Ponor, koji nas dijeli od Bezgrješne, nije nepremostiv. *Marijina bezgrješnost,* ljepota, slava — to je *naša svojina,* jer ono što pripada našoj nebeskoj Majci — to pripada i nama, njezinoj duhovnoj djeci. Bezgrješnost Marijina *početak* je *našega otkupljenja.* Neokaljana Djevica stoji na početku naše vjere, nade, spase-

nja. Ona navješta radost i sreću svemu svijetu. Marijino Bezgrješno Začeće otvara čiste putove Sinu Božjemu, pripravlja njegov dolazak na ovu grješnu zemlju, navješta povratak nevinosti iz raja zemaljskoga. Marijina je bezgrješna čistoća *najsavršenija priprava za veliko djelo Utjelovljenja Sina Božjega,* po kojemu smo otkupljeni od Adamova prokletstva i postali sinovi i kćeri nebeskog Oca. Marijina je bezgrješnost početak, izvor, iz kojega će poteći krv Isusova, koja po sakramentima teče i u našim žilama i nosi duh života cijelom tijelu Crkve (Bossuet). Marijina je bezgrješnost presjajna zvijezda, koja u noći Adamova prokletstva navješta dolazak sunca — Isusa Krista, koji će rastjerati tamu i donijeti svjetlo i toplinu Božje istine. Tako, dakle, Marijina bezgrješnost, veličina i slava pripada svima nama. Mi nismo samo tužni sinovi Evini, mi smo sretna djeca bezgrješne nebeske Majke.

Ali da blago Marijine bezgrješnosti postane stvarno naša svojina, moramo nastojati da budemo što sličniji prečistoj Djevici. Istina je, mi smo u grijehu začeti i rođeni, ali smo po sv. krštenju *oslobođeni od istočnog grijeha.* Naše su duše onda bile čiste, lijepe, bijele, urešene posvetnom milošću. Mi smo na usta kuma obećali da ćemo čuvati bijelu haljinu krsne nevinosti sve do smrti. Na žalost, nismo ostali vjerni tome obećanju. Došavši na dob razuma, svojim grijesima izgubili smo krsnu nevinost, postali smo robovi sotone, strasti... Da opet postanemo slični Mariji, dionici njezine bezgrješnosti i slave, ponovno moramo svoje duše čistiti, prati u sakramentu sv. ispovijedi; molitvom, pokorom, moramo Bogu pružiti naknadu za grijehe. Treba da češće obnovimo svoj *krsni zavjet,* te se tako što savršenije odrečemo sotone, grijeha, zlih sklonosti, da nam duša bude što sličnija Marijinoj.

Nimalo nam neće koristiti ako se divimo bezgrješnoj ljepoti naše nebeske Majke, ako miris Marijine bezgrješnosti za sobom ne povuče naše duše i naša srca. Nije dosta ponositi se što na početku naše kršćanske vjere stoji neokaljeni lik Djevice-Majke, ako kršćanska vjera nije preoblikovala naše biće. *Neće nam koristiti ako slavimo bezgrješnu Djevicu,* što je bila očuvana od grijeha, *a dopuštamo da grijeh slavi slavlje u našoj duši.* Ne pomaže nam isticati da je između Marije i sotone bilo vječno neprijateljstvo, ako mi nismo u neprijateljstvu sa sotonom, ako griješimo.

Zato nadasve cijenimo posvetnu milost, čistoću i neokaljanost duše, krepostan i bezgrješan život. Svladavajmo zle sklonosti, bježimo od grijeha i grješne prigode, jer je grijeh početak i uzrok svih naših nevolja; a bježanje, udaljivanje od grijeha početak je i izvor naše prave radosti i sreće.

ROĐENJE MARIJINO

1. — Rođenje djeteta u obitelji uvijek je radostan događaj. Ne smeta što novorođenče svoj dolazak na svijet najavljuje plačem. I u djetetu koje plače ima uvijek nešto što se smije — kaže jedan moderni pisac. Stari su pisci drugačije mislili. Neki pisci sv. knjiga proklinju dan svoga rođenja (Job 3,3; Jr 20,14). Propovjednik voli dan smrti nego dan rođenja (Prop 7,1). Sv. Crkva dan smrti svojih svetih nazivlje njihovim rođendanom, jer su se toga dana rodili na pravi, nepropadljivi nebeski život. Stoga *Crkva slavi* samo *dan smrti svojih svetih, a ne dan rođenja,* kad dolaze na ovaj svijet kao kandidati boli i smrti, okaljani istočnim grijehom, neprijatelji Božji, robovi sotone. Tu je Crkva *napravila samo tri izuzetka.* U toku crkvene godine slave se samo rođenja: Isusa, bl. Djevice Marije i sv. Ivana Krst. Isusovo, jer Bog; Marijino, jer je bezgrješna Majka Božja; Ivanovo, jer je najveći među rođenim od žene, jer je posvećen u utrobi svoje majke.

2. — *Kad se zemaljskim vladarima rodi sin, podanici se vesele, čestitaju, a još i ne slute da li se rodio usrećitelj,* oslobodilac, spasitelj naroda, ili možda kakav novi Neron, Domicijan; kakav krvnik, tiranin, ubojica. Stoga takva slava može biti velika besmislica. Kad se Napoleonu rodio sin, naredio je da zvonjava, pucanje topova najavi Francuskoj da se rodio nasljednik prijestolja. Malo poslije tome djetetu dade naslov »Kralj Rima«. A što je rekla budućnost? Napoleon je svršio svoj život na jednoj hridini u Oceanu, a sin mu je kao prognanik umro od tuberkuloze u Beču u dvadeset i prvoj godini života.

Sasvim je *drugačije kad Bog određuje budućnost* i ciljeve *rođenčetu. Kod rođenja sv. Ivana Krst.,* videći neobična znamenja, rodbina i prijatelji pitali su u čudu: Što će biti ovo dijete? (Lk 1, 66) A njegov otac, nadahnut od Duha Svetoga, proročanski odgovara: Ovo će djetešce biti prorok Previšnjega, jer će ići pred Gospodinom da mu pripravi putove! (Isp. Lk 1, 76). Te su se proročanske riječi ispunile. Ivan je bio preteča Isusov, navijestio je Isusov dolazak, a svoje uzvišeno poslanje završio je mučeničkom smrću.

3. — *Kod rođenja Majke Božje nema neobičnih vidljivih znakova.* Nitko od ljudi ne vidi veličine, sjaja, budućnosti toga djeteta. Ljudi pače i ne znadu za njezino rođenje. Najbliža rodbina zna tek da je to kći siromašnih roditelja Joakima i Ane. Možda još netko zna da roditelji potječu od slavnih predа. Otac joj Joakim (što znači »priprava Gospodnja«) potječe od slavne kraljevske porodice Davidove; a majka joj Ana (»ljubezna«) potječe od svećeničkog plemena Aronova.

Međutim, dok ljudi u njezinu rođenju ne vide ništa neobično, *njezinoj se veličini divi Nebo.* Kod njezina je rođenja slave anđeoski korovi kao dijete čuda, kao čistu, bezgrješnu, bez grijeha začetu. Anđeli su zadivljeni nad onim što se toga časa zbivalo na zemlji. Oni — kako pomišlja sv. Bernardin S. — toga dana ostavljaju rajske dvore, okupljaju se oko kolijevke Novorođene i u čudu pitaju: Koja je ovo što se diže kao zora, krasna kao mjesec, izabrana kao sunce? (Isp. Pj 6, 10). Na pitanje anđela odgovorit će Duh Sveti. Odgovor je vrlo kratak, a nalazimo ga u Evanđelju: To je Marija koja je rodila Isusa koji se zove Krist! (Mt, 1, 16) Nad kolijevkom toga djeteta stoji natpis: Majka Božja! I taj natpis kaže sve, kaže svu veličinu Novorođene. Biti Majka Božja — to je velika, samo njezina povlastica. *Dijete u kolijevci* — to je *Majka Božja,* Kraljica neba i zemlje, anđela i ljudi, Suotkupiteljica ljudskog roda; naša nebeska Majka, posrednica, zagovornica, djeliteljica milosti. To je dijete, dakle, veliko čudo svijeta, svetohranište svake milosti, hram vječnoga Kralja, oltar Božji, stvorenje od kojega je veći samo Stvoritelj (Sv. Petar Dam.). Tome djetetu bit će dano najveće dostojanstvo. To je ona koju su nestrpljivo očekivali nebo i zemlja, anđeli i ljudi, pravedni i grješni. Nebeski su korovi željno čekali čas da je pozdrave kao Kraljicu. Ona će otvoriti vrata Raja palom čovjeku, pa će se po njoj popuniti ispražnjene anđeoske stolice (sv. Vinko Fer.). Ona će nebeskim stanovnicima biti sreća, radost, kruna, biser vječnosti; ona će biti najljepši dijamant u Božjem dijademu.

4. — Unesrećeni *ljudski rod čeznuo* je *za njom* kao za onom koja će nebo približiti zemlji, koja će svima donijeti oproštenje, spasenje i sreću. To je ona obećana Žena koju su željno očekivali žalosni naši praroditelji i njihovi nesretni potomci, jer će ona popraviti njihov neposluh, satrti glavu paklenoj zmiji, popraviti ruševine njihova grijeha, otvoriti vrata Raja. To je ona za kojom su čeznuli starozavjetni patrijarsi, proroci, pravednici, jer su znali da kod njezine kolijevke počinje obnova palog čovječanstva. To je ono odabrano biće, na koje se odnosi proročanstvo Bileama o slavnoj zvijezdi Jakovljevoj (Br 24, 17). *Marija je presjajna zvijezda* nad obzorjem čovječanstva, presjajna *zornica, koja se pojavljuje prije sunca — Isusa —* i navješta njegov dolazak. Kad se pojavi zornica, znak je da svršava noć, da dolazi sunce, dan. Marijino rođenje zora je novoga vječnog dana; znak da svršava tama grijeha, bol, žalost; znak da počinje doba utjehe. Kao što zornica prima svjetlo i ljepotu od sunca i dovodi sunce, tako Marija prima ljepotu i dostojanstvo od svoga Sina Isusa i navješta njegov dolazak. Kao što zvijezda svijetli, a ne gubi svjetlosti, tako će Marija *roditi Isusa, a neće izgubiti djevičanstva.* Kao što je zornica kći i majka sunca, tako je Marija kći i Majka Božja. Kao što putnik u tamnoj noći, bolesnik u teškim bolima željno čeka zoru i dolazak dana, tako je patnički ljudski rod željno očekivao pojavu zvijezde Jakovljeve, zornice-Marije, koja će donijeti svjetlo svijetu. Kao što zora u noći donosi rosu zemlji, tako će Marija, moćnim zagovorom, natopiti duše rosom Božjih milosti.

5. — Kad se pojavila Zora vječnog dana, *kad se Marija pojavila* na pozornici stvorenja, njezinu su se rođenju uzradovali mnogi (isp. Lk 1, 14). S njezinim rođenjem *kucnuo je pravi čas radosti za anđele i ljude.* Beskrajnim nebeskim dvorima zaorila je radosna pjesma anđela, jer im se rodila Kraljica koja će ih ispunjavati radošću kroz svu vječnost. Suznom dolinom zemlje odjeknula je pjesma nebeskih stanovnika navješćujući radost svim ljudima, pravednima i grješnima, siromasima, bolesnima, svim patnicima. Pravednici se imaju veseliti, jer se rodila ona koja je uzrok radosti za sve ljude. Grješnici se mogu veseliti, jer im se pruža nada oproštenja, jer im se rodila ona koja će biti utočište grješnika. Svi patnici zemlje imaju razloga da se vesele, jer se rodila ona koja će za sva patnička srca biti utjeha žalosnih.

Sretni dan Marijina rođenja donio je radost nebu i zemlji, anđelima i ljudima, svim stvorenjima, pa i samom Stvoritelju. Da, *i sam svemogući Bog veseli se u času rođenja bl. Djevice* zajedno s anđelima i ljudima, zajedno sa svim svojim stvorovima. Veseli se, jer eto među Evinim potomcima ugleda biće koje mu je ugodilo od prvoga časa svojega opstanka, biće koje može reći: Svidjela sam se Svevišnjemu čim sam se pojavila među stvorenjima! Taj divni, bezgrješni, neokaljani, sebi slični stvor, u času rođenja, pozdravlja Svemogući: Sva si lijepa, i ljage nema na tebi! Veseli joj se Bog Otac kao svojoj jedinoj, odabranoj, savršenoj Kćeri. Veseli joj se Bog Sin kao svojoj budućoj Majci i željno čeka čas da sađe u njezino djevičansko krilo. Veseli joj se Duh Sveti kao svojoj Zaručnici, koju je obasuo najbiranijim milostima.

Pa dok se veseli nebo i zemlja, stvorovi i Stvoritelj, *dajmo i mi oduška svome veselju sjećajući se rođenja naše nebeske Majke.* Zajedno s anđelima u velikom poštovanju približimo se u duhu kolijevci Novorođene i s velikim veseljem slavimo njezin dolazak na našu zemlju. Recimo joj sa sv. Crkvom: Tvoje Rođenje, Djevice Bogorodice, naviješta radost svemu svijetu; jer je iz tebe izišlo sunce pravde, Krist Bog naš, koji je ukinuo prokletstvo i dao blagoslov; uništio smrt, dao nam život vječni.

IME MARIJINO

1. — Mi kršćani vjerujemo da postoji samo jedno ime u kojem ljudi mogu naći vremenitu sreću i vječno spasenje. To je *ime »Isus«*, koje je Otac nebeski dao svome Sinu i hoće da se tome imenu pokloni svako koljeno na nebu, na zemlji i u paklenom bezdanu (Fil 2, 10). Otac je nebeski sve stavio u ruke Sina i ime je njegova Sina tako veliko i moćno da ispunjava nebo i zemlju. Snagom toga imena pokreću se sva svemirska tjelesa; sja sunce, mjesec i zvijezde. U to ime naviješta se pomirenje neba i zemlje, Boga i čovjeka. U to ime apostoli propovijedaju Evanđelje, čine velika čudesa, sve zadivljuju, navode neznabošce da ostave krivoboštvo i prigrle nauk Evanđelja. U to ime uči Crkva od apostolskih vremena do danas svoj nebeski nauk. U to ime govore i danas svećenici svojim vjernicima, misionari neznabošcima. U to ime upravlja Crkva svoje molitve prema nebu. Ona nam preporučuje da u tome imenu tražimo utjehu, okrepu, pomoć u nevoljama, vremenita dobra na zemlji i vječne radosti u nebu.

Ali za kršćane ima još jedno ime, od početka vezano uz ime Isusovo, ime koje donosi blagoslov svima, ime sveto kao vjera, lijepo kao nada, slatko kao ljubav. Uz ime Isusovo, u povijesti spasenja, ono je uvijek tješilo, osvajalo, zanosilo, pomagalo. To je ime nadahnulo vizije proroka, dalo moć riječima apostola, snagu mučenicima. Ono je bilo genij naučitelja, svjetlo priznavalaca, trijumf djevica, zanos jakih, utočište slabih. Nije ni danas to ime ništa izgubilo od svoje ljepote, slave i snage. Podižu mu se i hramovi od kamena. Ali su plemenita srca najljepše svetište tom imenu. Uz ime Isusovo, nijedno se ime tako ne časti, kao ovo. To je ime Bog tako proslavio da će njegova slava uvijek odjekivati s ljudskih usta. Koje je to ime? To je ime naše nebeske Majke *bl. Djevice Marije.*

2. — *Ime* nije samo znak za razlikovanje osoba među sobom. Ono je nešto veće, ono *izražava čitavu osobu.* Sve kreposti i mane vezane su uz ime osobe. Kad nam se samo spomene ime drage osobe, odmah smo uzbuđeni, jer se sjetimo svega što ta osoba za nas znači.

U Sv. pismu čitamo da je sam Bog davao ime osobama koje su imale izvršiti određenu misiju. I to je ime označivalo njihovu službu. Tako znači: Adam — početnik, Eva — majka živih, Abra(ha)m — otac vjernika itd. I *Marijino* je *ime* bez sumnje *božanskog porijekla.* To je ime Majka Božja primila osmi dan poslije rođenja. Evanđelje govori jednostavno: A Djevici bijaše ime Marija! (Lk 1, 27) Ako je sam Bog dao ime Mariji, svojoj Majci, ono sigurno nešto znači.

Neki *ime »Marija« izvode od egipatske riječi »mery, meryt«,* što znači: vrlo draga, zvijezda mora. Drugi ga izvode *od sirskoga »mar«,* što znači »gospodin«, pa bi »Marija« značilo: gospođa, gospodarica. Treći ga izvode od *židovskoga: mar-yam* (gorko more); ili: *marôm* (nada, velika),*marâ* (prosvijetljena, lijepa), *mârar* (gorkost, bol). Idući tragom tih istraživača, duhovni pisci *nabrajaju* oko *70 značenja imena »Marija«.* Spomenimo samo najznačajnija.

Ime »Marija« znači: lijepa, dražesna, mila. Kako li krasno pristaje takvo ime Majci Božjoj, koja je najljepši Božji stvor, koja svojom ljepotom svako srce osvaja, zanosi, izdiže.

Ime »Marija« znači još: *prosvijetljena, sjajna.* I to presvetoj Djevici krasno pristaje. Ona je samo svjetlo, sjaj, bjelina. Na njezinu divnom liku nema ništa tamno, crno. Ona se u Sv. pismu opisuje kao žena obučena u sunce, pod nogama joj je mjesec, a na glavi joj je kruna od dvanaest zvijezda (isp. Otk 12, 1).

Lijepo ime naše nebeske Majke znači još: *Kraljica, Gospođa.* Ime s takvim značenjem vrlo lijepo odgovara bl. Djevici jer je Majka Kralja kraljeva, Isusa Krista. Kao Majka Božja, ona je Kraljica svega stvorenoga, neba i zemlje, anđela i ljudi. Njezinoj moći nema granica. Marijino je ime — ime veličine, moći i slave; ali i ime utjehe, nade, nježnosti, ljubavi. Kod naše nebeske Kraljice nema ništa oporo, tvrdo, strogo. Ona je vrlo visoka, ali i vrlo mila Gospođa, uvijek spremna pomoći. Zato je zovemo *»Naša Gospa«* — Naša Gospa dobre nade, utjehe, pobjede, milosti, Božje ljubavi...

Vrlo dobro pristaje Mariji njezino ime i zato jer znači: *more gorkosti.* Marija je s Isusom dijelila radosti, ali i gorkosti zemaljskog života. Ona je sudjelovala sa svojim Sinom u svim njegovim patnjama od jaslica do Kalvarije. Na Kalvariji Marijine boli postaju velike kao more. Ona trpi u duši, u srcu što Isus trpi u tijelu. Njezino je Srce probodeno mačem neiskazane boli. Crkva s pravom na Mariju primjenjuje Prorokove riječi: S kime da te usporedim, Djevice, Kćeri sionska? Jer kao more tvoja je nesreća neizmjerna (Tuž 2,13).

Vrlo je važno da Marijino ime znači još: *zvijezda mora.* Naš je život kao uzburkano more. Često nam je u životu kao mornaru koji plovi na pučini morskoj, u mračno noćno doba, kroz buru i oluju. Mnoge vanjske neprilike, životne nevolje, unutarnje sumnje, napasti, žalosti prijete lađici naše duše da je upropaste. Znadu to biti neopisive muke. U takvim mukama bio je Goethe na smrtnom času kad je vapio: »Svjetla, svjetla... !« Poput velikog pjesnika, u

sličnim mukama nalaze se i mnogi duhovi našega vremena koji vape za svjetlom, koje će osvijetliti tajnu ljudskog postanja, koje će obasjati staze života, koje će raspršiti tamu razuma i ogrijati hladno srce, koje će osvijetliti vrata vječnosti. Ali takvo svjetlo ne daje ni ugljen, ni voda, ni atomska ni ikakva energija. To svjetlo najavljuje Zvijezda mora — bl. Djevica Marija. Ona — presjajna Zvijezda Danica dala je svijetu vječno svjetlo Isusa Krista, koji jedini uklanja tmine sumnja, neznanja, osvjetljuje razum vječnom istinom, grije srce božanskom, neizmjernom ljubavlju.

U teškoćama, olujama, borbama, kušnjama života Marijino ime smiruje oluje duše, donosi mir, vedrinu, tišinu, utjehu, radost i pomoć. Zato, kao što se mornar obraduje kad u mrkloj noći, za vrijeme oluje, ugleda na obzorju zvijezdu, tako svaki od nas u duševnoj i tjelesnoj teškoći nalazi pomoć i utjehu kad zazove Marijino ime. S pravom veli sv. Jacinta M.: »Kad pomislim na Marijino ime ili ga izgovorim, osjećam u srcu najveću utjehu!«

U nekim krajevima narod pri moru vjeruje da na brodove u pogibelji djeluje neka *tajna moć* — utjecaj *zvijezda,* i to tako jako da ukloni oblačine, smiri oluje, izbavi od pogibelji. Što se tiče nebeskih tjelesa, dakako, to je iluzija, varka. Ali je to stvarnost kad se radi o Mariji — Zvijezdi mora. Koliko je puta ona pomogla u kušnjama? Koliko li je ljudi izbavila iz pogibelji? Koliko li svi mi dugujemo Mariji? *Msgr Dupanloup u* poniznosti je rekao: »Moj je život povijest zla što sam ga učinio i povijest dobra što mi ga je Bog učinio!« Mi bismo mogli dodati: »... i povijest dobra što nam ga je Majka Božja učinila.«

Kad *Napoleonovi generali nisu htjeli ići na Rusiju, Napoleon* dovede jednoga od njih k prozoru, *pokaže* mu *jednu zvijezdu* i reče: »To je moja! Ona me vodi do pobjede. Nikad me nije prevarila. Ona hoće da idem na Rusiju!« To je kod velikoga Vojskovođe bilo praznovjerje. On se varao kad je vjerovao da nekakva zvijezda vodi njegovu vojsku do pobjede. Baš je pohod na Rusiju uništio Napoleonovu armiju. *Mi* se, međutim, ne varamo kad vjerujemo da *imamo zvijezdu koja nas vodi do pobjede,* do slave. To je bl. Djevica. Ona štiti, ona čuva, ona izbavlja od pogibelji i vodi k sreći. Zato je *s pravom* ovako žarko *preporučio sv. Bernard:* »Ako valovi bacaju lađicu tvojega života, upravi pogled prema zvijezdi da ne potoneš. Kad se pojave napasti, nevolje, pogledaj na Zvijezdu, zazovi Mariju. Ako te muči oholost, zavist... zovi Mariju u pomoć. Ako srdžba, lakomost, pohota tijela napadne lađu tvojega života, digni pogled prema Mariji. Ako te plaše grijesi, sud Božji, misli na Mariju. U pogibelji, žalosti, borbi, nestalnosti zovi Mariju. Njezino ime neka ti je uvijek na ustima i u srcu!«

3. — Divno *ime* naše *nebeske Majke ima* tako *veliku slavu, moć i ljepotu,* da zanosi i anđele i ljude. Sam spomen Marijina imena oduševljava i jača duše u borbi protiv neprijatelja spasenja; uklanja duševnu tminu; tjera sotonske navale, napasti; zadaje strah paklu, ništi jaram sotone. Vrag bježi, pakao દršće, kad kažemo: Zdravo Marijo! Ako te je mučila napast, pa sumnjaš jesi li pristao, bez sumnje nisi sagriješio, ako si u napasti zazvao Mariju (Sv. Alfons). Marijino ime uklanja grijeh, donosi oprost grješnicima; povećava milost pravednicima; dušu usavršuje, oplemenjuje i posvećuje, napunjava nadom i mirom; srce čisti i veseli, užiže u ljubavi prema nestvorenoj Ljepoti. *Sv. Epifanije* govori: »O Marijo, ne može se izgovoriti tvoje ime, a da ne osjetimo da smo užeženi u tvojoj ljubavi!«

Marijino ime ozdravlja bolesne, pomaže slabe, odmara umorne, prosvjetljuje slijepe, ganjava otvrdnule, tješi i jača umiruće. Ono donosi svima snagu, utjehu i pomoć. Što je sv. Bernard rekao za ime Isusovo, to je sv. Ante Pad. ustvrdio i za *ime Marijino:* da je najčistija *radost za srce, med za usta, najljepša melodija za uho.* Majčino je ime slatko svima, slatko uvijek, najslađe na smrtnom času. *Bl. Henrik Suzon govorio je* kao izvan sebe: »Marijo, Marijo, što si tek ti, ako je tvoje ime tako ljupko, slatko!« *Neki* je *pustinjak* često izgovarao Marijino ime, pa *kaže:* »Dok to ime izgovaram, čini mi se da osjećam najveće slasti; kao da se sve cvijeće, svi mirisi ujedinjuju u zraku oko mene, a neka sila ispunjava mi srce božanskom radošću. Zaboravljam na sve gorkosti zemlje. Kad bi bilo moguće, bez prestanka bih ga izgovarao.«

4. — Pravi kršćani neprestano zazivlju ime svoje nebeske Majke. Kao što je disanje znak života, tako je *zazivanje Marijina imena* znak da je duša duhovno živa. Tko Marijino ime često zazivlje, spasit će se. Sigurniji smo pod zaštitom ovoga imena, nego pod najboljim štitom; nepobjediviji smo s ovim imenom na ustima nego s mačem u ruci (Karlo Veliki).

Promatrajući o slavi, moći, ljepoti Marijina imena, s pravom je uskliknuo *sv. Bonaventura:* »O naša Gospe, Vladarice, kako je divno ime tvoje po svoj zemlji! Vrlo sam radostan kad vidim kako nema ni jednoga dijela kršćanskog svijeta da s cijelom Crkvom ne slavi tvoje ime.«

I mi s kršćanskim svijetom svim srcem hvalimo lijepo Marijino ime. Zazivajmo ga često, u svakoj potrebi. S ovim imenom na usnama idimo kroz život. S ovim imenom na usnama završimo put zemaljskog života, da ga poslije smrti uzmognemo s anđelima slaviti kroz svu vječnost.

PRIKAZANJE U HRAMU

Zemaljski se život bl. Djevice odvijao pod osobitom zaštitom Božje providnosti. Po Božjem nadahnuću *u najranijem djetinjstvu Marija odlazi u Hram da se prikaže Gospodinu,* da se njemu *posveti,* da njemu služi, da se postepeno pripravlja za najuzvišenije dostojanstvo. To veliko otajstvo — Marijino prikazanje u Hramu — slavi Crkva (od god. 1377) 21. studenoga. Ta se svetkovina kod nas (ponegdje) zove Gospa od Zdravlja. Naša predobra nebeska Majka dijeli nam zdravlje duše i tijela kad god je za to molimo. Ona će nam posebno rado priteći u pomoć ako sa svim srcem vršimo pouku koju nam pruža otajstvo prikazanja u Hramu.

1. — Sv. Crkva na bl. Djevicu primjenjuje riječi Sv. pisma: Tko nalazi mene, nalazi život i stječe milost od Gospodina (Izr 8, 35). Ne znamo je li *Marija* za vrijeme svojega zemaljskog života iskazala milost kakvu bolesniku, povratila mu zdravlje, život; ali svi znamo da je poslije slavnog uznesenja u nebo mnoge izliječila i od Crkve nazvana *»Zdravlje bolesnih«.* Iz povijesti Crkve, iz života svetaca zna se da je i mnoge svece u bolesti ozdravila (npr. sv. Ivana od Boga, sv. Klaru, sv. Alfonsa i dr.).

Bl. Djevica ozdravlja ne samo pojedince nego cijela mjesta, gradove, narode... *U Rimu* je za vrijeme pape Grgura Vel. harala *kuga.* Papa naredi posebne molitve i procesiju. Kad je procesija bila kod Hadrijanova mauzoleja (Anđeoske tvrđe), priča se da se čuo pjev: Kraljice neba, raduj se... Papa nastavi: Moli Boga za nas... Zatim se vidio anđeo kako stavlja mač u korice. Bič je Božji prestao, na zagovor presvete Djevice. Slično je Marija pritekla u pomoć i mnogim drugim narodima. Vrijedno je spomenuti samo još jedan događaj.

God. 1630. pojavila se *kuga u Veneciji.* Bolest je bez milosrđa harala, kidala ljudske živote, obarala u grob bezbrojne žrtve. Suvremeni ljetopisi donose da je od te strašne bolesti kroz g. 1630. i 1631. u Veneciji i okolici umrlo oko 600.000 ljudi. Narod je bio silno prestrašen; ljudi su očajavali, jer im nikakva ljudska snaga nije mogla pomoći. U toj strahovitoj nevolji kršćanski se narod s vlastima na čelu uteče onoj koja se s pravom zove »Zdravlje bolesnih«; uteče se onoj koja je uvijek rado pomagala svojoj duhovnoj djeci, svojim štovateljima. Bl. Djevica čula je vapaje svoje djece, pritekla je u pomoć kršćanskom puku. Bič je Božji prestao, a uprava Grada, udovoljujući željama kršć. puka, podigne u čast Mariji veleban hram, kao trajan spomenik sinovske zahvalnosti.

Od toga vremena kršćani su se još više utjecali nebeskoj Majci, molili joj se i zazivali je: »Zdravlje bolesnih, moli za nas!«

A ona je rado dolazila u pomoć svojim štovateljima.

Iz Venecije se pobožnost Gospi od zdravlja širila po svemu kršćanskom svijetu. Među prvima njezinu su pomoć osjetili *naši pređi.* God 1731. i 1732. harala je strašna kuga *u Splitu* i u okolici. U toj su se nevolji Splićani utekli Majci Božjoj, i ona ih je pomogla. A kad je Gospa od Zdravlja pritekla u pomoć Splićanima i g. 1764, oni iz zahvalnosti dadoše napraviti dvije zlatne krune, koje postaviše na čelo nebeskoj Kraljici i njezinu božanskom Sinu. Slično je Majka Božja došla u pomoć Splitu i g. 1784, a onda više puta Sinju (1731, 1764—1772, 1783, 1815) i drugim gradovima.

Nemoguće je i u najkraćim potezima iznijeti bezbrojne slučajeve kako je *nebeska Majka kroz 20 stoljeća* oslobađala svoje vjerne od različitih nevolja; od različitih zaraznih, teških kužnih bolesti. Ni danas Majka Božja *ne prestaje liječiti naše nemoći, bolesti.* To nam svjedoče različita Marijina svetišta po svijetu, gdje slijepi progledavaju, gluhi dobivaju sluh, hromi ustaju i hodaju, najteži bolesnici ozdravljuju.

Među mnogim Marijinim svetištima u Hrvatskoj, dvanaest ih ima naziv »Gospa od Zdravlja«. Ali je *Marija* stvarno *»Zdravlje bolesnih« u svim našim svetištima.* Vrlo je velik broj onih koji su u tim svetištima našli zdravlje duše i tijela. To svjedoče lijepe crkve, mramorni oltari što ih vjernici podigoše u čast svojoj pomoćnici. To svjedoče zlatni nakiti po čudotvornim kipovima i slikama Majke Božje, kao i mnogi drugi zavjetni darovi, što ih iz zahvalnosti na Marijin oltar postaviše oni kojima je ona pomogla. To svjedoče štake, štapi, proteze, koje su u Marijinim svetištima ostavili oni koje je Marija izliječila.

Naša *nebeska Majka ima milosrdno srce prema svima koji trpe,* prema svima koji podnose duševne i tjelesne bolesti. Ako je srce svake majke puno nježnosti i milosrđa prema bolesnom djetetu, pa boli djeteta osjeća kao svoje, kakvu tek nježnost ima naša duhovna Majka prema nama, svojoj duhovnoj djeci, kad se nalazimo u duhovnoj ili tjelesnoj nemoći? Ako je srce svake žene blago i milosrdno, pa se lako gane i plače nad ljudskom bijedom, kakvo je tek srce žene, koja je u sebi ujedinila najljepša svojstva žene, djevice i majke? Kakvo je tek Srce Marijino, koje je djevičansku nevinost, dobrotu, ljepotu divno sjedinila s majčinskom nježnošću i brigom?

Sv. Elizabeta Ugarska, iz ljubavi k Isusu, toliko je voljela bolesnike da im je ljubila rane, na koje se mi zgražamo. Kakvu tek ljubav ima Marija prema bolesnicima svake vrste, koje radi Isusa ljubi neiskazanom ljubavlju?

Stoga se svi mi u nemoćima duševnim i tjelesnim utecimo Gospi od Zdravlja. Ona će pomoći.

2. — Da zaslužimo Marijinu zaštitu i pomoć, nije dosta da je zovemo u pomoć tražeći od nje duševno i tjelesno zdravlje; nije dosta samo na njezine svetkovine doći u crkvu, pristupiti na sv. sakramente, izmoliti ružarij... Ne, to nije dosta! *Želimo li* zaslužiti *Marijinu pomoć,* želimo li da ona liječi naše boli, treba da se u svakoj zgodi pokažemo njezinom dobrom djecom; *treba da slijedimo njezine kreposti,* posebno one koje se ističu u otajstvu njezina prikazanja u Hramu.

Nijedno otajstvo Marijina života nije tako milo, nježno, tako ugodno, kao ovo. Možda to otajstvo na zemlji najljepše predstavlja vrlo dirljiv *obred uzimanja redovničkog odijela redovnica.* Mlade kršćanske djevice u bjelini, sa cvijećem u ruci, dolaze pred oltar da se zauvijek posvete Bogu. Pred oltarom ih čeka predstavnik Crkve, svećenik, prima ih u službu Božju. U tome času *one nasljeduju Mariju, prvu i najsavršeniju redovnicu,* koja je u najnježnijoj dobi ostavila očev dom i došla u Hram da se posveti Previsokome.

U najranijem djetinjstvu bl. Djevica sluša glas nebeskog Oca: »Slušaj, kćeri, pogledaj, prisluhni: zaboravi svoj narod i dom oca svog! Zaželi li kralj ljepotu tvoju, smjerno se pokloni njemu, jer je on gospodar tvoj.« (Ps 45, 11. 12)

Presveta Djevica shvaća Božji poziv, *hiti u Hram Gospodnji* ponavljajući riječi Samuelove: »Evo me! Ti si me zvao!« (1 Sam 3, 6) S velikim veseljem Djevica žuri u Hram pjevajući sa Psalmistom: Obradovah se kad mi rekoše: »Hajdemo u Dom Gospodnji!« (Ps 122, 1) Za jedno molim Gospodina, samo to ja tražim: da živim u Domu Gospodinovu sve dane života svoga (Ps. 27, 4). Kako su mili stanovi tvoji, Gospodine nad vojskama! Duša mi gine i čezne za dvorima Gospodinovim (Ps 84, 2.3).

Do Svetišta Gospodnjega dopratili su Božju Službenicu njezini sveti roditelji. *Na* samome *pragu Svetišta čeka* je u svečanom ruhu *svećenik, možda* upravo *Zaharija,* otac Ivana Krst., kojemu će prvome Marija donijeti otkup i spas. Zaharija će u Hramu prikazati Previsokome malu djevojčicu, koja je određena da bude živi hram Sina Božjega, živo svetište, najčistije prebivalište Svevišnjega. U blizini zavjetnog kovčega nastanit će se ona, koja će postati pravi — živi kovčeg zavjetni, koji će čuvati ne manu, nego živi Kruh koji je s neba sišao; ne štap izraelskog Zakonodavaoca, nego onoga koji je vječni Zakonodavalac svih naroda. Danas je jeruzalemski Hram veseo, sretan, sretniji od

Salomonova Hrama, jer prima odabranicu Božju, želju naroda, onu koja će svijetu dati Otkupitelja.

Stupajući u Dom Gospodnji, *Marija prikazuje Bogu* u dubokoj poniznosti svoje djevičansko *srce,* svoju bezgrješnu *dušu,* svoje neokaljano *tijelo, svu sebe — kao čisti prinos,* kao svetu žrtvu za grješno čovječanstvo. Kako li je Bogu bio ugodan taj neokaljani prinos! Od toga časa Marija, u društvu pobožnih žena i nevinih djevojčica, služi samo Gospodinu: sudjeluje pjevanjem u bogoslužju, moli, razmišlja, čita Sv. pismo i tako se, prema planu Božje providnosti, pripravlja za veliko dostojanstvo Majke Božje. U Hramu je ostala 11 godina, a onda je stupila u djevičanski brak sa sv. Josipom.

Marija nam *pruža* divan *primjer kako se i mi moramo Bogu posvetiti.* Bogu treba služiti *odmah od djetinjstva,* čitav život, ne samo u odmaklim godinama, u starosti. Sve što je stvoreno pripada Bogu. Njemu treba sve predati, povratiti, posvetiti. Da se prizna Božje pravo nad svim stvorenjima, Bog je u Starom zavjetu tražio, da mu se žrtvuju, posvete prvine zemaljskih plodova, životinja, ljudi. U Novome zavjetu Bog se ne zadovoljava zemaljskim plodovima i krvlju nerazumnih životinja. On hoće da mu svaki od nas pokloni svoje srce, dušu, čitava sebe. Iako ne traži da svi ostavimo svijet i živimo u samostanu, on zahtijeva da budemo samo njegovi, da njega nadasve ljubimo, njegov zakon vršimo. Poput Majke Božje, i *mi smo* to *predanje* jednom *učinili* u našem najranijem djetinjstvu, *na sv. krštenju.* Tada smo se odrekli sotone i obećali da ćemo biti samo Kristovi. *Na žalost, nismo održali* svoja *obećanja.* Bili smo nezahvalni, *uvrijedili smo Boga.* Što nam preostaje? Služiti sotoni, ići u propast? Ili se vratiti Bogu? Ali kako da se približimo Božjem veličanstvu okaljani grijehom? Kako da prikažemo Bogu svoja grješna srca, svoje okaljane duše? Utecimo se svojoj nebeskoj Majci.

Marija je Majka i posrednica. Ona nam je dala Isusa, početnika života. Po Mariji je Isus došao k nama, *po Mariji treba da se povratimo k Isusu.* Marija će nam pomoći da očistimo svoje duše sv. sakramentima, ona će nas čiste dovesti pred Božje veličanstvo. Stoga se obratimo bl. Djevici. Po njezinim rukama prikažimo Bogu svoje srce, svoju dušu, čitava sebe. Zajedno s Marijom i po njezinim rukama predajmo Isusu sebe i sve svoje; svoja prošla, sadašnja i buduća dobra djela; uz čvrsto obećanje da ćemo čitavim srcem ljubiti Boga, vršiti njegove zapovijedi sve dane svoga života. Recimo od srca: »Dobra naša Majko, čuvaj nas i vodi kroz život da nas u času smrti možeš prikazati neporočne svome Sinu i uvesti nas u vječnu radost.«

MARIJIN DJEVIČANSKI ZARUČNIK

Jedan od najvećih američkih bogataša, *Andrew Mellon*, odluči god. 1921. o svome trošku u glavnome gradu USA u Washingtonu sagraditi nacionalnu galeriju. Dok se gradila zgrada od lijepoga bijelog talijanskog mramora, on je sakupljao najljepše umjetnine svijeta. Skupio ih je vrlo mnogo, iako ih je skupo plaćao. Za neke vrijedne slike Tiziana, Rafaela, Botticellija, dao je više stotina tisuća dolara. Samo za jednu Rafaelovu Madonu dao je 1,166.000 dolara. Tako je sabrao mnogo lijepih slika, kojima se vrijednost cijenila na 35,000.000 dolara. I sve to zajedno sa zgradom, koja je i sama zapala — kako vele — barem 50.000.000 dolara, poklonio je Mellon američkom narodu, ali uz jedan uvjet. Koji? U vezi s otvorom i predajom galerije narodu, ne smije se spominjati njegovo ime: ni na spomen-ploči, ni u prigodnim govorima, ni u tisku. Američki narod ne smije znati da je tako veliki poklon djelo jednoga čovjeka. Divan *primjer čednosti, skromnosti,* dostojan velikog čovjeka! Mellon je umro god. 1937, a svjetski je tisak s pravom istakao taj primjer, vrijedan divljenja i nasljedovanja.

1. — Međutim, *u našoj kršćanskoj vjeri* imamo *bezbroj velikih heroja* koji su slično postupali, *koji su znali spojiti velika djela s izvanrednom čednošću.* Takvi su heroji u prvom redu sveci Katoličke crkve, koji su svojim velebnim djelima usrećili tisuće, milijune ljudi, a onda su se znali vješto uklanjati očima svijeta, da ih ljudi ne bi uznosili, slavili, hvalili. *Svima je,* dakako, *na čelu* utemeljitelj Crkve sam *Isus Krist,* koji je Sin Božji, Bog-Čovjek, Otkupitelj svijeta, a ipak se toliko ponizio da je klekao pred Judu i prao mu noge. Za vrijeme svoje teške muke ponizio se toliko da je gotovo prestao biti čovjek; postao je — vele Pisma o njemu — crv, a ne čovjek. Uz Isusa, najuzvišeniji primjer beskrajne veličine i najdublje poniznosti pruža nam *njegova presveta Majka,* koja — dok je slave kao Majku Božju — nazivlje sebe službenicom Božjom. Uz Isusa i Mariju, divan primjer neobične visine i neobične skromnosti pruža nam treći član zemaljskoga trojstva — *sv. Josip,* prečisti zaručnik Majke Božje, poočim Sina Božjega i ujedno skromni, nepoznati radnik iz Nazareta. Ako se stavimo na jedino ispravno stanovište da je pravo velik samo onaj koji je pred Bogom velik; da je prava veličina čovjeka u tome da se što više približi Bogu, onda nam se lik velikog Sveca ukazuje u neobičnoj ljepoti i sjaju.

Josipa, skromnog Davidova potomka, tesara iz Nazareta (isp. Mt 1, 20; Iv 1,45), izdiže svemogući Bog nad sve druge ljude. Izdiže ga na najveću čast do koje se mogao popeti običan, smrtan čovjek; čini ga dostojnim zaručnikom svoje Majke. Djevičanski Josip, po nedokučivoj odredbi Božjoj, stupa u zakoniti brak s bezgrješnom Djevicom. Po ovoj ženidbi Marija i Josip predadoše jedno drugome na čuvanje najveće blago — svoje djevičanstvo. Po ovoj ženidbi — veli sv. Augustin — združila su se dva ljiljana da bi zauvijek ostali ljiljani. Po ovoj djevičanskoj ženidbi združile su se dvije zvijezde da bi povećale svoj sjaj. Ovu najidealniju ženidbu ne kalja nikakvo svojstvo zemlje, tijela i krvi. Ona se temelji na nadzemaljskoj, savršenoj ljubavi, na presjajnoj čistoći i ljepoti duša i srdaca, koja resi najsavršenije, vječno djevičanstvo.

Postavši *zaručnik Majke Božje,* Josip se popeo do časti koja nadilazi sve ljudske i anđeoske časti. Njegovo je dostojanstvo veće od dostojanstva Gabrijela koji je Mariji navijestio otajstvo utjelovljenja. Josip je bolje od Gabrijela prodro u tajne Marijine duše. Samo on poznaje duboke djevičanske Marijine misli. Samo on Kraljicu neba i zemlje, pred kojom se klanja svako stvorenje, zove svojom zaručnicom.

Ali Bog povjerava Josipu ne samo djevičansku Mariju nego i najdragocjeniji plod, najljepši ures i cvijet, najuzvišeniju cijenu i nagradu Marijina djevičanstva — njezin djevičanski Porod — Spasitelja Isusa. Isus po tijelu nije sin Josipov, nego je otajstveno začet i porođen od Djevice Marije po Duhu Svetome. Ali Otac nebeski Josipu povjerava brigu oko Isusa. Josip postaje *poočim Isusov,* sa svim očinskim pravima i dužnostima, koja se mogu spojiti s djevičanstvom. Josip je djevičanski otac Isusov na zemlji.

Josip je doista divan i jedinstven; čovjek koji uživa povjerenje Oca nebeskoga, kojemu je povjeren Kralj i Kraljica neba i zemlje; kojemu je dano da živi na zemlji životom nebeske sreće uz Isusa i Mariju. Kao što je Marija blagoslovljena među ženama, jedina Majka Sina Božjega; tako je Josip *blagoslovljen među ljudima,* čovjek posebnog povjerenja, kome nebeski Otac povjerava svoga Sina i svoju Majku.

Sveti Josip, s Isusom i Marijom, sudjeluje u djelu otkupljenja ljudskog roda. Otac nebeski povjerava Josipu tajne otkupljenja, svoje uzvišene, kraljevske tajne, kojima se Josip s Marijom najdublje klanja. *Josipa odabra Bog da pripravi Novi zavjet,* ugovor s ljudima, da postavi temelje Božjega kraljevstva na zemlji. S Josipom počinje kraljevstvo Sina Božjega na zemlji.

Nije on bio u dvorani Posljednje večere ni na Kalvariji, ali je *on othranio* i *čuvao Isusa, Žrtvu Kalvarije.* Josipovim trudima, naporima, žrtvom i znojem pripravljena je i othranjena Žrtva što se za nas prikazala na Kalvariji; koja se za nas prikazuje na oltaru, koja nam se daje za hranu u sv. pričesti. Josipu je bilo dano da čuva izvor milosti koji će u sedmerostrukim potocima svetih sakramenata poteći na sve četiri strane svijeta. Njemu je dano da čuva Oganj ljubavi koji će zapaliti svijet.

Gledajte veličinu i dostojanstvo sv. Josipa! Kao Majka Božja Marija je veća od Josipa, ali *u nazaretskoj kući* Josip zapovijeda; on je *zastupnik Oca nebeskoga. Njemu se pokorava Majka Božja.* Njemu se pokorava pače i onaj koji će liječiti bolesti, uskrisivati mrtve, zapovijedati vjetru i moru, koji drži čitav svemir.

Starozavjetni patrijarha Josip s ponosom je pripovijedao kako mu se sanjalo da mu se klanjaju zvijezde, sunce i mjesec. Ali *Josipa* iz Nazareta *sluša* ne u snu, nego u najstvarnijoj zbilji, ne sunce, mjesec ili druga nebeska tjelesa, nego *onaj koji je stvorio nebo i zemlju* i sav ures njihov.

Josip iz Nazareta *velik je* zato, jer njegovu veličinu sačinjava poniznost Božja, *jer ga sluša Bog.* Poniznost Božja — to je veličina i najljepša pohvala Josipova. Poslije dostojanstva Marijina nema većega dostojanstva od Josipova. Iznad dostojanstva Josipova samo je dostojanstvo Marijino; iznad dostojanstva Marije samo je dostojanstvo Božje.

2. — A sad zamislite kolika je morala biti *krepost čovjeka kojega je Bog toliko uzvisio.* Sv. Evanđelje zove Josipa jednostavno pravednim (Mt 1, 19) i time izražava skup svih kreposti, puninu njegove svetosti. Kolika li je bila *čistoća* čovjeka kome Bog povjerava svoju bezgrješnu Djevicu Majku i Sina. Uz neokaljanu Djevicu, djevičanski Josip najljepši je ures ove suzne doline. Miris njegova ljiljana čistoće zauvijek će zanositi anđeoske, djevičanske duše, kojima je on uzor, čuvar i zaštitnik.

A što da rečemo o Svečevoj poniznosti. Josipovoj veličini nešto bi nedostajalo kad je ne bi resila *najdublja poniznost* i skromnost. Iako je zaručnik Majke Božje, poočim Sina Božjega, sv. Josip se ne uznosi, ne izdiže. On živi skromnim, poniznim životom, iako je postavljen gospodarom Doma Gospodnjega. Potpuno je sakriven ovome svijetu. Za nj nitko ne zna. Njegovo se ime tek spominje u Evanđelju. Njegov lik ostaje u sjeni dok na nj ne dođe svijetla zraka od Isusa i Marije.

Prema planu Božje providnosti, i poslije svoje smrti Josip ostaje za više vjekova u sjeni. *Njegovo se štovanje dosta kasno počelo širiti.* Tek u 14. st. počinje se svetkovati njegov blagdan,

koji postaje zapovjedni god. 1621. Pio IX posvetio mu je Crkvu i ustanovio blagdan Zaštitnika Crkve sv. Josipa u srijedu druge nedjelje poslije Uskrsa. Pio X odobrio je litanije sv. Josipa za javno štovanje. Pio XII ustanovio je blagdan sv. Josipa Radnika (1. V). Za II vat. sabora ime Sveca uneseno je u kanon mise.

Veliki je Svetac postojao, *živio samo radi Isusa i Marije,* da njima ugodi, pomogne. Pri tome je brižno nastojao da u dubokoj poniznosti izvrši odredbe Božje Providnosti. A kakve su te odredbe? Volja je Božja bila da Josip svojim radom prehrani Isusa i Mariju. Nisu sv. Obitelji ptice donosile svakidašnji kruh. Nisu joj anđeli pripravljali što je potrebno za život, nego je to morao priskrbiti sv. Josip. Njegovo ga veliko dostojanstvo ne oslobađa rada. Iako je zaručnik bl. Djevice, poočim Isusov, on *mora* svaki dan *obavljati teške* i mučne *poslove da uzdrži sv. Obitelj.* Kao svim potomcima Adamovim, tako je i *Josipu rad sredstvo pokore i posvećenja.* Kao svim pravim velikanima, kao svim Božjim ugodnicima, i Josipu je trebalo proći kroz mnoge teškoće i križeve. I za nj je vrijedilo načelo: Raj je zemaljski zatvoren, nema raja na zemlji; a u Raj nebeski ide se samo kroz boli i kušnje. U kršćanskoj vjeri vrijedi zakon: Tko je bliže Isusu, više mu valja trpjeti. Isus sa svojim odabranicima na zemlji dijeli trnje i križ, a u nebu slavu i uživanje. *I Josipu je trebalo s Isusom i Marijom trpjeti* na zemlji. Uz rad, morao je podnositi i druge kušnje. Koliko je morao trpjeti kad je vidio da se Isus rađa u štali, iako je Bog; kad je morao ići na dalek, mučan put, kad je morao bježati u Egipat; kad je morao boraviti u tuđoj zemlji ne znajući dan povratka; kad ga je tri dana tražio... Ali on se pri tome ne čudi, ne ispituje zašto mora trpjeti, zašto Bog mora bježati pred čovjekom. Ne tuži se na Dijete zbog kojega mora trpjeti.

I sv. Josip ima svoj »Fiat — Neka bude«. Kao što Krist prije muke govori: Oče, neka bude volja tvoja! Kao što Marija pred odredbama Božjim smjerno veli: Evo službenice Božje, neka mi bude po riječi tvojoj! — tako i Josip u radu i kušnjama kaže: Oče nebeski, neka bude volja tvoja!

Josip vrši volju Božju, radi, trpi ustrpljivo, odano u volju Božju. Pače, *podnosi sve veselo, jer Isusa nosi ne samo u naručju nego i u srcu i u duši.* Dok radi i trpi, on je uz Isusa i Mariju, i otud njegova jakost. Njihova blizina daje mu snage da volju nebeskog Oca savršeno izvrši. On nam je uzor kako i mi *moramo ljubiti Isusa i Mariju* i samo za njih živjeti.

Tako on svima pokazuje put kreposti, put prema pravoj sreći. On nas zorno uči da se *prava veličina, prava sreća na zem-*

lji sastoji u tome da smo čista srca, bez grijeha, sjedinjeni s Bogom, u društvu s Isusom i Marijom. On nas zorno uči da je naša prava veličina i sreća, ako iz ljubavi prema Bogu savjesno vršimo svoju stalešku dužnost, ako ustrpljivo s Isusom i Marijom podnosimo teškoće zemaljskog života, ako se u svemu podložimo volji Božjoj. Želimo li biti pravi štovatelji velikog Sveca, slijedimo njegov primjer, pa ćemo zaslužiti njegov zagovor.

3. — Kad je Saul od pastira postao kraljem, rekao mu je Samuel da će na nj sići duh Gospodnji, da će se on promijeniti u drugog čovjeka (1 Sam 10, 6). Slično je *Bog* učinio i sa svetim Josipom. *Dajući* mu *očinsku vlast* nad Isusom, *promijenio ga je u drugog čovjeka.* Dao mu je srce koje odgovara njegovu položaju i dostojanstvu. U njegovo srce ulio je očinsku ljubav i nježnost prema Isusu, te je on rado sve činio, sve žrtvovao, da Isusu ugodi, da Isusu pomogne, da Isusa očuva.

Nego, ne zaboravimo pri tome da je *Josip primio očinsko srce* ne samo prema Isusu nego i *prema svima nama.* Kad je postao poočim Isusov, postao je i naš otac, jer smo mi braća Isusova, udovi Otajstvenog tijela Isusova. Postavši čovjekom, Isus je postao naš Brat, a Marija je postala naša Majka. Sv. Josip je glava ne samo nazaretske obitelji nego cijele proširene nazaretske obitelji, cijele Crkve, svih kršćana. Prema svima nama ima on nježno očinsko srce, svima je nama on nježni otac. Sve nas on svojim moćnim zagovorom čuva, brani, štiti, kao što je čuvao i štitio nazaretsku obitelj.

Da podsjeti vjernike na tu veliku istinu, Pio IX u teško doba Crkve (8. XII 1870) proglasuje i na vanjski način sv. Josipa nebeskim zaštitnikom sv. Crkve. Prema tome, veliki je Svetac *čuvar i zaštitnik Crkve,* anđeo čuvar Kristove baštine na zemlji, odvjetnik i pomoćnik kršćana u svim potrebama. Uz bl. Djevicu, sv. Josip naš je najmoćniji zagovornik na nebu. I svi oni, koji su se Svecu s pouzdanjem utekli u svojim potrebama, uvjeravaju nas sa sv. Terezijom da im je pomogao.

Utecimo se sv. Josipu u svim potrebama, duhovnim i vremenitim, pa će on i nama pomoći. Ne zaboravimo pri tome da je on posebno *zaštitnik djevičanskih duša; onih koji žele živjeti kreposnim, duhovnim životom* i *sretno umrijeti. Zato ga* posebno *molimo* neka nam pomogne da možemo poput njega čisto i sveto živjeti; da vjerno vršimo Božje zapovijedi i napredujemo na putu kršćanske savršenosti, pa da tako zavrijedimo u društvu Isusa, Marije i Josipa blaženo preminuti.

MAJKA BOŽJA

Kad je slavni *grčki govornik* htio izreći najveću pohvalu *u čast* makedonskog *kralja Filipa,* uskliknuo je jednostavno: Dosta je o njemu reći da je otac Aleksandrov! Najljepša pohvala, koja se može reći o našemu kralju Filipu, jest da je otac Aleksandrov! Velika slava jednoga od najvećih vojskovođa svijeta — Aleksandra Velikog — ponos je i njegova oca Filipa! A kad je *rimski genij* htio ukratko istaknuti veličinu jedne plemenite Rimljanke, *stavio je* na njezin spomenik kratak *natpis: Kornelija majka Graka!* Velika djela braće Graka ponos su i njihove plemenite majke!

Nešto slično možemo reći o Mariji. Možemo je slaviti zbog mnogih odlika, ali je njezina najveća i najljepša odlika, njezina je prava veličina i slava u tome što je Majka Božja. *Dosta je o Mariji reći: Marija je Majka Božja!* Time smo rekli sve. Njezino je materinstvo temelj i razlog svih drugih njezinih odlika. Očuvana je od istočnog grijeha, bila je uvijek čista, sveta, puna milosti itd. zato jer je odabrana da bude Majka Božja.

1. — Bog je neizmjerno ljubio ljudski rod, pa nam se htio posve približiti; htio nam je postati sličan u svemu, osim grijeha. Druga osoba Presv. Trojstva, *vječni Sin Božji, utjelovljuje se* u krilu jedne od Adamovih kćeri, jedne od naših sestara, ujedinjuje božansku i ljudsku narav u jednoj osobi, da kao Bog-Čovjek, Isus Krist, prikaže nebeskom Ocu naknadu za naše grijehe, da iskaže dostojnu slavu Božjem veličanstvu. Koja će biti ta blagoslovljena sretna, odabrana Adamova kćerka, naša sestra, što će postati Majka Otkupiteljeva? *Kako se zbio taj* jedinstveni *događaj,* koji blagoslivlje vrijeme i vječnost, koji označuje granicu između dvaju saveza, ugovora između Boga i čovjeka; najvažniji čin ljudske povijesti, najveći događaj što se ikada zbio na zemlji, događaj koji označuje početak nove, naše ere; događaj, kojega se svaki kršćanin sjeća tri puta na dan — ujutro, na podne i uvečer — počinjući, prekidajući i završavajući svoj rad? O tome nam govori Evanđelje sv. Luke (1, 26—38).

Kad je došlo vrijeme, koje Sv. pismo zove puninom vremena, polazi u ime Božje poslanik s neba na zemlju da navijesti ljudima novo doba, doba milosti, savez ljubavi i milosrđa, da navijesti dolazak Mesije — Otkupitelja. Taj je poslanik Božji anđeo, da tako u važnom djelu ljudskog spasenja sudjeluje nebo i zemlja, anđeli i ljudi. Da donese zemlji blagu vijest, *šalje Bog svoga najodličnijeg* dvorjanika, prvoga između arkanđela, jednoga od sedmorice (isp.

Tob 12, 15), *arkanđela Gabrijela,* kojemu ime znači »Božja snaga« (sv. Grgur), »Bog-Čovjek« (Prochus). Bio je to onaj isti Božji glasnik koji je pred nekoliko stotina godina proroku Danijelu navijestio doba kad će doći Mesija, koji je pred šest mjeseci navijestio svećeniku Zahariji da će njegova žena poroditi preteču Mesije.

Kamo ide Božji poslanik? Možda u Rim, glavni grad ondašnjega svijeta, sijelo rimskoga cara, konzula, senata, da s predstavnicima moći i sile udesi dolazak Spasitelja svih naroda? Možda u Atenu, grad nauke, umjetnosti; sjedište učenjaka, umjetnika, da s njima uredi pitanje ljudskog spasenja? Možda u Jeruzalem, da sa židovskim svećenicima, velikim vijećem raspravlja o dolasku Mesije na ovaj svijet? Kako li se vara ljudska mudrost. Bog odbacuje ono što je veliko, uzvišeno u očima ljudi, a bira ono što je maleno, neznatno. *Ne šalje Bog anđela ni u Rim, ni u Atenu, ni u Jeruzalem,* ni u koje drugo slavno mjesto svijeta, *nego* ga šalje *u najzabitnije mjesto palestinske pokrajine Galileje, u Nazaret,* za koji su Židovi držali da iz njega ne može izići ništa dobro (isp. Iv 1, 46). Ime Nazaret znači »svet, cvijet«. Nazaret je doista sveto i cvjetno mjesto, jer će se u njemu pojaviti Svetac Božji, Cvijet iz korijena Jesejeva; veliki svećenik, o kojem sv. Pavao piše da je svet, neokaljan, uzvišeniji od nebesa. Nazaret je grad onoga koji je svet, koji je cvijet naše ljudske naravi, ljepota i ures svega stvorenoga.

Ne šalje Bog svoga poslanika kakvoj uglednoj Židovki u Nazaretu, koja se možda zbog svoga ugleda, ljepote, nadala da će baš ona biti majka Mesije, nego k jednoj siromašnoj djevojci, koja je u dubokoj skromnosti željela biti sluškinja majci obećanog Mesije. Neizmjerni *Bog,* pred kojim dršće nebo i zemlja, *prezire veličine svijeta, a misli na siromašnu, poniznu Djevicu iz Nazareta.* Nju bira za svoju Zaručnicu i Majku, za svoju suradnicu u djelu ljudskog spasenja, na udivljenje neba, na sreću i blagostanje zemlje. Siromašnoj i poniznoj djevojci poklanja Bog dostojanstvo od kojega se veće ne može zamisliti.

Marija — tako je bilo ime Djevici — bila je sama u svojoj kućici. Srcem i dušom upravljala je Bogu vruće vapaje ponavljajući čežnju starozavjetnih pravednika: Rosite, nebesa, odozgo, i oblaci neka dažde pravednika! Najednom joj se ukaže *Anđeo i pozravi* je nečuvenim pozdravom: *Raduj se, milosti puna! Gospodin je s tobom!* (Lk 1, 28) A kad se Marija prestrašila i promišljala kakav bi to bio pozdrav, reče joj Anđeo: Ne boj se, Marijo, jer si našla milosti kod Boga... Ti ćeš roditi svijetu Spasitelja. Ne plaši se za svoje djevičanstvo. Duh Sveti će djelovati u tebi. Ti ćeš biti Majka i Djevica. Kod Boga nije ništa nemoguće.

Anđeo je izručio Božju poruku. Nastaje svečan čas, jedinstven u povijesti čovječanstva. *Marijin* odgovor nestrpljivo čekaju nebo i zemlja, anđeli i ljudi. Čeka sam Bog. Marija zna da o njezinoj riječi ovisi slava Božja i spas svijeta. Ona je svjesna da o njoj ovisi ustanova Božjega kraljevstva na zemlji, spas grješnika i posvećenje izabranih. Stoga u dubokoj poniznosti obori oči, dušu i srce upravi prema Bogu i uzdahnu: *Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj!* Na njezinu riječ »Neka bude« Bog stvori dušu, Duh Sveti od jedne kapljice njezine prečiste krvi napravi tijelo s kojim se ujedini Druga osoba Presv. Trojstva. Vječna Riječ postaje tijelo. Marija postaje Majka Božja i ujedno ostaje Djevica. *Kako li je moćan Marijin »Neka bude«!* On je proizveo više nego onaj »Neka bude« svemogućega Boga kad je stvarao nebo i zemlju. Božji je »Neka bude« dao opstanak propadljivim stvorovima; Marijin »Neka bude« dao je čovječju narav samome Bogu. Progovorila je Riječ i sve je nastalo, Marija je progovorila i Riječ je tijelom postala (Dixit Verbum et omnia facta sunt. Dixit Maria, et Verbum caro factum est. — S. Toma). Svojim »Neka bude« nije Bog nimalo uvećao svoje savršenosti; Marija je svojim »Neka bude« postala Majkom Božjom. Svojim »Neka bude« stekao je Bog vlast nad propadljivim stvorovima, a Marija je svojim »Neka bude« stekla vlast nad Bogom, svojim Stvoriteljem; postala je živi ciborij, Svetohranište Previsokoga. Njezino je bezgrješno Srce postalo drugo nebo, ugodno boravište samome Bogu. Kako li je uzvišena Marija po otajstvu Utjelovljenja!

2. — Velike li tajne! Bog se ponizuje, dolazi među svoje stvorove i postaje čovjekom; a jedno je stvorenje, jedna je od naših sestara *uzvišena nad sve stvorove,* postala je Majkom svome Bogu, svome Stvoritelju i Otkupitelju. U Marijinoj djevičanskoj utrobi začinje se onaj kojega ne može svemir obuhvatiti. Stvorenje će roditi Stvoritelja. Žena će Boga hraniti svojim mlijekom. Iz Marijinih djevičanskih prsiju poteći će kapljice da nahrane Stvoritelja koji sve hrani i uzdržava. Na kapljice mlijeka iz djevičanskih prsiju čekat će onaj koji utišava oluju, daje vode rijekama, natapa suhu zemlju.

Marijino dostojanstvo mnogo nadilazi dostojanstvo svih onih koji su radili za spas ljudskog roda. Ona je *veća od proroka* koji su Spasitelja navijestili, od *anđela* koji su mu pjevali kod poroda, od *sv. Ivana Krst.* koji ga je pokazao svijetu, od *aposlota* i *evanđelista* koji su ga naviještali narodima, od *svećenika* koji ga propovijedaju i dijele njegove sakramente... Od svih je njih skupa mnogo veća. Samo je ona dala tijelo Otkupitelju, samo ga je ona hranila svojim mlijekom, ona je sa sv. Josipom othranila Žrtvu Kalvarije.

Po svome dostojanstvu *Marija se više od svih stvorova približava Presv. Trojstvu.* Sveci je zovu dopunom Presv. Trojstva (Complementum Trinitatis). Djevica je u posebnom, jedinstvenom odnosu s Presv. Trojstvom, Ocem, Sinom i Duhom Svetim. Njoj je prvoj, na početku povijesti spasenja, i očitovana tajna Presv. Trojstva riječima Anđela: Duh Sveti sići će na te... sila Previšnjega (Oca) zasjenit će te; zato će se dijete koje ćeš roditi zvati svetim, Sinom Božjim (Lk 1, 35). Marija — djelovanjem Treće osobe — Duha Svetoga, postaje Majkom Druge osobe — Sina Božjega, kome je Otac Prva osoba — Bog Otac.

Vječni Božji Sin, koji od Oca prije vječnosti prima Božju narav, od Marijine čiste krvi prima ljudsku narav, djelovanjem Duha Svetoga, bez sudjelovanja zemaljskog oca. Tako nebeski Otac potpuno izgovara, očituje svoju Riječ — svoga Sina po Mariji. Duh Sveti je neplodan u Presv. Trojstvu; ne rađa, ne proizvodi nijedne osobe Presv. Trojstva. On postaje plodan po Mariji. Njegovim djelovanjem Sin Božji postaje čovjek. *Nebeski Otac i Marija imaju istoga Sina.* Otac nebeski i Marija istome Sinu govore: Ti si Sin moj! Oni imaju vlast nad istim Podložnikom. Sin Božji, kao Bog jednak Ocu, po Mariji postaje, kao čovjek, manji od Oca, poslušan Ocu, a radi Oca poslušan Mariji i sv. Josipu. Po Mariji Isus je primio ljusku narav, ljudsko tijelo, da može trpjeti — otkupiti nas. Time je Isus iskazao Ocu slavu veću nego što je ima zato što vlada svemirom. Marija je dala Duhu Svetom vlast nad Isusom, nad Crkvom, dušama.

Zato su *Marija i njezin Sin jedno u zamisli Božjoj.* U planu spasenja Marija je jedno s Isusom od Protoevanđelja do divne Žene u Otkrivenju. Lakše je odijeliti svjetlo od sunca, toplinu od ognja, nego Mariju od Isusa. Od časa začeća Marija je jedno s Isusom u životu, muci, kultu, slavi. Gdje god se pojavio Isus, možemo reći: Tu je bila Majka Isusova! (Isp. Iv 2, 1; Mt 2, 11)

Marijino je dostojanstvo neizmjerno zbog dostojanstva Sina: Veće se dotojanstvo ne može zamisliti. Bog je mogao stvoriti ljepše nebo, ljepši svijet, ali nije mogao stvoriti veće Majke od Marije Djevice (sv. Bonaventura). *Tko da izreče veličinu Marijina dostojanstva?* Kad bi se zvijezde pretvorile u jezike, a morski pijesak u riječi, ne bi se dolično iskazalo Marijino dostojanstvo (sv. Toma Vil.)

Marijino materinstvo temeljna je dogma naše vjere. Ako Marija nije Majka Božja, uzaludna je vjera naša. Kad je u starini tu temeljnu dogmu zanijekao Nestorije, osudio ga je opći sabor u Efezu god. 431. izjavivši: Tko ne priznaje da je Isus Emanuel, tj. Bog; a prema tome presveta Djevica Majka Božja, neke je proklet!

Nauk sabora donio je veliku radost ne samo kršćanima Efeza, koji su one večeri uz pjesmu i veselje otpratili saborske oce kućama, nego svim kršćanima svih zemalja i vjekova, koji nikad neće prestati da mole: Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas!

Divno je, veliko, neizmjerno dostojanstvo bl. Djevice! Ali dok se divimo Marijinu dostojanstvu, *ne zaboravimo da se mi možemo bl. Djevici približiti, biti joj slični.* Kad je Isus jednom govorio narodu, neka je žena rekla: Blago utrobi koja te nosila i prsima koje si sisao. On odvrati: Većma blago onima koji slušaju riječ Božju i drže je (Lk 11, 27. 28). Nije Isus tim riječima svoju Majku zapostavio kakvim drugim osobama, nego ju je baš posebno pohvalio. Marija je prva riječ Božju slušala i vršila, pa je tako Bogu ugodila i zaslužila da bude Majka Božja. Ona je Boga prije nosila u srcu, u duši, nego u tijelu. Isusove su riječi poticaj svima nama da slušamo i vršimo riječ Božju, pa ćemo se tako približiti, biti slični nebeskoj Majci. Tako se isto ima razumjeti i Isusov govor o njegovoj Majci, braći i sestrama. Kad je govorio mnoštvu, netko mu reče da ga čeka Majka, braća, sestre... On će na to: Tko vrši volju moga nebeskog Oca, on je moj brat, moja sestra i majka! (Mt 12, 50; isp. Lk 8, 21) Prema tome, o tebi ovisi, hoćeš li biti sličan bl. Djevici. Vjerno slušaj i vrši riječ Božju, pa ćeš zaslužiti da budeš brat, sestra Isusova, dijete Marijino, dionik njezina dostojanstva i slave.

ZVAT ĆE ME BLAŽENOM

1. — Kad je Gabrijel navijestio Mariji otajstvo Utjelovljenja, kazao joj je da je njezina rodica Elizabeta također na čudesan način začela sina. Marija je vrlo dobro razumjela veliko otajstvo. Elizabetino začeće usko je povezano s njezinim. Elizabetin sin bit će preteča njezinu Sinu. Zato je *bl. Djevica* odmah *pošla u posjete svojoj rodici* (Lk 1, 39—56), koja je — kako se drži — živjela u Karêm-u (danas Ain-Karim), blizu Hermona, 7 km daleko od Jeruzalema. Pošla je ne samo zato da za tri mjeseca pomaže svojoj rodici nego u prvom redu zato da njezin Sin, Spasitelj svijeta, donese milost svome preteči, očisti ga od istočnoga grijeha još u utrobi njegove majke.

Kad je presv. Djevica došla k Elizabeti i pozdravila je (Lk 1, 40), dijete u Elizabetinoj utrobi primi posvetnu milost, napuni se Duha svetoga; a *Elizabeta*, nadahnuta od Boga, *izreče najljepšu pohvalu Majci svoga Gospodina* veleći: *Najblagoslovljenija si ti među ženama! I blagoslovljen plod utrobe tvoje!...* Blago onoj koja povjerova da će se ispuniti što joj je rečeno od Gospodina! (Lk 1, 42—45)

Marija, od Boga nadahnuta, odgovara divnom pjesmom *»Veliča«*, pjesmom nad pjesmama, pjesmom u kojoj očituje krasnu pjesničku dušu i znanje Sv. pisma. Dok Elizabeta slavi Mariju, što je vjerovala riječima Anđela, što je postala Majka Božja, bl. Djevica svu slavu pripisuje Bogu. Marija ne slavi Boga zbog jedne pobjede, kao što ga je Mojsijeva sestra slavila zbog pobjede nad Faraonom, Judita nad Holofernom; ne slavi ga samo zato što je postala majkom, kao što je to činila starozavjetna Ana. Marija u uzvišenoj pjesničkoj viziji promatra neizmjerno Božje veličanstvo, neograničenu Božju svemogućnost, mudrost, dobrotu, providnost, milosrđe; gleda na sudbinu odabranog Izraela, na sudbinu Crkve i cijelog čovječanstva, pa slavi svemogućega Boga što je nju uzvisio zbog Izraela, Crkve, čovječanstva. Ona slavi Boga koji štiti Izraela — Crkvu, obnavlja svijet, dijeli blagoslov poganima, ruši carstvo sotone, ponizuje ohole, uzdiže ponizne, malene. *Marija* gleda u budućnost i *proriče: Odsad će me blaženom zvati svi naraštaji, jer mi velike stvari učini Silni, čije je ime sveto* (Lk 1, 48. 49).

Promisli! Pred 20 stoljeća jedna nepoznata palestinska žena govori o svojoj veličini i dostojanstvu, proriče kako će je budući vjekovi slaviti kao najblaženiju ženu. Da je njezine riječi čula kakva ugledna Židovka iz Jeruzalema, kako li bi se s visoka nasmijala! Pa tko bi uopće onda ozbiljno uzeo njezine riječi? *Tko bi im vjerovao? Pa ipak se proročanstvo bl. Djevice ispunilo,* jer je u onom času na njezina usta govorio Duh Sveti. U onom su času svi glasovi vremena i prostora našli odjek u Srcu Marijinu.

2. — Dakako, sam je *Bog prvi*, glavni, vrhovni, *jedini cilj svakoga štovanja.* Bog hoće da nadasve njega štujemo, častimo. On i ne može drugo htjeti. On kaže u Sv. pismu: Jedinomu Bogu pripada čast i slava! (Isp. 1 Tim 1, 17) Ali *Bog hoće* da častimo i ono što njemu pripada, što je s njim u vezi. Osobito želi *da štujemo njegove sluge, anđele i svece.* A kad častimo anđele i svece, častimo samoga Boga. U svecima se i anđelima on sam slavi. On je divan u svojim svetima. Ako je divan u anđelima i svecima, koliko je više divan i slavan u Mariji, koja je najveća među svetima; koja je u milosti, odlikama, dostojanstvu veća od svih svetih, najveća poslije Boga? Bezgrješna je Djevica *Marija* najsavršenije stvoreno biće, remek-djelo Božje stvaralačke mudrosti, odabrana posuda milosti, puna milosti, oruđe Božjeg milosrđa, objava slave Božje; slava, dika, radost ljudskog roda, svega stvorenoga; *najdostojnija Majka Božja. Njezino* jedinstveno *dostojanstvo traži da njoj iskazujemo štovanje veće negoli ostalim svecima* (cultus hyperduliae).

Najljepše svojstvo, *najljepša odlika čovjeka* jest — *iskazivati štovanje majci.* Sam prirodni zakon traži da štujemo onu koja nam je dala život. To izričito zapovijeda Bog u Sv. pismu na više mjesta (isp. Izl 20, 12; Pnz 5, 16). Vrlo *lijepo govori Tobija svome sinu:* Sine, kada umrem, pristojno me pokopaj. Poštuj svoju majku, ne ostavljaj je svega svog života, čini sve što će joj biti milo, i nemoj je žalostiti. Sjeti se ,sine, da se ona suočila s mnogim opasnostima dok si joj bio u krilu. A kad umre, sahrani je pokraj mene u istome grobu (Tob 4, 3. 4). Ako tako treba častiti svaku majku, *koliko više treba štovati najsavršeniju Majku, Majku Božju i Majku našu?!*

Ako je Bog htio da se u Starom zavjetu posebno časti zavjetni kovčeg, u kojem je on boravio samo u slici, pa bi poginuo tko bi taj kovčeg samo nečasno pogledao, koliko više hoće da štujemo *novozavjetni kovčeg,* Mariju, u kojoj Bog nije boravio samo u slici, nego u najstvarnijoj stvarnosti?

3. — *Štovanje svoje i naše Majke tražio je Bog prije nego se ona pojavila među stvorovima.* Kad je *htio anđele staviti na kušnju,* pokazao im je u viđenju Mariju zajedno sa svojim Sinom koji će se pojaviti kao čovjek među stvorenjima i tražio je da se poklone (isp. Heb 1, 6). I dok su *opaki anđeli* uskratili poklon i zato bili bačeni u pakao, *dobri* se *anđeli,* na čelu s Mihovilom, pokloniše Mariji i njezinu Sinu, koji će biti njihova radost zauvijek.

Čim se bl. Djevica ukazala među stvorovima, *anđeli* je na nevidljiv način okružuju i *slave* kao buduću *Majku svoga Boga* i svoju Kraljicu. A kad je došao najveći čas povijesti da Riječ postane tijelom; najodličniji *anđeo, Gabrijel,* prostire se pred Marijom i pozdravlja je u ime Presv. Trojstva, *u ime cijelog nebeskog dvora:*

Raduj se, milosti puna! Nekoliko dana kasnije, *u ime cijelog ljudskog roda iskazuje štovanje Majci Božjoj Elizabeta,* kojoj je prvoj donijela milost. Zatim se *kroz 30 godina* neće čuti pohvala u čast presvete Djevice sa strane ljudskog roda. Kroz to će vrijeme u ime ljudi svojoj Majci iskazivati posebno štovanje *njezin Sin Isus.* On *će je savršeno častiti, ljubiti, slušati* kao svoju Majku.

U tridesetoj godini života progovorio je Marijin Sin ljudima. Govorio je tako lijepo da je zanio njihove duše i srca. Neka je *nepoznata žena smatrala presretnom njegovu Majku* te joj je *izrekla divnu pohvalu* govoreći Isusu: Blago utrobi koja te nosila i prsima koje si sisao!

Primjer Krista, koji je životom i riječju iskazivao štovanje svojoj Majci, slijedit će svi njegovi učenici. Eno u početku kršćanstva *apostoli i prva zajednica vjernika okupljaju se oko Marije, časte je* kao Majku svoga Otkupitelja, od nje traže savjet, upute i utjehu. Prije nego se raziđoše na sve strane svijeta, okupe se apostoli još jednom oko Marije, sastave Vjerovanje, kojemu je središte: Isus rođen od Marije Djevice! Po uzoru apostola i prve kršćanske zajednice, *kršćani u Rimu,* budućem središtu kršćanstva, za vrijeme progona sastaju se u katakombama, gdje iskazuju svoje osobito štovanje dobrome Pastiru i njegovoj Majci.

4. — *Sv. Crkva* vjerno čuva najstariju predaju pa od početka do danas na bezbroj načina *potiče vjernike da iskazuju Mariji unutarnje i vanjsko štovanje.* U čast Majke Božje podiže Crkva svetišta, oltare, pravi joj kipove i slike. Ona potiče svoju duhovnu djecu da slave Marijine svetkovine; da drže svibanjsku, listopadsku, subotnju pobožnost; da Majku Božju pozdrave jutrom, na podne i uvečer; da u njezinu čast poste, mole, osobito ružarij; njoj se posvete, hodočaste u njezina svetišta. Crkva nas potiče da nosimo Marijin škapular, medaljicu, sličicu; da se učlanjujemo u njezina društva, bratovštine, kongregacije...

Prava *djeca Crkve slušaju* glas duhovne Majke i ni u kojem pogledu ne stavljaju granice svojoj ljubavi, zanosu, štovanju bl. Djevice. *Sveti oci, crkveni naučitelji, sveci neumorno Marijinu slavu šire,* o njoj govore i pišu, njezinu pobožnost preporučuju. Za njih je bl. Djevica: dostojna slika Božja (sv. Augustin), nebesko čudo (sv. Ignacij muč.), veliko čudo svijeta (sv. Ivan Krizostom), najveće čudo svijeta (sv. Efrem), bezdan milosti (sv. Ivan Damašt.), blago svake svetosti (sv. Andrija iz Krete), blago svih vjekova (sv. Bernard), djelo koje nadilazi samo Stvoritelj (sv. Petar Dam.)...

Ne s manjim zanosom slave Mariju: *učenjaci* koji je pozdravljaju kao prijestolje mudrosti; *graditelji* koji joj podigoše veličanstvene hramove i mramorne oltare; *slikari* koji stekoše besmrtnu

slavu slikajući njezin lik; *pjesnici* koji joj posvećuju najljepše stihove, *na čelu s Danteom* koji je u Božanskoj Komediji spominje 308 puta; *glazbenici* koji joj posvećuju najugodinje zvukove, najbiranije melodije. Nema područja ljudske djelatnosti koje nije pokušalo na svoj način proslaviti Majku Božju.

U naše doba slava bezgrješne Djevice širi se sve više. Proglašenje dogme Bezgrješnog Začeća i Uznesenja, posveta Majci Božjoj; Marijina ukazanja, osobito u Lurdu i Fatimi, trijumfalni put Gospe Fatimske oko svijeta; brojni Marijanski kongresi, bezbrojna hodočašća u Marijina svetišta širom svijeta — sve nas to uvjerava da slava bezgrješne Djevice iz dana u dan sve više raste i ide prema svome vrhuncu.

5. — Čuju se, na žalost, i *glasovi protiv »pretjeranog« štovanja Majke Božje.* Neki govore kako prevelikim takvim štovanjem vjernici oduzimaju slavu Bogu, vrijeđaju Boga. To je sasvim krivo. Ne plašimo se da će zbog Marijina štovanja potamnjeti slava Božja. Bog je konačni cilj svake časti što se iskazuje njegovoj Majci. Slaveći Mariju, mi slavimo Boga, Boga u Mariji. Kao što mjesec prima svjetlo od sunca, potok vodu od izvora; list, cvijet, plod snagu od korijena... — tako je Marija sve primila od Boga. Slaveći Mariju, slavimo Boga, koji je Mariji sve dao, koji ju je prvi proslavio i hoće da je svi slavimo.

Ne treba se strašiti da ćemo pretjerati u štovanju Majke Božje. Kad smo u njezinu čast *učinili sve što smo mogli, učinili smo odveć malo* prema onome koliko njezino dostojanstvo traži. Da se sve moći našega bića pretvore u jezike, ne bismo je mogli dostojno slaviti (Sv. Alfons). Najbogatije govorništvo, najsuptilnija dijalektika, najdublji i najumniji genij ne mogu dostojno hvaliti Mariju (sv. Petar Dam.). Ni jezik ljudski ni duh anđeoski ne mogu je slaviti koliko zaslužuje (sv. Ivan Damašt.). Recite o Mariji što god hoćete veliko i slavno, nećete prijeći istine, jer nijedna riječ neće doseći veličanstva (sv. Bazilije). Čovjek doista ne može proslaviti preslavnu Djevicu koliko zaslužuje (sv. Bernardin S.). S pravom je rekao sv. Augustin: »Što rečem o tebi, Marijo, manje je nego zaslužuješ. Nazovem li te nebom, uzvišenija si od neba; nazovem li te majkom naroda, sve nadilaziš; nazovem li te slikom božanstva, dostojna si; nazovem li te Kraljicom anđela, ti si još veća!« Marija je najsavršeniji Božji stvor, Majka Božja i naša, život, slatkost i ufanje naše!

Pridružimo se i mi općem zanosu kršćanskih naroda svih vjekova, pa častimo bl. Djevicu koliko možemo više; slavimo je djelom i riječju, dobrim kršćanskim životom i molitvom. Neće nam Majka Božja ostati dužna. Ona obično za najmanje izraze počasti dijeli najveća dobra (sv. Andrija iz Krete).

DJEVICA PREŽALOSNA

1. — Jedan je portugalski slikar prikazao najvećega pjesnika svoga vijeka i svoga naroda L. Camoënsa ne s vijencem lovorike oko čela, kako se to obično činilo, nego s vijencem trnja na glavi. Mislio je da se tako ima prikazati *portret velikog čovjeka.* Bol je u ovoj suznoj dolini sredstvo otkupa, čišćenja, napretka, veličine, stvaralaštva. Ništa veliko na zemlji nije učinjeno bez boli, patnje, trpljenja.

Bol je pratila cijeli život našega Otkupitelja i naše nebeske Majke. *Krista najbolje predstavlja slika, lik koji prikazuje kako visi na križu.* Isto tako *Majku Božju najbolje predstavlja slika na kojoj je njezino Srce probodeno mačem.* Istina je, bl. Djevica nije umrla od krvničke ruke, ali je njezino Srce bilo probodeno mačem duhovne boli, žalosti, neizrecivog trpljenja.

Iako je *Marija najmiliji Božji stvor,* iako je svi naraštaji zovu blaženom, ipak joj *dani zemaljskog života* nisu bili *ispunjeni* radošću i veseljem.

Kad je bl. Djevica u Hramu prikazala Bogu svoga Sina, preda nju je izišao *starac Šimun,* uzeo je u svoje ruke njezino Djetešce i, nadahnut Duhom Božjim, prorekao blagoslov i propast mnogima, a samoj Majci rekao: O blagoslovljena među ženama, tvoje radosti pretvorit će se u gorkost. Ti ćeš biti Majka žalosna. *Tvoju će dušu probosti mač* (isp. Lk 2, 25—35). Zamislite! Marija prikazuje nebeskom Ocu dar dostojan njegova veličanstva, njegova i svoga Sina; a Bog joj, za uzvrat, preko časnoga starca, obećava bol i trpljenje.

2. — Šimunovo poročanstvo doskora se počelo izvršivati. *Marija polazi s Isusom na križni put zemaljskog života* čim ga je rodila, trpeći oskudicu, siromaštvo, progonstvo. Cijelo vrijeme Isusova skromnog života s njim provodi dane u radu i trudu. Ne manje trpi za vrijeme njegova javnog života. *Osobito su bili veliki njezini duševni bolovi.*

Kao Majka Božja, bl. Djevica je već unaprijed znala kako će strašno Isus trpjeti za vrijeme svoje muke. Te *Isusove boli* Marija već *unaprijed trpi u svojoj duši.* Čim je Isus učinio prve korake, Marija gleda u duhu njegove noge probodene čavlima. Vodeći svoje Djetešce za ruku, ona misli kako će te ruke biti probodene. Dajući hranu svome Jedincu, ona u duhu gleda gorki napitak žući i octa što će ga Isusu dati na Kalvariji. Pripravljajući Isusu siromašni ležaj, Djevica motri u duhu križ, na koji će Isusa propeti... Pobožna legenda pripovijeda kako se ona jednom vratila s vode i našla u Josipovoj radionici Isusa kako je napravio mali križ i na nj legao. Majka od boli pusti amforu i uzdahnu... Marija je često razmišljala o bolima koje čekaju njezina Sina, a mač neopisive boli parao je njezino majčinsko Srce. I što se više približavalo vrijeme Isusove muke, njezino je trpljenje bivalo sve veće. Međutim, to je trpljenje bilo tek kao uvod u patnje što su je čekale na Kalvariji.

3. — Neki je slikar htio prikazati bol oca koji prisustvuje smrti ljubljene kćeri. Dugo se mučio, ali mu nikako nije uspjelo prikazati neizrecivu tugu oca. I na kraju pomisli da će biti najbolje ako očevo lice prekrije crnim velom. Opisujući muku Isusovu, evanđelisti — čini se — nemaju riječi kako bi izrazili *bol Isusove Majke, koja prisustvuje mučeničkoj smrti svoga Sina,* pa su te boli prekrili velom šutnje. Oni o Marijinu trpljenju ne govore. Samo je sv. Ivan istakao da je uz križ stala Marija Majka Isusova (isp. Iv 19, 25). A mi sami možemo barem donekle sebi predstaviti koliko trpi majka kad promatra smrt sina jedinca. U školi filozofa Platona raspravljalo se: Koja je najteža bol za majku? Odgovor je glasio: Prisustvovati mučenju sina. Dok trpi dijete, trpi i majka, jer je duša majke jedno s dušom djeteta. Zatim, što više majka ljubi svoje dijete, to više osjeća i trpi kad trpi dijete. Marija ljubi Isusa više nego sve majke zajedno ljube svoju djecu. Ona ljubi Isusa ne samo kao svoga Sina nego i kao svoga Boga. Prema tome, ako se svakoj majci od boli kida srce kad se nalazi na smrti svoga djeteta, koliko će tek trpjeti najbolja Majka kad se nalazi na mučeničkoj smrti najboljega Sina, najboljega Jedinca?

Zamislimo se! *Isus,* Sin Božji, u gorkim mukama visi *na križu.* Ostavljen je od učenika i svih kojima je dobro činio; okružen je od neprijatelja, krvnika; umire najsramotnijom smrću. Otkupitelj ljudskog roda prikazuje Ocu nebeskomu žrtvu svoga života za spas svijeta. *Uza nj je njegova Majka.* Ne radi Marija kao Agara, o kojoj govori Sv. pismo da je sina Ismaela stavila pod stablo i uklonila se da ne vidi njegovu smrt. Djevica se ne udaljuje, ne ostavlja Sina sama u mukama. Kad su Isusa slavili, kad su ga htjeli učiniti kraljem, Evanđelje ne spominje da je tu bila njegova Majka. Ali sada, kad Isus umire najstrašnijom smrću, ona je uza nj. Promatra svoga Sina izgrđena, popljuvana, ponižena, svega u ranama i modricama. Gleda križ, čavle, trnovu krunu; sluša kako Isusa ruže, pogrđuju. Koliko li trpi njezino djevičansko majčinsko Srce kad vidi koliko Isus trpi, a ne može mu pomoći; ne može mu otrti znoj, krv, prašinu; pružiti mu napitak hladne vode mjesto gorke žući kojom ga napajaju njegovi neprijatelji.

Majka Božja trpi u srcu i u duši boli svoga Sina. Koliko rana ima na Isusovu tijelu, toliko ih ima u Marijinu Srcu. *Njezino Srce probada sedmerostruki mač boli.* Za njezino Srce mač su boli:

riječi kojima pogrđuju Isusa, čavli kojima su probodene ruke i noge Isusove, trnje kojim je okrunjena Isusova glava, križ na kojem visi Isus... *Trpljenje je presvete Djevice neopisivo.* Njezino je Srce kao more u koje utječu sve rijeke gorkosti. Svi bolovi svih zemaljskih majki zajedno ne mogu se isporediti s Marijinim bolima. Sve muke mučenika manje su od muke što ih je pretrpjela Kraljica mučenika — Marija (sv .Anselmo). Pače — misle sveci — sve patnje svih patnika ove zemlje, ujedinjene zajedno, nisu velike kao patnje Marijine. Djevica prežalosna s pravom je mogla reći: Svi vi što putem prolazite, pogledajte i vidite ima li boli kakva je bol kojom sam ja pogođena! (Isp. Tuž 1, 12) A mi možemo odgovoriti: Da, prežalosna Djevice, nema boli slične tvojoj. Tvoja je nesreća neizmjerna kao more! (Isp. Tuž 2, 13).

4. — Dok promatramo žalosti nebeske Majke, možda se pitamo zašto je Bog najsvetijem i najmilijem svome stvoru pripustio toliko trpljenje. Odgovarajući na to pitanje, crkveni učitelji tumače kako je *Marija po svome trpljenju postala naša Suotkupiteljica i Majka.* Isus je kao Bog i Čovjek mogao sam svojim trpljenjem prikazati Ocu nebeskomu dovoljnu zadovoljštinu za naše grijehe. Njegova je muka dovoljna da spasi cijeli svijet od grijeha. Ali je Isus u svojoj neizrecivoj ljubavi i mudrosti htio da i njegova Majka s njime sudjeluje u djelu otkupljenja.

Među svim odabranim dušama *bl. Djevica* će biti Isusu najbliže u nebeskoj slavi. Zato je imala biti *Isusu najsličnija po svetosti, pa i po trpljenju.* Ljubav je mjera boli (sv. Augustin). Trebalo je da Marijinoj ljubavi odgovara bol. Zauvijek bi nešto nedostajalo Marijinoj ljepoti da na njezinu djevičanskom čelu nema bolne bljedoće. Trebalo je da *Majka Otkupiteljeva sudjeluje* sa svojim Sinom *u djelu otkupljenja.* Njoj je namijenjena uloga Suotkupiteljice ljudskog roda. Mudrost se Božja htjela u djelu našega spasenja poslužiti onim sredstvima kojima se sotona poslužila kod naše propasti. Kao što je kod naše propasti sudjelovala žena, majka unesrećenog čovječanstva, tako je kod našeg otkupljenja imala sudjelovati Žena, Majka Otkupitelja i otkupljenog čovječanstva. Po ženi smrt, propast; po Ženi spas, život, obnova, spasenje. Adam nije sagriješio bez Eve, Isus nije otkupio svijet bez Marije.

U djelu naše obnove sudjeluje *Marija* ne samo davši Isusu tijelo koje se za nas prikazuje na križu nego i trpeći sa svojim Sinom cijeli život, posebno na Kalvariji. Stojeći uz križ, bl. Djevica trpi silne boli, ali trpi junački, *stoji uz križ jaka, neslomljena.* Ona stoji uz križ kao što svećenik stoji na oltaru. Stoji uz križ veličanstvena, kao Majka Otkupiteljeva, svjesna svoje službe, kao svećenica uz Isusa svećenika. Uz križ stoji Marija — Virgo Sacerdos

(Djevica svećenica) — i *sudjeluje u velikoj žrtvi; prikazuje svoga Sina za otkup svijeta,* za spas čovječanstva. *Sa žrtvom Sina prikazuje i svoje boli,* svoje patnje, *svoj život.* Marijina žrtva sa žrtvom Isusovom sačinjava jednu žrtvu kojom smo otkupljeni i spašeni. *Marija je jedno s Isusom po ljubavi i trpljenju.* Na Kalvariji su sjedinjene dvije velike ljubavi i dvije velike boli. Majka trpi u tijelu Sina, Sin u duši Majke.

Prikazujući žrtvu svoju i svoga Sina, bl. Djevica moli nebeskog Oca da primi tu žrtvu za spas svijeta. Ona tako postaje naša Suotkupiteljica. Taj joj je naziv prvi dao Bernardin de Bustis († 1500). *Po trpljenju* i bolima *postala je Marija ne samo naša Suotkupiteljica nego i naša Majka.* U trpljenju na Kalvariji Marija nas je s Isusom preporodila na novi, vrhunaravni život i tako postala naša duhovna Majka. Sam nas *Isus s križa* uvjerava da u tu slatku istinu vjere nimalo ne sumnjamo, kad *po Ivanu sve nas predaje Mariji;* kad svoju Majku predaje Ivanu, a po Ivanu svima nama. Kao Suotkupiteljici i Majci, Mariji je u nebu povjereno da dijeli ljudima milosti koje nam je s Kristom zaslužila. Ona je *naša posrednica,* moćna zagovornica pred Božjim prijestoljem.

5. — Sv. pismo opominje čovjeka da ne zaboravlja na bolove svoje majke (Sir 7, 27). Rđavo je dijete koje zaboravlja koliko je majka prepatila dok ga je rodila, odgojila, pa joj uzvraća nezahvalnošću. Isto je tako slab kršćanin koji zaboravlja na bolove svoje nebeske Majke. *Mi kršćani ne smijemo zaboraviti* da nas je Marija na Kalvariji u neopisivim patnjama preporodila na novi život, *da smo sinovi i kćeri Marijinih boli.* Sjećanje na trpljenje Isusa i Marije za nas ne smije biti obična uspomena nego život i stvarnost. Ako doista hoćemo da budemo prava Marijina duhovna djeca, moramo se naći s njom uz križ. Nebeska Majka hoće da sva njezina duhovna djeca budu poput Ivana čista, da ljube Isusa i prate ga na Kalvariju. Djeca Marijinih boli moraju neprestano boraviti, biti s njom uz križ, piti s njom iz kaleža Isusova trpljenja.

Božanski Spasitelj pokazao nam je *uzvišenost i vrijednost trpljenja* kad je trpljenjem otkupio svijet, kad je htio da s njime trpi za naše spasenje i njegova Majka. Raspeti Otkupitelj i prežalosna Djevica pod križem uče nas veliku kršćansku mudrost kako se i mi moramo naći na Kalvariji uz Isusa i Mariju, s njima trpjeti i po trpljenju doći do nebeske slave. Kad znamo da je zbog Adamova grijeha pala osuda na sve ljude da u znoju lica jedu kruh; kad znamo da je ova zemlja dolina suza, da je patnja stalan pratilac čovjeka od kolijevke do groba: onda nam postaje jasno da nijedan nauk nije kršćaninu toliko potreban koliko nauk o vrijednosti trpljenja.

Dok se djeca ove zemlje ljute na križeve i mrmljaju na Božju providnost koja im križe šalje, Marijina djeca, poučena primjerom njezinim i njezina Sina, znadu da *bol ima viši smisao u planu Božje providnosti.* Kao što je trpljenje Isusa i Marije otkupilo svijet, tako nas svako *trpljenje može otkupiti od grijeha, zaslužiti nam nebesku slavu.* Bez trpljenja nema spasenja. Trpljenje ima u sebi nešto uzvišeno, ono je znak i odlika svetih duša.

Uživimo se u istinu da smo udovi Otajstvenog tijela Isusova. Ako je trpio Isus kao glava toga Tijela, onda moramo trpjeti i mi kao udovi. *Isus hoće da svi mi budemo dionici njegova otkupiteljskog djela,* da svi sudjelujemo u djelu otkupljenja ljudskog roda. U nebu ćemo jednom biti Isusu slični u slavi, pa zato valja da mu sada na zemlji budemo slični u patnjama. Kao udovi Otajstvenog tijela Isusova, mi moramo dopunjavati u tome Tijelu muku koju je podnio Isus kao glava. Moramo, kako kaže Apostol — dopunjavati Kristove patnje za njegovo Tijelo — Crkvu.

Kršćanin trpljenjem prikazuje Bogu naknadu, zadovoljštinu za grijehe; čisti svoju dušu, liječi je od posljedica grijeha., obnavlja je i oplemenjuje. Kad nam je na zemlji dobro, lako zaboravimo na nebo, pa zato Bog šalje bolesti, smrt u obitelji, da nas otcijepi od zemlje, da mislimo na nebesku domovinu. *Po trpljenju Bog uči izdizati pogled prema nebu,* moliti. U kušnji molitva sama od sebe dolazi na usta. Kad smo u nevolji, vapimo: Gospodine, spasi nas, pogibosmo! Trpljenje je — kažu sveci — osmi sakramenat, jer otkupljuje i spašava; novac kojim se kupuje nebo; ključ, vrata neba. Trpljenjem pribavljamo neiskazana dobra ne samo sebi nego i drugim dušama. Patnjama se grješnici obraćaju, duše spašavaju.

Isus i Marija uče ne samo da treba trpjeti nego i *kako treba trpjeti.* Primajući na se otkupiteljski križ, Isus govori: Oče, budi volja tvoja! Primajući na se ulogu Suotkupiteljice, Majke ljudskog roda, Marija veli: Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj! Slično i mi moramo reći u patnjama, kušnjama: Oče nebeski, evo sluge, evo službenice tvoje, neka bude volja tvoja! — Primi križ gdje god se pojavi. Ne pripisuj ga tuđoj zloći, nego ga primi iz ruke Božje. Ne tuži se, ne mrmljaj, nego ga nosi veselo, ustrpljivo. U svojim patnjima misli na Kalvariju. Sve svoje boli ujedini s bolima Isusa i Marije, prikaži ih za pokoru grijeha i za spas duše. Kao što se one kapljice vode u sv. misi s vinom pretvore u krv Isusovu, za spas duša, tako će i tvoje patnje, ujedinjene s Isusovim i Marijinim, duše spašavati. Budeš li s Marijom dionik Isusova križa, bit ćeš onda s njom dionik i njegove slave.

NAŠA MAJKA

1. — Riječ »majka« prva je, a možda i posljednja, što je u životu izgovorimo. Ta riječ budi u svima nama najljepše uspomene, najnježnije osjećaje. Majka — to je ime bića koje je svakome od nas najmilije; ime bića koje nam je dalo život; koje nas jedino ljubi čistom, nesebičnom, neograničenom ljubavlju; koje sebe žrtvuje do uništenja da nas pomogne, usreći. Kolika li je *sreća* za čovjeka *imati majku!* Tu je sreću opisao glasoviti V. Hugo. Znate li — pita on — što znači imati majku? Biti siromašno, slabo dijete..., pa osjećati da ima netko uz vas: ide kad vi idete, zaustavi se kad se vi zaustavite; razumije vas kad plačete... Imati anđela koji vas gleda, uči govoriti, smijati se, ljubiti; ogrije vaše prste u svojima, vaše tijelo na svojim koljenima, vašu dušu u svom srcu; daje svoje mlijeko dok ste maleni, kruh kad ste veliki, svoj život u svako doba... Vi joj velite: Majko moja... A ona vama: Dijete moje... To je tako slatko da te dvije riječi i Boga vesele.

Osim naravnoga, tjelesnog života, koji nam je dala majka, mi po krštenju primamo i drugi, nadnaravni život, život milosti. Taj nam je život milosti Bog mogao dati na bezbroj načina. On je, međutim, htio da u tome davanju vrhunaravnog života sudjeluje i žena, da uz tjelesnu majku *imamo i duhovnu majku,* majku života milosti, duše, vječnoga spasenja. Ako je po ženi došao otrov, smrt, propast... dolikovalo je da po ženi dođe milost, život, spasenje. Eva je vjerovala anđelu tame i upropastila ljudski rod, postala majka mrtvih; Marija je vjerovala Anđelu svjetla, donijela spasenje ljudskom rodu, postala Majka živih. Zato s pravom pjeva Crkva: Veselite se, otkupljeni narodi, životu koji vam je dala Djevica!

Neka majka učila dijete prekrižiti se. Kad je dijete ponovilo nekoliko puta »U ime Oca...«, najednom upita: »A gdje je majka? Kako se uz Oca i Sina ne spominje majka?« Na usta djeteta progovorio je ljudski rod. Bio je to krik ljudskog roda, uvjerenje da je *majka potrebna* u vrhunaravnom pogledu, *u velikoj kršćanskoj obitelji,* kao i u naravnom pogledu, kao u svakoj našoj obitelji. Bog je udovoljio toj težnji ljudske naravi, kad nam je — uz tjelesnu — dao i duhovnu Majku.

2. — Nije ovo maštanje, simbolika, pobožan osjećaj, lijepa riječ, poezija, zanos..., nego istina, život i stvarnost. Da što bolje razumijemo ovu duboku i slatku istinu, najprije dozovimo sebi pred oči još jednom otajstvo Utjelovljenja. Kad je *Marija kod Navještenja* izgovorila svoj »Fiat — Neka bude«, pristala je ne

samo na Utjelovljenje nego i na Otkupljenje. Pristala je da bude po tijelu Majka Otkupitelja, a po duhu Majka otkupljenih. Toga je časa *Isusa začela tjelesno, a nas duhovno.* U tome je času primila u svoje krilo utjelovljenu Riječ, Sina Božjega, a s njime je u svoje krilo primila naše duše. Mi smo s Isusom jedno, jedno Otajstveno tijelo. Isus je glava toga Otajstvenog tijela, a mi udovi (isp. Rim 12, 5; Ef 5, 30). *Postavši Majkom glave, Marija je kod Utjelovljenja postala i Majka udova.* Nijedna žena, pa ni bl. Djevica, ne rađa samo glavu, nego cijelo tijelo. Prema tome, Marija je po tijelu Majka glave, a po duhu Majka udova (Sv. Augustin). Porodivši glavu — Krista, porodila je sve nas (Pio X). Po *tijelu je Majka prvorođenom, jedinom Sinu Isusu; a po duhu je Majka svih nas koje Isusu zove svojom braćom* (isp. Mt 28, 10; Rim 8, 29). Ona je Majka Sina Isusa i njegove braće; Spasitelja i spašenih, Otkupitelja i otkupljenih, Krista glave i svih nas — udova njegova Otajstvenog tijela.

Sv. Ivan piše (Otk 12, 1. 2) kako je na nebu vidio velik znak: Ženu obučenu u sunce, mjesec pod njezinim nogama, na glavi joj vijenac od dvanaest zvijezda. Bila je trudna i mučila se da rodi, vikala je od bolova. U toj ženi, koja se muči rađanjem, vide crkveni naučitelji sliku bl. Djevice. *Marija je dva puta rađala. Prvorođenoga* i po tijelu jedinog *Sina Isusa* rodila je bez boli, *u zanosu neizrecive ljubavi. Nas je grješnike preporodila* na novi život *u bolima na Kalvariji.* Ona u ljubavi i trpljenju sudjeluje sa svojim sinom u djelu otkupljenja i tako nas preporađa na novi život. Isus, prvorođeni i tjelesni Sin Marijin, našao je na Kalvariji grob; mi, duhovna Marijina djeca, našli smo na Kalvariji kolijevku.

Videći *Isus s križa* Majku i ljubljenog učenika, progovori Majci: *Ženo, evo ti sina!* A zatim reče učeniku: *Evo ti Majke!* (Iv 19, 26. 27) U tome času nije Isus uređivao svoje privatne poslove, na utjehu Mariji i Ivanu. Nema sumnje, on se već prije pobrinuo za vremenito uzdržavanje svoje Majke dok bude živjela na zemlji. Na Kalvariji sve ima opći značaj. U tome se slažu crkveni naučitelji. *Na Kalvariji Isus nastupa kao Otkupitelj ljudskog roda,* kao »Sin čovječji« (kako on sebe zove!), najodličniji, jedino savršeni čovjek (kako to i Pilat nesvjesno priznaje kad govori: Evo čovjeka! Iv 19, 5). *Marija* se ne nalazi *na Kalvariji* kao privatna žena, majka, nego *kao najodličnija žena,* »otajstvena svećenica«, jaka žena *koja je pozvana da ispravi ruševine Evina grijeha.* Zato je Isus ne zove, kao privatnu osobu, majkom, nego joj veli »Ženo«! Ni *Ivan na Kalvariji* ne stoji kao privatna osoba, nego kao *predstavnik mlade Crkve, svih vjernika.* Zato se on u Evanđelju ne spominje pravim imenom, nego učenikom »kojega je Isus osobito ljubio« (isp. Iv 19, 26). A to je vrlo značajno: Koga Isus ljubi, postaje Marijin sin! Uz odabrane miljenike Isusa i Marije, vidimo na Kalvariji i druge predstavnike ljudskog roda: Koji Isusa propinju — predstavnici su grješnika; raskajani razbojnik predstavlja pokornike.

Kad je predao Mariji Ivana za sina, htio je Isus reći: Evo odlazim sa zemlje, otkupio sam ljudski rod; svi mi ljudi pripadaju, jer sam ih stvorio i otkupio. Tebi ih sada predajem u Ivanu. Ti im budi Majkom. Budi im utjeha, pomoć, utočište! — U tome času riječi Isusove, kao riječi Sina Božjega, proizvode što znače. *Marija nas preporađa na vrhunaravni život, postaje naša duhovna Majka;* a Ivan i svi koje on predstavlja, tj. svi mi, postajemo njezinom duhovnom djecom.

3. — Marija je, dakle, prava naša Majka, Majka duša, Majka našeg spasenja, Majka daleko savršenija i uzvišenija nego tjelesna majka, jer nam s Kristom daje uzvišeniji, savršeniji, duhovni, vrhunaravni život!

Kako li smo sretni! Jednom je sv. Terezija Dj. I. rekla: »Kako je lijepo u nebu imati Oca!« Mi dodajmo: »Kako je lijepo što u nebu uz Oca imamo i Majku!« Uz predobroga nebeskog Oca; uz Isusa, Otkupitelja, Posrednika i Brata, *imamo u nebu i najbolju Majku, koja je ujedno i Majka Božja!* Koliko li moramo biti zahvalni Isusu što nam je dao Majku. Neka je blagoslovljen Brat po kome je Marija naša Majka; neka je blagoslovljena Majka po kojoj je Isus naš Brat! (Sv. Bonaventura)

Kao naša Majka, *Marija ima prema nama najnježnije Srce, ljubi nas neopisivo.* Ako je svaka majka žena dobrote, slatkoće, mudrosti, ljubavi..., što se tek može reći o Mariji? Ako svaka majka ima prema djeci dobro i nježno srce, kakvo je tek Srce bl. Djevice prema nama? Ne zaboravimo! Isus nas je predao Mariji u času kad je ona imala prema njemu najveći osjećaj nježnosti. On hoće da njegova Majka tom najnježnijom ljubavlju, kojom njega ljubi, ljubi i sve ljude. Presveta Djevica ljubi nas više nego sve majke ljube svoju djecu. Pače ljubav svih majki prema njihovoj djeci nije tolika kolika je ljubav Marijina prema samo jednome od nas. Srce svih majki prema Srcu Marijinu — kaže sv. Ivan Arški — jest kao komad leda prema užarenoj peći. Pače sve stvorene ljubavi svih majki, zaručnica, svih anđela i svetih ne dosižu ljubav Marijinu prema jednoj jedinoj duši (sv. Alfons).

Kao brižna Majka, *Marija nastoji da u nama raste život milosti.* Kao što je odgojila glavu Otajstvenog tijela, Sina Isusa, tako hoće da odgoji sve nas, udove Otajstvenog tijela. Po Mariji smo

primili život milosti. Bl. Djevica želi da taj život u nama raste. Ona hoće da u nama potpuno oblikuje Krista, da budemo žive slike njezina Prvorođenca. Ona s Duhom Svetim duše usavršava, izgrađuje, posvećuje. Ona moli za nas, zagovara nas u nebu, pomaže nas u svim našim potrebama. Posebno nas pomaže da rastemo u dobru, da iz dana u dan postajemo sve sličniji njezinu prvorođenom Sinu Isusu.

4. — *Ako je bl. Djevica naša Majka, onda je moramo svim srcem ljubiti, njezine želje izvršivati,* njoj se u svim potrebama utjecati. *Kardinal Schuster* jednom zgodom, prigodom krizme, ispitivao djecu kršćanski nauk. Tako jednog dječaka upita: »Voliš li ti, dijete, više Oca ili Sina ili Duha Svetoga?« Mališan se smete, stane se okretati desno i lijevo, pa će kroz plač: »Ja najviše volim svoju mamu!« Taj odgovor gane sve vjernike u crkvi. Od ganuća su stali plakati .Kardinal se nije smeo, nego je stao poticati vjernike da tako i još više ljube svoju nebesku Majku, da nju ljube, poslije Boga, više nego išta stvoreno. Mjera, kojom imamo ljubiti presvetu Djevicu, jest ljubiti je bez mjere.

U *svakoj potrebi,* žalosti, nevolji *utecimo se Mariji.* Kao Majka Božja, Marija nam može pomoći; a kao Majka naša, ona nam i hoće vrlo rado pomoći. *Imajmo neograničeno pouzdanje prema Mariji, poput sv. Anselma* koji je govorio: »O slatko pouzdanje, o savršena sigurnosti... Majka Božja — naša Majka! S kojom li se sigurnošću možemo nadati svome spasenju, jer je ono u rukama Isusa — našega Brata i Marije — naše nježne Majke!«

Kao prava djeca, moramo uvijek Mariji pripadati, duhom uvijek biti uza nju, živjeti u ovisnosti o njoj. *Ne smijemo je nikad ražalostiti nikakvim hotimičnim grijehom.*

Razveselimo dragu Majku kreposnim životom. Slavni grčki vojskovođa Epaminonda (iz Tebe — Beocija) vrlo mlad pobijedi Lakedemonjane kod Leuktre. Pitali su ga prijatelji poslije pobjede što mu je dalo snagu, odvažnost u teškoćama. On će: »Snagu mi je dala pomisao na radost koju će osjetiti moja majka kad me vidi kako se vraćam kao pobjednik!« I mi se tako borimo protiv neprijatelja spasenja da razveselimo svoju nebesku Majku.

Naša *nebeska Majka neka nam bude sva utjeha, radost, pomoć u životu.* Ona neka nam bude srce našega srca, duša naše duše, život našega života, sve blago naše!

O sv. Ivanu, koji je na Kalvariji bio predstavnik ljudskog roda, *ljubljeni Isusov učenik* i prvi duhovni sin Marijin, kaže Evanđelje: Od tog je časa učenik uze u svoju kuću (Iv 19, 27). Ivan je uzeo bl. Djevicu k sebi i više je nikad ne ostavlja. Njegov je čin *primjer za nas.* I mi uzmimo Mariju k sebi. Uzmimo je svim srcem za svoju Majku.

MAJKA CRKVE

1. — Poslije otkupiteljske smrti i slavnog uskrsnuća, *Isus* je ostao na zemlji još 40 dana. Onda je poveo skupinu svojih vjernih sljedbenika na Maslinsku goru i pred njima *uzašao na nebo.* Prateći pogledom divan prizor, bez sumnje su i *učenici Isusovi zaželjeli uzaći u nebeske visine i biti uvijek sa svojim ljubljenim Učiteljem.* Po sebi je jasno da je *takva želja bila i u Srcu Isusove Majke.* Marija je bila najuže sjedinjena sa svojim Sinom kroz 33 godine zemaljskog života. Ona je dijelila s Isusom sve radosti i patnje njegova života, ona je pila iz gorkog kaleža njegove muke, pa je zaslužila da bude s Isusom i sada kad on uzlazi k Ocu. U tome času ona dovikuje svome ljubljenom Sinu sa Zaručnicom iz Pjesme nad pjesmama: Povuci me za sobom! (Pj 1, 4).

Ali je *u Marijinu Srcu* toga časa bila *i jedna druga vruća želja:* da koristi Kristovim odabranicima, *da bude uz svoju duhovnu djecu na zemlji.* Neodlučna, tako reći, između te dvije želje, Marija ponavlja još jednom: Evo službenice Gospodnje! Pa dok Isus uzlazi na nebo da u društvu anđela i starozavjetnih pravednika sjedne zdesna Ocu, Marija se podlaže volji Božjoj i dijeli se od svoga Prvorođenoga da ostane na zemlji uz kolijevku posinovljene svoje djece, uz kolijevku prve Crkve.

Isus je ustanovio Crkvu da poslije njegove smrti propovijeda svim narodima Evanđelje i pomoću sv. sakramenata dijeli milosti križa, kako bi ljudi svih vremena i svih krajeva zemlje upoznali njegov nauk i bili dionici otkupljenja. Ali, u onome času kad je Isus uzlazio na nebo, *Crkva* je bila tako reći u povojima, u svome djetinjstvu, *u kolijevci.* Da može živjeti, rasti, izgrađivati se, *potrebna* je *prisutnost Majke,* koja će mladu Crkvu njegovati i učvrstiti.

U povijesti spasenja Marija zauzimlje posebno mjesto. Prema Božjim odlukama, ona veže oba Zavjeta. Stari zavjet počinje s Božjim »Fiat — Neka bude«, a Novi počinje s Marijinim »Fiat — Neka bude«. Po Marijinu »Neka bude« Krist je uzeo od nje tijelo koje će se za nas žrtvovati. Tijelo Kristovo — tijelo je Marijino, vele sv. Oci. *Postavši Isusovom Majkom,* Marija *preuzimlje ulogu da othrani Isusa, da se za nj brine,* da ga štiti i čuva.

Uz fizičko, ima Isus i Otajstveno tijelo, kojemu smo svi mi udovi ,a on glava. Kako smo vidjeli, Marija je po tijelu Majka glave Otajstvenog tijela, a po duhu je Majka svih nas udova, cijele Crkve. Majka Spasitelja Majka je i njegovih udova (Sv. Augustin). Tako je Marija Majka Crkve u istinskom i pravom smislu (Leon

XIII). Tu istinu svečano je proglasio papa Pavao VI na svršetku trećeg zasjedanja II vatikanskog sabora u prosincu 1964. Svim je ocima II vat. sabora Marija tip, tj. ideal, primjer, uzor Crkve.

Kao što se za vrijeme zemaljskog života *starala za fizičko tijelo Isusovo, tako se Marija poslije Isusova uzašašća na nebo imala starati za njegovo Otajstveno tijelo,* tj. za sve kršćane, za cijelu Crkvu. Kao duhovna Majka, Marija će mladoj Crkvi biti stup i potporanj, snaga i zaštita; učiteljica apostola, pomoćnica vjernika, Majka svima. Kako li je savršeno bl. Djevica izvršila svoje poslanje?! S kojim li je žarom ona radila oko oblikovanja prve Crkve! Što najbolja majka učini najboljem djetetu — blijeda je slika onoga što je Marija učinila za prvu Crkvu.

2. — S Maslinske gore vraćaju se *Isusovi učenici* i druge pobožne osobe u Jeruzalem, zatvaraju se u dvoranu Posljednje večere da *čekaju dolazak Duha Svetoga,* kako im je naredio Isus. *S njima je i Majka Isusova,* koju pisci sv. knjiga ovdje posljednji put spominju (Dj 1, 14). U onim najozbiljnijim danima, bez sumnje su poneki od Isusovih učenika, nakon svega što su u posljednje vrijeme proživjeli, bili žalosni, potišteni, malodušni. *Bl. Djevica nastupa odmah kao Majka Crkve:* podiže klonule, tješi žalosne; tumači značenje otkupljenja, tajnu križa, potrebu trpljenja; podsjeća Petra da se izabere novi apostol mj. Jude; sve apostole i druge pobožne osobe brižno pripravlja za dolazak Duha Svetoga. Sve ih potiče da mole i da budu poslušni Duhu Svetome. Ona moli pred ostalima i tako vrši apostolat molitve, koji Isus povjerava u prvom redu ženama. Taj je apostolat važniji od apostolata propovijedanja. Po Marijinu nagovoru svih onih 120 duša, cijela prva Crkva, sjedinjuje se u žarkoj molitvi i s njom, posrednicom svih milosti, postaje jedno srce i jedna duša (isp. Dj 1, 14).

Napokon, deset dana poslije uzašašća, *dolazi Duh Sveti* da stanuje u Crkvi kao duša u tijelu. Pred očima svih naroda ukazuje se Crkva s hijerarhijom, s Majkom. Na zemlji počinje kraljevstvo milosti. *S apostolima prima Duha Svetoga i Marija,* u punini, po treći put. Prvi ga je put primila u svome začeću, te je djelovanjem Duha Svetoga začeta čista, bezgrješna, puna milosti. Drugi je put to bilo kod utjelovljenja kad je djelovanjem Duha Svetoga postala Majka Božja. Treći put prima Duha Svetoga sada s apostolima kad preuzimlje ulogu duhovnog majčinstva Crkve. Prima ga u punini da može najsavršenije vršiti povjerenu službu. Poput Marije, i svaki kršćanin prima 3 puta Duha Svetoga: na sv. krštenju — kad se preporađa na život milosti; kod sv. pričesti — kao Marija kod utjelovljenja; kod sv. krizme — kao Marija na Duhove.

Duh Sveti daje se apostolima da mogu širiti kraljevstvo Kristovo, neprevarljivo učiti sve narode, dijeliti sredstva milosti, voditi sve ljude k posljednjem cilju. Primivši Duha Svetoga, *apostoli postaju ognjeni svećenici* (sv. Ljudevit M. Grignion), izvrsno *oruđe Duha Svetoga,* spremni za Krista raditi ,trpjeti, umrijeti. Djevici *Mariji daje se Duh Sveti u punini da pomaže pastire i vjernike,* apostole i njima povjerene duše. Od sada pa do svršetka vjekova, Marija sa svojim Sinom živi u Crkvi, djeluje u Crkvi, posvećuje duše. Marija s Isusom štiti baštinu koju je s njime stekla; štiti je molitvom, savjetom, poukom i utjehom. Kao Isus, tako i Marija svim žarom srca ljubi Crkvu i predaje se za nju (isp. Ef 5, 25).

Bl. Djevica nije član crkvene hijerarhije, ali je ona duša hijerarhije, srce cijele Crkve, srce po kojem dolazi život svima. Ona *s apostolima sudjeluje u oblikovanju Crkve.* Ništa se važno nije poduzelo, dogodilo u prvoj Crkvi, a da Marija nije sudjelovala. Oko nje se kretao sav život prve Crkve. Ona postavlja temelje jedinstva: jedan Otac, jedna Riječ, jedan Duh Sveti, jedna Majka! Za svaku važniju zgodu prve Crkve možemo ponoviti: Tu je bila Majka Isusova! (Iv 2, 1) Kako je Isus ljubio apostole, te siromašne ribare, ustrpljivo ih učio, predao se za njih, tako i Marija ljubi apostole, rado im govori, tumači, moli s njima, odgaja ih i usavršuje. Uvijek je imala što reći. Sjetimo se da je ona sama bila svjedok Isusova života za 30 godina. Marijino je Srce prvo Evanđelje gdje se čuvaju tajne Boga Čovjeka. *O Mariji je pisano da je pamtila sve događaje i razmišljala o njima u Srcu svome* (Lk 2, 19). *O tim događajima govori ona apostolima i prvim učenicima.* Posebno im govori o Isusovu djetinjstvu, o njegovu skromnom životu, o tajni otkupljenja, o širenju vjere, o nagradi u nebu itd. U različitim sumnjama, pogibeljima apostoli je pitaju za savjet.

Njezine su riječi zanosile apostole, davale im žar, snagu za rad. U Mariji su apostoli vidjeli, častili i slušali samoga Isusa. *Preko Marije djelovao je na apostole Duh Sveti.* Za njih je Marijin glas bio glas Duha Svetoga.

Utjecaj bl. Djevice u prvoj Crkvi bio je velik ne samo na apostole nego i na vjernike. Ona nije propovijedala — to su činili apostoli, đakoni. Nije čudesa činila — to radi Petar, Ivan, Filip i dr. Ona je samom svojom prisutnošću ponavljala izreku nebeskog Oca: Isus je moj Sin, slušajte što vam govori preko apostola (isp. Mt 17, 5). Ona je mladim vjernicima ponavljala svoje riječi iz Kane Gal.: Činite što vam reče Isus preko apostola! (isp. Iv 2, 5). *Ona propovijedanje apostola potvrđuje svojim primjerom, životom.* Ona daje primjer poniznosti, pobožnosti, odanosti volji Božjoj, ustrpljivosti. Ona uči ljubiti poniznost, muk, u zajednici biti nezapažen,

odan volji Božjoj. A to je Crkvi trebalo onda, to joj treba i danas. Apostolat je žene u župi, u Crkvi, da bude ponizna, čedna, čista. Takav su apostolat u Crkvi uvijek vršile svete žene, udovice, djevice.

Posebno je Marija prvim vjernicima bila *uzor žarke molitve.* S obzirom na molitvu, ona je živa slika svoga Sina o kojem je pisano da je noći provodio u molitvi (isp. Lk 6, 12). Vjernici su se divili gledajući kako s osobitim žarom prisustvuje sv. Žrtvi, propovijedima apostola, kako svaki dan obilazi Križni put. Mnogi su s različitih strana svijeta dolazili da vide Majku svoga Boga i *najsavršeniji uzor nove vjere,* da čuju riječi najmudrije učiteljice. *Presveta Djevica* rado prima i sluša svoju duhovnu djecu. *Svakoga razumije. Veseli se širenju vjere,* obraćenju Kornelija, Savla i dr. Osjeća i trpi zbog smetnja u širenju vjere. *Trpi zbog progonstva apostola i vjernika,* zbog mučeništva Stjepana, Jakova i dr. Onima koji su u teškoćama tumači tajnu križa, potrebu trpljenja. Podsjeća kako je Isus rekao da ih šalje kao ovce među vukove (Mt 10, 16), da će ih svijet mrziti (Iv 15, 18). *Svima* koji k njoj dolaze *znade reći pravu riječ.* Svi su od nje odlazili promijenjeni. Divili su se nebeskoj ljepoti i uzvišenoj čistoći vjere koju su prigrlili. Shvaćali su koliko imaju vjeru cijeniti, ljubiti, po njoj živjeti, za nju, ako dođe prilika, i život dati. Marijinoj mudrosti i zaštiti — veli Leon XIII — treba pripisati u zaslugu što je Evanđelje, uza sve teškoće, protivljenja, tako brzo prodrlo do svih naroda noseći svima novi poredak pravde i mira.

3. — A kad se Majci Božjoj završilo vrijeme zemaljskog sužanjstva i došao dan slave, kad je čudesno uznesena na nebo i okrunjena za Kraljicu neba i zemlje, ne zaboravlja ona Crkve na zemlji. *Ona je u nebu kao Majka Božja vrlo moćna.* A *svoju moć* i zagovor *koristi za dobro* duhovne djece, *Crkve na zemlji.* Kroz 19 stoljeća neprestano se stara i obasiplje dobročinstvima Crkvu, sve narode, kao i pojedince. Ona moli za sve potrebe Crkve. Moli za svjetlo nasljednicima apostola, snagu onima koji za vjeru trpe, postojanost onima koji u vjeri kolebaju. Ona je — kako kažu sveci — i u nebu zastavonoša, primjer i uzor prave vjere; nada vjernika, spas kršćana.

Svojom mudrošću i zaštitom Marija s nebeskih visina *posebno pomaže širenje sv. vjere:* ona je presjajna zvijezda svih širitelja vjere, *zvijezda misionara.* Gdje se pojavi Djevica s Djetetom, iščezava poganstvo. Narodi su kroz povijest bili zadivljeni pred likom Majke Božje, koja je u svojoj osobi ujedinila najuzvišenije misli i najčistije osjećaje: čednost djevice, ljubav majke, poniznost, ustrpljivost, sve što je uzvišeno i kreposno. Pogani su sa zanosom

primali novu vjeru, a njihove kćerke (Cecilija, Janja, Agata, Lucija...) preziru zemaljske užitke i idu tragom bezgrješne Djevice. Ne pokušavaju braniti svoje oltare pred širenjem Marijina štovanja. Njoj otvaraju svoje hramove i priznaju da su pobijeđeni. Što nije postigla krv mučenika, rječitost apostola, krepost djevica, to je postigao slatki utjecaj Kraljice apostola, mučenika, djevica.

Kad je zemaljska sila pokušala u krvi uništiti kraljevstvo Marijina Sina, Marija štiti Crkvu. Kao što je krila Isusa u Egiptu, tako krije mladu Crkvu u katakombama. U tim podzemnim prostorijama uz sliku dobrog Pastira, nalazi se i lik Djevice — nebeske zaštitnice. Marija, *Kraljica i uzor mučenika, isprosila je pomoć i snagu mučenicima,* da neustrašivo svjedoče za vjeru. Mučenici u najtežim mukama misle na Isusa i njegovu Majku, i muke im postaju lake. Tako, npr., sv. Janja pred poganskim sucem izjavljuje kako prezire sve zemaljske ponude, jer ima Zaručnika kome je Mati Djevica. Uz Marijinu pomoć i zaštitu, Crkva je pobijedila, a progonitelja je nestalo. I kasnije su mnogi zemaljski silnici prijetili Crkvi, mučili njezinu djecu, ali je Marija bila u pomoći.

Uz izvanjska progonstva, Crkvi su prijetili još više *unutarnji razdori,* krive nauke, hereze. Bilo ih je mnogo. Npr., samo od 4. do 13. st. bilo je 107 hereza. I opet je uz Crkvu bila Marija, učiteljica kršćanske vjere (sv. Ignacije muč.). Krivih nauka nestaje, a kršćanski vjekovi pozdravljaju Mariju: *Raduj se, Djevice Marijo, jer si uništila sve krive nauke!*

Iz crkvene povijesti znademo da se neprijatelji pojavljuju i iščezavaju, a *Crkva stoji postojana, nepokolebljiva,* u svim teškoćama, protivštinama. Crkva zna da je *uza nju onaj koji je rekao da je neće nadvladati ni vrata paklena* (Mt 16, 18). Crkva je svjesna *da je uza nju moćna Žena o kojoj Pjesma nad pjesmama govori da je strašna kao vojska pod zastavama* (Pj 6, 10). Zato će slaviti pobjede do kraja.

UZOR KREPOSTI

1. Svaka se majka veseli kad vidi da su joj djeca dobra, poslušna, njoj slična po obličju i dobroti. Tako se i *naša nebeska Majka* veseli kad vidi da su njezina duhovna djeca dobra, pobožna, po kreposti njoj slična. Marija ništa drugo i ne želi od nas, nego *da smo po krepostima što sličniji njoj, kako bismo bili što sličniji* našemu Bratu, *Isusu* Kristu. Zato ona svima njezinu Prvorođencu, našemu Bratu, Isusu Kristu. Zato ona svima nama veli: Dala sam vam primjer, da i vi činite kako sam ja radila! (Isp. Iv. 13, 15). Ona svima nama ponavlja: Nasljedujte vi mene kao što sam ja slijedila Krista. Mnogo usrdnije nego Apostol naroda govori nebeska Majka svakome od nas: Zato me, zaklinjem vas, nasljedujte! (1 Kor 4, 16) Obećava posebnu sreću onima koji je slijede ponavlajući riječi Mudrosti: Blago onima koji čuvaju moje putove! (Izr 8, 32).

Prema tome, i *naša korist traži da nasljedujemo Marijine kreposti.* Mi bismo svi htjeli da Majka Božja na nas misli, pomaže nas i štiti. Ali, želimo li da nas ona pomaže i štiti, moramo joj biti pobožni. A davno je sv. Augustin rekao kako je *prava pobožnost u tome da nasljedujemo što štujemo.* Nije korist moliti, zazivati nebesku Majku, a ne nasljedovati njezine kreposti. Prava ljubav jednake nalazi ili jednakima čini (Aristotel).

Pravednici, Božji sveci, redovno se posebno ističu u pojedinim krepostima. *Marija* u tome pogledu daleko *nadilazi sve svece.* Kod nje nalazimo u najsavršenijem stupnju sve kreposti svih Božjih ugodnika: Abelovu nevinost, Noevu pravednost, Abrahamovu vjeru i posluh, Izakovu vjernost, Jobovu ustrpljivost, Josipovu čistoću, Mojsijevu blagost, Davidovu poniznost, Ilijinu revnost itd. Na Marijinu bezgrješnom liku savršeno sja: revnost i žar apostola, jakost i postojanost mučenika, vjera i pokora priznavalaca, čistoća i ljepota djevica itd. Među Božjim odabranicima samo je ona *Djevica — Majka,* jedina bezgrješna — savršena. Zato je samo ona svima nama *savršeni uzor u svim krepostima.*

2. Marija je prije svega svima nama uzor u onoj kreposti koja je temelj svim ostalima, koja je početak i temelj spasenja, bez koje je nemoguće ugoditi Bogu, a to je *sv. vjera.* Istina je, Marija je mnoga otajstva gledala, proživljavala; ali su joj mnoge istine bile tajna koje je morala vjerovati. I ona je čvrsto vjerovala, pa je sv. Elizabeta s pravom hvalila njezinu vjeru (isp. Lk 1, 45). U vjeri je ostala čvrsta, postojana i onda kad je gledala svoga Sina — Boga poniženа, popljuvana, raspeta.

Isto je tako Marija *uzor* čvrstog *pouzdanja,* nade. Svjetlo njezine nade nije se ugasilo ni onda kad je bježala u Egipat, kad je

tama prekrila Kalvariju i Jeruzalem. Kad su pokolebali stupovi Crkve — apostoli, kod Marije ostaje čvrsta nada u Isusovu pobjedu, slavu, uskrsnuće. Bez vjere i nade očajan je život na zemlji. Kad čovjek ima živu vjeru i pouzdanje u Boga, postaje mu sve lako. Neki je biskup pitao tešku bolesnicu, prikovanu za krevet, kako može podnositi tolike boli. Ona će: »Jer kroz onaj prozorčić mogu vidjeti nebo!«

Najglavnija je i najveća Isusova zapovijed da ljubimo Boga nadasve, a bližnjega kao sebe. O toj zapovijedi, kaže Isus, ovisi sav zakon i proroci. Boga moramo ljubiti jer je on nas prvi ljubio, stvorio nas i otkupio. On je naše najveće dobro. Bližnjega imamo ljubiti jer smo svi mi ljudi braća, djeca jednoga nebeskog Oca, udovi jednoga Otajstvenog tijela (isp. 1, Kor 6, 15; Ef 5, 30), baštinici neba. Bl. Djevica je savršeni *uzor ljubavi.* Ona, Majka lijepe ljubavi, Majka onoga koji se zove Ljubav (isp. Iv 4, 8), prva Ljubav (Dante, Pakao III 6), ljubi Boga više nego svi sveci zajedno, više nego svi korovi anđeoski. Nikakav razum, srce, snaga ne može to izraziti (sv. Jeronim). A tko ljubi Boga, ljubi i ono što Bog ljubi, bližnjega. Zato Marija savršeno ljubi i bližnjega. Čim doznaje za stanje Elizabete, ne gleda na teškoće, nego trče da joj pomogne. Na svadbi u Kani opaža neugodan položaj zaručnika i sama moli Isusa za čudo. Velikom ljubavlju ljubi čitav ljudski rod, sve ljude; toliko ih ljubi da za njih rado žrtvuje Sina Isusa.

U savršenoj mjeri ima Marija i sve druge kreposti. *Koliko li razboritosti ima ona koja je prijestolje mudrosti, Djevica premudra,* vidi se najbolje iz Evanđelja. Sveti Pisac donosi samo četiri slučaja kad je Marija govorila. A svaki put kad je progovorila, dogodilo se čudo. Kad je razgovarala s Gabrijelom, Bog je postao čovjekom. Dok je govorila s Elizabetom, sv. Ivan Krst. očišćen je od grijeha, a Zaharija i Elizabeta upoznaju Božje tajne. Govorila je dvanaestgodišnjem Isusu, kad ga je našla u Hramu, i tada Krist, Bog — Čovjek, postaje poslušan u Nazaretu. Progovorila je u Kani Gal., i voda se pretvorila u vino.

Njezin savršeni *posluh* prema Bogu, prema roditeljima i sv. Josipu čini da je ona najidealniji uzor svima koji su dužni slušati, u obitelji, Crkvi, samostanu. Sa savršenim predanjem u najranijem djetinjstvu govori kao Samuel: Evo me, ti si me zvao! (1 Sam 3, 5) Čitav je njezin život jeka riječi što ih je rekla pred Gabrijelom: Evo službenice Gospodnje! Njezin je posluh savršen. To je »posluh koji ne zakašnjava, ne odgađa, nije spor, uvijek drži otvorene oči da vidi, uši da čuje, noge da ide«.

Najsavršeniju *blagost* naučila je od svoga Sina koji je rekao: Učite od mene jer sam krotka i ponizna srca! (Mt 11, 29) Na Ma-

rijinu divnom liku ništa strogo, oporo... Ona je »među svima blaga«; za sve ljude »blaga, mila, slatka Djevica...« itd. itd.

3. — Ali, *iako je Marija bila urešena svim krepostima* i milostima, izvanrednom ljepotom srca i duše, *ipak pita sv. Augustin: Kojim je krepostima posebno zaslužila da postane Majka Božja?* Na to pitanje *odgovara* ukratko *sv. Bernard: Djevičanstvom se Bogu svidjela, poniznošću je Boga začela.* Djevičanstvo i poniznost — dvije su najljepše i najveće Marijine kreposti. Svrnimo na njih posebnu pozornost, kako bismo se oduševili da svoju nebesku Majku baš u tim krepostima što bolje nasljedujemo.

Djevičanstvo je krepost koja je privukla Sina Božjega na zemlju. Kao što je sv. Ivan Krst. pripravio Isusu put među ljudima, tako je djevičanstvo pripravilo put Isusu u srce i u krilo Marijino. Da je Majka Božja neokaljana Djevica prije poroda, u porodu, poslije poroda — to je nauk, dogma katoličke vjere, koja se temelji na riječima Sv. pisma (isp. Iz 7, 14; Lk 1, 26. 27). Marija je čista kao sunce, neokaljana kao snijeg, sjajna kao ljiljan, djevica srcem, dušom, tijelom. Djevičanstvo joj sja u riječi, na licu, na čelu, hodu. Skromna je nazaretska Djevica toliko ljubila i cijenila djevičanstvo, da ga je zavjetom Bogu posvetila. Ona se već unaprijed odrekla časti Majke Božje. Kad joj je Anđeo donio veselu vijest o utjelovljenju, Marija je zabrinuta jedino za svoje djevičanstvo. Spremna je odreći se materinstva Božjega, ako bi zbog toga trpljelo njezino djevičanstvo. Međutim, upravo je njezino bezgrješno djevičanstvo privuklo Riječ Božju. Baš njezino djevičanstvo odabra Bog da dade svijetu Spasitelja. Ona će kao Djevica začeti i roditi. Jedina među djevicama postat će Majkom i ostat će Djevica. Marija je slava, kruna i uzor svih djevica! Ona je prva podigla barjak djevičanstva. Po Mariji djevičanstvo postaje jedna od najodličnijih kreposti Novoga zavjeta. Bezgrješnu Djevicu slijede mnoge odabrane duše, koje zavjetom djevičanstvo Bogu posvećuju. One će s Marijom kroz svu vječnost biti kruna i pratnja Božanskog Zaručnika Isusa Krista.

Nema kreposti koja se Bogu više sviđa, koju Bog više ljubi od poniznosti. Bog se protivi oholima, a poniznima daje milost (isp. 1 Pt 5, 5). Oholost je korijen svakoga zla, svakoga grijeha; a *poniznost* je temelj dobra, temelj kreposti i svetosti, temelj svake veličine. Poniznost nam sve kreposti pribavlja i čuva. Kao što nema zgrade bez temelja, stabla bez korijena, tako nema kreposti bez poniznosti. Što je zgrada veća, mora biti dublji temelj. Isto tako, što je veća krepost, svetost, to mora biti dublja poniznost, na kojoj počiva zgrada svetosti.

Veličinu svetosti Božjih ugodnika sudimo po tome koliko su bili ponizni, koliko su bili slični Isusu, koji je toliko ljubio poniznost da je poništio sebe u Betlehemu, Nazaretu, na Kalvariji, u Tabernakulu. Sv. Pavao među svim Isusovim krepostima posebno slavi poniznost: Ponizi sam sebe postavši poslušan do smrti, i to do smrti na križu. Zato ga Bog uzdiže na najvišu visinu (Fil 2, 8. 9). Sam Isus hoće da se od njega učimo poniznosti: Učite od mene jer sam krotka i ponizna srca! (Mt 11, 29).

Od svih svetih nije se Isusu u poniznosti nitko toliko približio koliko njegova Majka. *Marija je najvjernija slika Isusova u svim krepostima, pa i u poniznosti.* Od svih Božjih ugodnika Marija je najveća u svetosti, pa prema tome i u poniznosti. Duboka poniznost bl. Djevice privlači Sina Božjega da se utjelovi u njezinu krilu. Marija je htjela biti malena i ponizna, zato se svidjela Svevišnjemu, te je Svevišnji pogledao na njezinu poniznost (Lk 1, 48). Da Marija nije bila ponizna, Duh Sveti ne bi sišao nada nju; jer ni čistoća ni ljubav Marijina bez poniznosti ne bi bile prave kreposti (sv. Bernard). Poniznost je istina. Majka Božja ljubi poniznost jer ljubi istinu (sv. Terezija).

Pripovijeda Svetonije kako je car August prigovorio svojoj kćerki Juliji da je ohola, ponosna, raskošna. Ona će: »Ah, moj otac zaboravlja da sam ja Careva kći!« *Bl. Djevica* misli sasvim drugačije. Ona je *bila svjesna svoje veličine;* bila je svjesna da je velika u Božjim očima, da Boga nikada nije uvrijedila, da je Majka Božja...; *ali* ona *svoju veličinu pripisuje Bogu,* koji ju je uzvisio i koji je jedini velik. Ona je mnogo bolje od nas poznavala Božju veličinu te se stoga izgubila u svojemu ništavilu (sv. Terezija). Nitko nije uzvišeniji od Marije, a nitko nije od nje ponizniji (sv. Bernardin S.). Mariju ne uznose riječi Anđela kod Navještenja. On je pozdravlja kao Majku Božju, a ona ostaje u dubini poniznosti i veli: Evo službenice Gospodnje; Elizabeta joj se klanja kao Majci svoga Boga, a bl. Djevica sve pripisuje Bogu i slavi ga za sve što joj je učinio. *Iako je uzdignuta na najveće dostojanstvo,* ona *ostaje skromna i ponizna Djevica* za svega svoga života. Iako je Majka Božja, ona sluša Elizabetu kao da je niža od nje. Iako je čistija od sunca, ipak ide u Hram da se očisti kao i druge žene. Iako je Kraljica anđela i ljudi, sluša u svemu svoga zaručnika sv. Josipa. Kad je Isus javno naučavao; kad su ga slavili kao Kralja, kao Mesiju, Marija se ne pojavljuje. Kad ga sramotno vode na Kalvariju, uza nj je i njegova Majka da sudjeluje u njegovu trpljenju i poniženju. Bossuet kaže: »Svemir nema ništa veće od velikih ljudi koji su čedni!« Kako li se to lijepo može primijeniti na Mariju. Među stvorenim razumnim bićima od nje nitko

veći, a opet i nitko čedniji, ponizniji, skromniji! Ona je zato najljepši ures čitava svemira.

Marijino neokaljano, *bezgrješno djevičanstvo i najdublja poniznost — eto njezinih najvećih kreposti,* eto temelja njezine veličine. Marijina čistoća i poniznost — to su kreposti oko kojih se svrstavaju ostale njezine kreposti, o kojima sv. Ambrozije piše: »Marija je vazda neokaljana, ne samo u tijelu nego i u mislima, osjećajima, ponizna srca... razborita, šutljiva, uronjena u Bogu, prionula za rad, poslušna starijima, nezavidna jednakima, svakome uslužna... Sve kod nje odiše čistoćom, mirisom neokaljanog djevičanstva.«

4. — Kad je Bog davao Mojsiju upute o svetištu i bogoslužju, preporučio je da sve radi prema uzorku koji mu je pokazao (v. Izl 25, 9. 40). To isto i ja danas velim. *Radi sve prema uzorku koji si u ovome razmatranju upoznao. Marija je savršeni uzor svih kreposti, osobito čistoće i poniznosti.* Bl. Djevica je uzor *za sve kršćane,* za svaku dob, za svaki stalež. Djeca, mladići, djevojke od Marije mogu učiti posluh, poniznost, čistoću. Odrasli: izdržljivost, čvrstoću u vjeri, ustrajnost u kušnji, vjernost dužnosti, pouzdanje u teškoći. Naročito žene od Marije mogu savršeno naučiti dužnost kćeri, zaručnice, majke. Koji žive u siromaštvu, progonstvu, radu..., neka znadu da je Marija svoje Dijete rodila u štalici, da je bježala pred progoniteljima, da su joj dani u Nazaretu bili ispunjeni teškim radom.

Sveci nam svojim životom najbolje *tumače kako valja Mariju slijediti,* što od Marije treba naučiti. *Apostoli* su u školi bl. Djevice učili vršiti apostolsku misiju — ona je Kraljica apostola. *Mučenici* je gledaju na Kalvariji i uče trpjeti za Isusa — ona je Kraljica mučenika. *Priznavaoci* je motre u Betlehemu, Nazaretu, i uče od nje živjeti po vjeri, u pokori, odricanju... — ona je Kraljica priznavalaca. *Djevice* je motre u Hramu, u Nazaretu, i pod njezinim bijelim barjakom idu za božanskim Zaručnikom — ona je Kraljica djevica. Tako su svi sveci i svetice gledali na Mariju i od nje učili put savršenosti — ona je Kraljica svih svetih.

Po njihovu primjeru *i mi* često *promatrajmo o Marijinim krepostima i nasljedujmo ih.* Tako ćemo najbolje zaslužiti pomoć i zaštitu nebeske Majke u životu i na smrti.

SVA SI LIJEPA, O MARIJO!

1. — Svi mi želimo da nam se drage osobe odlikuju duhovnom i tjelesnom ljepotom. Kad bismo mogli, mi bismo od ljubljene osobe uklonili sve mane, nedostatke, nesavršenosti; mi bismo je ukrasili svim krepostima, savršenom dobrotom, ljepotom. Takvo raspoloženje prema ljubljenim osobama ima i Gospodin Bog. Ali dok mi smrtni ljudi u toj stvari redovno ne možemo ništa, *svemogući Bog* može što god hoće. On je *od svoga najmilijeg stvorenog bića* — presv. Djevice *uklonio sve* nedostatke, *nesavršenosti,* i *ukrasio je* najsavršenijim krepostima, *nedostiživom dobrotom i ljepotom,* da bude u svakom pogledu najdostojnija njegova Kćerka, Zaručnica, Majka.

Kad su *Grci naredili Zeuksisu da napravi portret* lijepe *Helene,* on odabra pet najljepših djevojaka, što ih je mogao naći, pa od svake uze najbolja i najljepša svojstva za svoj portret. Tako je mislio da mora postupati umjetnik koji je htio naslikati najljepšu ženu Grčke. A kako bi morao postupati onaj koji bi želio napraviti *portret* najsavršenije, *najljepše žene* cijeloga ljudskog roda, *bl. Djevice Marije?* Na to odgovara glasoviti *Terrien:* Tko bi htio naslikati Mariju, mora znati da mu treba prikazati ne običnu ženu, makar bila najljepša, nego ženu Djevicu-Majku, Majku svoga Boga, savršenu u nutarnjem i vanjskom skladu, ženu koju je Bog obdario najljepšim darovima naravi i milosti; koja je puna čistoće, nevinosti, milosti. Kao Djevica i Majka, *Marija je ljepša od svih stvorenih žena.* Za Marijom, po ljepoti, daleko zaostaju kreposne i lijepe žene Starog zavjeta koje hvali Sv. pismo: »veoma lijepa žena« Sara (Post 12, 14); »krasna djevojka« Rebeka (Post 24, 16); »stasita i lijepa« Rahela (Post 29, 17); »lijepa i naočita« Judita (Jdt 8, 7); »pristala i lijepa izgleda« Estera (Est 2, 7); »veoma lijepa« Suzana (Dn 13, 2). Marija je ljepša od svih tih i drugih žena, od svih ljudi i anđela, od svega stvorenoga. Ta ona je Majka nestvorene ljepote, svoga Boga.

Kad je Bog stvarao nebo i zemlju i sav njihov ures, jednostavno je izgovarao onaj svoj svemogući »Neka bude«, i sve je postalo. A Sv. pismo još dodaje: I vidje Bog da je dobro (Post 1, 10. 12. 18. 21). Ali kad je *Bog stvarao Adama,* ne govori »Neka bude«, nego *tri božanske Osobe* kao da se dogovaraju i *zaključuju: Načinimo čovjeka na svoju sliku!* (Post 1, 26) Ako se tri božanske Osobe — tako reći — dogovaraju dok stvaraju prvog čovjeka, svoga slugu, što tek čine da stvore najsavršenije biće, najmiliju Kćerku, Zaručnicu, Majku? Stvarajući Adama, Bog je imao pred očima Isusa, pa je htio da Adam bude sličan njegovu jedinom Sinu. Pogotovu je *Bog imao pred očima Isusa kad je stvarao Mariju, pa*

je htio da ona u svemu bude slična njegovu i njezinu Sinu. Ako je Bog stvorio ljepote zemaljskog raja da smjesti svoga slugu Adama, što neće učiniti da pripravi dostojan stan, gdje će po utjelovljenju stanovati njegov Sin?

2. — Grijeh, grješan život ruši ljepotu duše i tijela. Naprotiv, krepostan je život najljepši ures, prava ljepota čovjeka. To je davno istakao Seneka: Kad bi djevojke znale kako krepost donosi ljepotu, sve bi htjele biti kreposne, da budu lijepe! I *bl. Djevicu lijepom čine* ponajprije *njezine izvanredne kreposti, posebno njezino djevičanstvo i poniznost.* Ljepota je Marijina bića nadasve u njezinoj duši, u njezinu srcu. Ljudsko pero ne može opisati, ljudski jezik ne može izreći kako je lijepo Marijino srce, Marijina duša. Da Bog — tvrdi *sv. Bonaventura* — mjesto sunca stavi na nebo dušu u milosti, davala bi svijetu tisuću puta više svjetla nego sunce, jer Bog u njoj stanuje i iz nje sja! *Ako je tako divna svaka duša u milosti, što tek da kažemo o Marijinoj prečistoj duši?* U ljudskim je dušama istočni i osobni grijeh ipak ostavio barem neki trag. A Marija je bez grijeha začeta, očuvana od svakog grijeha, pa je njezina duša neisporedivo ljepša od svake druge ljudske duše. Onda, *svi ljudi,* ako na duši i nemaju grijeha, *imaju ipak sklonosti prema grijehu.* Svi osjećamo u svojim udovima sa svetim Pavlom drugi zakon koji se bori protiv zakona našega uma (isp. Rim 7, 23), pa zato ne činimo dobro koje hoćemo, nego zlo koje nećemo (isp. Rim 7, 19). Svi mi vrlo često opažamo kako vidimo što je dobro i to odobravamo, a idemo za onim što je zlo (Ovidije); skloni smo na ono što je zabranjeno, želimo ono što nam je uskraćeno (Horacije). *Kod Marije* naprotiv *nema nikakve zle sklonosti.* Nikakva niža sklonost nije nagrdila njezino divno biće. Ona je uvijek puna milosti. Ona savršeno poznaje Boga, bolje od Kerubina. Bogu uvijek upravlja svoje srce, ljubi ga više od Serafina. Kod Marije su uvijek sve sklonosti podložne razumu, duhu, duh Bogu. U njezinu je biću savršen sklad između tijela i duha, razuma i volje. Uz Isusovu dušu, Marijina je duša najljepša; čistija od anđela, ljepša od Serafina, svetija od Kerubina. U čistoći, ljepoti, svetosti, bl. Djevica nadilazi sve svece i anđele. Ona je svetija od svake svetosti, čistija od svake čistoće, ljepša od svake ljepote.

Savršena ljepota Marijine duše odražava se i u njezinu djevičanskom tijelu. Djevičanstvo, ljepota srca i duše *preobrazila je, uljepšala i Marijino tijelo,* pa se ona, uz savršenu ljepotu srca i duše, odlikuje i izvanrednom tjelesnom ljepotom. Nije Marijino tijelo nebesko, anđeosko, nego ljudsko, slično našemu. Ali u tome tijelu nema grijeha ni grješne sklonosti, pa se zato sja osobitom ljepotom. Istina, nije nam poznato kakvo je bilo lice Djevice (sv. Augustin). Ne znamo kakve su bile njezine riječi, usta, kosa. Ali je

sigurno da je *sve* to *kod nje bilo izvanredno lijepo,* da je ona bila sasvim slična svome Sinu, koji je najljepši od sinova ljudskih (isp. Ps 45, 3). Kao u Isusa, tako je — bez sumnje — i u njegove Majke bilo bistro čelo, krasno lice, blag pogled, pravilna usta, pravilna — nježna fizionomija, držanje plemenito. Kod bl. Djevice nema ništa oporo, strogo, strašno (sv. Bernard). Uvijek je čedna, ponizna, ali ujedno jaka i energična. Riječi su joj slatke kao med. (isp. Pj 4, 11). *Resi je vječna mladost.* Kad je neki slikar naslikao pod križem Djevicu prežalosnu, rekli su mu: »To nije žena od 50 godina!« On će: »Zaboravljate da je Marija bila bez grijeha, uvijek mlada, lijepa!« Da, Marija je uvijek mlada i lijepa, divna u razumu i pameti, u volji i srcu, u duši i tijelu, u čitavu biću.

Ružno je — kažu — *ako se zaprlja bijela haljina, ako sagriješi anđeo, ako slabo živi genij.* Anđeli se ljudima ukazuju u bjelini (isp. 2 Mak 11, 8; Lk 24, 4 itd.). Kad se Isus preobrazio na Taboru, haljine su mu bile bijele kao svjetlo (Mt 17, 2). Isto tako, kad se bl. Djevica ukazala u Lurdu i Fatimi, njezina je haljina bila bijela kao snijeg, u savršenom skladu s djevičanskom bjelinom srca i duše. Nikad *ni najmanja ljaga nije okaljala djevičansku bjelinu njezina bića.* — *Marija* nije anđeo, nego *Kraljica anđela,* koja nikada nije sagriješila. Marija nije genij, nego prijestolje mudrosti, *Djevica premudra,* koja je uvijek živjela kreposno, sveto, savršeno. Samo je ona savršeno lijepo stvoreno biće, koje je uvijek raslo u milosti do granica neizmjernosti, besmrtnosti. Bog je u anđelima našao ljagu, a Mariju pozdravlja: Sva si lijepa, o Marijo! (Isp. Pj 4, 7).

3. — Među stvorenjima, koja nas okružuju, ništa ljepše od cvijeća — to je osmijeh Božji na zemlji; ništa ljepše od zvijezda — to je osmijeh Božji na nebu. A *Marija je ljepša od cvijeća i zvijezda.* U svojoj savršenoj ljepoti, bl. Djevica je ljepša od dolinskog ljiljana, krasnija od proljetne ruže. Ona je ljepša od ikakva proljetnog cvijeća, od samog proljeća. Ona je sam vrt najljepšeg cvijeća, vrt svih kreposti, vrt zatvoren za samoga Boga (Pj 4, 12). Djevica Marija ljepša je od zvijezde jutarnje, čistija i sjajnija od sunca. Obučena je u sunce, zvijezde su joj kruna, mjesec joj je pod nogama.

Marija je *ljepša* i bjelja *od gorskog snijega,* ljepša od gorskog *izvora.* Među djevicama — biserima Crkve i čovječanstva, Marija je ljepša *od najljepšeg bisera,* od najdragocjenijeg rubina. Ona je sama predragocjeni biser svemira, vječnosti; najljepši dijamant koji sja u Božjem dijademu, ljepota Presv. Trojstva; svetište vječnog Boga, uzvišeno prijestolje Božanstva; ljepota, slava, ures nebeskog kraljevstva (sv. Anselmo). Marija je *ljepša od najljepše pjesme,* ona je najljepša pjesma svemira, najljepši odraz Božje

ljepote. Bog je — kaže sv. Toma — mogao stvoriti ljepše nebo i zemlju, ljepši svemir, ali nije mogao stvoriti nešto ljepše od čovječanstva Kristova (u kojem je čovjek ujedinjen s Bogom!), od blažene Djevice (koja je Majka Božja!), od blaženstva u raju (gdje gledamo Boga!)

Marijina ljepota zadivila je nebo i zemlju, *anđele i ljude.* Ljepoti Bezgrješne dive se sveci, umjetnici, pjesnici... Oni ne sumnjaju nimalo u istinitost crkvene predaje, koju sadrži *izjava Dionizija Areopagite.* Piše on sv. Pavlu kako ga je sv. Ivan doveo pred bl. Djevicu, pa kaže: »Toliko je djelovala njezina pojava, veličanstvo, sjaj božanstva u njoj, veličina kreposti i na moje tjelesne oči, te bih joj se poklonio kao Bogu da me ti nisi drugačije učio!«

Marijina ljepota nije *zadivila* samo anđele i ljude nego i *samog Stvoritelja* anđela i ljudi, koji joj veli: Kako si lijepa, prijateljice moja (Pj 4, 1), Srce si mi ranila, sestro moja! (Pj 4, 9).

4. — *Zaželio sv. Augustin:* Da mi je bilo vidjeti Isusa u tijelu, sv. Pavla kako propovijeda, grad Rim za vrijeme trijumfa! Tome je *sv. Bernardin S.* dodao: Da mi je bilo vidjeti Djevicu Mariju s Djetetom u naručju! Kako li je to divan prizor! *Možda smo ga i mi poželjeli!* Opravdana je ta želja. Ljepota Marijina — to je ljepota naše duhovne Majke. Mi ćemo u nebu zauvijek promatrati ljepotu nebeske Majke, s njom uživati vječne radosti. Ali da u nebo dođemo, treba da Marija sa svojim Sinom bude za nas jedini ideal savršene dobrote, ljepote, ljubavi.

Marija, najsavršeniji ideal ljudske naravi, najsavršeniji odraz Božje ljubavi prema nama; čista, neokaljana, *bezgrješna Djevica,* naša sestra po naravi, naša Majka po milosti, — svojom savršenom ljepotom i ljubavlju neka zanese naše duše i osvoji naša srca. Ona, samo ona, *neka bude Kraljica naših srdaca, naše ljubavi.* Predajmo se potpuno ovome savršenom idealu ljepote i ljubavi. Poklonimo Mariji svoje srce, svoju dušu, čitavo svoje biće, svu svoju ljubav. Mnogo mislimo na svoj ideal i često izrazimo ljubav, odanost, predanje Najljepšoj među svim stvorovima. Čuvajmo čisto srce, dušu, tijelo da u nebu budemo što bliže svojoj Majci.

Sv. Dominik Savio kao dječak išao ulicom. Pred nekakvim izlogom zovne ga skupina dječaka da nešto pogleda. Sveti dječak opazi da je tu nečedna slika, pa reče: »Moje će oči jednom u nebu gledati bezgrješnu Djevicu; neću da ih kaljam gledajući nečedne slike!« Nasljedujmo Sveca! Neka nam bude čisto srce, čiste misli, čiste riječi, čisti pogledi, da zavrijedimo doći u nebo, gdje ćemo promatrati ljepotu svoje nebeske Majke i pjevati joj s anđelima kroz svu vječnost: Sva si lijepa, o Marijo!

UZNESENJE

Na blagdan Svih svetih *god. 1950.* u središtu kršćanstva, *u Rimu,* slavilo se *neobično slavlje,* kakvo se ne ponavlja ni svakoga stoljeća. Već rano izjutra nepregledne mase svijeta hrlile su sa svih strana prema trgu sv. Petra. Mnogo prije nego će početi sv. obredi, više stotina tisuća vjernika ispunilo je ogromni prostor trga. Sve su te mase pobožnih vjernika neustrpljivo čekale čas kad će se na trgu pojaviti Papa. Pa kad se on napokon pojavio, praćen od nekoliko stotina nadbiskupa i biskupa, okružen najvećim crkvenim dostojanstvenicima — kardinalima, oduševljenje prisutnih vjernika bilo je neopisivo.

Započeli su sv. obredi. Prestalo je zanosno klicanje i pjesma. Zavladala je grobna tišina. Svima kao da je dah zastao. Samo je srce uzbuđeno kucalo. Nastupa najsvečaniji čas. S Petrove Stolice progovara neprevarljivi Učitelj svih kršćana i čitava ljudskog roda. Progovara sam *Krist preko Pija XII.* Krist preko Pape svečano *izjavljuje kako je od Boga objavljena istina,* i prema tome članak vjere, *da je bl. Djevica Marija,* dovršivši vrijeme zemaljskog života, bila *s dušom i s tijelom uznesena na nebo!*

A kad je Papa dovršio svoje riječi, najednom je nastalo urnebesno klicanje. Čuli su se samo vapaji, pjesme u čast na nebo uznesene Djevice. Čitavim je mnoštvom zavladao zanos i oduševljenje. Činilo se da se nebo približilo zemlji. Mnoštvo vjernika kao da je osjećalo dio sreće koju su imali stanovnici neba kad su u velikom slavlju izišli u susret Majci svoga Boga da je prime u rajsku slavu.

1. — Najstarija crkvena predaja kaže da je *Majka Božja poslije Isusova uzačašća* živjela na zemlji još 25 godina i navršila 72 godine. Neko je vrijeme živjela u Jeruzalemu, a onda ju je sv. Ivan god. 44. odveo u Efez. Nije teško zamisliti kako su joj dani zemaljskog života tekli u molitvi, razmatranju o proživljenim otajstvima. Uz to je, kao Majka Crkve, učila, svjetovala, tješila apostole i prvu zajednicu; poticala na ustrpljivost, ustrajnost, odanost vjeri i Kristu koji ih čeka na nebu. Bez sumnje je žarko čeznula da što prije pođe u nebo. Ona više nego sv. Pavao čezne za Kristom i govori: Želim umrijeti i biti s Kristom! (Isp. Fil 1, 23)

Ništa pobliže ne znamo kako se Majka Božja preselila iz doline suza u rajsku slavu. Predaja kaže da je prije polaska u nebo htjela obaći mjesta na kojima su se zbila djela našega otkupljenja; da je željela vidjeti sve apostole. Isus joj je uslišao želje. *Kod njezina su se smrtnog kreveta skupili svi apostoli, osim sv.*

Tome. On je stigao 3 dana kasnije i zaželio vidjeti Majku Božju barem mrtvu u grobu. Otvorili su grob, ali *ne nađoše Marijina tijela,* nego osjete nebeski miris Marijinih haljina i čuju anđeosko pjevanje kako je Marija uznesena na nebo! Mnogi stariji, a i noviji bogoslovi ne vjeruju toj predaji, nego misle da je bl. Djevica bez tjelesne smrti uznesena na nebo. Zato se u riječima proglašenja dogme Uznesenja ne govori je li Marija prije umrla ili nije. Ali, ako se ne zna sigurno je li umrla tjelesnom smrću ili je bez smrti uznesena na nebo, u samo Uznesenje nitko nije sumnjao. Da je Majka Božja, dovršivši vrijeme zemaljskog života, uznesena na nebo s dušom i tijelom, slažu se svi bogoslovi, sve liturgije, čitava kršćanska predaja.

Tragove crkvene predaje nalazimo u najstarijim vremenima. Evo jednog dokaza. Carica Pulherija (5. st.) dala je u Carigradu sagraditi crkvu u čast Majke Božje. Zatražila je da joj iz Jeruzalema pošalju relikvije (moći) bl. Djevice. Dobila je odgovor kako je u *Jeruzalemu predaja da je Marija uznesena* na nebo s dušom i tijelom, da je njezin grob prazan. Na osnovu te žive predaje u Jeruzalemu je sagrađena prva crkva u čast Uznesenja. Već se od 5. st. slavi i blagdan Uznesenja. Na Zapadu je to najveća Marijina svetkovina, kao što je Uskrs najveća Isusova svetkovina.

Bog hoće da se posebna čast iskazuje Kristovu križu, smrtnim ostacima svetih (relikvijama). On je svoju volju često puta očitim čudesima pokazao. *Crkva vrši* volju Božju, pa *časti Kristov križ i relikvije svetih. Bez sumnje bi* Crkva tako *častila i Marijine ostatke da njezin grob nije prazan, da nije uznesena na nebo s dušom i tijelom. Predaja,* da je Marija uznesena na nebo, sve se više tokom vjekova učvršćivala *kod svih kršćanskih naroda* cijelog svijeta. Ona je duboko ukorijenjena *i u svijesti hrvatskoga katoličkog naroda.* Dosta je reći da su otajstvu Uznesenja posvećene mnoge crkve u Hrvatskoj: 8 katedrala, 150 župnih i 194 drugih crkava. A kad je Pio XII dne 1. V 1946. zapitao biskupe što o Uznesenju misle svećenici i vjernici, zatražilo je proglašenje dogme: 3387 kardinala, nadbiskupa, biskupa u ime više stotina milijuna vjernika; 142 vrhovne starješine Redova u ime 222.000 redovnika; 35 generalnih kapitula; 200 sveučilišta, ateneja; 7 internacionalnih kongresa; 20 nacionalnih i 40 regionalnih kongresa. I *kad je Papa 1. XI 1950. proglasio dogmu, nitko se od katoličkih vjernika nije čudio, nego se svatko veselio.* Svakome je bilo jasno da je preko Pape progovorio sam Krist, sam Bog. Onda, kako i sada, svi su vjernici uvjereni kako savršeno dolikuje da Majka Božja bude u nebu proslavljena s dušom i tijelom i kako je svemogući Bog udijelio presv. Djevici što joj kao Majci Božjoj dolikuje. Zašto dolikuje?

2. — Adam i njegovo potomstvo izgubili su besmrtnost zbog grijeha. *Tjelesna je raspadljivost kazna za istočni grijeh.* Međutim *Marija nije počinila ni jedan, ni najmanji grijeh.* Ona je očuvana od istočnog i od svakoga drugog grijeha, od svake zle sklonosti. Ako zbog grijeha dolazi smrt i tjelesna raspadljivost, *zašto da sačuvana milost ne donese neumrlost, neraspadljivost?* Prema tome, dok se na sve ljude odnosi kazna: Prah si i u prah ćeš se pretvoriti! — za Mariju vrijedi izuzetak: Nećeš dati da pravednik tvoj truleži ugleda (isp. Ps. 16, 10).

Bl. Djevica je remek-djelo Božje među svim stvorovima, u redu naravi i milosti. *Bog* joj je dao mnoge darove, milosti. *Gomilao je čudesa, da njezino tijelo očuva bezgrješnim,* da bude dostojan stan njegovu Sinu. Ona je u duši i tijelu čista, neokaljena, bezgrješna. *Zar da* na kraju bezgrješno Marijino tijelo *postane hrana crvi?*

U krilu Djevice utjelovio se sam Bog. Od Marijine prečiste krvi, tijela uzeo je Sin Božji ljudsku narav, čovječje tijelo. *Tijelo Isusovo — tijelo je Marijino!* (Sv. Augustin) *Kao što Isusovo tijelo nije istrulo u grobu,* tako je *dolikovalo da ni Marijino tijelo ne istrune u grobu.* Kako da kuša smrt i trulost ona po kojoj je svima došao život i radost? (Sv. Ivan Damašt.)

O Isusu je pisano da je bio proslavljen, *uzvišen zbog poniznosti* i posluha do smrti na križu (isp. Fil 2, 8. 9). Ako je zbog poniženja, posluha i trpljenja uzvišen Isus, zar nije *dolikovalo da zajedno s njim bude uzvišena,* proslavljena *i njegova Majka?* Marija je uvijek najuže sjedinjena s Isusom. Ona je s Isusom obećana, predodređena, navještena. Zajedno je s Isusom živjela, radovala se i trpjela. Ako je s Isusom trpjela, zar nije dolikovalo da bude zajedno s njim i proslavljena?

Svaki *dobar sin mnogo ljubi svoju majku i želi uvijek biti uza nju.* Nikad mu nije dosadno biti s majkom. Glasoviti De Amicis kaže: »Nikad se ne umaram gledati majku. Što je više gledam, više mi se sviđa.« A jedan drugi velikan govori: »Želio bih biti slikar da mogu cijeli život izrađivati portret svoje majke.« Koji sin, kad bi mu bilo moguće, ne bi odgodio ili sasvim spriječio smrt majke? Koji sin, kad bi mogao, ne bi uskrisio svoju majku iz groba, samo da može s njom uvijek živjeti i uživati? *Što onda da kažemo o najboljem* i najmoćnijem *Sinu, koji ima najbolju i najljepšu Majku? Zar ćemo pomisliti da Isus ne želi uvijek biti sa svojom ljubljenom Majkom?* Zar ćemo pomisliti da će predati kao plijen crvima tijelo svoje preljubljene Majke on koji je kao Bog, svemoguć, pa može oteti plijen smrti, grobu, raspadljivosti? Je

li moguće da će Sin Božji ući u nebesku slavu, veseliti se u slavi vječnoga Uskrsa, a da uza nj ne bude s dušom i tijelom i njegova Majka? Je li moguće da će Isusovo tijelo uživati slavu Uskrsa u nebu, a da tijelo njegove Majke trune u grobu? To nije moguće. Nakon otkupljenja ljudskog roda, uskrsnuli Spasitelj ulazi u nebesku slavu, a k njemu će doći i njegova Majka s dušom i tijelom, čim završi tok zemaljskog života. Sudjelovala je s Isusom u poniženjima, pa dolikuje da sudjeluje s njim i u slavi. Anđeli pozdravljaju Isusa riječima Psalmiste: Ustani, Gospodine, pođi k svom počivalištu, ti i kovčeg sile tvoje! (Ps 132, 8) Marija je taj »kovčeg« koji anđeli pozivaju da bude s Gospodinom u vječnom počivalištu.

O nekoj princezi rekao je Bossuet: Kod nje je sve bilo kraljevsko! Slično mi možemo reći o Mariji: *Kod Marije bilo je sve nebesko, božansko!* Marija je od Boga posebno odabrana, preodređena, posvećena. Bog je uvijek uza nju. Uza nju je Bog Otac, kao uz svoju odabranu, ljubljenu Kćerku, kojoj daje svoju moć. S njom je uvijek njezin božanski Sin, koji joj daje svoju mudrost. S njom je uvijek njezin božanski Zaručnik Duh Sveti, koji joj daje svoju ljubav i sve svoje blago: dobra Zaručnika — dobra su Zaručnice. Možemo li zamisliti da će trojedini Bog dopustiti da tijelo njegove odabrane Kćerke, Zaručnice, Majke postane hrana crvi?

Kad sve ovo imamo pred očima, jasno razabiremo kako je *savršeno dolikovalo da Marija bude uznesena na nebo s dušom i tijelom,* da bude u slavi uskrsnuća zajedno sa svojim Sinom, s kojim je zajedno trpjela na zemlji. Da, naša sestra po naravi, naša Majka po milosti, bl. Djevica Marija u nebu je s dušom i tijelom. To je sigurna istina, članak sv. vjere. To je ujedno naša čast, sreća naša.

3. — Bez sumnje je veličanstveno bilo *slavlje* što ga je izraelski narod priredio slavnoj *Juditi,* koja je odsjekla glavu Holofernu i spasila grad Betuliju od uništenja. Oduševljeni je narod s velikim veseljem klicao svojoj spasiteljici: Ti si slava Jeruzalema! Ti si najviši ponos Izraela! Ti si uzvišena dika roda našega! (Jdt 15, 9) Ipak je sva ta proslava *blijeda slika slavlja što je priređeno Mariji kad je uznesena u nebesku slavu.* Svim je svojim slugama Bog pripravio velike radosti u nebu. Ono što oko nije vidjelo, što uho nije čulo, na što ljudsko srce nije pomislilo: to je Bog pripravio onima koji ga ljube (1 Kor 2, 9). Ako je takve radosti pripravio Bog za sve koji ga ljube, a što je tek pripravio svojoj Majci? Na ulasku u rajsku slavu, *Mariji u susret izlazi* ne narod jednoga grada kao pred Juditu, nego sam Bog, *njezin Sin* sa svim anđelima i svecima. Anđeli je pozdravljaju kao svoju Kraljicu. Predstavnici ljudskog roda, *naši praroditelji* dolaze joj u susret, pozdravljaju

je i zahvaljuju joj što je satrla glavu paklenoj zmiji i izbrisala njihovu krivnju. Preda nju dolaze *patrijarsi* da je pozdrave kao svoj najdivniji potomak. Dolaze preda nju *proroci* i pozdravljaju je kao ženu koja je veselje Siona, radost Izraela, kao Djevicu - Majku koja je začela i rodila Emanuela (Iz 7, 14); kao vrata kroz koja je samo Gospodin prošao (isp. Ez 44, 2). U susret idu *starozavjetne žene* da pozdrave onu kojoj su bile sjena, slika. Za njima dolaze i *novozavjetni pravednici* da pozdrave svoju Kraljicu. Posebno veselje osjećaju tada *Joakim i Ana* koji hrle u susret svojoj ljubljenoj Kćerki da je zagrle, pozdrave na pragu rajske slave. S njima je i Marijin djevičanski zaručnik *sv. Josip* koji hiti da pozdravi onu za koju je živio na zemlji. Dok Marija s Isusom ulazi u nebesku slavu, sretni stanovnici neba pjevaju: Tko je ta što dolazi iz pustinje naslonjena na dragoga svoga? (Pj 8, 5) Sin Božji predstavlja svoju Majku Ocu, a Duh Sveti zove: Dođi, odabranice, da budeš okrunjena! A dok Presv. Trojstvo kruni Mariju za Kraljicu neba i zemlje, ona pjeva svoj divni »Veliča«.

4. — Govoreći vjernicima o Isusovu Uzašašću, uskliknuo je sv. Leon Veliki: *Kristovo Uzašašće i naše je promaknuće!«* Mi možemo dodati: *I Marijino Uznesenje — naše je promaknuće!* Jer, svi mi koji vjerujemo u Krista, koji ljubimo Isusa i Mariju, bit ćemo dionici slave Isusova Uzašašća i Marijina Uznesenja.

Jednom su Židovi rekli Isusu: Vani su tvoja Majka i tvoja braća i žele s tobom govoriti (Mt 12, 47). Nama vjera kaže protivno: Majka i braća su unutra i čekaju te da k njima dođeš, da s njima razgovaraš, veseliš se! *U nebu je,* u kući nebeskog Oca, *naša duhovna Majka s našim prvorođenim Bratom, s anđelima,* sa svecima — našom braćom. *Oni nas čekaju* u vječnom pokoju, oni žele da svi mi k njima dođemo. Mislimo na to što češće. Kao što mornar na uzburkanom moru misli na luku, kao što vojnik na bojnom polju misli na domovinu, kao što putnik misli na rodni dom — tako i mi mislimo na nebo — našu luku spasenja, našu vječnu domovinu, dom svoga nebeskog Oca.

Naša nebeska Majka pozivlje nas da često gledamo na nebo. Ona nam ponavlja riječi junačke majke Makabejaca: Dijete, pogledaj nebo! (2 Mak 7, 28) Poslušajmo glas nebeske Majke. U ovoj suznoj dolini, u radu i trudu, u patnjama i križevima, *mislimo na nebo,* gdje ćemo u slavi vječnog Uskrsa, s Isusom i Marijom, naći vječni odmor.

KRALJICA SVEMIRA

1. — *God. 1954. proglasio je papa Pio XII* na najsvečaniji način *bezgrješnu Djevicu za Kraljicu anđela i ljudi,* neba i zemlje, čitava svemira. Ujedno je ustanovio posebnu svetkovinu Marije Kraljice, koja se svetkuje 31. svibnja. Nije time Papa htio u novo doba dati bl. Djevici nove titule ni uvesti u bogoštovlje nešto novo, do sada nepoznato. Ne, Crkva je samo na vanjski način utvrdila, proglasila ono što su kroz duga stoljeća svi kršćani vjerovali. Crkva već od najdublje starine vjeruje da je na nebo uznesena Majka Božja Kraljica neba i zemlje.

Vjernici se već od starine utječu nebeskoj Majci onom divnom molitvom »Zdravo Kraljice. Pjevajući tu molitvu išli su jednom kršćani da oslobode sv. grob od vlasti nevjernika. S tom molitvom na usnama svladali su štovatelji Majke Božje sve spletke Lucifera i njegovih šegrta. Svi Marijini štovatelji mole tu molitvu svaki dan, posebno u različitim potrebama.

Isto tako Crkva od davnine *u Lauretanskim litanijama* pozdravlja Mariju kao Kraljicu anđela, patrijarha, proroka, apostola, mučenika, priznavalaca, djevica, svih svetih. Bezbrojni *crkveni redovi, bratovštine* zovu bl. Djevicu Kraljicom svojih članova. Svjesni da je Marija Kraljica svega stvorenoga, *katolički narodi* uzimlju Mariju za posebnu zaštitnicu, pa je nazivlju Kraljicom svoje zemlje. I mi Hrvati već odavno štujemo Mariju kao Kraljicu i pjevamo joj toplo i pouzdano: Rajska Djevo, Kraljice Hrvata, naša Majko, naša zoro zlata!

2. — Ne treba, dakle, dokazivati kako Crkva novom svetkovinom nije uvela nikakve novotarije. *Crkva i njezini vjernici od starine zovu Majku Božju Kraljicom,* i to ne zbog toga što je ona potomak najslavnijih kraljeva Davida, Salomona i dr., nego *zato što je ona Majka vječnoga Kralja neba i zemlje.* Njezin Sin Isus Sin je Božji, jednak Ocu, pravi Bog i pravi čovjek. Isusu Kristu predao je nebeski Otac svu vlast na nebu i na zemlji. (isp. Mt. 28, 18); postavio ga je baštinikom, kraljem svega stvorenoga (isp. Heb 1, 2). Ako je Isus Kralj, onda i Marija, kao Majka vječnoga Kralja, posjeduje kraljevstvo svoga Sina, sudjeluje u kraljevstvu svoga Sina, jer je nemoguće odijeliti moć i vlast Majke od moći i vlasti Sina.

Sve što postoji stvoreno je radi Isusa i Marije. Iako se oni ne ukazuju na pozornici svijeta na početku stvaranja, ipak je radi njih sve stvoreno. Nebo i zemlju, čitav *svemir,* stvorio je Svevišnji da bude kao veličanstvena, *kraljevska palača,* u kojoj će se u

punini vremena ukazati Isus i njegova Majka, kao Kralj i Kraljica svega stvorenoga. *Anđeli i ljudi stvoreni su da budu kraljevska pratnja* Isusu i Mariji, Kralju i Kraljici. Prema tome, sva stvorenja pripadaju Isusu i Mariji. I bl. Djevica može reći s Isusom: Sve mi je Otac predao u ruke (isp. Iv 13, 3), dana mi je sva vlast na nebu i na zemlju (isp. Mt 28, 18).

Zatim, kao što je Isus Kralj ne samo po božanskom pravu nego i zato jer je sebi kraljevstvo stekao uz cijenu vlastite krvi, tako je i *Majka Božja* zaslužila da bude *naša Kraljica i zato, jer je s Isusom sudjelovala u djelu našeg otkupljenja.* Ona je Isusu dala tijelo koje je za nas žrtvovano. Ona je s Isusom na Kalvariji trpjela za naše spasenje. Isus je dao za nas svoju krv, a Marija svoje suze. Krv se lije iz srca, a suze su — kako veli jedan pisac — rosa srca.

Mi smo kršćani — kako kaže Apostol (isp. 1 Pt 2, 9) — *stečeni narod. Osvojio nas je, stekao Isus* kad nas je izbavio od sotone. Uz Isusa stekla nas je i *Marija* koja je s Isusom sudjelovala u našem otkupljenju. Zato smo svi mi, koji smo otkupljeni, postali jedno kraljevstvo (isp. Otk 5, 10), kraljevstvo Isusa i Marije.

Sv. Pavao piše Korinćanima (1 Kor 3, 23): Vi ste Kristovi, a Krist je Božji! K tome možemo dodati: Vi ste Isusovi i Marijini, a Isus i Marija su Božji! Marija, kao Majka Stvoritelja i Otkupitelja našega, dionica je moći, veličanstva, slave svoga Sina. *Marijina vlast, kao i vlast njezina Sina, proteže se na sve anđele i ljude,* na sva stvorenja. Nad Marijinom vlašću samo je Presv. Trojstvo. Ona je prva iza Presv. Trojstva, gospodarica svega (Sv. Efrem). *Njezini* su *podanici anđeoski korovi,* koje nadvisuje u milosti, kreposti, ljubavi. Njezini su podanici patrijarsi, proroci, apostoli, mučenici, priznavaoci, djevice, *svi sveti,* koji je zanosno pozdravljaju kao svoju Kraljicu. Njezini su podanici *duše u Čistilištu, svi ljudi na zemlji, pa i osuđenici u paklu.* Koliko stvorenja služi Presv. Trojstvu, toliko stvorenja služi i presvetoj Djevici (sv. Bernardin S.).

3. — Ne smije se nitko čuditi što kažemo da Mariji kao svojoj Kraljici služe svi stvorovi, anđeli i ljudi. Ta Sv. pismo ističe da je sam Bog — Isus sluša (isp. Lk 2, 51). *Nije nimalo čudno što je Marija toliko uzvišena u kraljevstvu svoga Sina.* Sam Isus govori: *Gdje budem ja, bit će ondje i moj sluga* (Iv 12, 26). Ako će sluga biti u nebu tako blizu Isusu, svome Kralju, *gdje će tek biti njegova Majka?* Kako li će tek u kraljevstvu Kristovu biti uzvišena bl. Djevica? Drugom zgodom kaže Isus apostolima: Vi ste oni koji ste u mojim kušnjama uvijek ostali sa mnom, zato ja vama dajem kraljevsku čast... (Lk 22, 28—30). Ako tako *Isus uzvisuje apostole* koji su ga pratili u kušnjama, *kako li će tek uzvisiti svoju Majku,*

koja je mnogo savršenije od apostola ustrajala s Isusom sve do smrti na križu! Ako dijeli kraljevsku čast s apostolima, kako da je ne dijeli sa svojom Majkom?

Pobjedniku ću — kaže Isus — *dati da sjedne sa mnom na mome prijestolju,* kao što i ja pobijedih i sjedoh sa svojim Ocem na njegovu prijestolju (Otk 3, 21). Tako svečano obećava Isus onima koji pobijede, nadvladaju Lucifera i njegove sluge. A *tko je savršenije* i potpunije *pobijedio* Lucifera *od bezgrješne Djevice,* koja mu je satrla glavu? Tko onda ima više prava da sjedi na prijestolju s Isusom od njegove Majke?

Marija je u nebeskim dvorovima u najvećoj slavi, prva iza svoga Sina, za svu vječnost od Presv. Trojstva okrunjena za Kraljicu neba i zemlje. *Kao Kraljica,* u kraljevstvu svoga Sina *Marija ima posebnu ulogu.* Njoj je povjereno da širi granice Isusova kraljevstva, da Isusu pripravlja put, da donese Isusa u ljudske duše, u obitelji, društvo. Po Mariji je započelo spasenje svijeta. Po njoj se spasenje svijeta nastavlja, obnavlja, dovršava. Po Mariji je Isus došao na svijet, po njoj on hoće da kraljuje. U kraljevstvu svoga Sina bl. Djevica vrši kraljevsku vlast dijeleći milosti, iskazujući milosrđe, obraćajući grješnike, dijeleći dobročinstva, pomažući potrebne, tješeći žalosne. Po Mariji dolazi spas, sreća, blagostanje u Crkvi i u ljudskom društvu. Gdje se Marija pojavi, dolazi život. tj. Isus koji je put - istina - život. Nitko ne može doći do Oca nego po Sinu. Tako isto nitko ne može doći k Sinu nego po Mariji (Leon XIII). A onaj koji je našao Mariju i Isusa, našao je put k pravoj sreći. Samo je u kraljevstvu Isusa i Marije prava sreća, spasenje i mir!

4. — Ono što je kroz vjekove vjerovala Crkva sa svojim vjernicima, Papa svečano proglasuje u našem stoljeću (god. 1954), točno 100 godina poslije proglašenja dogme Marijina Bezgrješnog Začeća, 4 godine nakon proglašenja dogme Marijina Uznesenja, kad je cijeli katolički svijet priređivao velebne svečanosti u čast bezgrješne na nebo uznesene Djevice. Crkva vjeruje da je *Marijina bezgrješnost početak njezine veličine,* njezinih odlika; a *svršetak, dopuna, vrhunac* svih *njezinih veličina* jest u *tome što* je nakon slavnog Uznesenja, u nebu od Presv. Trojstva, uz slavlje anđela i svetih, za svu vječnost *okrunjena za Kraljicu neba i zemlje.* Ona koja je u času začeća Djevica bezgrješna — u času Uznesenja postaje Kraljica neba i zemlje, Kraljica svemira (Mundi universi Regina). Dok joj Presveto Trojstvo ukrasuje djevičansko čelo krunom Kraljice, čitav je svemir na usta anđela i svetih pozdravlja: »Zdravo, Kraljice naša; zdravo, bezgrješna Kraljice neba i zemlje, anđela i ljudi!«

God. 1952. bilo je u *Engleskoj* jedinstveno slavlje. *Krunila se kraljica Elizabeta.* Same su pripreme za taj čin trajale cijelu godinu: spremala su se svečana odijela, blistave haljine, biserni nakiti; uređivala se crkva, dvorane, ulice; uvježbavale se pojedine točke slavlja. A kad se na dan krunjenja Kraljica ukazala u zlatnoj kočiji, veliko mnoštvo razdraganih podanika klicalo joj je u neopisivom zanosu. Ta je proslava samo *blijeda slika slavlja što je nebo priredilo u čast Kraljice svega stvorenoga.* Tko da opiše veselje, zanos, slavlje, pjesmu anđela i svetih u nebu u času kad je Presv. Trojstvo okrunilo Presv. Djevicu za Kraljicu neba i zemlje. I dok svako zemaljsko slavlje, pa bilo ne znam kako lijepo, malo traje i redovno završava sa zalaskom sunca, Marijinoj proslavi u nebu nema kraja. Slava koja je u njezinu čast počela kad je s dušom i tijelom uznesena na nebo, neće nikada svršiti. Anđeli i sveti neće nikada prestati da pjevaju u čast svoje nebeske Kraljice, da je oduševljeno pozdravljaju: Bezgrješna Kraljice naša, zdravo!

5. — I mi ćemo jednom u nebu biti dionici toga slavlja. Zato već sada *uzdignimo oči duše k nebu,* gdje ćemo kroz svu vječnost pjevati nebeski hvalospjev svojoj Majci i Kraljici. Veselimo se i radujmo što je bl. Djevica, naša sestra po naravi, naša Majka po milosti, tako uzvišena. Kao predobra Majka, Marija u prevelikoj nebeskoj slavi ne zaboravlja nas svoju duhovnu djecu. Ona misli na nas, ljubi nas, moli za nas. Mislimo i mi često na našu nebesku Majku i Kraljicu, ljubimo je svim srcem, budimo dobri njezini podložnici, molimo joj se često i pobožno.

Neka nas ništa ne smeta što jedan dio ljudi, njezinih podanika, *ne zna za svoju nebesku Majku i Kraljicu, što se* jedan dio poda*nika buni protiv njezine vlasti,* što mnogi viču: Nećemo da ona vlada! (Isp. Lk 19,14) Htjeli ljudi ne htjeli, Marija ostaje Kraljica svemira i vjekova. Mi, njezini dragovoljni podanici pred čitavim svijetom nećemo nikada prestati da ponavljamo: *Treba da Marija sa svojim Sinom vlada!* (Isp. 1 Kor 15, 25)

Nalazeći se u velikoj stisci, u borbi protiv neprijatelja, Izraelci se okupe oko Gideona i rekoše mu: Vladaj nad nama ti, sin tvoj ...! (Suci 8, 22) Slično učinimo i mi. Oživimo svoju vjeru. *Priznajmo Isusa za svoga Boga,* svoga gospodara i *Kralja. Priznajmo Mariju za svoju nebesku Majku i Kraljicu.* Recimo svim srcem: Ti, Kraljice naša, vladaj nad nama, ti i Sin tvoj Isus! Vladaj nad nama, nad našim narodom, nad čitavim svijetom. Vladaj nad nama u vremenu da zavrijedimo s tobom kraljevati u vječnosti.

KRALJICA SRDACA

1. — Srce je najplemenitiji dio čovječjeg bića. Ono je središte našega života. Dok ono kuca, živimo; je li prestalo kucati, nestalo je života. *Srce je* ujedno *simbol naših osjećaja,* čuvstava, naše nutarnjosti. Kad spomenemo riječ »srce«, izrazili smo čitav osjetni, čuvstveni, najljepši život čovjeka. Koliko li tajna krije ljudsko srce? Tko da istraži njegove dubine? Tko da upozna sve njegove zakutke? Tako je maleno, a tako mnogo obuhvata.

Naše *srce* čezne za svim onim što je najljepše i najbolje; neumorno *traži ljubav i sreću.* Tražeći svoju sreću, često luta bez cilja, koleba između neba i zemlje, između Stvoritelja i stvorova. Često je slično lađi bez kormilara. Prevari se, razočara. Ipak rijetko očajava, uvijek se nada, pa i u najvećim kušnjama. Velike su, neizrecive potrebe, želje, zahtjevi našega srca. Nikakvo stvorenje ne može ga potpuno i trajno zadovoljiti. *Samo ga Bog,* njegov Stvoritelj, neizmjerna dobrota i ljubav, *može* potpuno *zasititi.*

Bog je stvoritelj i *gospodar svega.* Njegova se vlast proteže nad čitavim svemirom; nad živim i neživim, razumnim i nerazumnim bićima. Ali, iako je on gospodar svega, on se ipak radije naziva Bog razumnih nego nerazumnih, Bog živih nego mrtvih (isp. Mt 22, 32). Iako je Bog gospodar duše i tijela, ipak on hoće da bude posebno Bog, gospodar naše duše, naše nutarnjosti. Njegovo kraljevstvo na zemlji obuhvata prije svega nutarnjost čovječju, duše ljudske. Na poseban način Bog *hoće da bude* gospodar, *Kralj našega srca. On* želi da njemu samome predamo svoje srce. On nam s puno ljubavi *govori: Daj mi, sine moj, srce svoje!* (Isp. Izr 23, 26) Bog hoće da bude Kralj, ljubav i blaženstvo naših duša, naših srdaca. Naše srce samo u Bogu može naći pravu sreću i puninu ljubavi. Ono neće imati mira dok ne otpočine u Bogu (Sv. Augustin).

Iako *Bog,* kao Stvoritelj, ima pravo na naše srce, na našu ljubav, čini se ipak kao da je on zaboravio na to svoje pravo, pa je *htio ljubavlju osvojiti ljudsko srce.* On — neizmjerna ljubav — neizmjerno ljubi nas, bijedna i grješna stvorenja. I da nam posvjedoči ljubav, postao je čovjekom, našim Bratom, našim Otkupiteljem; *postao je božanski Zaručnik naših duša, utjelovljeni Kralj naših srdaca.* Budući, dakle, da je Isus Kralj naših srdaca, treba da njega tražimo. za njim čeznemo, u njemu otpočinemo; u njemu nađemo mir i sreću.

A gdje ćemo naći Isusa? On se pojavio na zemlji. Našli su ga pastiri one sretne noći; našli su ga istočni mudraci; našle su ga mnoge druge duše. I mi ga moramo naći, najprije po milosti ovdje

na zemlji, a poslije smrti u nebeskoj slavi. *Kako ćemo na zemlji naći Isusa i gdje?* Na zabavama? Na gozbama? U znanosti? U umjetnosti? Ne! Poput onih pastira, poput istočnih mudraca, i mi ćemo naći Isusa *na krilu njegove presvete Majke.*

2. — Otkad je Isus postao čovjek u krilu prečiste Djevice, on se više nikad od nje ne dijeli. *Marija* kao Majka prati neprestano svoga Sina u životu, u trpljenju i u slavi. Ona nije uz Isusa kao obično stvorenje, nego kao Kraljica uz Isusa Kralja, jer kraljevstvo Sina pripada i Kraljici Majci. Ista je slava, ista čast Sina i Majke. Ne može se rastavljati vlast Sina od vlasti Majke, jer je jedno tijelo u Sina i u Majke (sv. Bernard). Kao pravi Sin Isus sva svoja kraljevska prava povjerava i svojoj Majci. Isus je vječni Kralj svega stvorenoga, Marija je Kraljica svega stvorenoga.

Kao što je kraljevstvo Isusovo poglavito u nutarnjosti čovječjoj, tako je i *Marijino kraljevstvo prije svega u nutarnjosti, u dušama, u srcima ljudskim.* Bl. Djevica sa svojim Sinom kraljuje i vlada u prvom redu nad dušama, nad srcima ljudi. Uz Isusa Kralja, ona je Kraljica duša, srdaca.

Premda *Marija,* kao naša Kraljica uz Isusa Kralja, ima pravo na naše srce, na našu ljubav, ona je ipak *htjela da zajedno s Isusom ljubavlju,* trpljenjem *osvoji naše srce,* zasluži našu ljubav. Isus je rekao: Kad budem podignut sa zemlje, sve ću ljude privući k sebi! (Iv. 12, 32) Gospodin je s križa, sa svoga kraljevskog prijestolja, ljubavlju zanio, osvojio ljudska srca, postao Kralj ljudskih srdaca. Njegova Majka sudjeluje s njim u našemu otkupljenju, trpi zajedno sa Spasiteljem da oslobodi naše duše, da osvoji naša srca. *Marija nas s Isusom preporađa* na novi duhovni život, postaje naša duhovna Majka *i kao Kraljica ljubavlju osvaja naše duše i srca.*

Kraljevstvo Isusa i Marije nije odijeljeno. To je zapravo samo jedno kraljevstvo Sina i Majke, jedno kraljevstvo nad ljudskim dušama, srcima. Marija, kao stvorenje, najsavršenije stvorenje, ne otimlje svome Sinu — Stvoritelju i Bogu — vlasti nad ljudskim dušama, srcima. *Bl. Djevica* ne odnosi svome Sinu *ljudska srca,* nego ih naprotiv milinom, *ljubavlju, dobrotom osvaja za Isusa.* Ona u ljudskim dušama pripravlja put za dolazak Isusova kraljevstva. Ona uklanja zapreke, stvara raspoloženje, isprosi milosti da Isusa upoznamo, priznamo svojim Bogom i Kraljem. Ona želi, nastoji da njezin Sin vlada u svim ljudskim dušama, srcima, po svome zakonu, Evanđelju, jer vrlo dobro zna da ne možemo biti njezini ako nismo Isusovi, i obratno. Ona svima nama ponavlja ono što je jednom rekla u Evanđelju: Što god vam reče moj Sin, uči-

nite! (Isp. Iv 2, 5) *Ona vruće želi da* točno *vršimo što nam je Isus zapovjedio u Evanđelju, što nam naređuje preko sv. Crkve.* Tako ćemo savršeno ugoditi njoj i njezinu Sinu. Naša je nebeska Majka slična glasovitoj Rimljanki Agripini koja je svim srcem željela da joj sin postane vladar. Upozoravali su je da joj je sin čudan, da će od njega — ako zavlada — ona prva trpjeti. Ona bi samo ponavljala: »Ne smeta, samo nek on vlada!« Tako i *presv. Djevica* u kraljevstvu svoga Sina *želi jedino da Isus vlada dušama, srcima,* pravdom i milosrđem, dobrotom i ljubavlju.

3. — Ljubav prema prečistoj Djevici najjači je kucaj našega kršćanskog srca. Marijina ljubav osvaja srca jer savršeno odgovara najdubljim njihovim težnjama. Majka Božja, *savršeni ideal dobrote i ljubavi,* udovoljuje svim potrebama našega srca. Ona — Majka lijepe ljubavi — zasićuje naše srce najnježnijom ljubavlju.

Dok stvorovi tako rijetko i tek djelomično mogu osvojiti i usrećiti ljudsko srce, Djevica Kraljica vlada nad milijunima srdaca i usrećuje ih. *Blagost, dobrota, ljepota, milina, ljubav nebeske Kraljice neodoljivo osvaja i usrećuje.* Marija, Kraljica srdaca, među kršćanskim narodima, nadahnjuje svu mudrost, nauk, znanost i umjetnost, čitav život. Njezin duh, njezina ljubav osvježuje krepost i svetost kršćanskih svetaca. Njezina ljubav vlada u svim srcima, iz kojih izvire dobrota i svetost. Zato svako pravo kršćansko srce slavi i ljubi Mariju kao svoju Kraljicu. Vjerni podanici Kraljice srdaca upravo se natječu da što bolje izraze ljubav prema Mariji, da što bolje proslave bezgrješnu Kraljicu svoga srca. Koliko li, npr., nježnosti i ljubavi u srcu Serafinskog naučitelja sv. Bonaventure, kad Mariju zove svojom Gospođom, Majkom, srcem, dušom! Kolik zanos ljubavi u duši sv. Bernarda kad presvetu Djevicu zove »oduzimačica srdaca« (raptrix cordium). Da, Marijo — veli Svetac — ti si mi ukrala srce, jer ti potpuno vladaš čitavim mojim srcem! Kako li je velik žar ljubavi kod anđeoskog mladića sv. Stanislava K., koji bi se sav zažario u licu kad bi čuo da se pjeva »Zdravo Kraljice«!

Kao Kraljica srdaca, bezgrješna Djevica svakome od nas, zajedno sa svojim Sinom, govori: Daj mi, sine, svoje srce! Ona traži naše srce, da ga usreći dobrotom i ljubavlju. Udovoljimo želji nebeske Majke i Kraljice. Priznajmo je svojom gospodaricom i Kraljicom svoga srca. Predajmo joj potpuno svoju dušu, svoje srce, čitavo svoje biće, da nas ona prikaže svome Sinu Isusu. Recimo bez oklijevanja sa sv. Bonaventurom: »O Marijo, Kraljice, rado se povjeravam tvojoj vlasti; ti potpuno upravljaj i ravnaj sa mnom i sa svim što je moje!«

KRALJICA HRVATA

1. — Hrvati se s potpunim pravom mogu ubrojiti među one kršćanske narode koji najviše štuju Majku Božju. *Kod nas je štovanje Majke Božje,* na neki jedinstveni način, *sraslo sa samim štovanjem Boga.* Kod nas se štovanje bl. Djevice pojavljuje i širi *sa samom pojavom i širenjem kršćanstva.*

Hrvati su vrlo *rano primili kršćanstvo,* prvi među svim slavenskim narodima. Došavši na Balkan, naši su se pređi našli u sredini, koja je već dugo vremena bila kršćanska, koja je imala veličanstvene crkve, bazilike, svece, mučenike, učenjake. Oni su neosjetljivo primili novu vjeru. *Sredinom 7. st. većina je već bila pokrštena.* Prvi nadbiskup splitski *Ivan Ravenjanin* u to je doba *pretvorio Dioklecijanov mauzolej u stolnu crkvu i posvetio je Uznesenju Majke Božje.* Posvetivši glavnu crkvu Mariji, i to otajstvu Marijinu, koje će Hrvati najviše štovati, postavio je on solidan temelj kršćanske vjere među Hrvatima. Ne znamo je li prvi hrvatski nadbiskup posvetio svoj narod Majci Božjoj. Ne možemo reći da od tada Hrvati zovu Majku Božju ne samo svojom Majkom, pomoćnicom, nego i Kraljicom. Ne možemo zaključiti da već od tada Hrvati u svome kršćanskom pozdravu uz pohvalu imenu Isusovu dodaju i pohvalu imenu njegove Majke, pa vele: Hvaljen Isus i Marija! Ali možemo sa svom vjerojatnošću pretpostaviti da je *već tada u srcu našega naroda s kršćanskom vjerom čvrsto ukorijenjena i pobožnost prema Majci Božjoj.* I kako se iza toga kod naših pređa učvršćivala kršćanska vjera, tako je sve više rasla i učvršćivala se pobožnost prema Mariji.

Razumije se, *pobožnost prema Majci Božjoj učvršćivali su* među Hrvatima *duhovni pastiri. Oni* su sa svojim vjernim pukom *podizali* nebeskoj Majci i Kraljici veličanstvene *katedrale, crkve, kapele, oltare.* I to su u našem narodu Marijina prijestolja, zamkovi, utvrde, njezini kraljevski gradovi, gdje ona vrši svoju kraljevsku vlast; gdje prima poklone vjernih podanika, gdje prima izraze odanosti vjerne djece, gdje dijeli milosti i dobročinstva. Možda ni u jednom narodu, razmjerno, nema toliko *svetišta Majke Božje,* kao u Hrvatskoj. Neka su od tih svetišta poznata daleko izvan granica naše Domovine.

2. — Jedno je od najglasovitijih Marijino *svetište u Trsatu.* Do njega vodi sa Sušaka 559 stepenica, koje je počeo graditi Petar Kružić 1531, a dovršene su 1931. Predaja kaže da su 10. V 1291. anđeli donijeli na Trsat kuću sv. Obitelji iz Nazareta, prije nego je Nazaret imao pasti u nevjerničke ruke. Nekoliko godina kasnije anđeli su je prenijeli u Loret, gdje se i sada nalazi. Hrvati su se

ražalostili. Da ih utješi, papa Urban V, na molbu kneza iz obitelji Frankopana Krčkih, g. 1367. pošalje im jednu staru sliku Majke Božje, za koju predaja tvrdi da ju je slikao sv. Luka. Preko te slike Majka Božja dijeli od onda pa do danas mnoge milosti. Godišnje Svetište posjeti oko 200.000 hodočasnika. Čuvari su Svetišta franjevci, kojima je uz crkvu knez Martin Frankopan podigao samostan g. 1453.

Od 14. do 18. st. bilo je najglasovitije i najposjećenije Marijino *svetište Olovo* u Bosni. Tamo su dolazili ne samo katolici nego i inovjernici, čak iz Madžarske, Bugarske, Albanije, Austrije. Hodočasnici bi išli po tri mjeseca da stignu za glavnu svetkovinu — Veliku Gospu. Čudotvorna je slika gotovo svaki dan činila čudesa. Hodočasnici su iz zahvalnosti davali obilne poklone. To je izazvalo pohlepu Turaka, i oni navale velike poreze Svetištu. Po njihovu nagovoru neki ciganin spali crkvu 1704. Iza toga je narod hodočastio na razvalinu, dok franjevci nisu opet (1936) podigli crkvu.

Danas je najposjećenije svetište Majke Božje u Hrvatskoj *Marija Bistrica.* Tu se čudotvorni kip Marijin štuje već 600 godina. Pio XI dao je Svetištu naslov Bazilike (4. XII 1923). Od Duhova do nedjelje iza Male Gospe stižu u Mariju Bistricu brojna hodočašća. Osobito u nedjelje i blagdane izmijene se tamo tisuće i tisuće hodočasnika, u prvom redu iz zagrebačke nadbiskupije.

U *Svetištu Gospe od Zdravlja u Splitu* štuje se Čudotvorna Marijina slika, koju je za crkvu nabavio narodni mučenik fra Filip Grabovac g. 1730. Vjernici su sliku odmah zavoljeli i stali pobožno štovati, a Majka Božja je preko nje dijelila obilne milosti. Slava se Čudotvorne slike stala sve više širiti osobito kad je bl. Djevica pritekla u pomoć građanima za vrijeme kuge i kolere u 18. i 19. stoljeću. Zato je nazvana Gospa od Zdravlja.

U južnoj Hrvatskoj najveće je svetište Majke Božje *Svetište Gospe Sinjske.* Čudotvornu Marijinu priliku donijeli su franjevci u Sinj iz Rame (Bosna), bježeći pred Turcima g. 1687. Neki (o. Petrov) misle da se ta slika i prije štovala u Sinju, da su je franjevci ponijeli sa sobom u Ramu kad je Sinj pao u turske ruke. Čudotvorna Gospa Sinjska poznata je po mnogim milostima, posebno time što je g. 1715. oslobodila Sinj od Turaka, što je više puta spasila narod od kuge, potresa, suše, i različitih drugih nevolja. Koliko pobožni vjernici štuju Gospu Sinjsku, vidi se najbolje na Veliku Gospu, kad u Sinj stigne mnoštvo hodočasnika iz Dalmacije, Bosne i Hercegovine, pa i iz drugih hrvatskih krajeva.

Uz ta glavna, *ima u našoj zemlji još oko 230 što većih što manjih svetišta Majke Božje.* Osim tih pravih svetišta, *Majci Božjoj posvećene* su u Hrvatskoj *mnoge crkve* i druga sv. mjesta. U Hrvatskoj ima oko 8000 crkava i kapela, a od toga je preko 1000 posvećeno Mariji. Malo je koja crkva u našoj Domovini bez Marijina oltara, a sigurno nije nijedna bez Marijine slike ili kipa. Osim toga bl. Djevici posvećene su bezbrojne *kapele* po brdima, raskršćima, trgovima; *lurdske spilje* itd. Sva ta mnogobrojna svetišta, crkve kapele i sl. pokazuju da je Hrvatska Marijino kraljevstvo, da Hrvati mnogo štuju i ljube bl. Djevicu, svoju nebesku Majku i Kraljicu. U mnogobronim svetištima, crkvama, kapelama, pred Marijinim oltarom i slikom pobožni vjernici slave svoju nebesku Kraljicu, zahvaljuju joj na primljenim milostima, traže od nje pomoć u različitim svojim potrebama.

Dakako, ne zaboravljaju oni svoje nebeske Majke i Kraljice ni *izvan crkve,* nego na nju misle, mole joj se *po svojim kućama, na poljima, na radu, na putovanju, na kopnu i na moru.* Noseći sa sobom Marijinu sliku ili medaljicu, pobožni *vjernici* bez prestanka ***zazivlju svoju dobru Majku i Kraljicu,*** njoj se utječu u veselim kao i tužnim časovima.

3. — Razmišljajući o dobročinstvima, koja je Marija iskazala našim pređima, stari pisac pavlin o. Nikola Benger (18 st.) veli da je *Majka Božja* među svim kraljevstvima posebno *izabrala Hrvatsko kraljevstvo da tu dijeli najveća dobročinstva.*

Kroz dugu i mukotrpnu povijest bl. Djevica neprestano pomaže potrebne, podiže nevoljne, tješi žalosne. Nad Marijinim kraljevskim prijestoljem u Hrvatskoj mogao bi se staviti natpis koji čitamo na luku »Trsatskih stuba Petra Kružića«, a glasi: Consolatrix afflictorum — Utjeha žalosnih. *Hrvatima je Bog povjerio* časnu, ali tešku ulogu *da stoje na braniku svete vjere.* Da časno izvrše povjereni zadatak, trebalo je našim pređima voditi duge i teške ratove, podnositi različite kušnje. A *tko im je pomagao* u tim ratovima, kušnjama? Tko im je davao utjehu i pomoć? *Marija* — utjeha žalosnih, pomoćnica i *Kraljica Hrvata.* Njezina je zasluga da smo se oduprli neprijatelju, da smo otjerali dušmana, da smo očuvali kroz duga stoljeća na ovoj grudi, koju nam je Bog dao, da smo — boreći se hrabro za krst časni i slobodu zlatnu — zaslužili dičan naziv »Predziđe kršćanstva«.

Bezbrojni su slučajevi u kojima su naši pređi osjetili Marijinu pomoć. God. 1539. *turska mornarica provali u Boku Kotorsku* sa 90 lađa i 30.000 vojnika. Osvojen je Hercegnovi i Risan. Turci su pred Kotorom koji brani mala posada. Sva im je nada bl. Djevica. S njezinom su pomoću pobijedili upravo na Veliku Gospu. Turci su uzmakli 17. kolovoza. — God. 1571. *Turci su pod Korčulom.* Suzbila ih je mala posada pod vodstvom kanonika Antuna Ružića, uz pomoć Majke Božje — kako sami priznaju — i to upravo na

Veliku Gospu. — Slično je Majka Božja pritekla u pomoć i na drugim mjestima: *na Grobničkom polju* (1601), *kod Senja* (1615), *kod Perasta* u Boki Kotorskoj (1634), *kod Šibenika* (1647), *kod Sinja* (1715), *kod Petrovaradina* (1716)...

Predobra nebeska *Kraljica Hrvata pomagala* je svome narodu ne samo u vrijeme ratova nego *i u drugim nevoljama,* posebno *u vrijeme kuge, kolere i drugih bolesti; u vrijeme glada, žalosti, nesreće, oluje, brodoloma*... Ona je doista u našem narodu izvršila ulogu Kraljice i Majke milosrđa. Ona je doista našem narodu bila uvijek utočište, utjeha, pomoć i obrana.

Kad sve to imamo pred očima, možemo s pravom reći da je opravdan natpis u Remetama: Fidelissima advocata regni Croatiae — *Marija je najvjernija zaštitnica Hrvatskog kraljevstva.* Taj natpis trebalo bi staviti na svaku našu crkvu, na svaku našu kršćansku kuću. Posebno, taj natpis treba da bude neizbrisivim slovima upisan u srca i duše svih Hrvata katolika.

4. — Uz vjerne sinove nebeske Majke, ima u našoj zemlji i zalutale Marijine djece. Kod nas već odavno hara vrlo opasna pošast, mana koja obeščašćuje prijestolje nebeske Kraljice, pogrđuje najsramotnijim riječima Marijino ime i čast, briše njezino ime iz duša i srdaca kršćanskih. Slavni su naši predi za Marijinu čast živote davali, a njihovi potomci najpogrdnijim riječima blate svoju nebesku Majku i Kraljicu. Kako li je mnogo takvih bestidnika u svakom mjestu, u svakom staležu, u svakom spolu, u svakoj dobi... Valjda vam ne prođe ni dan da ne čujete *psost protiv Marijina imena.* Recite mi ima li koja žena u Hrvatskoj, kojoj je čast toliko okaljana, pogrđena, kao ime Majke Božje i Kraljice Hrvata? — Zamislite se u tu žalosnu činjenicu!

Sjećajući se moći i dobrote bl. Djevice, naše nebeske Majke i Kraljice, stvorimo danas zaključak da ćemo ime svoje predobre Majke i Kraljice uvijek izgovarati s posebnim poštovanjem i ljubavlju; da ćemo to ime često i pobožno zazivati u svim potrebama i teškoćama. Posebno *odlučimo* da ćemo molitvom, primjerom, riječju, savjetom *poraditi da se* iz našega naroda *iskorijeni pogrđivanje imena Božjega i Marijina,* koje izazivlje srdžbu svemogućega Boga na naš narod. Odlučimo *da ćemo uvijek ostati vjerni Crkvi i kršćanskoj katoličkoj vjeri* naših otaca; *vrijedni sinovi i podanici nebeske Majke i Kraljice.* Iz dubine srca recimo presv. Djevici: Rajska Djevo, Kraljice Hrvata, primi izraze naše ljubavi, odanosti i vjernosti. Dostoj se i dalje vladati svojom ljubavlju, dobrotom i milosrđem nad našim obiteljima, selima, gradovima, nad cijelom našom dragom Domovinom, da ona bude najljepši dio tvoga kraljevstva na zemlji!

KRALJICA KRŠĆANSKE OBITELJI

1. — *Marija* je Kraljica, zagovornica i *pomoćnica svih kršćana. Na osobiti je način Kraljica i pomoćnica onih kršćana koji je* — okupljeni u obiteljskom krugu — *štuju i zazivlju kao Majku i Kraljicu svoje obiteljske zajednice.* Sve nas i svagdje bl. Djevica ljubi, štiti i zagovara, ali njezino majčinsko srce osobito toplo za nas kuca, njezino majčinsko oko osobito milo na nas gleda, kad smo sabrani u krugu obitelji; osobito ako je naša obitelj prožeta duhom njezina Sina.

Majka Božja ljubi ono što Bog ljubi. Ona najsavršenije razumije Božje planove. Ona zna da je obitelj najstarija, najvažnija, Bogu najmilija ustanova. Sam je *Bog stvorio i blagoslovio obitelj* u raju zemaljskom kad je rekao našim praroditeljima: Plodite se i množite i napunite zemlju, i sebi je podložite (Post 1, 28). *Obitelj* je *temeljna stanica ljudskog društva.* Kakva je osnovna stanica, takav je organizam društva.

Ustanova tako važna i Bogu mila, zar neće biti draga i Mariji, koja ima u najvišem stupnju Božje misli i osjećaje? Bl. Djevica, koja se u neiskazanoj majčinskoj dobroti i ljubavi brine za sve ljude, za sve kršćane, hoće li biti ravnodušna prema tako važnoj ustanovi kao što je obitelj?

Osim toga, *obitelj podsjeća Mariju na* onu sretnu *zajednicu u kojoj je ona* sama *živjela* dugi niz godina *sa svojim božanskim Sinom i sa sv. Josipom.* Zato ona nježno ljubi kršćanske obitelji, brine se za njih i pomaže ih.

Samo Evanđelje pruža nam primjer Marijine ljubavi i skrbi za obitelj. Sjetimo se prizora iz Kane Galilejske. Marija prvi put javno istupa i traži pomoć, dobrotu Isusovu, i to u korist obitelji. I tolik je bio žar njezine molitve, da se Isus ganuo i čudom pomogao. Zamislite! *Majka Božja traži čudo za mladu obitelj,* samo da se ne pomuti veselje na gozbi, i to u okolnostima, kad je nitko nije tražio za pomoć. Divan simbol onoga što naša nebeska Majka čini kroz 20 stoljeća u korist svake obitelji.

Tko može izreći kako je veliko obilje blagoslova koje ona pribavlja kršćanskoj obitelji? Mariji obitelj ima zahvaliti sreću i čast, dostojanstvo na kojem se nalazi. Da se o tome uvjerimo, dosta nam se sjetiti što je *obitelj* bila *prije kršćanstva.* Otac je bio pao s dostojanstva glave obitelji; bio je više tiranin, nego ljubljeni muž i otac. Žena je postala ropkinja, predmet strasti, užitka. Djeca su bila predmet bez vrijednosti. Mogla su se slobodno, bez odgovornosti izložiti, ubiti. Poslije Krista, obitelj postaje svetište mira,

ljubavi i sloge. *Isus je obnovio obitelj,* povratio joj čast i svetost, postavivši je na temelje jedinstva i nerazrješivosti. Otac u obitelji opet zauzimlje svoje visoko, odgovorno mjesto; žena mu je vjerna pratilica; dijete je za oboje nešto sveto, poseban dar Božji. Tako je Spasitelj obnovio obitelj, a preko obitelji cijelo ljudsko društvo. *Ali, Isus je došao po Mariji,* pa možemo reći da je po Mariji obitelj obasuta milostima, oplemenjena, usrećena.

Majka Božja bdi neprestano nad kršćanskim obiteljima, osjeća s njima u radostima i u bolima, u nadama i kušnjama. Uklanja od kršćanske obitelji sve pogibelji, *pribavlja im sva duhovna i vremenita dobra.* Ocu obitelji pribavlja potrebne milosti da bude jak i postojan u izvršivanju kršćanskih dužnosti; ustrpljiv, požrtvovan i pravedan, za dobro svih članova obitelji. Svakoj majci ona sama pruža savršen uzor svake kreposti; pribavlja joj snagu, ustrpljivost, plemenite misli, osjećaje. Osobito se stara za najmlađe članove u obitelji, za djecu, i nastoji da oni budu sretni, slični njezinu Sinu.

2. — Nego, iako *Marija ljubi sve kršćanske obitelji* i stara se za njih, ipak *posebno* ljubi *one* koje su pozvale na svoj osnutak, na pir, nju i njezina Sina, *koje su utemeljene po zakonu Evanđelja* njezina Sina. Vrlo je značajno da je upravo na svadbi u Kani, kod osnutka jedne obitelji, bl. Djevica izgovorila one riječi: Što vam god rekne, učinite! (Iv 2, 5) To se u onom času odnosilo na pripreme za čudo kojim je Isus obradovao onu mladu obitelj. Ali to se u neku ruku odnosi na pripreme za čudo kojim Isus želi obradovati, usrećiti svaku obitelj. A kakve pripreme traži Isus, da može usrećiti obitelj?

Isus najprije želi da se u obitelji združe dva ljudska srca povezana vezom ljubavi, vjernosti, nerazrješivosti. *Obitelj nastaje iz ljubavi* mladića i djevojke koji — polažući temelje obitelji — prizižu *vjernost do smrti.* Nije to samo zemaljska, tjelesna, osjećajna, prolazna ljubav, nego u prvom redu ljubav duša i srdaca; ljubav koja traži spremnost na zajednički život, međusobno pomaganje, zajedničko nošenje križa sve do kraja, do vrhunca Kalvarije zemaljskog života. *Ljubav je cvijet!* To svi znadu. Svatko taj cvijet voli mirisati. Ali mnogi zaboravljaju da *taj cvijet treba zalivati — suzama, žrtvama, patnjama.* Obitelj se rađa u ljubavi, ali se razvija u boli. Ženidbeni su lanci od ruža, ali su ipak lanci! Vrlo rano otpanu latice, ukaže se trnje. U obitelji dva ljubljena bića imaju dijeliti međusobno ne samo veselje, radost, nego žrtve, trpljenje, trud, boli života. Obično se veli da je žena u obitelji *srce, a muž mozak.* Ne može se živjeti ni bez srca ni bez mozga. Ali su potrebne teške žrtve da se u svako doba dovede u sklad rad srca i mozga. Zato bračnim drugovima prije sklapanja braka valja otvoriti oba oka, u braku im treba često puta jedno oko zatvoriti, da mirno na smrti mogu oba zatvoriti. Osobito *veliko značenje* u obitelji *ima žena.* Jedan pisac veli: »Da ona bude prava žena, majka, mora — među ostalim — imati svojstva diplomate, pobožne žene, kuharice, bolničarke, učiteljice, političarke, lijepe djevojke«. Često bi puta mnoge obitelji bile spašene od propasti, da je žena imala više razumijevanja, uviđavnosti, ustrpljivosti.

Različite *kušnje* ne smiju bračnu vjernost dovesti u pitanje, nego je moraju još više učvrstiti. Krasan primjer pruža američki major *George Hornbostel.* U ratu na Filipinima bio je zarobljen od Japanaca. Žena ga je došla vidjeti u logor, ne pazeći na silne dalečine putovanja. Oboje preživе rat, ali onda ona oboli od gube. Odvedu je u koloniju za gubavce. Muž ne može s njom u koloniju, pa je u blizini napravio kućicu i svaki bi dan došao k ogradi te bi sjedili zajedno i razgovarali. Njemu je bilo 68, a njoj 58 godina. Poslije njezina ozdravljenja, živjeli su skromno u New Yorku. Kad je muž umro, Amerikanci su ga slavili kao heroja bračne vjernosti.

3. — Ljubav i vjernost do groba čini bračne drugove sposobnima da budu *Božji pomagači, sustvoritelji s Bogom Stvoriteljem;* sposobni da daju život i odgoj novim članovima ljudskog društva i nebeskog kraljevstva. Ljubav, predanje, vjernost bračnih drugova — to je korijen iz kojega nastaju nove mladice čovječanstva. Iskrena i požrtvovna roditeljska ljubav stvara toplo gnijezdo gdje nalaze sreću plodovi njihove ljubavi, krv njihove krvi. Bez te požrtvovne i vjerne ljubavi roditelja ljudsko društvo neće dobiti svoje vrijedne članove: svece, učenjake, umjetnike, junake, heroje.

Kad je *Josip Sarto* (kasnije *papa Pio X)* imenovan biskupom u Mantovi, pođe u posjete majci da se od nje oprosti. Skromnu majku nisu veselile časti sina, nego je bila u strahu. Da je raspoloži, sin joj pokaže bogato urešen prsten: »Gle, majko, kako su mi krasan prsten darovali!» Majka ga takne, ogleda. Onda pokaže svoj srebrni prsten, spomen njezinih zaruka, i reče: »Moj sinko, bez ovoga prstena, bez ovoga srebrnog kolutića, ti ne bi imao toga drugoga. Što veliš na to?« Sjetivši se muka, patnja majke, Josip zagrli majku, brizne u plač.

Požrtvovna i vjerna roditeljska ljubav neće stavljati granice Božjim planovim. *Pravi će roditelji primiti iz ruke Božje toliko djece koliko je Bog odredio,* makar zbog toga morali sve, pa i život žrtvovati. Oni kao da po prirodi osjećaju da su *najmlađa djeca poseban Božji blagoslov;* da će baš ta najmlađa djeca biti njihova radost u starosti; da će baš oni biti vrijedni članovi ljudskog društva, jer su fizički i intelektualno jači od starije braće i sestara. Da nije bilo takvih roditelja, čovječanstvo bi bilo siromašnije, ne

bi imalo: velikog učenjaka i državnika Benjamina Franklina, koji je bio osamnaesto dijete siromašnog radnika; velikog sveca sv. Ignacija Loj., koji je bio jedanaesto dijete roditelja; velikog glazbenika Wagnera, koji je bio deveto dijete roditelja; Mozarta, koji je bio osmo dijete roditelja; kardinala von Galena koji zahvaljuje majci opstanak, jer je imala junaštva da i kod trinaestog djeteta reče: Bože, **primam ga!**

4. — Roditelji treba da dadu djeci ne samo tjelesni život nego i odgoj .Možda im neće moći ostaviti zemaljskog bogatstva. Ali ako im dadu *dobar odgoj,* pribavili su sebi i njima najveće blago. Odgojen sin, odgojena kći — to je najdragocjenije blago, najljepši ures roditelja! Najbolje će ih odgojiti ako im daju dobar primjer, ako pred njima mole ,idu na sv .misu, na sv. sakramente, ustrpljivo nose teškoće. Budu li takvi roditelji, u njihovim će se obiteljima pojaviti sinovi slični: piscu Božanske Komedije, graditelju kupole sv. Petra; junačkim borcima protiv nekrsta. Budu li takve obitelji, u njima će se pojaviti kćeri slične: sv. Ivani Arškoj, sv. Katarini Sijenskoj, sv. Rozi Limskoj, sv. Franciski Šantal i dr .

Kod odgoja djece osobito *veliku ulogu imaju majke.* Svete majke odgajaju svetu djecu. Dajte nam svetih majki, eto obnove društva! Sin kreposne majke neće se izgubiti. Ako i skrene s puta kreposti, doći će čas kad će se obratiti. *Ivan Jörgensen* počinje jedan svetački životopis ovako: »Na početku je bila majka... Dijete postaje ono što majka hoće da postane... Dijete će biti svetac ako majka ide putem Božjih zapovijedi.« Majke! pod vašim je srcem zametak novih naraštaja! Na vašim koljenima odgajaju se nova pokoljenja! Pod vašim okom podiže se novi svijet! O vama ovisi budućnost čovječanstva!

Nada sve *Isus traži* od kršćanskih roditelja *da u obitelji,* uz križ, *bude i slika njegove Majke, pred kojom će se* članovi svaki dan okupljati i *moliti ružarij;* pred kojom će članovi obitelji *obaviti posvetu bezgrješnom Srcu Marijinu* i Mariju proglasiti Kraljicom obiteljskog ognjišta. Bude li tako u obitelji vladala Marija sa svojim Sinom, svi će članovi uživati mir, sreću, zemaljski raj. Obitelj će postati slika velike nebeske obitelji, u kojoj je sam Isus središte, Kralj, kruna i radost; u kojoj je Marija Majka, Kraljica i veselje svih Božjih odabranika.

Neki je otac na smrti dozvao k sebi djecu i rekao im: »Bio sam *sretan u obitelji.* Imao sam u životu radosti — pročistila ih je ljubav Marijina .Imao sam u životu i žalosti — Marija mi je dala ustrpljivost. I vi, draga djeco, budite pobožni i odani nebeskoj Majci. Ona će pročistiti vaše radosti. Ona će vam pomoći u vašim žalostima. Ona će vaš život učiniti sretnim.«

KRALJICA KRŠĆANSKE MLADEŽI

1. — Mladenačko se doba ljudskog života s pravom isporeduje s proljećem. Proljeće je najljepše doba godine, mladost je najljepše razdoblje čovječjeg života. Slična su glavna *obilježja mladosti i proljeća.* Mladošću vlada: zdravlje, ljepota, veselje; proljećem: zelenilo ,cvijeće ,pjesma. Proljeće i mladost kao da se među sobom popunjavaju, povezuju, isprepliću. Mladost je proljeće života; proljeće je mladost prirode. Kao što se u proljeće veselimo prirodi, tako se u obitelji, u društvu veselimo ako smo okruženi mladošću. Kao što nas u proljeće priroda privlači zelenilom trave, mirisom cvijeća, pjesmom ptica; tako nas u obitelji, društvu privlači djetinja nevinost, mladenačka čistoća, ljepota. Kao što svatko voli proljeće, tako svatko voli mladost. Od dragosti je zovemo: gorski izvor, cvijeće, zlato, biser. Mladi svojom živahnošću, veseljem, pjesmom ispunjavaju kuću radošću. Mladima se posvećuje posebna pažnja. Iako roditelji vole svu djecu, opet su im mlađi i najmlađi najdraži. Kod mlađih je više jednostavnosti, iskrenosti, ljubavi, čistoće, ljepote. Ljudske, društvene zajednice idu redovno za pravdom, ali posebne obzire imaju prema djeci, mladeži. Veli se: Na mlađima svijet ostaje!

Slično je i u nadnaravnom pogledu, u redu milosti. Kao što dobra zemaljska majka voli svu svoju djecu, a posebno mlađe; tako i naša *nebeska Majka* voli svu svoju duhovnu djecu, ali *posebno voli najmlađe.* U tome ona slijedi svoga Sina Isusa.

Bio je doista *dirljiv prizor* gledati kako se djeca tiskaju oko Isusa, slušaju njegove riječi, a on ih svojim božanskim rukama miluje, grli, pritiska na Srce, blagoslivlje. Evanđelje spominje kako su jednom zgodom neki od učenika pokušali djecu odstraniti od Isusa, da mu ne dosađuju. A *Isus* se usprotivi: *Pustite dječicu i nemojte im priječiti da dođu k meni,* jer takvima pripada kraljevstvo nebesko! (Mt 19, 14) Onima koji djecu zavedu na zlo, koji ih sablazne, Isus prijeti najstrožim kaznama (isp. Mt 18, 6). Isus je ljubio mladež za koju se nitko prije njega nije starao. Istina, kazao je poganin Juvenal da djetetu treba iskazati najveće poštovanje, ali uza sve to poganski je svijet gledao na mladež samo kao na izvor snage ili, što je strašno i reći, kao na pašu ružnih strasti. Trebalo je da dođe Isus, da ljude upozori na važnost ovoga divnog razdoblja ljudskog života.

Uz Isusovo, i Marijino Srce plamti ljubavlju prema mladim dušama. Iako ona, kao *najbolja Majka,* neopisivo ljubi sve kršćane kao svoju dragu duhovnu djecu, ipak *na poseban način ljubi* nevine, čiste, nepokvarene, *mladenačke i djetinjske duše,* jer u licu,

pogledu, nevinosti malenih gleda odsjev Isusova djetinjstva u nazaretskoj kući; jer u njima vidi savršeniju sliku svoga Sina Isusa; jer u njima gleda odsjev djevičanskoga, ljubljenog Isusova učenika sv. Ivana ,kojega joj je Isus s križa ostavio za sina poslije svoje smrti. Ona s Isusom ponavlja: Pustite dječicu i nemojte im priječiti da dođu k meni. Kao što u obitelji zemaljska majka osobitu pažnju poklanja najmanjoj svojoj djeci, jer su slabi i neiskusni, pa im treba više njezine ljubavi i pomoći; isto tako i nebeska Majka svih kršćana posebno misli na mlade duše, jer su one posebno potrebne njezine pomoći i zaštite.

2. — Mladost je slična cvijeću i grožđu. Cvijet je lijep, ali mu je cilj da donese plod; grožđe je lijepo, slatko, ali je lozi svrha da dade vino. Tako je i *mladost lijepa* i privlačljiva, ali ona još *nije nešto potpuno, savršeno.* Dijete, mladić nije gotov čovjek. Od mladih treba izgraditi ljude, muževe, žene. Da postanu potpuni ljudi, žene, *mladi moraju* s posebnom pomnjom *odgojiti* duševne moći svoga bića. Najprije, njihov *razum mora* obasjati svjetlo vjerskih istina. Na jakim, čvrstim načelima vjere ima se izgraditi čitav njihov zemaljski život. *Vjera ima upravljati sve putove života.* Svoju vjeru imaju mladi ljudi proživljavati ,proučavati i čuvati. U tomu je uzor i zaštita ona, koja je nazvana blaženom jer je vjerovala. Marija, Djevica vjerna, najbolje pokazuje kako treba biti postojan i čvrst u vjeri i onda kad nadođu najteže kušnje života.

Mladima je zatim *potrebno* izgraditi, *odgojiti,* učvrstiti volju, da stave u djelo što uči razum, vjera. Posebno se moraju naučiti kako će poštovati auktoritet, najprije Božji, zatim roditelja, starijih. Presveta Djevica, koja se u svemu podlagala volji Božjoj, sv. Josipu, pruža mladima savršeni uzor koliko je značenje za osobnu izgradnju, za odgoj, podložiti se volji Božjoj, volji roditelja, starijih.

Posebno je važno da mladi čuvaju, odgoje srce. Čistoća, djevičanstvo — najljepši je ures mladoga srca. Bijela haljina anđeoske kreposti svete čistoće najljepše odgovara mladiću i djevojci. Sam je Duh Sveti izrekao najuzvišeniju pohvalu takvoj ljepoti: Kako li je lijep čist naraštaj! Ljepota čistog srca tako je privlačljiva da je očarala i pogane. Iako su pali u nečiste grijehe, ipak su visoko cijenili onaj mali broj djevica — vestalki koje su privremeno živjele u djevičanstvu da mogu čuvati sveti oganj. *Čistoća* i danas osvaja i zanosi sve, pa i one koji se dadu vući od zlih sklonosti, koji padaju u ružne mane, troše energije samo u zabave, grješne užitke. Kako li krasno priznanje čistoći *u romanu Dostojevskoga »Idiot«* odaje pokvarena Nastasija kad lijepoj i dobroj Aglaji kaže: »Vi ste nevini i u vašoj nevinosti sve je vaše savršenstvo!« Ako se po nesreći čistoća srca izgubi, gotovo je nemoguće popraviti sve

posljedice nečistoga grijeha. Vrlo je značajno što u tom pogledu kaže *Musset:* »Srce je djevičanskog čovjeka duboka posuda; ako je u tu posudu došla nečista voda, ni more neće oprati mrlje, jer je ponor neizmjeran, a mrlja je na dnu!«

Teško je očuvati čisto srce. Prijete mnogi neprijatelji, pogibelji, zasjede, strasti. Tko će pomoći mladim dušama da svladaju *zle sklonosti, zasjede, napasti sotonske? Tko će im pomoći* da izbjegnu brodolom života te neokaljani stignu u luku spasa? Bezgrješna Djevica *Marija.* Jedne je večeri u pariškoj tamnici *Marija Antoinetta,* nesretna žena Ljudevita XVI, bdjela uz svoga sinčića, koji je spavao. Najednom se otvore vrata, uđoše vojnici i zatraže da im odmah preda sinčića. Na te se riječi kraljica digne, blijeda i dršćući poviče: »Uzeti mi sina! Ne gospodo, to je nemoguće!« Postavi se zatim ispred djeteta te svojim tijelom zapriječi da mu se itko približi. Ako je tako velika ljubav i odvažnost slabašne zemaljske majke, koliko je veća ljubav, moć i zaštita naše nebeske Majke? Marija neće dopustiti da sotonska sila i zasjeda naškodi njezinoj djeci, osobito mladim dušama koje su joj tako mile. *Ona zato vruće želi da se sve mlade duše njoj približe, povjere,* njoj se *posvete.* Dobri kršćanski roditelji to znadu, pa svoju djecu u najranijem djetinjstvu Mariji posvećuju. Kršćanski mladići i djevojke to razumiju pa se rado stavljaju pod Marijinu zaštitu da ih ona vodi kroz život i dovede u luku spasenja. Bijeli lik Bezgrješne koja drži Boga — Cvijet, po kojem su procvjetali vjekovi — zanosi i neodoljivo privlači nebeskim mirisom mlade ljude, daje plemenite osjećaje njihovu srcu, uzvišene misli njihovoj duši, uzvišene slike njihovoj mašti. *Divni lik Djevice Majke,* koji je nadahnuo najljepše stihove pjesnika, najčistije melodije glazbenika, najkrasnije slike umjetnika, najveličanstvenije katedrale graditelja, *zanosi mlade duše* neiskazanim idealom istine, dobrote, ljepote. Moleći pred likom one koja se ukazuje kao Djevica prečista, Ruža otajstvena, Tvrđa bjelokosna, Kuća zlatna, Zvijezda jutarnja. . . , mlada se srca raspaljuju u ljubavi prema Mariji i prema Bogu koji ju je stvorio tako lijepom; prema svemu što je uzvišeno, lijepo, kreposno.

Pred Marijinim oltarom, likom, djeca, mladići, djevojke uče se kako će biti čedni, dobri, poslušni, zahvalni. Pred Marijinim oltarom *djevojka* uči kako će biti čista, neokaljana, pobožna kao anđeo, kao Marija. Pred likom bezgrješne Djevice *mladić* uči kako će izbjeći valove pokvare, varke dobi, grješne užitke, brodolom života i sretno stignuti u luku spasenja.

3. — Zato, *roditelji,* želite li da vam djeca budu sretna, naučite ih da budu pobožna Mariji, da Mariju žarko ljube, njoj se mole. *Posvetite* svoju *djecu nebeskoj Majci,* i to u najranijem dje-

tinjstvu. Što prije, to bolje! Ako se u srca djece rano utisne Marijin pečat, toga pečata grijeh neće izbrisati. Ako takvo dijete i zastrani, Majka Božja neće na nj zaboraviti, nego će mu isprositi milost obraćenja.

Sv. Andrija Corsini bio je lijepo odgojen, ali se kasnije pokvario .Majka ga često opominjala, ali je sve bilo uzalud. Jednom ga podsjeti: »Andrija, prije nego si se rodio, tvoji su te roditelji posvetili Majci Božjoj; od majčine utrobe ti si Marijino dijete, a ti tako grješno provodiš dane zemaljskog života.« Nato se Andrija zamisli, postane šutljiv, ozbiljan. Što nisu pomogli ukori, pomogla je pomisao: Posvećen sam Majci Božjoj od majčine utrobe! Za nj je to bila objava. Otvori vrata milosti, svlada sve napasti, stupi u redovnički stalež, a kasnije postane biskup, svetac.

Djeco, mladići, djevojke, budite Marijini! Svojoj nebeskoj Majci poklonite srce, dušu, tijelo, sve svoje. U njezine ruke stavite svoju budućnost. Otvorite svoje srce blagotvornom utjecaju Marijine ljubavi i ljepote. Divni ,*bijeli lik Djevice* neka osvoji, zanese vaše duše i vaša srca. Poslije Boga, *neka* ona *bude za vas* najsavršeniji *ideal dobrote, ljepote, ljubavi.* U čitavu svemiru ništa bolje, veće, ljepše od Marije! Mariju ljubite neograničenom ljubavlju, njoj se često molite. Da joj savršeno ugodite, slijedite primjere njezinih kreposti. Ljepotom srca i duše nastojte biti što sličniji Mariji, *poput* suvremene djevojke *Terezije Quevedo* (1930—1950), koja je uzela sebi za cilj života da bude slična Bezgrješnoj, pa je molila: »Majko moja, daj da svatko tko mene vidi, mogne u meni gledati tebe!«

Neka vam bude *za pouku* i ova *zgoda.* Jedna djevojka pisala majci da joj čim prije pošalje zrcalo. Majka joj brzo odgovori da joj šalje *tri zrcala:* prvo joj prikazuje kakva je sada; drugo, kakva će biti; treće, kakva mora biti! Kad je stigao paket, djevojka veselo stane otvarati. U prvom omotu bilo je zrcalo. Djevojka ga veselo poljubi. U drugom je omotu bila mrtvačka glava. Djevojka je neko vrijeme žalosno predmet promatrala, a onda je otvorila treći omot: bio je kip Bezgrješne! Odlučno reče: »Takva moram biti!« Dugo je molila i razmatrala .Potpuno je promijenila život, postala sveta.

Budite uvijek i svagdje tako čisti, čedni, plemeniti, dobri, da se o vama može reći (kao što se reklo za *Madamigella Iugon* † 1845): »Njezin je pogled i vladanje podsjećalo na Kraljicu djevica dok je bila na zemlji!«

NAJBLAGOSLOVLJENIJA

1. — *Bl. Henrik Suzon susretne siromašnu ženu* u uskoj, blatnoj ulici. Kako je prolaz po suhu bio vrlo uzak, on stane u blato da žena može proći po suhu. Žena se vrlo začudi: »Zašto vi, svećenik — redovnik, tako činite prema meni, siromašnoj ženi? Vi mene time zastiđujete, ponizujete.« On će: »Sestro, ja častim sve žene jer me sjećaju na Majku Božju kojoj toliko dugujem.« Žena podiže oči i ruke prema nebu pa odgovori: »A ja molim moguću Kraljicu ,koju častite u osobi nas žena, da Vas nadari posebnom milošću.« U toj zgodi odrazuje se donekle *dvostruko mišljenje o položaju žene u ljudskom društvu.* Žena je izrazila mišljenje o položaju žene u društvu prije Krista, a bl. Henrik izrazio je stav prema dostojanstvu žene na koje ju je izdiglo kršćanstvo.

Općenito je poznato kako je *prije pojave kršćanstva položaj žene* u obitelji i u društvu bio *na vrlo niskom stupnju.* Muškarac je kao muž, otac bio redovno apsolutni gospodar u obitelji. Imao je svu vlast i čast. Žena se smatrala kao nešto niže, pa je kao kći, žena, mati bila ponižena, zapostavljena, zlostavljana. U brak nije ulazila iz ljubavi, nego se kupovala, prodavala; poslije smrti muža često je puta bila ubijena, spaljena. Čovjek je mogao imati i više žena. S njima i s njihovim kćerima postupao je kao s ropkinjama, životinjama U poganskom svijetu žena je čovjeku bila predmet šale, poruge, prezira; sredstvo požude, strasti. Kod mnogih naroda ona smatrala kao životinja za rad. Ona je obavljala najniže poslove .Nikakva prava, nikakve incijative nije imala u obitelji, društvu. Kao kći, žena imala je samo teret, ne čast. Otac, muž mogao ju je za svaku sitnicu zlostavljati, tući, mučiti. Mogao ju je pače bez suda i otjerati, ubiti. Od svih stvorenja mi smo najnesretnije! — uskliknula je jedna od njih. Slično je stanje i danas kod mnogih naroda, do kojih nije stiglo svjetlo Evanđelja. U takvu žalosnom stanju podržavalo je ženu javno mišljenje, običaji, nauka, filozofija, medicina, zakoni. Drugačije je bilo samo kod Izraelaca, koji su očekivali Majku Spasitelja.

U odabranom židovskom narodu žena je bila u posebnoj cijeni. Neke nas starozavjetne žene neobično zadivljuju junaštvom, hrabrošću, ljepotom. Jedna je od izraelskih žena nadvisila sve žene cijeloga svijeta, sve žene svih vjekova, sve stvorove. Nazvana je *najblagoslovljenija među ženama* (Lk 1, 42) i stoji na početku novog doba, u kojem će svaka žena opet steći izgubljenu krunu djevičanstva, majčinstva. Ta je jedinstvena žena blagoslovljena više od Eve, jer je prava mati živih, dok je Eva više majka mrtvih nego živih. Blagoslovljena je više od starozavjetnih junakinja De-

bore, Judite i dr., koje su uništile neprijatelje svoje domovine, dok je ona uništila neprijatelje nebeske domovine. Blagoslovljena je više od Rahele ,Suzane, Estere i dr., koje su svojom ljepotom, krepošću osvojile ljudska srca; dok je ona zanijela srce samoga Boga koji joj govori: Sva si lijepa! Blagoslovljena je više od svih žena, jer je izuzeta od svakog grijeha; jer je primila najveću milost; jer je primila najveću čast — postala je Majka Božja; jer je uznesena na nebo s dušom i tijelom, jer je postala Kraljica neba i zemlje. Blagoslovljenom je zovu nebeski korovi, anđeli i ljudi. Povijest je njezine slave slava Crkve, najljepši dio povijesti vremena i vječnost. Ta blažena žena, bl .Djevica Marija, zajedno sa svojim božanskim Porodom, otkupljuje ljudski rod, izdiže palo čovječanstvo, vraća svakoj ženi izgubljenu čast i dostojanstvo.

Isus je izdigao ženidbu na dostojanstvo sakramenta i dao joj obilježje jedinstva i nerazrješivosti. Rekao je: Zato će čovjek ostaviti oca i majku te će prionuti uz ženu svoju, pa će oboje biti samo jedno tijelo... Što je Bog sjedinio, neka čovjek ne rastavlja (Mt 19, 5. 6). Odnos muža i žene uspoređuje Apostol s odnosom Krista i Crkve. Muž ima ljubiti ženu kao što je Krist ljubio Crkvu (isp. Ef 5, 25). Isus je bio blag prema ženama. On izdiže pale žene: Samaritanku, Magdalenu i dr. Hvali vjeru tuđinke Kananejke. Marta i Marija postaju uzori aktivnog i kontemplativnog života. Dok uči, propovijeda, *žene pomnjivo slušaju nebeski nauk* i brinu se za Isusovo uzdržavanje. *Ne ostavljaju ga ni za vrijeme muke.* Poganka Prokla, žena Pilatova, hoće pod svaku cijenu da ga spasi. Žene prate Isusa na Kalvariju, stoje uz križ, čuvaju križ, od kojega su apostoli i učenici pobjegli. Njegova Majka sudjeluje s njim u otkupiteljskom djelu. Marija na Kalvariji stoji uz križ, prikazuje svoje suze i boli zajedno s Krvlju Isusovom za spas duša. Ona s Isusom oslobađa ljudski rod od jarma sotone, grijeha. Vrlo je značajno da se u času otkupljenja, pod križem, uz Mariju nalazi i pala žena grješnica Magdalena, koju Marija podiže i vodi propetome Sinu. Tako *Marija zajedno s Isusom pridiže sve žene i vraća im čast, dostojanstvo.* Majka Spasiteljeva, Suotkupiteljica ljudskog roda, najblagoslovljenija među ženama ,postaje uzor, ideal svim ženama: djevicama, zaručnicama, majkama.

2. — Općenito je poznato kako se *žene* prve obraćaju na vjeru, ostaju odane Kristu, Crkvi. One *pomažu širenje kršćanstva.* Oduševljeno raznose blagu vijest Evanđelja u sve slojeve društva, pa i ondje gdje nemaju pristupa svećenici, čak i u Cezarov dom. One su spremne za vjeru trpjeti, pa i život dati. U žena ima više revnosti, plemenitosti, pobožnosti. Među njima je manje zločina nego među

muškarcima. One više mole, češće idu na sakramente. Crkva im to priznaje i posebno moli za pobožni ženski svijet.

Istina je, *žena* kod kršćana ne prima svećenički red, *ne igra značajnu vanjsku ulogu. Ali* ona ipak u Crkvi nije bez vrijednosti, časti, dostojanstva. Naprotiv, *njezina je uloga u Crkvi* i u društvu *vrlo značajna.* Ona usrećuje obitelj, Crkvu, društvo kad vrši svoj uzvišeni prirodni poziv tjelesnog ili duhovnog majčinstva; kad kao djevica izdiže bijelu zastavu djevičanstva, čistoće, čednosti, duhovne snage; kad čuva najčistije vrijednosti duše.

Kršćanstvo iskazuje veliko poštovanje ženi koja je s mužem pozvana da sudjeluje s Bogom u davanju života, da obnavlja ljudsko društvo; da daje nove članove društvu, Crkvi, nebu. Crkva se ponosi sa ženama koje su uz mnoge žrtve izvršile i vrše svoj uzvišeni majčinski poziv. Ali Crkva pri tome ističe da samo tjelesno majčinstvo ne donosi mnogo zasluga ženi, ako svoju djecu nije odgojila, oplemenila; ako ih nije i duhovno porodila za nebo; ako nije duhovna majka onima koje je tjelesno porodila. A *duhovna majka,* majka duša — uči Crkva — može postati i ona žena koja nije primila od Boga poziv da bude tjelesna majka. Svaka žena koja se za duše žrtvuje, moli, radi, trpi, svojim molitvama i žrtvama pribavlja nadnaravni ,božanski život dušama, postaje njihova duhovna majka; i te će je duše za to slaviti kroz svu vječnost.

Žena može vrlo mnogo učiniti za spas duša. Ona ima veliku moć da djeluje na oca, brata, muža, djecu, na društvo; da ih privede Bogu. *Crkva, čovječanstvo duguju ženi,* npr., *najveće crkvene naučitelje:* sv. Grgura Naz. majci sv. Noni i sestri sv. Gorgoniji; sv. Bazilija i sv. Grgura Niš. majci sv. Emeliji i sestri sv. Makrini; sv. Ivana Krizostoma pobožnoj majci Antuzi; sv. Ambrozija sestri Marcelini; sv. Augustina majci sv .Monici. O toj jedinstvenoj ženi, svojoj majci, piše sv. Augustin da je bila: po odjeći žena, po vjeri muškarac, po sigurnosti starac, po ljubavi majka, a pobožnošću kršćanka. Bila je dvostruka majka Augustinova. Rodila ga je tjelesno i duhovno (kada ga je molitvama i žrtvama obratila od zla življenja). Bezbroj je takvih kršćanskih junakinja koje su, uz neopisive žrtve, isprosile obraćenje braći, sinovima, muževima.

Crkva s ponosom gleda na *velike žene* kao što su sv. Klotilda, koja dovodi muža Klodviga pred noge sv. Remigija, da se krsti, da postane utemeljitelj kršćanstva u Francuskoj; na sv. Ivanu Aršku koja je spasila kršćanstvo u Francuskoj. Dakle jedna je žena dala, a druga sačuvala vjeru u Francuskoj! Crkva s ponosom i udivljenjem gleda na junačke i *svete majke:* Jelenu, Blanku,

Elizabetu, Hedvigu, Margaretu i dr., koje su kreposnim životom i velikim djelima prodičile kraljevska prijestolja. Crkva se ne stidi što su njezine velike sinove obratile žene. Tako filozof E. Littré, G. Papini i dr. obraćenje duguju svojim ženama. Apostol krunice P. Peyton duguje svoj svećenički poziv Bezgrješnoj i njezinim saveznicima: majci i sestri.

Posebno su *ponos Crkve* čiste, neokaljane, bezazlene duše: *djevice* (Cecilija, Janja ,Agata...) i *redovnice* (Skolastika, Klara, Katarina ,Terezija i mnoštvo drugih), koje su primamljivom ljepotom duše i srca, djevičanskom bjelinom poljepšale Crkvu i cijeli ljudski rod; koje su ljubavlju, molitvom i žrtvom oplemenile svijet; koje su djelima milosrđa pomogle bližnjemu (Ivan XXIII).

Tko se i u naše doba ne divi mladim djevojkama, koje se odriču imanja, bogatstva, *udobnosti,* užitka; žrtvuju zdravlje, mladost, ljepotu, da onda s mnogo ljubavi *rade za bližnjega* u školi, u bolnici, sirotištu, u staračkom domu... Možda na zemlji nema ništa veće od žrtve koju čini spol tako osjetljiv na ljepotu i mladost, često visoka roda, da pomaže u bolnicama sve vrste ljudske bijede, koja tako ponizuje našu oholost i zbunjuje našu osjetljivost (Voltaire). Kako li divne primjere takve žrtve pružaju u naše atomsko doba: S. Hilda, S. Dulce, Majka Terezija i bezbroj drugih.

3. — *Svim tim herojskim ženama,* djevicama, majkama, koje su pokrenule i danas pokreću svijet djevičanskom čistoćom, djelotvornom ljubavlju, kreposnim životom — *uzor je, ideal i pomoćnica Marija* koja je donijela svjetlo svijetu, koja je sudjelovala s Isusom u otkupljenju ljudskog roda, povratila ženama čast, podigla ih do njihova prirodnog, kršćanskog dostojanstva. Po Mariji je žena stekla ugled, dobila veliku ulogu, značenje za društvo i Crkvu.

Po ženi je došlo svjetlo na svijet, po njoj se to svjetlo i širi kroz vjekove. Po ženi je započela obnova ljudskog roda, po njoj se ta obnova i nastavlja. *Obnova svijeta ovisi o ženi. A žena će svoju ulogu izvršiti,* bit će sreća, blagoslov za obitelj i društvo, ako bude imala pred očima najblagoslovljeniju među ženama. Žena će u obitelji, društvu, Crkvi sjati, *bude li slijedila Mariju. Naprotiv,* ako se udalji od svoje najdivnije Sestre, opet će pasti u ponor bijede; bit će propast za obitelj, župu, društvo, domovinu. Imajući to pred očima, netko je s pravom rekao: Država, civilizacija vrijedi, koliko vrijedi žena.

O dostojanstvu, ulozi i značenju žene krasno je rekao papa *Pavao VI* (ginekolozima 30. X 1966): »Za nas je žena odraz ljepote koja je nadilazi, znak dobrote koja se javlja preko nje, ogledalo idealnog čovjeka kao što ga je Bog zamislio na svoju sliku i priliku. Za nas je žena vizija djevičanske čistoće, koja obnavlja najviše moralne i nutarnje osjećaje ljudskog srca; žena se za nas u čovjekovoj samoći javlja kao njegova družica, koja pozna najvišu odanost ljubavi, izvore suradnje i pomoći, utvrdu vjernosti i radinosti, naviknuto junaštvo žrtve. Ona je za nas Majka — poklonimo se! — otajstveno vrelo ljudskog života, gdje narav još prima dah Boga ,koji stvara besmrtnu dušu; ona je za nas stvorenje, koje se dade poučiti u svakoj stvari, i stoga prikladna za sve kulturne i socijalne funkcije, napose za one koje su srodne s njenom moralnom i duhovnom osjećajnošću... I zato se pjevajući, moleći, uzdišući, plačući sasvim prirodno okreće prema jedinom, najvišem, bezgrješnom i bolnom liku što ga je morala ostvariti jedna određena Žena, blagoslovljena među ženama, Djevica Majka Kristova, Marija.«

4. — Zahvali Isusu i Mariji što vratiše čast, dostojanstvo ženi: tvojoj sestri, zaručnici, majci. Napose same žene imaju zahvaliti Mariji, što ih je zajedno s Isusom oslobodila od niskoće, ropstva i povjerila im uzvišene zadatke. Svoju *zahvalnost* ima žena pokazati dubokom odanošću vjeri, Crkvi i žarkom pobožnošću prema presv. Djevici, posebno nasljedujući kreposti svoje najdivnije Sestre.

Žene, *nastojte biti slične Mariji!* Poput bl. Djevice nastojte biti neokaljana srca i duše. Zato recite svaki dan kao ona pobožna duša (Katarina Mansfield): »Bože, daj da budem slična kristalu da kroza me svijetli tvoje svjetlo!« — Budeš li čista, bezazlena, nevina, bez sumnje ćeš djelovati i na svoju okolinu, pa ćeš moći i ti kazati: »Moj Bože, hvala ti! Dao si mi moć da svi koji me pogledaju, počnu pjevati; tako je kao da ja dajem sasvim tiho takt.« (P. Claudel, Svilena cipelica).

Kad su Turci za vrijeme Krimskog rata vidjeli svet života i dobra djela č. s. milosrdnica, prozvali su ih *»svete Marije«*. Smatrali su da su sestre slične bezgrješnoj Djevici Mariji. I vi sve budite »svete Marije«. Širite dobro uzornim životom i dobrim djelima.

Misleći na dobro, koje žena može učiniti, uskliknuo je Leopardi: »Žene, od vas domovina mnogo očekuje!« I ja velim slično: *Žene, od vas mnogo očekuje obitelj, društvo, Crkva! Izvršite svoj* uzvišeni poziv. Kao kćerke, sestre, majke, nastojte čednošću, čistoćom, pobožnošću, dobrim primjerom, riječju, savjetom, djelotvornom ljubavlju prema Bogu i bližnjemu, djelovati na očeve, braću, muževe, sinove. Nastojte donositi Kristov duh u obitelj, u društvo, svagdje, pa i ondje gdje svećenik ne može doći.

Žene, ako izvršite svoj poziv, vi ćete usrećiti obitelj, mjesto, grad, domovinu, Crkvu. Jedan je pisac lijepo kazao: »Svijet se može pokrenuti snagom muža, ali se može usrećiti samo u znaku žene!«

POSREDNICA SVIH MILOSTI

1. — Kad je Salomon postao kraljem, naredio je da se kod njegova kraljevskog prijestolja podigne još jedno prijestolje za njegovu majku. I kad je majka htjela nešto pitati, sin reče: Traži, majko, jer te neću odbiti! (Isp. 1 Kr 2, 19. 20). Sličan se prizor odigrao između Isusa i Marije u sjaju nebeske slave. Kad je Marija uznesena na nebo, Isus s prijestolja svoga veličanstva upravlja svojoj Majci ove riječi: Traži, draga moja Majko, što god hoćeš; ništa ti neću uskratiti! I to je sasvim razumljivo. *Isus je i u nebu Sin Marijin;* Marija je i u nebu Majka Isusova. Pravi sin uvijek poštuje svoju majku. Nikakva veličina ne može biti razlog da sin umanji poštovanje i ljubav prema majci. Isus, kao najbolji Sin, i u nebu ljubi i štuje svoju Majku. On, koji je slušao svoju Majku na zemlji (isp. Lk 2, 51), *neće joj ništa uskratiti* ni u nebu. Duboka je riječ: Tko ima srce, ima sve! Ako svaka majka ima vlast nad srcem sina, koliko više ima vlast najbolja Majka nad srcem najboljega Sina? Marijina riječ ima otajstvenu snagu. Njezina riječ u nebu čini da u Srcu Isusovu zatitraju sve žice sinovske ljubavi, i on postaje sklon na darežljivost bez mjere (Monsabré). *Marija* u nebu ima moć da otvara Srce Isusovo — izvor milosti. Ona *ima u vlasti Srce Boga — svoga Sina.* Ona, dakle, kod Boga može sve. Sve joj je podložno, pa i sam Bog (sv. Bernardin S.). U njezinim je rukama blago Gospodnjeg milosrđa. Dana joj je sva vlast na nebu i na zemlji; ništa joj nije nemoguće (sv. Petar Dam.). Kad ona od Boga nešto traži, nemoguće je da ne bude uslišana (sv. Antonin). »O Gospodarice neba — kliče sv. Anselmo — Bog te uzdigao i htio da imaš vlast nad njegovim Srcem. Dosta je da ti hoćeš, i ništa se neće protiviti tvojoj volji, ništa ti neće biti nemoguće!« Gospodin je dao svojoj Majci ovu jedinstvenu i neograničenu moć, jer je htio da ona bude posrednica između njega i grješnog čovjeka, jer je htio da njegova Majka bude djeliteljica milosti što ih je s njime zaslužila.

2. — Istina je, sv. vjera uči da je *Isus naš posrednih kod Oca* nebeskoga (1 Iv 2, 1). Isusu je Otac sve predao u ruke (Mt 11, 27). On dijeli milosti koje nam je zaslužio. Samo nam on po svetim sakramentima može udijeliti posvetnu milost, po kojoj postajemo nova bića, njegova braća, djeca Božja i baštinici neba. Samo od njega dolazi djelatna milost, koja rasvjetljuje naš razum, potiče našu volju, da se možemo kloniti zla i činiti dobro. Samo je on naš jedini, vječni, svemogući, pravi posrednik kod Oca nebeskoga. Naše molitve i dobra djela mogu biti ugodni Bogu samo po Isusu

Kristu, jedinom Gospodinu našemu, od kojega nam dolazi svako dobro. Isus je jedini naš posrednik, koji svoje zasluge Ocu prikazuje i neprestano za nas posreduje (Heb 7, 25), koji je uvijek uslišan radi svoga dostojanstva.

Iako Isus može sam sve milosti i dobro dijeliti ljudima, on je ipak postavio drugi red. On je htio da pred njegovim prijestoljem imamo i druge posrednike, kojima snaga, moć zagovora ovisi o njegovim zaslugama, o tome koliko su s njime sjedinjeni. U tome su smislu *naši zagovornici u nebu anđeli i pravednici, sveci.* Nego, ako su kod Boga moćni zagovornici anđeli i sveci, pogotovu je pred njim moćna zagovornica Kraljica anđela i svetih, *Majka Božja.* Ako kod Boga može mnogo zagovor svake duše, koja je u milosti, koliko više može zagovor Marije, koja nadilazi sve svete u milosti, koja je »puna milosti« (Lk 1, 28), koja je »Majka Božje milosti«. Njezina molitva pred Bogom vrijedi više nego molitva svih svetih skupa. Ona je »moleća svemogućnost«. Kad za nas posreduje, ona pristupa svome Sinu ne moleći ,nego majčinski, ljubezno zapovijedajući; ne kao službenica ,nego kao Majka i Kraljica (sv. Petar Dam.). Kao Majka Božja i Majka naša, kao Suotkupiteljica i Kraljica neba i zemlje, *Marija je opća posrednica svih milosti* za cijeli ljudski rod.

Marija je Zaručnica Duha Svetoga. Ona je začela Isusa djelovanjem Duha Svetoga. Svi darovi, sve kreposti i milosti Duha Svetoga daju se po rukama Marijinim kome ona hoće, kako hoće i kad hoće (sv. Bernardin S.).

Bl. Djevica dala je svijetu Početnika milosti — Isusa, a s Isusom nam je dala sve milosti. *Kao Majka Sina Božjega i Suotkupiteljica ima vlast nad svim milostima koje nam je s Isusom zaslužila.* Ona sudjeluje ne samo u djelu utjelovljenja nego u svim djelima milosti koja slijede iz utjelovljenja. Istina, sam nas je Isus svojom mukom otkupio. Njegova je muka dovoljna da spasi sve ljude, čitav svijet. On je jedini posrednik između Boga i ljudi. Ali on je htio da s njime sudjeluje u stjecanju i dijeljenju milosti i njegova Majka. Ona je Isusu dala krv koja se za nas prolila; ona je sudjelovala trpeći za nas s Isusom, prikazujući Isusa za nas. Zato što je sudjelovala s Isusom u trpljenju, postala je najdostojnija obnoviteljica, Suotkupiteljica izgubljenog svijeta. Njoj je dano da kod svog Sina bude posrednica i najmoćnija zagovornica cijele zemlje (Pio IX). Kao Majka Božja i naša, kao Suotkupiteljica ljudskog roda, Marija zajedno s Isusom milosti zaslužuje, rađa, stvara, proizvodi, dijeli. Ona s Duhom Svetim sudjeluje u preporađanju duša, u rađanju Isusa u dušama. Ne smijemo se svemu tome čuditi. Ako —po volji Božjoj — krsna voda, sv. ulje, sakramentalne riječi

proizvode, daju posvetnu milost; kako možemo sumnjati da je Gospodin Bog sličnu i daleko veću moć dao svojoj dragoj Majci? Ako vječna Božja Riječ — veli Pio XII — čini čudo, daje milost po svom čovječanstvu; ako se Sin Božji služi sakramentima i svetima kao sredstvima milosti, zašto se ne bi poslužio Presvetom Djevicom da dijeli plodove otkupljenja?

Bog ne mijenja svojih odluka. Ako se s Marijom poslužio u djelu otkupljenja, on se s njom služi i kad nam primjenjuje plodove otkupljenja. Kad je *Bog odredio da nam Isusa dade po Mariji, on toga reda više ne mijenja, pa nam po Mariji daje i sve što nam je Isus zaslužio.* Ako smo jednom primili Početnika milosti po Mariji, njezinim posredovanjem primit ćemo i različite primjene milosti. Ako je presveta Djevica sudjelovala u otajstvu utjelovljenja i otkupljenja, ona sudjeluje i u djelovanjima milosti koje slijede iz otajstva utjelovljenja i otkupljenja (Bossuet).

Isus je izvor svih milosti; a Marija je vodovod kojim nam te milosti dolaze (sv. Bernard); ali vodovod koji je s izvorom najuže povezan, koji je jedno s izvorom milosti, s Isusom. U Otajstvenom tijelu Crkve Isus je glava, a Marija je vrat koji veže nas udove s Isusom glavom (sv. Bernardin S.). Po Mariji dolazi život, milost od Isusa glave k nama njegovim udovima. Volja je Božja da nam *po Mariji dolaze sve milosti od Isusa.* Svaka milost, koja se daje svijetu, ide trostrukim putem: od Boga k Isusu, od Isusa Djevici Mariji, a od Djevice Marije k nama (sv. Bernardin S.). Prema tome, tko hoće milost, mora je tražiti po Mariji; tko ne traži milost od Isusa po Mariji, neće je primiti (Bellarmin). Misleći na to, lijepo kaže Dante (Raj 33, 13—15):

Gospo, vrijednu, silnu svak te znade,
ko pomoć ište bez tebe, taj sprema
na let se, a za nj krila ne imade.

3. — *Marija* je naša duhovna Majka, Kraljica, zagovornica, *posrednica.* Tako govori Sv. pismo, *tako uče sveci i crkveni naučitelji. Tako osjeća Crkva* koja preko Benedikta XV (9. XII 1921) dopušta slaviti blagdan »Marije posrednice svih milosti« onima koji to zatraže. U bogoslužju toga blagdana službenici Crkve slave moć Marijina zagovora i pozivlju sve vjernike (Invitatorij): Dođite, poklonimo se Kristu Otkupitelju koji je htio da sva dobra imamo po Mariji! Crkva je ustanovila više komisija koje proučavaju nauk o posredništvu Majke Božje, kako bi se jednom taj nauk proglasio člankom vjere.

I mi svi vrlo dobro znademo i osjećamo da je bl. Djevica naša nebeska duhovna Majka i *svemoguća posrednica* pred Božjim prijestoljem. *Ali, ne zaboravljajmo da to zna i đavao, pa kad hoće da nekoga upropasti, nastoji mu najprije iz srca iščupati pobožnost prema Majci Božjoj.* On postupa s nama kao opaki Holoferno, koji je, da lakše osvoji Betuliju, naredio da se zauzmu svi izvori u okolici grada, da građani ostanu bez vode, pa će biti prisiljeni na predaju (Jdt gl. 7). Tako đavao, kad hoće da osvoji dušu, nastoji ukloniti iz srca te duše pobožnost prema bl. Djevici, tj. duhovni vodovod koji duši donosi vodu milosti od izvora Isusa (sv. Alfons). Ako mu je to uspjelo, duša je blizu svoje propasti! Ne dajmo se zavaravati. *Ne dopustimo da nam sotona ili itko drugi otme iz srca pobožnost prema nebeskoj Majci,* i tako nas rastavi od Isusa. Neka se naša pobožnost prema bl. Djevici iz dana u dan sve više učvršćuje. Mnogo ljubimo svoju nebesku Majku i njoj se žarko molimo. U svim svojim potrebama obratimo se Mariji i molimo je neka se ona za nas Isusu uteče, i primit ćemo što tražimo. Nastojmo s Marijom uzaći k onome koji je po Mariji sišao k nama; s njom ćemo i po njezinu zagovoru naći milost u Isusa (sv. Jeronim). Istina je, možemo mi i sami moliti Isusa za različite milosti, ali ćemo po Marijinu zagovoru prije postići što želimo. Kako smo rekli, ona ima moć nad Isusovim Srcem. Dovoljna je samo jedna njezina riječ, samo jedan pogled, i ona će za nas postići što želi.

Zato sve svoje molitve stavimo u ruke bl. Djevice. *Tražimo milost po Mariji.* Njoj se obratimo da ona za nas posreduje. Što ona traži, nalazi; njezin zagovor ne može zatajati (sv. Bernard). Okupljeni oko njezina prijestolja recimo joj iz srca i duše:

O Kraljice, o Majko milosrđa, evo je 19 stoljeća da ti kršćanski svijet ispunjavaš milostima, kojima si posrednica (Monsabré).

Ti, o najbolja, najmilosrdnija Gospe, utjeho kršćana, sigurno utočište grješnika, ne ostavi nas bez svoje zaštite. Ako nas ostaviš, kome ćemo se uteći? Zaštiti nas, brani nas, posreduj za nas. Tvoja moć, o Majko Božja, može nas spasiti. Utječemo se tebi mi koji imamo čast da smo po tvome Sinu postali tvoj narod, tvoja baština. Tvoja darežljivost nema granica, neiscrpljiva je tvoja pomoć, bez broja su tvoji darovi. Nitko se ne spašava nego po tebi, Presveta! Nitko se ne oslobađa zala, nego po tebi, o najneokaljenija! Nitko ne prima višnje darove, ako ne po tebi! (sv. German).

O neusporediva Ženo, po kojoj je sve obnovljeno, đavli pobijeđeni, ljudi spašeni! O Ženo obdarena milostima, da od preobilja nama dijeliš. Po tebi će svako stvorenje naći život (sv. Anselmo)

Po tebi, Djevice neokaljana, svaka milost, svaka slava, svaka svetost dolazi ljudima (sv. Efrem).

MARIJA POMOĆNICA

1. — U 16. st. Crkva je u Evropi proživljavala teške kušnje. Dok su se na zapadu vodile žestoke vjerske borbe, *približavao se s istoka neprijatelj* koji je namjeravao potpuno uništiti kršćanstvo. On se već unaprijed veselio kako će crkvu sv. Petra u Rimu pretvoriti u konjušnicu. *Odlučna se bitka imala voditi na moru.* Papa Pio V uzdao se više u pomoć Božju nego u španjolsku i mletačku mornaricu koju je s teškom mukom sjedinio. Naredio je da cijela Crkva moli ružarij. Kršćanska se mornarica sukobila s turskom *kod Lepanta 7. listopada 1571.* Osmanlijska je mornarica imala 277 lađa, a kršćanska 210. U ovoj je bilo mnogo galija iz Dalmacije, na kojima je bio lijep broj hrvatskih vojnika. Nakon nekoliko sati žestoke borbe turska je mornarica bila potpuno uništena. Sveti papa Pijo V doznaje po osobitoj milosti da je s pomoću Božjom i zagovorom Majke Božje pobijedilo kršćansko oružje. To je doskora potvrdio ratni izvještaj: Pobijedila je Gospa od Ružarija; ne generali, ljudi, oružje! Papa naredi da se drže svečane službe Božje u zahvalu Bogu i bl. Djevici. Ustanovi blagdan »Gospe od Ružarija« koji se slavi 7. listopada, na dan kad su kršćani postigli pobjedu moleći ružarij. U Lauretanske litanije umetne zaziv: Pomoćnice kršćana, moli za nas!

Nego, nije Marija pritekla u pomoć kršćanima samo jedanput u dugoj i mučeničkoj povijesti Crkve. Nije samo spomenuti slučaj odlučio da se bl. Djevici dade naziv »Pomoćnica kršćana«. *Marija je bezbroj puta pritekla u pomoć i cijeloj Crkvi i pojedinim kršćanima.*

Glasoviti je Pasteur rekao: Oče, majko, vama sve dugujem! Jednako svaki sin može reći svojim roditeljima. A slično i Isus može reći svojoj Majci. On je od Marije primio ljudsku narav. Marija ga je hranila, uzdržavala. Isus joj zato u nebu neće ništa uskratiti. *Marija je kod svoga Sina u nebu »moleća svemogućnost«.* — Arhimed je tražio oslon da pokrene svijet. Bl. Djevica ima oslon da pokrene ne samo cijeli svijet, nego i Stvoritelja svijeta, svoga Boga, jer mu je Majka.

Majka Božja vrlo dobro znade kako će se služiti svojom moću. Kao Zaručnica Duha savjeta, znanja, mudrosti, ona mudrošću nadvisuje korove anđela, sve proroke i naučitelje. Crkva je zove: Djevica premudra, Prijestolje mudrosti, Majka dobrog savjeta. Njoj su dobro poznate tajne Srca Isusova; misli, osjećaji, trpljenja njezina Sina. Ona poznaje put kojim ćemo doći do željene milosti. Kao najmoćnija i premudra nebeska Kraljica, *kao Majka Božja,*

Marija nam može lako pomoći; ona će nam uvijek i vrlo *rado pomoći jer je i naša predobra Majka.* Kao naša Majka neopisivo nas ljubi. Majka ne može ne ljubiti. Ako nas mnogo ljubi, sigurno će nam vrlo rado i uvijek pomoći.

Imajući sve to pred očima, *sv. Franjo Sal. ovako govori Mariji:* »Nemoj, Gospe, reći da ne možeš dati što pitam, jer ti je Sin dao svu vlast na nebu i na zemlji. Ne reci da nisi dužna pomoći, jer si Majka svih ljudi, pa i moja. Da ne možeš, ispričao bih te: Majka je, ljubi me, ali ne može. Da mi nisi Majka, rekao bih: Moćna je da pomogne; ali nije majka, ne ljubi me... Ali, jer si Majka, i to moćna Majka, kako ću te ispričati ako te zazovem, pa mi ne pomogneš? Vidiš, Majko, da moraš čuti moje vapaje i uslišati me. Da si blagoslovljena na nebu i na zemlji, Djevice slavna i svemoćna, Majko moja Marijo, po sve vijeke vijekova. Amen.«

2. — Nema sumnje, *Marija sve nas ljubi i spremna je svima nama rado pomoći* u svim potrebama, kad god je u pomoć zazovemo. Posebno se brine, *posebno pomaže onu svoju djecu koja su u nevolji, kušnji, bolesti, žalosti, radu i trudu.* A tko je od nas oslobođen od patnja i nevolja? Kome na zemlji samo ruže cvatu? Za većinu je ljudi vrlo kratko rumeno jutro, cvatno proljeće. Na zemlji svi moramo barem nešto trpjeti. Netko mora raditi teške poslove, netko trpi siromaštvo ili bolest; drugi opet trpe jer su daleko od svojih ili im je smrt otela drage osobe. Treći trpe u duši žalost, napast, strah od suda Božjega zbog grijeha itd. Svima Marija dolazi u pomoć.

Na zemlji nema ništa ljepše od prizora koji prikazuje kako majka tješi dijete. Ona zna s djetetom plakati i smijati se. Ljubeći djetetu ručice ona zna milo govoriti, šaputati, tepati. U tome je času ona više nebeski nego zemaljski stvor, odraz Božje ljubavi. To je blijeda slika Marije, koja je uz nas u nevolji, žalosti; donosi nam pouzdanje i pomoć. Ako uvijek ne ukloni od nas križ, onda donosi *obilje nebeske utjehe.* U tome je slučaju slična majci Makabejevića. Dok je najmlađem njezinu sinu, za vrijeme mučenja, opaki Antioh obećavao časti, bogatstvo, uživanje, veli mu junačka majka: Sinko, pogledaj nebo... Ne boj se toga krvnika, nego budi dostojan svoje braće i prihvati smrt, da te s tvojom braćom u vrijeme milosti opet nađem (isp. 2 Mak 7, 24 — 29). Tako često puta i nama govori bl. Djevica: Sinko, misli na nebo. Ustrpi se u teškoći, trpljenje će ti biti naplaćeno!

U duhovnim kušnjama, smetnjama, napastima... najbolja je pomoćnica bl. Djevica. Krasan nam *primjer pruža sv. Franjo Sal.* On je u 17-toj godini došao u Pariz. Bog mu je pripustio teške napasti. Počeo je gubiti zdravlje. U očaju je govorio: »Tako, dakle,

uvijek ću biti lišen milosti moga Boga, koji mi se prije ukazao tako ljubazan! O moja ljubavi, o ljepoto, kojoj sam posvetio svoja čuvstva... Zar da očekujem samo tvoju strogost? O Djevice, Majko Božja, najljepša među ženama u nebeskom Jeruzalemu, zar te, dakle, neću vidjeti u Raju? Ah, ako mi nije dano da promatram ljepotu tvoga lica, ne dopusti barem da budem osuđen da te psujem u paklu!« Napast je trajala mjesec dana. Jedne večeri dođe u crkvu pred Marijin oltar, izmoli »Spomeni se«, obnovi zavjet čistoće, obeća da će svaki dan moliti ružarij, pa reče: »O moja Gospođo, budi mi odvjetnicom kod tvoga Sina, kojemu se ne usuđujem uteći: ako moram biti nesretan da na drugom svijetu ne ljubim moga Gospodina, daj da ga barem sada svim srcem ljubim!« Iza toga se baci u naručaj Božjeg milosrđa. Doskora osjeti mir i radost. Bl. Djevica ga je oslobodila od napasti, a on je unaprijed još više širio njezinu slavu.

3. — Prema jednoj staroj franjevačkoj legendi, neki je redovnik vidio uzburkano jezero, u kojem se tope tisuće duša bez nade da će doći do obale. Jedna Žena, sjajna kao sunce, poput sjajnog oblaka, išla je nad vodom ,bez odmora, bacala mrežu u jezero, hvatala duše i stavljala ih u lađicu koju su anđeli vozili k obali. To je vrlo lijepa slika onoga što Marija čini za grješnike. Možda je netko od nas bez kakvih većih zemaljskih nevolja, ali nam je svima zajednička, velika nevolja što smo grješnici. Grješnici smo, i čeka nas pravedan Božji sud. Tko će nam pomoći? Tko će nas zagovarati? Majka Sina Božjega koji je došao spasiti grješnike. Marija je trpjela s Isusom za grješnike. Ona želi i nastoji da se svi grješnici obrate i spase. Ona je *utočište grješnika.* Ona moli za njih da se skruše, obrate i pokoru čine. Ona prosi za njih od Boga milosrđe i oproštenje.

U Svetom pismu (Br 35, 9—15) čitamo kako je *kod Izraelaca postojalo 6 gradova — utočišta.* Ako bi tko nehotice prolio ljudsku krv, mogao se skloniti u taj grad i tako se sačuvati od ljudske osvete dok se stvar ne prosudi. Putovi su prema tim gradovima bili široki da krivci mogu brzo i lako doći do utočišta. U Novom zavjetu Bog je htio da bl. Djevica bude takav grad — utočište pred njegovom pravdom, sigurno utočište za sve koji se njoj obrate. Bog hoće da putovi prema tome Utočištu budu široki i veliki. To su različite pobožnosti u čast Majke Božje: molitve, posebno ružarij, devetnice; subotnja, svibanjska, listopadska pobožnost; medalje, škapulari i sl. Koja utjeha? Milosrđe je Božje nad sva djela njegova! Milosrdna naša nebeska Majka neprestano zagovara sve nas grješnike pred Bogom!

Marijino zauzimanje za grješnike lijepo tumači jedna zgoda iz Svetog pisma (2 Sam gl. 14) *Žena iz Tekoe* došla kralju Davidu i kaže: »Muž mi je umro. Imala sam dva sina. Jedan je od njih ubio svoga brata. Sada se sav rod digao da kazni, usmrti ubojicu. Molim te, kralju, ne daj da izgubim i drugoga sina, da ostanem bez baštinika! Eto, tako Majka Božja moli Oca nebeskoga za spas svoje djece, koja su grijesima usmrtila njezina Prvorođenca.

U svojoj ulozi *Marija je slična Rimljanki Volumniji.* Ta je žena izišla pred sina Koriolana koji je s neprijateljima išao na Rim i govorila: Smiluj se domovini radi prsiju koje su te nosile i hranile! Sin joj odgovori: Majko, Rim je spašen, ali je tvoj sin izgubljen! Slično Marija moli za spas grješnika. Njezina je molitva uslišana. Spašeni su grješnici, za koje je njezin Prvorođenac dao život. To isto lijepo prikazuje i jedna *Rubensova slika u Bruxellesu.* Umjetnik prikazuje kako Bog zbog grijeha munjama, gromovima kažnjava svijet. Između Boga i svijeta nalazi se Majka Božja, koja jednom rukom drži plašt i zaštićuje svijet, a drugom pokazuje Isusu prsi, pa kao da veli: Ove su te prsi hranile. Smiluj se grješnicima i oprosti im zbog majčina mlijeka!

Majka Božja često puta *očitim čudom pokazuje da je sigurno utočište grješnika.* Tako je čudom privela k svome sinu: Rettéa, Ratisbonnea, Carrela i dr. Posebno, bezbrojne grješnike Marija privodi k Bogu u svojim mnogobrojnim svetištima (Lurdu, Fatimi...; Mariji Bistrici, Trsatu, Sinju...) gdje po sv. ispovijedi duše nalaze izgubljenu milost, oproštenje i mir. Kad bi ispovijedaonice znale i smjele govoriti! Nitko od stvorenih bića tako dobro ne razumije grješnike kao Marija. Krasno je to izrazio Goethe kada je prikazao kako se Margareta nakon grijeha u očaju obraća Djevici prežalosnoj i moli: »Majko boli, pogledaj na me... Ti, koja s mačem u srcu motriš smrt Sina, isprosi milost za me. Ti me jedina razumiješ!«

Marija je *utočište i Majka grješnika,* ali onih *koji hoće da se obrate,* koji se žele popraviti. Ako je Marija Majka i utočište grješnika, svi joj se grješnici mogu uvijek s velikim pouzdanjem obratiti. Lijepo kaže sv. Bonaventura: »Marijo, ti si Kraljica milosrđa. A tko su podanici milosrđa, ako ne bijedni grješnici!«

4. — Tko bi pobrojio sve slučajeve u kojima Majka Božja pomaže svoju duhovnu djecu, sve nas kršćane? U žalosti, nesreći, u siromaštvu, u pogibeljima na kopnu i moru, u napasti, u strahu za spasenje... Marija donosi utjehu i pomoć. *Nema nevolje kojoj ona nije milostivo pritekla u pomoć* i narodima i pojedincima, svim kršćanima. Ona je svim kršćanima uvijek spremna pomoćnica (sv. Ivan Damašt.), sigurno spasenje (sv. Efrem). Sveci s pravom

tvrde kako se nije nikad čulo da je koga odbila, da je kome pomoć uskratila, kad ju je s pouzdanjem zazvao.

Ima samo *jedan slučaj kad se čini da Majka Božja ne čuje naše vapaje.* Da to shvatimo, sjetimo se da nikakva zemaljska majka neće djetetu dati nož, otrov, pa makar koliko ono to plačući tražilo. Svaka će zemaljska majka dopustiti da djetetu učine potrebnu operaciju, pa ne znam koliko dijete plakalo. Isto tako, ako mi od Marije tražimo što je protivno našemu vječnom spasenju, što je na našu vječnu propast, ona nas neće uslišati. Kad se mi želimo osloboditi trpljenja, križa, bolesti, koju Bog šalje da nas pročisti, usavrši, otcijepi od svijeta, da činimo pokoru za svoje grijehe, da stečemo veću nagradu u nebu, Majka Božja neće nas osloboditi od tako dragocjena trpljenja. Kad Bog hoće da trpljenjem sudjelujemo u spasenju duša, obraćenju grješnika, a mi želimo i molimo da nas Marija oslobodi od takva trpljenja, ona nas ne uslišava. I time nam upravo iskazuje veliku ljubav: ne daje nam prolazno, vremenito dobro, nego neprolazno i vječno. Ali nas ni u tim slučajevima Djevica ne ostavlja bez pomoći. Ona nam daje snagu da ustrpljivo podnesemo teškoće; daje nam raspoloženje, svijest da križem posvećujemo svoju dušu, obraćamo grješnike. Pomaže nam da se podložimo volji Božjoj; tješi nas, ublažuje boli... A to su vrlo dragocjena duhovna dobrota, koja daleko nadvisuju tjelesno zdravlje i druga vremenita dobra.

P. Roasenda bio je po zvanju profesor. U zrelim godinama ostavi svijet i postane redovnik franjevac (kapucin). On ističe da mu je životni put bio ugodan, lagan. Vodila ga je Bezgrješna. Njoj duguje obraćenje, sve. Svima nama poručuje: »Ne dijelimo se nikad od Marije. Uzrok je svih naših nevolja u tome što ne vjerujemo dovoljno u ljubav i pomoć Bezgrješne Majke!«

Imaj veliko pouzdanje u ljubav i moć nebeske Majke. *U svakoj se potrebi i nevolji njoj obrati.* Ona se brine za sve potrebne i nevoljne. Toliko se brine za nevoljne, te se čini da i nema druge brige (sv. Bonaventura). Zato, ako si bolestan, sjeti se da je Marija zdravlje bolesnih. Ako si žalostan, sjeti se da je Marija utjeha žalosnih. Ako si u potrebi, sjeti se da je Marija pomoćnica kršćana. Ako si siromašan, uteci se Mariji, ona zna što je siromaštvo. Ako te teške prilike dovode do očaja, Marija — ufanje naše — donosi nadu. Ako te muči napast, zovi Mariju u pomoć, ona će otjerati svaku napast. Ako si sagriješio, ne zaboravi da je Marija utočište grješnika, Majka milosrđa, isprosit će ti oproštenje. Uvijek i svagdje, u svakoj potrebi, Mariji se uteci, njoj se moli, pa ćeš se uvjeriti kako je ona moćna i dobra; kako je lijepo pod njezinom zaštitom živjeti i umrijeti.

... NA ČASU SMRTI

1. — Čovječji je *život na zemlji ovijen mnogim tajnama.* Od tih je tajna najveća sam dolazak čovjeka na svijet i njegov brzi odlazak s pozornice svijeta. A kratak život od kolijevke do groba isprepleten je više oštrim i bodljikavim trnjem nego mirisavim i rumenim ružama. Iza jednog križa dolazi drugi, poslije jedne teškoće javlja se druga. Kad smo jednu bolest izliječili, eto druge, treće, posljednje — neizlječive koja nas vodi u susret smrti, pred kojom cijeli život strahujemo, ispred koje cijeli život bježimo, dok joj konačno ne padnemo u naručaj. A onda? Najednom svršava sva moć i sila. Bogatstvo je bez vrijednosti, valja ga ostaviti bez ikakvih uvjeta; sva slava ljudska postala je samo dim na vjetru; tjelesna ljepota, tjelesni užici, zemaljske radosti — sve je to postalo kao kapljica rose na žarkom jutarnjem suncu. *Sve ljudske veličine sa smrću svršavaju.* Smrt konačno sve ljude izjednačuje: starca i dijete, velika i malena, bogata i siromaha. Pod grobnom pločom prestale su sve razlike. I tako na zemlji život svršava... A je li to baš potpuni, konačni svršetak ljudskog života? Ako jest, je li se onda isplatilo živjeti?

Za ljude bez vjere — to je nerješivo pitanje, tajna nad tajnama. Nama kršćanima vjera potpuno rješava tu tajnu. Vjera nas uči da je *kratak zemaljski život priprava za bolji i sretniji život* koji nas čeka iza groba. Patnje na zemlji kazna su za grijehe. Najteža od tih patnja — smrt! — put je, vrata u nebesku slavu. Samo se kroz vrata smrti može u vječnu radost. Za kršćane je svršetak zemaljskog života zora lijepe vječnosti.

Istina je, *smrt* ostaje i za kršćane *teška,* iako ju je vjera osvijetlila. Teška je, *jer je prate neopisivi tjelesni bolovi,* napuštenost sa strane rodbine, prijatelja, liječnika. Posebno je strašna, jer je prati *duševna tjeskoba,* nutarnji nemiri, neizvjesnost, napasti sa strane sotone, strah pred sudom Božjim. Sotona zna da se posljednja borba vodi; ako je izgubi, zauvijek ju je izgubio. Zato na smrtnom času navaljuje svom žestinom.

Nadasve dušu kršćansku na smrti straši *pomisao na sud Božji.* Sv. pismo govori kako se Estera toliko prestrašila da je pala u nesvijest, kad je ugledala u kraljevskom sjaju Ahasvera, iako mu je bila žena (Est 5, 1 d). A kako da se ne straši duša okaljana grijesima na pomisao da joj se valja do koji čas ukazati na sud pred Sveznajućim? Duša na smrtnom času vidi vrlo dobro svoje stanje. Zna da je Bog našao krivnju i u svojim anđelima (Job 4, 18). Zna da se na sudu Božjem ispituju ne samo grješna djela, veliki grijesi, nego i najmanje pogreške, propusti, slabo obavljena dobra dje-

la... Misleći na sud Božji, drhtali su i veliki sveci: sv. Pavao, sv. Augustin, sv. Jeronim i dr. Job se straši da na sudu Božjem neće moći odgovoriti na hiljadetu (Job 9, 3). Sv. opat Agaton istrošio se od pokore, a misleći na sud govorio je: »Što će od mene biti kada budem suđen?« Sv. Ivan Krizostom vapio je: »Jao meni u onaj strašni dan, jao meni!«

2. — Da, smrt je strašna, strašna je za svakoga, strašna je i za najbolje kršćane. Ali kršćanima sv. vjera pruža sredstva, koja smrtnu agoniju ublažuju, bolesti olakšavaju, napasti tjeraju. Kršćanima *na smrtnom času donose neopisivu utjehu sakramenti umirućih:* ispovijed, pričest, bolesničko pomazanje, papin blagoslov s potpunim oprostom. Uz sv. sakramente, vjernicima u smrtnoj borbi donosi utjehu i snagu *zaštita Majke Božje.* Ako je ona spremna da čuje naše vapaje, da nam pomogne u svakoj potreba, koliko će više naša predobra Majka biti spremna da nam dođe u pomoć kad smo u najvećoj potrebi, pogibelji? U tome času Marija dolazi k smrtnom krevetu i na mnogo načina nastoji pomoći svojoj duhovnoj djeci. Ona im ublažuje boli, tješi ih i jača u trpljenju; potiče ih na ustrpljivost, podsjeća ih da trpljenje prikažu Bogu za pokoru. Ona ih pripravlja da dostojno prime sv. sakramente; ona ih skrušuje, moli za njih... U smrtnom času Marija često puta grješnu dušu pretvara u pokajničku. Koliko je puta očitim čudom pomogla da se duša s Bogom izmiri. Za vrijeme prošlog rata osuđen je s kćerkom na progonstvo u Sibir *Poljak Sackiemiski.* Bio je već u godinama, pa je svaki dan molio Majku Božju da mu isprosi milost da na smrtnom času bude imao svećenika. I bio je uslišan. Kod njegova smrtnoga kreveta našao se katolički biskup!

U napastima, sumnjama Marija podsjeća da je Bog milosrdan, naš Otac; da je Isus, Otkupitelj i Sudac, naš Brat; da je uz nas ona, naša Majka, njezini anđeli. Tako uklanja od duše strah, malodušnost, napasti. Ona je tada posebno *strah zlih duhova* (sv. Ivan Damašt.). Đavao je bijesan kod bolesnika na smrti, ali je Marija tada za nj strašna kao vojska uređena za boj. Kad se ona približi k smrtnome krevetu, đavao bježi. *Sv. Andrija Avelinski silno* se mučio na smrti, izobličio lice, škripao zubima. Prisutni su redovnici drhtali od straha. Udvostručili su molitve. U velikim mukama Svetac je upirao pogled prema Marijinoj slici. I Marija mu je došla u pomoć. Najednom se sasvim smiri i blaženo izdahne.

Napokon, *Majka Božja zna najbolje dušu raspoložiti za vječni rastanak. Ona je prati na sud Božji* i zagovara je na sudu. Na sudu će vječni Sudac svima reći: Bio sam gladan..., žedan..., putnik..., gol..., bolestan..., u tamnici... (isp. Mt 25, 34—46). Mnogi će se na te riječi zastidjeti jer nisu pomogli Isusu u bližnjemu. Ali će

Majka Božja odgovoriti Isusu: »Nije te on nasitio kad si bio gladan; nije te napojio kad si bio žedan..., ali sam te nasitila, nahranila ja, ja sam ti žeđ ugasila, ja sam te zaodjela... Nije on bio uza te za vrijeme tvoje muke, ali jesam ja. Oprosti ovoj duši i primi je u svoje kraljevstvo.« Na zagovor Majke, Isus će oprostiti grješniku, jer je nemoguće da Marija bude neuslišana (sv. Antonin). Zato, ako se bojimo stupiti pred Suca Krista, pristupimo k zagovornici Mariji, pa je nemoguće da poginemo (sv. Anselmo).

Na smrtnom času Marija pomaže svim kršćanima, svoj svojoj duhovnoj djeci, *ali posebno pomaže onima koji je ljube, štuju,* koji joj se mole, koji se trude da je nasljeduju. Sveci nas uvjeravaju: Marija na smrti dolazi u pomoć onima koji su joj pobožni i pruža im pomoć i utjehu (sv. Brigita); vjerne sluge pomaže u životu potrebnim milostima... na samrti im dolazi osobno u pomoć... na njezin pogled bježe paklene sile (sv. Gertruda); ona je na smrti uz krevet onima koji su joj vjerno služili (sv. Mehtilda); nikad ne ostavlja u zadnji čas one koji su je častili (sv. Ivan Damašt); po Mariji se daje život nevoljnima koji zaslužuju smrt... nema bijednika koji po Marijinu zagovoru ne bi mogao izbjeći vječnu osudu... Nijedan sluga Marijin neće slabo svršiti (sv. Bernard).

Zato *smrt Marijinim slugama ne donosi žalost nego veliku radost.* Tko je Mariji pobožan, mirno čeka smrt. Uz Marijinu zaštitu smrt postaje ugodna. Za Marijine štovatelje smrt je večer lijepog dana. Smrt im ruši zid koji ih dijeli od Boga i od drage Majke. Umrijeti smijući se! — to je povlastica Marijinih štovatelja. Za njih na smrti vrijedi načelo: Ne samo podložiti se volji Božjoj nego se veseliti i radovati! (Sv. Terezija Dj. I.)

Sada razumijemo zašto je sv. Terezija na smrti govorila: »Gospodine, vrijeme je da se vidimo!« Sada razumijemo zašto sv. Franjo Asiški zove smrt sestricom. Sada možemo razumjeti i lijepu smrt bl. Suareza. Bio je vrlo pobožan Majci Božjoj. Na smrti je osjećao *neobično veselje,* pa je govorio: »Nisam znao da je tako slatko umrijeti!« Slično je umirao bl. Pavao iz reda cistercita. Tako je isto blaženo umro kardinal A. Oliva, koji je za vrijeme života bio vrlo pobožan bl. Djevici. Pitali su ga u teškoj bolesti plaši li se smrti. On će: »Zašto da se plašim? Zar ne idem na pir?« Kad sve to imamo na pameti, možemo shvatiti usklik sv. Ivana Damašt.: »O ,Marijo, ti si poljepšala smrt, ti si je učinila ljupkom oduzevši joj ono što je kod nje žalosno, teško!«

3. Prema tome, *ne treba se plašiti smrti onima koji su Mariji pobožni.* Svoje vjerne sluge Marija prati u životu i štiti na smrti. Zato, da osiguramo sebi njezinu zaštitu na smrtnom času, budimo joj pobožni: Ljubimo je, štujmo je, nasljedujmo njezine kreposti;

molimo joj se, posebno za dobru smrt. Osobito *pobožno molimo ružarij.* Ako koji put ne možemo izmoliti ružarij, recimo barem tri Zdravomarije.

Čita se kako je bl. Djevica izmolila dobru smrt i onima koji su joj svaki dan molili samo jednu Zdravomariju. Koliko će sigurnije biti uz smrtni krevet onih koji svaki dan mole ružarij, koji mnogo puta ponove Anđelov pozdrav. Ne zaboravljajmo da u Zdravomariji molimo, među ostalim: *Moli za nas grješnike sada, i na času smrti naše!* Divne su i ganutljive te riječi kad ih izgovara nemoćno dijete na koljenima majke; lijepe su i ganutljive te riječi kad ih izgovara mladić tražeći pomoć u borbi života; krasne su i ganutljive te riječi kad ih izgovara djevojka vapeći Marijinu zaštitu da joj očuva ljiljan čistoće; moćne su i ganutljive te riječi kad ih izgovaraju otac i majka tražeći zaštitu i pomoć za se i za svoje u bezbrojnim potrebama i kušnjama... Ali su te riječi najdivnije i najganutljivije kad nemoćnik, bolesnik, u smrtnoj borbi upire svoj pogled prema Marijinu liku i vapi: Sveta Marijo, moli za nas sada — na času smrti naše! A kršćanin koji je tako zazivao Marijinu pomoć kao dijete, mladić, čovjek, kroz cijeli život, hoće li na smrtnom času biti ostavljen? Je li moguće da mu neće doći u pomoć u onaj najstrašniji čas najbolja Majka kojoj se tako često preporučivao da moli za nj upravo na času smrti? Ne, to nije moguće!

Budi pobožan Mariji i *ne plaši se smrti!* Na času smrti ona će doći i reći će ti: Zvao si me Majkom ,evo sam došla da te priznam za sina; često si mi rekao »Gospodin s tobom«, evo sam došla k tebi i više te ne ostavljam; govorio si mi»Moli za nas...«, molila sam i sada ti otvaram Raj! — Blago tebi u onaj čas, budeš li Mariju ljubio, štovao, zazivao!

Draga naša nebeska Majko Marijo,

kad se svrši put našega zemaljskog života; kad nam tijelo klone, sile izdadu; kad nam ruke ne budu mogle učiniti znak križa, kad nam usne ne budu mogle izreći tvoje ime; kad nam oči ne budu mogle vidjeti, uši čuti; kad nam razum počne pokrivati tama, a srce stane sve slabije kucati...: ti nas onda od neprijatelja brani i štiti; ti nas onda utješi i pomozi; *ti onda našu dušu prikaži Isusu* i moli ga da nas milosrdno primi.. Moli za nas sada i na času smrti naše!

KRALJICA ČISTILIŠTA

1. — Kad čovjek putuje na kakvu proslavu, gozbu, pir..., stigavši k cilju ,ne ulazi odmah među uzvanike, nego se negdje skloni da se malko očisti, uredi, napravi i onda se pojavljuje na svečanosti. Slično biva s nama kršćanima koji iz ove doline suza putujemo na nebesku gozbu neokaljanog Jaganjca. Na tu gozbu ne može doći tko ima i najmanji grijeh na duši. Sv. pismo veli da *u nebo ne može doći ništa nečisto* (Otk 21, 27). Neizmjerna Božja svetost ne trpi u blizini ni najmanju ljagu grijeha. Pred lice Božje, k anđelima i pravednicima ne može doći duša koja je za vrijeme zemaljskog života sagriješila, pa nije pružila Bogu zadovoljštinu za grijehe, iako ih je ispovjedila; ili je okaljena lakim grijesima.

Bog se u svojoj neizmjernoj dobroti i ljubavi pobrinuo i za takve duše, stvorio je mjesto gdje će se određeno vrijeme zadržati, očistiti, urediti, prije nego uđu u nebesku slavu. To se mjesto zove *Čistilište.* U Čistilištu duša trpi i trpljenjem pruža Bogu naknadu za već oproštene smrtne grijehe, ako prije smrti nije za njih zadovoljila; čisti se od lakih grijeha, slabosti ,ako se prije smrti nije dovoljno očistila.

Mi ne možemo sebi predstaviti kako su *velike muke duša u Čistilištu.* Dobit ćemo blijedu sliku ako se sjetimo da te muke zahtijeva neizmjerna Božja pravda, da se tim mukama pruža zadovoljština za grijehe, kojima je uvrijeđeno neizmjerno Božje veličanstvo. U Čistilištu stoje duše dok ne zadovolje Božjoj pravdi za sve grijehe.

Najteža je muka dušama u Čistilištu *što su odijeljene od Boga,* što se ne mogu odmah nakon smrti sjediniti s Bogom. I to mi teško shvaćamo. Dok smo na zemlji, u tijelu,okruženi stvorovima, robovi smo tijela i njegovih potreba. U našem biću vlada privrženost k prolaznim zemaljskim stvarima. Mi sada nesavršeno poznamo Boga i Božje savršenosti. U nama nije tako živa želja da se sjedinimo s Bogom i uživamo blaženo gledanje. Malo je duša koje, poput sv. Pavla, žele da se raskinu okovi tijela, da budu s Kristom.

Ali tako neće biti kad izdahnemo. Oslobođena okova tijela i zemlje, duša odmah iza tjelesne smrti želi kao strijela poletjeti svome Bogu, vidjeti, posjedovati Boga. Ona tada ima raspoloženje psalmiste koji kliče: Žedna mi je duša Boga, Boga živoga; o kada ću doći i lice Božje gledati? (Ps 42, 3). Ako na letu prema Bogu duša bude zadržana, zaustavljena; ako bude morala prije gledanja Boga poći u Čistilište da pruži naknadu za grijehe, to će joj prouzrokovati silnu muku. Sv. Augustin uvjerava nas da su sve *zemaljske muke ništa prema onoj muci koju trpi duša u Čistilištu*

samo zato što ne može vidjeti Boga, iako je to samo privremeno. Dok smo na zemlji i dok mislimo na vječno spasenje, mi ne razumijemo kako je važno umaknuti i mukama Čistilišta. Katkada mi i rečemo kako nam je sporedno što ćemo dugo ostati u Čistilištu, glavno je da ćemo konačno doći u Raj i gledati Boga. Kako smo nepametni kad tako govorimo! Kako li je slaba naša vjera! Kako li malo ljubimo Boga dok mislimo i govorimo da nam je sporedno hoćemo li ga vidjeti prije ili poslije!

U Čistilištu su strašne muke, ali one nisu vječne. Duša ih ponizno i rado prima samo da se što prije očisti, uredi i pođe u Raj. Ona poslije tjelesne smrti u Božjem svjetlu jasno vidi prašinu, ljage, kojima je okaljana, kao što se u svjetlu sunčanih zraka jasnije vidi prašina u sobi. Ona bi se sama stidjela pojaviti se pred Bogom tako okaljana. Njoj je jasno da joj je čišćenje potrebno kako bi se mogla čista pojaviti pred prečistim Bogom. Zato *u Čistilištu nema očaja, nego najteže patnje prati vedri mir, radosna nada.* U Čistilištu se trpi da se zadovolji Božjoj pravdi, ali se trpi s veseljem i s radosnom nadom. U Čistilištu se liju suze, ali se te suze brzo suše. Duše, pače, zahvaljuju Bogu što ima takvo mjesto gdje se mogu očistiti, uljepšati prije nego će gledati Božju svetost i ljepotu. Posebno su zahvalne Božjoj ljubavi i dobroti, koja dopušta da im netko može pomoći. Tko? Pa, mi im možemo pomoći ako za njih prikazujemo sv. mise, sv. pričesti, molitve ,oproste, dijeljenje milostinje... ; osobito ako učinimo za njih junačko djelo ljubavi, po kojemu im poklonimo sve oproste, dobra djela, zadovoljštine cijeloga života. Bog, anđeli i sveci vesele se što im pomažemo i željno čekaju da ih prime u nebo. Duše su u Čistilištu sretne i zahvalne kad na njih mislimo i molimo za njih. Eto, u tome se vidi moć kršćanske ljubavi, koja ide i preko groba i povezuje nas sa stanovnicima Raja i Čistilišta.

2. — Nego, ako svi mi možemo pomoći dušama u Čistilištu, koliko im više može pomoći bl. Djevica Marija. Ona je *Majka i Kraljica duša u Čistilištu,* kao što je i naša Majka i Kraljica. Ona sa svojim Sinom vlada nad Čistilištem, kao što vlada nad svim drugim stvorovima ,nad nebom i zemljom, nad anđelima i ljudima. Sv. Bernardin S. posebno ističe da bl. Djevica ima vlast i nad Čistilištem. Iako je Majka i Kraljica, ona voli među dušama u Čistilištu vršiti ulogu Majke nego Kraljice, pa zato svoju vlast nad tim mjestom muka vrši dijeleći dobročinstva.

Svaka se prava majka brine za svu svoju djecu, ali posebno za one koji su u većoj nevolji, koji su bolesni, koji su u daljini..., i nema mira, dok se ne izbave iz nevolje, dok ne ozdrave, dok ih uza se ne vidi sretne i zadovoljne. *Marija,* Majka milosrđa, lubi i *brine se za sve duše, ali posebno za one koje su u nevolji, koji trpe,* a sebi ne mogu pomoći. A to su duše *u Čistilištu.*

Kao što dobra zemaljska majka ne zaboravlja svoje djece kad umru, nego ih uvijek oplakuje i moli za njih, tako ni *Marija ne zaboravlja svoje duhovne djece, koja poslije smrti trpe strašne muke u Čistilištu.* Sv. pismo Starog zavjeta (2 Sam gl. 21) donosi vrlo dirljiv prizor majčinske boli i ljubavi, koji ne možemo čitati bez velikoga ganuća. Nesretnoj su ženi Rispi oteli ljubljene sinove. Opaki ih ljudi odvedoše sa sobom. Nije teško sebi predstaviti kakvu je bol osjećala ucvijeljena majka. Ona nije mogla podnijeti užasnu samoću u kući, te se — izvan sebe od žalosti — zaputi kroz šume i brda da traži svoju djecu. Idući je grozno u sav glas naricala i po imenu ih zvala. Napokon ih nađe u šumi. Razbojnici su ih objesili o stablu. Poleti djeci u pomoć, ali je bilo sve kasno. Sinovi su bili već mrtvi. Što će sada bijedna majka? Hoće li tjelesa djece prepustiti žalosnoj sudbini ,grabežljivim pticama, šumskim zvijerima? Ne! Kao kip boli, razdrta srca kao i odjeće, rasute kose, ostaje budna na straži i neće iz ostaviti, dok ne budu sigurni od svakog obeščašćenja.

Eto blijede slike kako *Marija ljubi duše u Čistilištu.* Poput žalosne Rispe, s nježnošću i ljubavlju majke, bdi ona bez prestanka ne nad tjelesima nego nad dušama naše braće i sestara, koji se nalaze u Čistilištu. Na sve moguće načine *nastoji im pomoći,* ublažiti im boli, izvesti ih iz mjesta muka i povesti u Raj. Slična je predobroj majci koja je sretna kad svu svoju djecu vidi oko sebe u zdravlju i veselju.

Marija sve *nas nadahnjuje da molimo za svoje pokojne roditelje* prijatelje, djecu... Zatim, prikazuje za duše u Čistilištu molitve, postove, dijeljenje milostinje i druga dobra djela koja se čine njoj za ljubav. Posebno *za njih prikazuje molitve, dobra djela* svoje najmilije djece, svojih *odabranih sužnjeva ljubavi.* Posebno prikazuje *svoje zadovoljštine,* što ih je stekla dok je živjela na zemlji. Te su zadovoljštine vrlo velike, a njoj nisu potrebne.

Osim toga, *bl. Djevica moli za duše u Čistilištu.* A njezina je molitva i u ovom slučaju vrlo moćna. Bog Otac ne odbija molitve ljubljene Kćerke; Bog Sin rado uslišava molitve svoje ljubljene Majke; Duh Sveti udovoljuje svakoj želji svoje ljubljene Zaručnice.

Napokon *Majka Božja* — tvrdi sv. Bernardin S. — *obilazi Čistilište da one patnice utješi,* da im ojača nadu, da ublaži boli, skrati muke, da ih *povede u Raj.* Neki sveci drže da je Marija na dan svoga Uznesenja izvela iz Čistilišta sve duše. Drugi tvrde da svake godine oslobađa mnoge duše na blagdan Uznesenja i na druge svoje svetkovine, na Dan mrtvih, na Božić, na Uskrs. Osobito

izbavlja one koje su joj bile pobožne, koje su nosile škapular, te su dionice tzv. subotnje povlastice. Prema tome, tko bi mogao kazati broj duša koje je Marija utješila, oslobodila iz Čistilišta? Tko bi mogao opisati kako se one duše vesele posjetu Majke Božje? Kao što se bolesnik u bolnici raduje posjetu majke, tako se one duše vesele posjetu svoje nebeske Majke. Crkva zove Mariju »Majkom sv. nade«. Marija je nada svih kršćana. Na poseban je način ona jedina nada dušama u Čistilištu. Čitavo Čistilište odjekuje molitvama i uzdasima prema Mariji. Sam spomen njezina imena donosi utjehu i olakšanje u onom mjestu muka (sv. Alfons).

3. — Mislimo ozbiljno na *strogost suda Božjega* koji traži zadovoljštinu i za najmanje grijehe. Nastojmo molitvom, pokorom, dobrim djelima pružiti Bogu naknadu za grijehe. Čuvajmo se svakoga, pa i najmanjeg grijeha. Ne zaboravljajmo da se u Čistilište ide i zbog malih grijeha. Beskorisna, isprazna riječ, hotimična rastresenost u pobožnim vježbama, mala odvratnost prema bližnjemu, neustrpljivost, mala zavist, sitno samoljublje — sve te i slične pogreške neće te odvesti u pakao, ali će učiniti da ćeš morati proći kroz čistilišni oganj (1 Kor 3, 15). A ako te takve slabosti dovedu u Čistilište, bez sumnje češ čeznuti za tim, da ti se te muke ublaže, da se tih muka čim prije oslobodiš.

Da osiguraš sebi za onda pomoć presv. Djevice, nastoj joj sada biti pobožan. Nemoj mirovati dok ne stečeš pravu pobožnost prema Mariji. Njoj se često moli, njezine kreposti nasljeduj. *Osobito nastoj da se čim prije njoj posvetiš.* Njoj pokloni srce i dušu, sebe i sve svoje. Njoj predaj svoja dobra djela, rad, trud, žrtve, odricanja, molitve, oproste. Ona će tim molitvama i dobrim djelima osloboditi mnoge duše iz Čistilišta. Ako jednom ti dođeš u to mjesto muka, za te će se moliti one duše kojima su pomogle tvoje molitve. One će ti biti kroz svu vječnost zahvalne, jer nigdje nema takve zahvalnosti kao u Čistilištu i kod duša koje su tuđim molitvama oslobođene iz Čistilišta. Osobito će se za te onda moliti Marija, kojoj si velikodušno dao sebe i sve svoje. Ako se ona brine za sve duše u čistilišnom ognju, posebno se ipak stara za one koji su se njoj posvetili ,koji su joj vjerno služili.

Svojoj milosrdnoj nebeskoj Majci reci često i pobožno:
O Marijo, dobra naša Majko, poslije ovog progonstva zemaljskog života, odmah nam pokaži Isusa, blagoslovljeni plod utrobe tvoje!

KRALJICA RUŽARIJA

1. — Na Istoku je u starini bio običaj da se u određenim prigodama odličnijim osobama pokloni vijenac ruža. Kršćani su vrlo rano poprimili taj običaj, pa su prigodom različitih svetkovina kitili vijencem ruža sliku ili kip Majke Božje. Ta kome bolje odgovara takav ures — mislili su stari kršćani — negoli onoj koja je nazvana ružom otajstvenom. Eva je trn, koji zadaje bol, jer je donijela na zemlju trnje bijede, nevolje, suza; Marija je ruža koja zanosi ljepotom i osvaja mirisom; ruža koja naslađuje pogled, privlači srca, liječi slabosti. Marija je ruža bijela i rumena; ruža koja se sja bjelinom neokaljene djevičanske bezgrješnosti; ruža koja blista rumenilom neizrecive ljubavi prema Bogu; ruža po kojoj i u kojoj su se zbila najveća otajstva vjere — *ruža otajstvena.* Marija je — pjeva Dante (Raj 23, 73 s.) — ruža u kojoj je Riječ tijelom postala!

Ali latice zemaljskih ruža brzo venu i gube svoju ljepotu i čar. Nebeskoj Kraljici treba pokloniti nešto trajnije. Stoga je mjesto uvelih ruža kršćanska pobožnost stala nebeskoj Kraljici prikazivati *vijenac neuvelih ruža,* vijenac molitava.

S vremenom se ustalio običaj da se taj vijenac ruža, ružarij, isplete od najdivnijih kršćanskih molitava: Očenaša, Zdravomarija i Slava Ocu.

Ružarij Marijin sastoji se, dakle, najprije *od Očenaša,* one divne molitve koju nas je sam Isus naučio moliti, u kojoj je sadržano sve što moramo pitati od Oca nebeskoga (Sv. Ivan Kriz.).

Iza jednoga Očenaša pružamo Mariji 10 divnih ruža, ponavljajući 10 puta molitvu *»Zdravo, Marijo«* koja Mariju sjeća njezinih najuzvišenijih odlika: Bezgrješnog začeća i Božjeg materinstva. Prvi se dio te molitve sastoji od riječi Anđela i Elizabete (Lk 1, 28. 42); a drugi je dio dobio današnji oblik u Italiji u 15. stoljeću. Potvrdio ga je Pio V (1568). *Poslije Očenaša Zdravomarija je najstarija i najljepša molitva.* To je molitva, kojoj je — po svome prvom i glavnom dijelu — auktor Duh Sveti, kojom on preko Anđela pozdravlja svoju neokaljanu Zaručnicu. To je najuzvišeniji himan neba i zemlje, što je ispjevan u čast Djevice-Majke. To je ispovijest dogme na kojoj počiva naša nada. Po toj je molitvi započeo naš spas. Ta je molitva, poput nebeske rose, oplodila zemlju.

Kad pobožno izmolimo tu molitvu, nebo se smiješi. anđeli se vesele, vragovi bježe, pakao dršće (sv. Bernard); srce se ljudsko razlijeva u ljubavi, tjelesne požude slabe, duša se posvećuje, nestaje žalosti, radost osvaja dušu, raste ufanje i pobožnost, pove-

ćava se utjeha; uklanjamo se od zla, rastemo u dobru i osiguravamo svoje spasenje.

Nebeskoj Majci vrlo je milo ako je često pozdravljamo sa »Zdravo, Marijo«, kad joj ponavljajući Anđelov pozdrav slažemo i poklanjamo mirisnu kitu najljepšega cvijeća. Kad je ona prvi put čula taj pozdrav s usta Gabrijela — piše Lacordaire — zače se u njezinoj utrobi Riječ Božja; a sada svaki put kad ljudska usta ponavljaju taj pozdrav, koji je bio znakom njezina Božanskog materinstva, srce se njezino uzigra na spomen onoga časa, kojemu slična nije bilo ni na nebu ni na zemlji.

Svaka *pobožno izmoljena Zdravomarija* jest djetinji, sinovski poljubac nebeskoj Majci; divni biser ,prekrasna ruža, koju pružamo Kraljici našega srca (sv. Ljudevit Grignon). Učeni Suarez, videći neku ženu gdje pobožno moli pred vratima crkve, reče: »Dao bih sve svoje znanje i knjige samo za jednu Zdravomariju!« Jedna dobro izmoljena Zdravomarija vrijedi pred Bogom više nego sva znanost ovoga svijeta!

Poklonivši Majci Božjoj 10 duhovnih ruža, tj. izmolivši 10 Zdravomarija, prinosimo slavu, *zahvaljujemo Ocu i Sinu i Duhu Svetomu* radi velikoga dobročinstva utjelovljenja i muke našega Gospodina, po kojoj smo otkupljeni i spašeni.

Ponavljajući tako te divne molitve, pletemo svojoj nebeskoj Kraljici *trostruki vijenac duhovnih ruža:* vijenac bijelih ruža — kad molimo radosnu krunicu; vijenac rumenih ruža — kad molimo žalosnu krunicu; vijenac zlatnih ruža — kad molimo slavnu krunicu. Tako poklanjamo trostruku krunu, trostruki vijenac ruža, ružarij, Mariji, Kraljici neba i zemlje, Kraljici ružarija.

2. — *Varaju se koji misle da je dosadno, monotono ponavljati više puta iste molitve.* Glasoviti *propovjednik, misionar P. Pavao Schulte O. M. I.* kao klerik nije molio ružarij. Jednom ga ispovjednik upita:

— Molite li, brate, ružarij?

— Ne!

— Zašto ?

— Jer je monotona molitva!

— Jeste li slušali kad vaša majka priča o svom sinu, vašem bratu, koji je u ratu poginuo. Ona često i uvijek jednako prijateljima priča vesele i žalosne zgode, sve pojedinosti. A ti si to uvijek rado slušao. Tako i nebeska Majka nama u ružariju priča vesele zgode o svome Sinu — našemu Bratu — kad molimo radosna otajstva; govori nam o patnjama svoga Sina, našega Brata, kad molimo žalosna otajstva; priča nam o slavi uskrsnuća i uzašašća — kad molimo slavna otajstva. Slušati Majku i s njom razmatrati o njezinu ljubljenom Sinu, našem Bratu — to nije nimalo monotono.

Od tada je Schulte svaki dan molio ružarij. Kad je postao svećenik, često je u propovijedima preporučivao moljenje ružarija. Rekao je da je ružarij bio tajna njegova uspjeha.

U ružariju izražavamo ljubav nebeskoj Majci, a ljubav ne može biti dosadna, monotona. Nije nimalo dosadno govoriti jezikom ljubavi, ponavljati: Ljubim te, moli za me! Pravi se kršćanin ne umara ponavljajući te divne molitve.

Dosade nestaje i zbog toga što pobožno izgovaranje riječi prati razmišljanje o otajstvima života, muke i slave Isusove. Moleći najuzvišenije molitve, sjećamo se što su Isus i Marija za nas učinili, kako su za nas trpjeli i zaslužili nam milost spasenja; sjećamo se temeljnih istina vjere, bitnih istina koje naučava Evanđelje, Crkva. Stoga je ružarij nazvan »Brevijar sv. Evanđelja«. Ružarij je knjiga za sve: slijepe, bolesne, stare, mlade. Svi mi, dok ružarij molimo, osjećamo da se u nama povećava ljubav prema Isusu i Mariji, želja da ih u kreposti nasljedujemo.

3. — Kad je Juda Makabejac išao u rat protiv bezbožnoga Nikanora, ukazao mu se prorok Jeremija, dao mu *zlatan mač* veleći: »Prihvati ovaj sveti mač; Božji je dar, njime ćeš slomiti neprijatelje« (2 Mak 15, 16). Izraelci su pošli u borbu pod vodstvom Jude Makabejca i pobijedili su bezbožnog Nikanora. — Dok smo na svijetu, treba nam se boriti *protiv neprijatelja spasenja:* sotone, pokvarenih načela svijeta i grješnih pohota tijela. Ružarij je izvrsno sredstvo u toj borbi. Ružarij je — kaže Leon XIII — čudotvorni mač, koji je Majka Božja dala kršćanima da uništavaju neprijatelje svoga spasenja. Ružarij je velika i moćna zaštita protiv svih zabluda, protiv mana i pokvare; protiv moćnih napadaja neprijatelja koji dovode u pogibelj Crkvu Božju. Ružarij je najbolja obrana Crkve, kršćanskih naroda i prave vjere. Ako se vjernici ujedine i mole ružarij, Gospa će pomoći ljudskom rodu. Ona će uništiti zablude vijeka (Pio IX). Ružarij svladava neprijatelje Crkve, obraća krivovjernike, spašava duše, povraća čast Bogu.

Svi vidimo kako velike *nevolje tište ljudski rod.* Uzrok tim nevoljama vidi Leon XIII u tome: što ljudi bježe od dužnosti, rada; od križa, trpljenja; ljudi zaboravljaju na nebesku domovinu. *Lijek donosi ružarij* koji, s razmišljanjem radosnih otajstva, upućuje da je prava radost na zemlji u radu, u vršenju dužnosti, pa treba raditi kao što je radio Isus i njegova Majka. Ružarij je lijek koji, s razmišljanjem žalosnih otajstva, uči da je zemlja dolina suza, da su na zemlji trpjeli Isus i Marija, da

i nama kroz patnje treba ući u nebesku slavu, na koju nas sjećaju slavna otajstva ružarija.

Pobožno moljenje ružarija potiče nas da mislimo na Boga, da se čuvamo grijeha; da vršimo Božje zapovijedi, da strpljivo nosimo teškoće života, kako bismo stekli nebesku slavu. A kad tražimo ono što je vječno, Gospodin će nam dati i ono što je vremenito, pa ćemo tako moljenjem ružarija najlakše isprositi zdravlje duše i tijela; Božji blagoslov i pomoć; sklad i mir u obitelji; mir među ljudima, narodima. *Moljenje ružarija najbolji je način da slavimo Boga, da napredujemo u kreposti; da pribavimo sebi različita duhovna i vremenita dobra, da obratimo grješnike ,da osiguramo sebi Marijinu zaštitu.* Marija će bez sumnje priteći u pomoć u životu i na smrti onima koji su je često pozdravljali s Anđelovim pozdravom: Sveta Marijo... moli za nas sada i na času smrti! Kako bi bilo moguće, kad smo je zazvali pedeset, sto puta, da nam ne dođe u pomoć? (Locordaire). Tko moli ružarij, imat će posebnu milost na smrti da svlada paklene napasti. U porođajnim bolima *umirala žena* u 20-toj godini života. Uza sve teške boli, ona je bila vrlo vesela. Pitali su je kako može biti vesela. Ona će: Često sam molila »Zdravomariju«, a zadnje četiri godine molila sam svaki dan ružarij. Toliko sam puta ponovila »Moli za nas sada i na času smrti«, zato sam potpuno uvjerena da će Majka Božja doći po me i odvesti me u Raj!

Slavni umjetnik *Michelangelo* izrazio je divnu moć ružarija, kad je u Sikstinskoj kapeli na Posljednjem sudu naslikao dvije duše u očaju, jer se boje da će ih stići vječna kazna. Uhvatile su se za krunicu koju im je pružio jedan pravednik. Umjetnik je htio reći: Ružarij je lanac po kome duše uzlaze sa zemlje prema nebu; ružarij oslobađa od pakla i vodi u Raj.

4. — Kad sve to imamo pred očima, onda razumijemo zašto *Crkva tako vruće preporučuje moljenje ružarija.* Kad je molitva ružarija donijela kršćanima pobjedu kod Lepanta (1571), papa Grgur XIII odredi da se prve nedjelje listopada slavi svetkovina sv. Ružarija u crkvama, gdje ima kapela ili oltar Majke Božje pod tim naslovom. Iza drugih pobjeda nad nekrstom, Klement XI proširi svetkovinu na svu Crkvu. Papa Leon XIII (1888), da po Mariji isprosi milosrđe Božje Crkvi i ljudskom rodu, za svetkovinu uredi posebno oficije i misu; naredi da se u litanijama uvede i zaziv »Kraljice sv. ružarija, moli za nas!« Često je i živo preporučivao moljenje ružarija, osobito kroz mjesec listopad. Slično su činili i druge pape. *Dosada je najmanje 44 pape u 200 dokumenata preporučivalo moljenje ružarija.* I današnji ga Sv.

Otac preporučuje. On u encikl. »Mense Maio« (30. IV 1965) zove ružarij »lakom i uspješnom molitvom«. Moljenje te lijepe molitve nagrađuje Crkva oprostom: Tko izmoli dio ružarija, ima djelomični oprost; tko ga izmoli u crkvi, u obitelji, zajednici, ima potpuni oprost.

Sama je *nebeska Majka očito pokazala da joj je milo moljenje ružarija.* U 13. st. preporučila ga je sv. Dominiku kao najbolje sredstvo u borbi protiv Albigeza, pa je Svetac pomoću ružarija obratio oko 100.000 krivovjeraca. U 19. i 20. st. preporučuje Majka Božja to isto sredstvo u borbi protiv bezvjerja. U Lurdu se ukazuje s krunicom u ruci. U Fatimi se nazivlje Kraljicom ružarija i kod svakog ukazanja preporučuje moljenje ružarija kao sredstvo da uklonimo od sebe bič Božje srdžbe, da postignemo pravi i trajni mir, da isprosimo obraćanje grješnika.

I *svi pravi kršćani* slušaju glas svoje nebeske Majke, kao i glas Majke Crkve, pa rado, *često i pobožno mole tu lijepu molitvu.* Ne pita se je li netko učen, mudar, bogat, zdrav... ili je neuk, siromah, bolestan... Svaki kršćanin, čije srce grije Marijina ljubav, uzimlje u ruku krunicu i pobožno plete vijenac duhovnih ruža, da ga postavi na čelo svoje nebeske Kraljice. Ne mole ružarij samo neuke bake, pobožne djevojčice! *Mole ga* i najveći *umjetnici* (Gluck, Haydn, Michelangelo...), *učenjaci* (Bossuet, Récamier, Ampère...)... *F. Ozanam* imao je 18 godina kad je došao u Pariz. Nije bio nevjernik, ali mu je vjera bila u krizi. Jednom uđe u crkvu i vidi u kutu starca gdje moli krunicu. Približi se i prepozna Ampèrea — ideal znanja, genija. Klekne uz učitelja, moli i plače. Ljubav je Božja pobijedila. Hrunica Ampèreova — rekao je kasnije — učinila je na me veći utisak nego sve knjige i govori. *Daniel O' Connell* u engleskom parlamentu u kutu je molio krunicu dok se pretresalo pitanje da se katolicima otvori ulaz u parlament. On je oslobođenje Irske stavio pod zaštitu bl. Djevice.

Da, ružarij je *molitva cijeloga kršćanskog puka.* Ta molitva svakoj kršćanskoj duši donosi pomoć, utjehu i mir. Krunica je najljepši nakit, ures, koji na rukama prenosimo s ovoga svijeta u vječnost. Krunica nije samo ures na rukama katolika nego integralni dio religije.

Kard. Döpfner zatražio i dobio od Sv. Oca za svojih 27 mladomisnika krunice. Dajući ih mladomisnicima reče: »Ako ljubite velikom ljubavlju Mariju i molite ružarij, vaš je svećenički put ispravan.«

Slično velim i ja vama: Ako svim srcem ljubite nebesku Majku i molite svaki dan ružarij, put je vašega kršćanskog života ispravan!

MAJKA BOŽJA KARMELSKA

1. — Članak je sv. vjere da je *bl. Djevica Marija* uznesena na nebo s dušom i tijelom. U nebeskoj slavi ne zaboravlja ona nas, svoju duhovnu djecu na zemlji. Ona je *pred Božjim prijestoljem naša moćna zagovornica,* posrednica svih milosti. Ona iz Raja vidi potrebe, nevolje svojih sinova i kćeri na zemlji, pa nas neprestano pomaže kod Boga svojim moćnim zagovorom.

U posebnim zgodama, *kad to traže osobite prilike* pojedinaca ili Crkve, u prevelikoj ljubavi prema ljudima, *ukazuje se Marija i tjelesnim očima svojih odabranika na zemlji,* da ih utješi, pomogne, da preko njih saopći ljudima nebeske poruke. Ne donosi ona svijetu novu objavu, novo Evanđelje, nego nas želi povratiti k vječnom Evanđelju svoga Sina.

Iz povijesti Crkve, iz života svetih, znamo da se presv. Djevica mnogima ukazala. Mi ćemo se u ovim razmatranjima ograničiti na tri značajnija: sv. Šimunu Stocku, sv. Bernardici i dječici u Fatimi. *U ovome razmatranju* govorimo *o ukazanju Majke Božje sv. Šimunu Stocku.* Ono je usko povezano s pobožnošću karmelskog škapulara, koju želimo čitaocima, vjernicima toplo preporučiti.

2. — Na sjeveru Palestine nalazi se glasovito *brdo Karmel.* Često ga spomije Sv. pismo Staroga zavjeta. U samoću toga brda povlačili su se sv. ljudi, proroci, da razmišljaju o Bogu, o vječnim istinama. Otud su oni dolazili među izraelski narod da propovijedaju pokoru, da ljude obraćaju Bogu. U karmelskoj pustinji stanovao je i *prorok Ilija.* S Karmela je dolazio među narod da raskrinka svećenike krivoga boga Baala, da bezbožnim izraelskim kraljevima dozove u pamet zapovijedi i zakon Božji.

I poslije Ilije uvijek je na Karmelu bilo pobožnih pustinjaka, koji su u samoći, tišini služili Bogu. U vrijeme prve Crkve, kršćani, koji nisu htjeli živjeti za ovaj svijet, povlačili su se u tišinu Karmela da tu misle jedino na Boga i svoje spasenje. Ti su *najstariji kršćanski pustinjaci* na osobit način štovali bl. Djevicu. Oni su na brdu Karmelu sagradili i crkvu njoj u čast. Na Karmelu je nastala i razvila se posebna *redovnička zadruga* (karmelićani i karmelićanke) kojoj je prva svrha da časti svoju nebesku zaštitnicu bl. Djevicu Mariju. Ta se redovnička zadruga raširila najprije na Istoku, a onda — poslije križarskih ratova — i po Zapadu. Na brdu Karmelu nalazi se i danas karmelićanski samostan uz crkvu koja je posvećena Kraljici neba i zemlje. Među pobožnostima u čast bl. Djevice, što ih širi Karmelski red,

osobito je poznata *pobožnost karmelskog škapulara,* a postanak je te pobožnosti vezan uz ime sv. Šimuna Stocka.

3. — *Sv. Šimun Stock* rodio se 1165. u Keanthu (Engleska). U ranoj se mladosti odrekao svijeta i živio pustinjačkim životom. Kad su u Englesku došli prvi redovnici karmelićani, po osobitom Božjem nadahnuću, ostavi on pustinjački način života i stupi u njihov Red (1212). U Redu se istakao neobičnom svetošću, pa je g. 1245. postao vrhovni starješina Reda.

U to vrijeme mnogi kršćani u Evropi nisu živjeli dobrim kršćanskim životom. Mnogi su se pače poveli za krivim naucima i otpali. *Na obnovi Crkve radili su tada sv. Franjo i sv. Dominik* sa svojim tek osnovanim Redovima. *Njima se pridruži i sv. Šimun sa svojim Karmelskim redom.* On je vruće nastojao širiti pobožnost prema presv. Djevici, kojoj je svoj Red posvetio, koju je smatrao osnovateljicom i zaštitnicom svoga Reda. Žarko je molio Majku Božju da priteče u pomoć Crkvi, da očuva duše od vječne propasti. Marija usliša njegovu ustrajnu molitvu. U noći na osvit 16. srpnja 1251 (u Cambridgeu), dok se vruće molio, *ukaza mu se bl. Djevica i dade obećanje:* »Evo povlastice koju dajem tebi i svim članovima tvoga Reda; tko god umre odjeven odjećom Karmelskog reda, spasit će se.« Sv. Šimun sazva svu braću, saopći im viđenje i potakne ih neka zahvale Majci Božjoj; a haljinu svoga Reda (škapular) neka šire i među osobama koje žive u svijetu, kako bi i oni osigurali svoje spasenje. Sv. Šimun pobožno je umro 16. svibnja 1265. u gradu Bordeaux, gdje je i pokopan.

4. — Karmelski se red vrlo brzo širio i postao je jedan od najvećih Redova Katoličke crkve. Pripadale su mu mnoge ugledne osobe i sveci (sv. Ivan od Križa, sv. Terezija Vel., sv. Terezija Dj. I. i dr.). Članovi su Reda neumorno širili *pobožnost škapulara* među vjernicima. U čemu se sastoji ta pobožnost? Škapular (od lat. scapulare = što se odnosi na leđa; scapulae = leđa) ili naplećak jest haljina nekih redovnika, koja se nosi na habitu; pokriva prsa i leđa i seže do ispod koljena, a na sredini je otvor za glavu. Boja može biti različita. Karmelski je škapular smeđe boje. Manji škapular, koji danas nose obični vjernici, sastoji se od 2 komada vunene robe, na prsima i leđima, koji su vezani vrpcom preko ramena. Taj *manji škapular* primile su i pobožno nosile mnoge osobe, mnogi sveci i svetice, crkveni dostojanstvenici, učenjaci i mnoge druge najuglednije osobe. I danas je vrlo raširen po katoličkom svijetu, kao i u našoj Domovini. Svi *koji ga nose, sačinjavaju bratovštinu,* koju su pape obdarile velikim duhovnim povlasticama. Evo tih *povlastica:* Članovi postaju na poseban način djeca Majke Božje, koja im pruža osobitu po-

moć i obranu u pogibeljima duše i tijela; dionici su milosti, molitava, zasluga i oprosta svih članova bratovštine, Karmelskog reda, kao i svih bratovština i redovničkih zajednica na svijetu; Majka Božja isprosit će im svetu smrt.

Da netko postane član bratovštine Gospe Karmelske, treba da od svećenika primi i pobožno nosi uvijek (danju i noću) škapular. Pio X (16.XII 1910) dopustio je da se *mjesto škapulara* može nositi *medalja,* u tu svrhu blagoslovljena, na kojoj je s jedne strane slika Srca Isusova, a s druge slika Majke Božje.

Dakako, *ne smije netko zaključiti: Stavit ću na se škapular, pa onda mogu slobodno griješiti, jer ću se ionako spasiti. To bi bio strašan grijeh protiv Duha Svetoga.* Marija obećava svoju pomoć samo onima koji iskreno nastoje čuvati se grijeha i vršiti kršćanske dužnosti; ljubiti i častiti Boga i svoju nebesku Majku. Osim toga, *tko nosi škapular, može još dobiti i tzv. »subotnju« povlasticu:* Ako poslije smrti dođe u Čistilište, Marija će ga osloboditi iz Čistilišta u prvu subotu poslije njegove smrti. Tako je ona obećala papi Ivanu XXII koji je o tome izdao bulu (papinsko pismo) 3. III 1322. To je potvrdio poslije Pavao V, Benedikt XIV i dr. Da se dobije ta velika milost, traže se još 2 uvjeta: živjeti u čistoći prema svome staležu (na što je svatko obvezan već po Božjem zakonu); moliti Malu službu bl. Djevice Marije. Tko ne zna čitati, ima postiti crkvene postove i ne jesti meso, osim petka, još u srijedu i subotu. Te uvjete može svećenik, koji zato ima posebno ovlaštenje, zamijeniti npr. da se svaki dan moli 6 Očenaša, Zdravomarija i Slava Ocu, ili barem 7 Zdravomarija.

Škapularska je pobožnost lijepa, laka i jednostavna. Ta nam pobožnost pribavlja mnoga duhovna dobra: stavlja nas pod posebnu Marijinu zaštitu, oslobađa nas od različitih pogibelji i dovodi u Raj.

Neka je, vrlo dobro odgojena, djevojčica išla svaki dan u jednu kapelicu moliti pred Gospom Karmelskom. Sa sobom bi donijela cvijeća na poklon Majci Božjoj. Pred njezinim likom obično bi rekla: »Djevice Karmelska, ti si mi dala svoje odijelo; u zamjenu dajem ti ljubav i čistoću, koju simbolizira ovo cvijeće.« Zatim bi nježno posula kip cvijećem. Nakon nekog vremena djevojka oboli. Više nije mogla ići u kapelu, nego je kod kuće svaki dan molila krunicu. Bolest je iz dana u dan bivala sve teža. Približavala se smrt. Djevojka se ispovjedi i pričesti, a zatim se zagleda u kut sobe. Majka se čudila:

— Što gledaš, kćerce?

— Vidim Djevicu u slavi, sjaju, okruženu anđelima. Ona mi se smiješi. Pogledaj...

Iza toga u zanosu umre. Takvu će smrt Marija i nama udijeliti ako joj budemo pobožni, ako budemo pobožno nosili znak njezine zaštite — škapular.

5. — Karmelski škapular donosi *pomoć i u vremenitim potrebama.* Mnogima je, koji su imali na sebi taj znak, Marija pomogla očitim čudom u bolesti, gladu, siromaštvu, progonstvu i drugim nevoljama. Često je škapular čudesno spasio one koji su se na morskoj pučini, između neba i zemlje, borili sa smrću; onima koji su bili u pogibelji od požara. Mnogi vojnici Marijinoj medaljici duguju zahvalnost što ih nije usmrtilo puščano tane na bojnom polju. Za vrijeme rata protiv Hugenota u Francuskoj (g. 1622), jednoga vojnika pogodi puščani hitac u prsa, ali se tane odbije od prsiju. Kad se bitka sretno svršila, pitali su vojnika kakav je oklop imao na prsima, da ga ni puščano zrno nije moglo probiti. Vojnik otkrije prsi i pokaza Gospin Škapular. Odmah su i drugi vojnici na se stavili taj znak Marijine zaštite.

Neobično veliku *moć škapulara izrazio je ukratko Pio XII* (6. VIII 1950. prigodom hodočašća na Karmel): »Kolike duše, pa i u okolnostima po ljudsku govoreći očajnim, duguju svoje konačno obraćenje i vječno spasenje škapularu koji su nosile! Koliki su, zahvaljujući škapularu, osjetili Marijinu majčinsku zaštitu u pogibeljima tijela i duše! Pobožnost škapulara učinila je da poteče na svijet neizmjerna rijeka duhovnih i vremenitih milosti.«

Ako je tako velika moć škapulara, nije čudo što ga Crkva toliko preporučuje. Ona želi, ako je moguće, da svi vjernici nose ovaj znak osobite Marijine zaštite. Sama je naša nebeska Majka i u našem stoljeću pokazala čudom kako joj je mila škapularska pobožnost, kad se u Fatimi (13. X 1917) ukazala kao Majka Božja Karmelska. Odazovimo se želji sv. Crkve, kao i želji naše nebeske Majke, pa *stavimo na prsa* Marijin znak — *medaljicu, škapular.* Taj znak neka nas sjeća da smo pod Marijinom zaštitom, da smo njezina ljubljena djeca. Nemojmo nebesku Majku ražalostiti grješnim životom. Ugledajmo se u poljskog kralja Boleslava IV, koji je uza se uvijek nosio očev portret. Često bi ga pogledao, a taj pogled bio mu je poticaj da ne učini nešto što bi kaljalo očevu uspomenu. Tako i mi, dok nosimo na prsima Marijin znak, čuvajmo se da ne učinimo nešto nedostojno nebeske Majke. Noseći pobožno karmelski škapular, štujmo nebesku Majku srcem i dušom, riječju i životom, pa će nas ona očuvati od mnogih pogibelji i osigurati nam vječno spasenje.

MAJKA BOŽJA LURDSKA

1. — U 19. st. Evropom su se širili različiti krivi nauci. Ledeni *val bezvjerja* zahvatio je sve društvene slojeve. Oholi *racionalizam* pokušao je srušiti Crkvu i njezin nauk. Zanijekao je Boga i vrhunaravni red, prezreo je sve nadnaravne vrednote. Tvrdio je: Sam je razum dovoljan da dozna svu istinu i dovede do sreće; ne postoji grijeh, nije potrebna milost, otkupljenje; čovjek je po prirodi dobar; on je sam sebi dovoljan, treba mu dati slobodu, bez uzda (*liberalizam*); kvari ga društvo, zato društvo treba promijeniti. Tako je racionalizam sušio srce, ubijao ljubav, razriješio uzde strastima. Odrekavši se Boga, neba, Raja, čovjek je upro sve sile da stvori *raj na zemlji*. Međutim, nije stvorio nikakva zemaljskog raja, nego je sve više srljao u moralnu propast. Ponajbolji umovi čovječanstva bili su zamišljeni i pitali se: Kamo sve to vodi? Kako će sve to svršiti? Nemoćno su upirali pogled prema nebu i tražili pomoć odozgo. Kard. Newmann s bolju je uzdahnuo: »Ako se ne zbude novo objavljenje, prije početka novog stoljeća kršćanstvo je propalo!«

I nova se objava zbila! Ganuta nad bijednim stanjem svoje duhovne djece, koja su se odmetnula od dobroga nebeskog Oca, *bl. Djevica* dolazi na zemlju i *11. veljače 1858.* u zabitnom mjestu Francuske — *Lurdu — ukazuje se siromašnoj mlinarevoj kćeri, nevinoj pastirici Bernardici,* da po njoj upozori ljudski rod na pogibelji, u kojima se nalazi; da obnovi svijet i pribavi mu spasenje. Svoju odabranicu posjetit će Majka Božja na istome mjestu 18 puta. U prva dva viđenja ništa ne govori. Jedino, dok Bernardica moli ružarij, Majka Božja s njom izgovara »Slava Ocu«. Svojom je dobrotom i ljepotom nebeska Pojava tako osvojila Bernardicu, te je ona shvatila da se mora povratiti. U trećem je viđenju Marija rekla Bernardici da dođe za slijedećih 15 dana.

2. — *Majka Božja u Lurdu ne donosi novu objavu,* ne objavljuje po Bernardici svijetu nove vjerske istine. Ona hoće samo da podsjeti na vječne istine koje uči Evanđelje i Crkva; hoće da probudi, oživi vjeru u Boga i u drugi život. Lurd je vjerna jeka Evanđelja i crkvene nauke (Pio XII).

Marija nas preko Bernardice u Lurdu uči prije svega da je *cilj našemu životu slava Božja.* Čineći znak križa, potvrđuje nauk o Presv. Trojstvu ,osnovnu dogmu kršćanskog vjerovanja. Prva riječ što je nebeska Majka izrekla u Lurdu 11. II 1858. bila je molitva »Slava Ocu« na kraju svake desetke ružarija koji je molila Bernardica. Od tada Lurd postaje mjesto, gdje se iskazuje slava Presv. Trojstvu, odakle se širi slava Božja po svemu svijetu. Drugotni je cilj našega života — podsjeća Marija u Lurdu — *vječna nebeska radost.*

U vrijeme kad su ljudi zanijekali vrhunaravni red, neumrlost duše, prekogrobni život i vječnost, *bezgrješna Djevica* ukazuje se 18 stoljeća poslije svog uznesenja u sniježnoj bjelini, u sjaju i ljepoti i samom svojom pojavom *dokazuje postojanje vrhunaravnog reda,* drugog svijeta, od kojega ona dolazi, vječne kazne i nagrade poslije smrti. Bernardici obećava da će je učiniti sretnom u drugom životu. A na putu prema sreći u drugom životu jedina je zapreka grijeh. Zato, u vrijeme kad su ljudi stali nijekati *postojanje zla,* grijeha, ukazuje se Majka Božja i upozoruje: čovjek nije po prirodi dobar; zemlja je grješna, ljudske duše tišti grijeh, a samo je jedna osoba bezgrješna. Samo Marija može reći: »Ja sam bezgrješno Začeće«. Tom izjavom ona utvrđuje *vjeru da je Papa nepogrješiv.* 8. XII 1854. papa Pio IX proglasio je dogmu da je bl. Djevica Marija bez grijeha začeta ,a 4 godine kasnije, 25. III 1858. s Masabjelske hridine, u 16. ukazanju Marija potvrđuje riječi Namjesnika svoga Sina veleći: »*Ja sam Bezgrješno Začeće!*« Marijina je izjava nebeski odjek Papine definicije. A potvrdivši istinu da je Papa nepogrješiv, Majka Božja pripravlja duhove za proglašenje dogme Papine nepogrješivosti, što će učiniti I vatikanski sabor. Time bl. Djevica utvrđuje istinitost cijelog Evanđelja, svih vjerskih istina što ih uči Crkva i Papa. Time pokazuje da je ona uvijek uz vođu, učitelja čovječanstva; da je istina sve što Namjesnik Kristov naučava.

3. — U 13. ukazanju (2. III 1858) Majka Božja izražava želju da joj se na onome mjestu podigne kapela, da joj svećenici tamo dovode narod, koji će ona privesti k svome Sinu, koji je za sve ljude i za sva vremena put — istina — život. *Dovesti ljude Kristu, Bogu — to želi bl. Djevica,* to je smisao njezina ukazanja u Lurdu, *to je misija Lurda* u Katoličkoj crkvi. Marijina se želja ispunila. Njoj u čast diže se danas u Lurdu ne kapela nego tri veličanstvene bazilike u kojima stotine, tisuće vjernika sa svih strana svijeta čiste svoju dušu od grijeha, popravljaju svoj život, jačaju vjeru, da po Mariji dođu k Isusu.

Molitva i pokora — to je put obnove, na koji upućuje Evanđelje; *molitva i pokora* — to su sredstva duhovne obnove koju preporučuje Majka Božja u Lurdu. Bdijte i molite... Molite bez prestanka... Opominje nas Gospodin. »*Moli, moli za grješnike!*« potiče ražalošćena Gospođa u 6. ukazanju (21. II 1858) Bernardicu, a preko nje sve nas. Marija želi da se moli, da se mnogo moli. Posebno želi da za obraćenje grješnika molimo krunicu, koja je za vrijeme ukazanja resila njezine djevičanske ruke. A kad traži da se

moli za grješnike, Marija podsjeća na nauk Crkve: o slobodi volje, odgovornosti za grijeh, o učinku molitve, zajednici svetih ... Time ujedno podsjeća da je čovjek slab, da vrlo često sam sebi ne može pomoći, a Božju pomoć da mora isprositi molitvom.

Grješni čovjek na zemlji traži samo užitke, naslade. A Isus naređuje pokoru, odricanje, žrtve. Obilazeći sela i gradove Palestine, Isus je propovijedao: Pokoru činite, jer se približilo kraljevstvo Božje! Na pokoru zove i njegova Majka u Lurdu. U 8. ukazanju (24. II 1858) Bernardica ljubi zemlju, gorko plače i prisutnom mnoštvu dovikuje: *Pokora, pokora, pokora!* A nema nikakve sumnje da je Bernardica to rekla i opetovala po nalogu bijele Gospođe. Marija i njezin Sin žele da po pokori svijet obnavljamo i pripravljamo za dolazak kraljevstva Božjega!

4. — I napokon, da Lurd bude potpuni odjek Evanđelja, trebalo je da istinitost ukazanja i nebeske poruke potvrde čudesa. Mnogi ljudi danas niječu mogućnost čuda; mnogi opet — zao i opak naraštaj! — kao u vrijeme Kristovo hoće da vide znakove i čudesa, pa će onda — vele — vjerovati. Prevelika dobrota i ljubav Božja vrlo često udovoljava hirima i željama ljudskog srca. Počevši od časa kad su prvi hodočasnici gledali kako Bernardica, zanesena djevičanskom bjelinom i nebeskom ljepotom nebeske Gospođe, za vrijeme ukazanja ne vidi svijet oko sebe, ne osjeća boli dok joj zapaljena svijeća pali ruku, pa do danas *u Lurdu se zbivaju mnoga čudesa* koja potvrđuju istinitost Marijinih ukazanja i njezine nebeske poruke. Kao što je ono Isus, da potkrijepi istinitost svoga božanskog poslanja čudesima, rekao Ivanovim učenicima: Slijepi progledaju, hromi hodaju, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju (Mt 11, 2—6) — tako isto istinitost Marijinih ukazanja potvrđuje činjenica da u Lurdu: slijepi progledaju, hromi hodaju, gluhi čuju ... U Lurdu dovode tisuće bolesnika različita staleža, spola i dobi. I mnogi od njih na čudesan način, po zagovoru Majke Božje, ozdravljaju od teških i neizlječivih bolesti. Mnogi čedesno ozdravljaju *za vrijeme procesije s Presv. Sakramentom.* Time Majka Božja hoće da utvrdi vjeru u Isusovu prisutnost u Euharistiji. Druga su opet čudesa vezana uz čudesni izvor.

Kad je Marija otvorila taj izvor, rekla je Bernardici da se opere u izvoru i pije iz njega. Time je pokazala što će činiti i budući hodočasnici. Po primjeru Bernardice i oni će lurdsku vodu piti i u njoj se kupati. Već preko sto godina tisuće hodočasnika piju lurdsku vodu, kupaju se u njoj, raznose je na sve strane svijeta, da donese utjehu, zdravlje bolesnicima. Pri tome valja istaknuti da najveće čudo nije u tome što neki ozdrave dok piju tu vodu ili se u njoj kupaju; nego u ovome: U lurdskim se kupatilima svaki

dan kupaju mnogi, ljudi i žene. Među njima ih ima, bez sumnje, teško bolesnih, zaraženih. Često, poslije zaraženog, dođu u kupatilo zdravi, a ipak nema nijednog slučaja da se u kupatilu netko zarazio. Lurdska voda uništava sve mikrobe. To je očit zahvat s neba!

Sva lurdska čudesna ozdravljenja i službeno utvrđuju *stručne komisije liječnika,* tako da se ona ne mogu pripisati sugestiji, halucinaciji, nepoznatim prirodnim silama. Dosad je u tim komisijama radilo oko 35.000 liječnika, među kojima je bilo i bezvjeraca. Oni su utvrdili da se *oko 1220 ozdravljenja* ne mogu protumačiti naravnim putem. *Crkva je proglasila oko 45 ozdravljenja kao prava čuda.*

Dakako, ne ozdravljaju u Lurdu svi bolesnici koje tamo dovedu. To nije važno; važno je i značajno da neki ozdrave. A oni *koji ne dobivaju tjelesno zdravlje, dobivaju neprocjenjiva duhovna dobra:* utjehu, podložnost volji Božjoj, snagu i pomoć da strpljivo podnose bol za spasenje duša i obraćenje grješnika.

Ali ono što je u Lurdu daleko važnije od tjelesnih ozdravljenja, to su *duhovna ozdravljenja.* Nikakva ih povijest neće potpuno opisati jer su daleko brojnija od tjelesnih, a najvećim su dijelom pokrivena velom intimnih odnosa između Boga i čovjeka. Zato je nemoguće ni u kratkim potezima izreći kako je velik broj onih koji su u Lurdu našli opet svjetlo vjere, dobili zdravlje duše, izliječili rane srca. I nisu to samo neuki ljudi koji se u Lurdu obraćaju. Velik je broj poznatih svjetskih učenjaka koji su u Lurdu našli put vjere. Svemu je svijetu poznat *slučaj Alexisa Carrela, liječnika,* nobelovca, pisca učenih djela. Nije on vjerovao u Lurd, lurdsku objavu, lurdska čudesa. Čudo je smatrao nemogućim, apsurdnim. S takvim uvjerenjem došao je u Lurd prateći bolesnički vlak. Ali kad je vidio čudesno ozdravljenje teško bolesne djevojke Marije Ferrand, koja je imala tuberkulozni peritonitis, on se obraća, vjeruje, postaje revan katolik. Nekoliko sedmica prije smrti rekao je : »Hoću vjerovati, vjerujem u sve ono što uči Katolička crkva. Pri tome nemam nikakvih teškoća, jer u poslanju Crkve ne nalazim ništa suprotno sa sigurnim znanstvenim istinama.«

5. — *Lurd je sveto mjesto,* gdje se na poseban način osjeća prisutnost Božja i djelovanje Majke Božje. Lurd je mjesto molitve, Božjeg milosrđa i praštanja. Lurd je mjesto gdje se prima svjetlo, mir, duhovno i tjelesno zdravlje. Lurd je mjesto duhovne obnove i velikih čudesa.

Uzalud je nijekati postojanje vrhunaravnog reda, drugoga života, mogućnost čuda. *Događaji u Lurdu govore sami od sebe.* Ta su čudesa afirmacija vrhunaravnog reda, obrana Katoličke

crkve, nov dokaz da je papa neprevarljiv, da je istinit nauk Crkve. Tko nepristrano promatra što se zbiva u Lurdu, mora se zamisliti i s iskrenim priznanjem reći: Ovdje je prst Božji!

Neobični lurdski događaji, mnogobrojna čudesna ozdravljenja, obraćenja pronijela su slavu lurdske bijele Gospođe po svoj zemlji. Istina o Marijinim ukazanjima, poruka Gospe Lurdske poznata je danas i u najzabitnijem uglu katoličkog svijeta. U čast Gospe Lurdske podignute su mnogobrojne crkve, spilje, oltari... Preko svojih lurdskih »svetišta« po katoličkom svijetu Majka Božja tjera tamu bezvjerja, rastapa led vjerskog indiferentizma, uništava okove ljudskih obzira, oslobađa ljude od pogibeljne malodušnosti i budi ih iz duhovnog mrtvila, pokazuje im svjetlije vidike, raspaljuje ih božanskom ljubavlju; pokazuje im put u bolji i sretniji život. Zato *Lurd* danas nije više samo središte, srce Francuske (kako se izrazio jedan diplomat, koji je želio da bude u Lurdu pokopan) nego *jedno od najznamenitijih žarišta cijelog kršćanstva.*

Značenje je Lurda epohalno. Bez Lurda povijest našeg vremena bila bi zagonetna. Lurdska ukazanja daju smisao, kršćansko obilježje vremenu. Ukazanja su u Lurdu s važnim posljedicama najznačajniji događaj Katoličke crkve u 19. stoljeću.

Glas Lurda, jeka lurdskih poruka *neka odjekne i u našoj duši.* Nebeska pojava i nadnaravna ljepota bijele lurdske Gospođe neka zanese naše duše i srca ljepotama drugoga boljeg svijeta gdje vlada vječna radost. A da jednom postanemo dionici te vječne radosti, primimo k srcu Marijinu poruku. Prije svega ostavimo se grijeha, koji ranjava Srce Isusovo i Marijino i uzrok je svih naših nevolja. Često i pobožno molimo ružarij, kako bismo utažili srdžbu Božju, isprosili obraćenje grješnika, spas duša. Duh pokore neka prožme naše duše, pa u tome duhu savjesno vršimo sve svoje kršćanske i staleške dužnosti. Ustrpljivo podnosimo teškoće zemaljskog života. Pokora i molitva — to je put duhovne obnove, na koji nas upućuje bezgrješna lurdska Djevica; to je put k našoj boljoj i sretnijoj budućnosti.

MAJKA BOŽJA FATIMSKA

1. — Kako bi lijepo i korisno bilo, kaže jedan francuski pisac, kad bi na zemlji postojalo mjesto gdje bi se moglo osjetiti, vidjeti barem nešto od onoga što je vrhunaravno, nebesko, vječno! To bi nama koji putujemo prema vječnoj domovini bio predokus, preludij nebeske slave i jak poticaj na bolji, kreposniji, savršeniji kršćanski život. Ta izjava nije samo puka čežnja, sanja, utopija pjesničke mašte. Doista, postoje u kršćanskom svijetu gradovi, *mjesta, gdje se može osjetiti,* vidjeti *nešto od onoga što nadilazi korizont našega tjelesnog oka.* Takva su, npr., mjesta *Lurd i Fatima,* koja je Majka Božja odabrala da tu postavi prijestolja svoje majčinske dobrote, ljubavi i milosrđa. U tim se mjestima ne vidi tjelesnim očima, ali se srcem i dušom osjeća prisutnost bezgrješne Djevice. Tu se osjeća nešto što se na drugom mjestu ne može doživjeti.

Kao što su lurdska ukazanja nebeski odgovor racionalizmu 19. stoljeća, tako su *fatimska ukazanja čudesni nebeski odgovor bezvjerju 20. stoljeća,* koje zauzimlje negativan stav prema Bogu i vrhunaravnom redu, koje navješćuje rat Bogu i Crkvi, a spas i otkupljenje čovjeka nalazi samo u čovjeku. Ukazanjima u Fatimi Marija utvrđuje vjeru u vrhunaravni red i spas u Kristu.

U početku našega stoljeća, kad je ljudska srca stao zanositi novi val bezboštva; *u vrijeme kad je Evropom vladala mržnja, uništenje, rušenje, pustošenje, ubijanje;* u doba kada je ratni vihor donio mnogim obiteljima i pojedincima preveliku bol, žalost, očaj... — naša se *nebeska Majka* ganjava nad bijedom svoje duhovne djece i *silazi s neba na zemlju* da ucvijeljenom ljudskom rodu donese melem utjehe i nade; da pokaže kako će pobijediti istina i ljubav nad lažju, mržnjom, paklom.

Za svoje posrednike *Majka Božja bira* nevine pastiriće *Luciju, Jacintu i Franju,* djecu siromašnih, ali pobožnih roditelja Dos Santos i Marto. *Marijin je Anđeo već dvije godine djecu pripravljao* za uzvišenu ulogu. Naučio ih je posebne molitve i kazao im da »Presveta Srca Isusa i Marije imaju s njima posebne naume milosrđa«. Preporučio im je da bez prestanka prikazuju Gospodinu molitve i žrtve kao naknadu za tolike grijehe kojima je Gospodin uvrijeđen; kao prošnju za obraćenje grješnika.

I *kad su djeca bila duhovno spremna* da prime posjet s neba, *ukazuje im se bl. Djevica u podne 13. svibnja 1917. u Irijskoj dolini, 3 km daleko od Fatime.* Divna je Prikaza mogla imati 15—18 godina. Bila je odjevena u sjajnu bijelu haljinu. Bijeli plašt, obrubljen zlatnom trakom, prikrivao joj je glavu i cijelo tijelo.

Držala je sklopljene ruke, o kojima je visjela bijela krunica sa srebrnim križićem. Njezinim prekrasnim i milim licem prelila se neka tajanstvena tuga.

Gospođa vrlo blago, majčinski progovori djeci neka se ne plaše; neka dođu *u isti sat svakog trinaestog dana u mjesecu za šest puta* bez prekida. Preko njih će saopćiti važnu poruku čovječanstvu 20. stoljeća. U čemu se ta poruka sastoji?

2. — Kao u Lurdu, tako ni *u Fatimi Majka Božja ne donosi nove objave,* novi nauk, nego hoće da ljude povrati k vječnim bistrim izvorima Kristova evanđeoskog nauka, koji usrećuje sve ljude svih vremena, svih zemalja. Da povrati ljude Bogu, Marija preko fatimskih pastirića *hoće prije svega da podsjeti kako je grijeh veliko zlo,* najveće zlo, jedino pravo zlo, uzrok svih drugih zala. Zbog grijeha dolazi kazna Božja na svijet. Zbog grijeha mnoge duše odlaze u pakao. Ljudi na to ne misle i mnogo griješe, posebno grijesima nevjere, psosti, nečistoće. Zato je lice Marijino u fatimskim ukazanjima tužno, a Srce okrunjeno trnjem.

Da se izbjegne rat i druge zemaljske nevolje, da se izbjegne vječni pakao — *bezgrješna Djevica* zove sve nas da se ostavimo grijeha. *Ona vapi iz Fatime: Treba da se ljudi poprave, da mole za oproštenje svojih grijeha; neka više ne vrijeđaju našega Gospodina, koji je već previše uvrijeđen!* Majka Božja poziva zatim na pokoru i žrtve.

Već u prvom ukazanju pita ona djecu, a preko njih sve nas: »Hoćete li se prikazati Gospodinu i biti spremni na žrtve i drage volje primati patnje koje će vam Bog poslati, kao naknadu za tolike grijehe, kojima se vrijeđa božansko Veličanstvo, da postignete obraćenje grješnika, od kojih mnogi idu u pakao, i kao zadovoljštinu za psosti i uvrede, koje se nanose bezgrješnom Srcu Marijinu?« U četvrtom ukazanju *Marija veli djeci,* kao i svima nama: *»Molite, molite mnogo i žrtvujte se za grješnike.* Mnoge duše idu u pakao, jer nema tko bi se za njih žrtvovao i molio.«

Dječica su se odazvala želji nebeske Majke. Ustrpljivo su i rado trpjela neugodnosti, teškoće, progone, na koje su nailazili zbog ukazanja. Odricali su se hrane i pića. Iskoristili su svaku prigodu da *čine žrtve, pokoru,* pa su sve to prikazivali za obraćenje grješnika. Sam Gospodin poručuje im preko svoje Majke da je zadovoljan s njihovom pokorom. A mi? Naše žrtve, pokore?

Kao u Lurdu, tako se i u Fatimi Majka Božja ukazuje s krunicom u ruci. Ona se u Fatimi nazivlje *»Gospa od Ružarija«.* Da uklonimo od sebe vremenite i vječne kazne, Majka Božja, uz pokoru i žrtvu, u svakom od šest ukazanja *preporučuje* djeci

molitvu, posebno *molitvu ružarija.* Tako, Franji obećava Raj, ali mora moliti ružarij. Onima, koji su preko Lucije tražili od Djevice zdravlje ili koju drugu milost, Majka Božja poručuje da će milosti primiti ako budu molili ružarij. Slično, svima nama preko one djece poručuje da ćemo moljenjem ružarija utažiti srdžbu Božju, obratiti grješnike, postići pravi mir, isprositi svako dobro. A dok preporučuje ružarij, Marija nastupa savršeno u skladu s onim što čini sv. Crkva koja je na usta papa bezbroj puta svima vjernicima preporučila moljenje ružarija. Zatim, dok preporučuje ružarij, potvrđuje sav nauk koji se moljenjem ružarija ispovijeda; vjeru što se sadržava u Očenašu, Zdravomariji i Slava Ocu; u otajstvima koja razmatramo dok molimo.

Napokon, kao pomoć i zaštitu čovječanstvu 20. stoljeća Majka Božja otkriva svoju neopisivu ljubav i dobrotu, pa preporučuje *pobožnost svome bezgrješnom Srcu.* U drugom ukazanju kaže ona Luciji kako Gospodin hoće da se na svijetu ustanovi pobožnost prema njezinu bezgrješnom Srcu. Dušama, koje tu pobožnost prigrle, Marija obećava spasenje. Te će duše Bog ljubiti — kaže Gospa — kao cvijeće koje ja stavljam pred njegovo prijestolje. Marijino Srce bit će Luciji i svim dušama utočište i pomoć.

Pokazavši djeci pakao u trećem ukazanju, Majka Božja blago veli da će Bog za spas bijednih grješnika ustanoviti na svijetu pobožnost prema njezinu bezgrješnom Srcu. Posebno Marija želi da se posvetimo njezinu Srcu i da obavljamo pobožnost prvih subota. Ako se poslušaju njezini savjeti, bit će uklonjen bič Božje pravde; nastupit će nova era povijesti svijeta — era Srca Marijina.

3. — Kad su zbog viđenja djeca morala mnogo trpjeti, zamolila je Lucija nebesku Prikazu u trećem ukazanju da učini čudo da svi vjeruju u istinitost ukazanja. Gospođa joj je obećala da će veliko čudo učiniti 13. listopada. Međutim, poneki *čudesni znaci* događali su se i prije toga dana, gotovo kod svakog ukazanja. Kad se pročulo za događaj u Irijskoj dolini, stizalo je kod svakog novog ukazanja sve više svijeta. Taj svijet nije vidio Prikaze. Vidjela su je samo djeca. S njom je razgovarala samo Lucija. Jacinta je čula glas, ali nije govorila. Franjo je Prikazu vidio, ali nije ništa čuo ni govorio. Iako prisutni svijet nije ni vidio Prikazu ni čuo riječi, ipak su redovno svi opažali da se tu nešto neobično zbiva. Tako su svi vidjeli kako sunce za vrijeme ukazanja izgubi svoj obični sjaj. U petom su ukazanju svi vidjeli veliku svijetlu kuglu koja je dolazila s istoka nad česminu. Kad se kugla spuštala, svi su vidjeli nešto kao bijele latice cvijeća ili kao pahuljice snijega, kojih bi nestajalo kad bi se približile zemlji itd.

A *veliko čudo*, što ga je Majka Božja obećala za posljednji dan ukazanja, vidio je sav svijet. Dne 13. listopada 1917. kod šestog ukazanja, oko 70.000 osoba promatralo je čudesnu igru sunca. To isto mnoštvo najednom je zapazilo da se na njima mokra i zamazana odjeća čudesno odjednom osušila i očistila.

Jednom su Židovi tražili od Isusa da im dade znak s neba, pa će mu vjerovati. Taj put Isus nije udovoljio nevjernicima, nego ih je podsjetio na znak Jone proroka. Nevjernicima 20. stoljeća Bog je u Fatimi dao znak s neba, koji je gledalo mnoštvo svijeta.

Tako se u Fatimi zbilo ne jedno nego više čudesa. Tu se — kako govori P. Claudel — zbila *velika provala vrhunaravnih pojava,* kojima slične ne nalazimo u povijesti Marijinih ukazanja. Tim je čudesima Majka Božja htjela ukloniti svaku sumnju i potvrditi istinitost svojih ukazanja i svojih poruka.

O istinitosti fatimskih ukazanja svjedoče ne samo znakovi koji su se zbili za vrijeme viđenja nego i čudesa što je Fatimska Gospa kasnije učinila. Ponajprije, ona je mnogobrojnim bolesnicima udijelila tjelesno zdravlje. Posebno valja istaknuti: Kao u Lurdu, tako i u Fatimi *ozdravljenja* se zbivaju preko procesije s Presv. Sakramentom. Majka Božja hoće da oživi vjeru u Isusovu prisutnost u Hostiji. Tvrdi se da je *dosad Gospa Fatimska čudesno ozdravila oko 800 bolesnika.* Mnogo je veći broj onih kojima je Majka Božja udijelila zdravlje duše, mir srca, pomirenje s Bogom.

Istinitost svojih ukazanja potvrdila je Majka Božja ne samo čudesnim znacima u Fatimi nego po cijelom svijetu, osobito za vrijeme svoga jedinstvenog, veličanstvenog puta po svijetu. U Lurdu je Majka Božja zaželjela da joj se sagradi kapela, da ljudi k njoj dolaze u procesiji. U Fatimi je sagrađena u čast Majke Božje najprije *skromna kapela,* a onda *veličanstvena bazilika* u kojoj se okupljaju *milijuni hodočasnika* da se Majci Božjoj poklone, zahvale na primljenim milostima, da od nje nove milosti traže.

4. — Ali se *Majka Božja Fatimska* nije s time zadovoljila. Slijedeći primjer dobrog Pastira, ona iz Fatime *putuje svijetom* da traži zalutale sinove i kćeri, da im osobno saopći važnu nebesku poruku, da im donese vijest mira i ljubavi, da zatraži posvetu svome bezgrješnom Srcu, da kao Kraljica osvoji svijet ljubavlju. Taj trijumfalni put Gospe Fatimske počinje 1946. i traje osam godina. Kroz tih osam godina Majka Božja obilazi najprije gradove — mjesta Portugala, Španjolske, Francuske, Njemačke, Italije... Zatim prelazi (g. 1948) granice Evrope, pa putuje po Africi, Aziji, Australiji, Sjevernoj i Južnoj Americi. Tjelesnim očima čitav je svijet po gradovima Evrope i ostalih kontinenata vidio kako stvarno — avionom, brodom, autom, na slonu... — putuje slika, kip,

blagoslovljen u fatimskom Svetištu, ali je u srcu i u duši svatko osjećao da to nije bio put slike — kipa, nego put same Majke Božje, koja ne živi u kipu ili slici, nego je živa i prisutna s milostima svakom srcu koje je zove i u nju se uzda.

Nemoguće je u malo riječi opisati zanos i oduševljenje kojim je Kraljica neba i zemlje svagdje primljena. Na doček joj redovno izlaze crkvene i civilne vlasti s mnoštvom svijeta, što uz cestu, na ulici stoji ili kleči, pjeva, moli, plače. *Svečani doček* priređuju joj ne samo katolici nego protestanti, muslimani, budisti, pogani. Najveće katedrale, trgovi ne mogu primiti mnoštvo, koje ju veliča, pa se zato glavne proslave drže na najvećim stadionima. Gdje god je bl. Djevica stigla, nastalo je izvanredno raspoloženje. Sve izjave očevidaca mogu se sažeti u ovih nekoliko rečenica: Nikad nisam vidio toliko naroda; nikad nisam vidio nešto tako lijepo ;nikad takvog slavlja; nikad toliko naroda nije pristupilo na sv. sakramente! U tim zgodama sakramentu pokore pristupaju mnogi koji već odavno nisu bili. Zbivaju se velika čudesa, obraćenja...

Golubice, koje su na neprotumačiv način pratile Marijin kip na tom veličanstvenom putovanju simbol su mira, koji je Majka Božja donijela mnogim dušama, koji samo ona — kako je rekla u Fatimi — može dati cijelom ljudskom rodu, ako se samo prihvate i u djelo stave njezine fatimske poruke.

5. — *Fatimske poruke Majke Božje imaju* za naše doba *veliko značenje.* Fatima je za naše stoljeće novi Sinaj s kojega Gospodin Bog preko svoje Majke govori ljudima. Fatima je Marijino prijestolje odakle ona, Kraljica ružarija, zove na molitvu, pokoru, krepostan život, pobožnost prema svome bezgrješnom Srcu. U dvadesetom stoljeću Fatima je most preko ponora, koji je po grijehu nastao između neba i zemlje, između Boga i čovjeka. Marija u ime Božje prelazi preko toga mosta, pruža ruke k nama i uvjerava nas da se ne odričemo nade u bolju budućnost. Usred svijeta, koji muči mržnja, neizvjesnost, Fatima je svjetionik prema kojemu upiru pogled duše željne svjetla, ljubavi, mira, utjehe, stalnosti. Za naše dane Fatima je postala otajstveni kutić zemlje, gdje se može osjetiti nešto vrhunaravno, nebesko. Fatima je oltar svijeta preko kojega se prikazuju Bogu molitve i žrtve. Fatima je mjesto gdje Bog, posredovanjem svoje Majke, pokazuje znakove posebne ljubavi, dobrote, milosrđa; gdje duhovni i tjelesni bolesnici nalaze zdravlje; patnici razabranje, utjehu i mir; bezbošci i nevjernici svjetlo, istinu, vjeru; grješnici milost i oproštenje; pravednici predokus Raja i pobudu za svetiji život.

BEZGRJEŠNO SRCE MARIJINO

1. — *Svako doba crkvene povijesti ima* svoje posebno obilježje, svoje odlike i nedostatke, svoje potrebe i običaje, pa i *svoje pobožnosti.* Iako svaka kršćanska pobožnost, po sebi, odgovara svakom vremenu, ipak neki oblici pobožnosti bolje odgovaraju jednom vremenoskom razdoblju, a drugi drugome. I naše doba ima neke posebne oznake vjerskog života, a onda i svoje posebne pobožnosti. Te su pobožnosti našega vremena odraz naših vjerskih osjećaja, naših duhovnih i vremenitih potreba, kao i zahtjev, izraz Božje Providnosti, koja vjernom puku u posebnim potrebama pruža posebnu pomoć.

U naše doba kao posebno veliko zlo ističe se mržnja prema Bogu. *A Bog* — koji je sama ljubav — hoće da mržnju ljudskog srca nadvlada dobrotom, da ljudska srca osvoji, predobije ljubavlju i milosrđem. Zato nam *za uzor i štovanje daje svoje božansko Srce* koje je tako ljubilo svijet da je iz ljubavi prema ljudima bilo kopljem probodeno. Štovanjem božanskog Srca Isusova hoće Bog da zalutale kršćane povrati k izvoru vječne ljubavi.

Pobožnost prema Srcu Isusovu nužno je i usko *povezana s pobožnošću prema Srcu Marijinu.* Ne može se rastavljati Sin od Majke i Majka od Sina, Isusova ljubav prema nama od Marijine *ljubavi prema nama.*

Srce Marijino! Tko će shvatiti ljepotu, savršenstvo, ljubav toga Srca! Netko je na pitanje »Što je žena?« odgovorio: Žena je srce, nježnost, dobrota, ljubav! Blago njoj ako joj je ljubav srca na dobro upravljena! Kako li je divno netaknuto, čisto, nježno, plemenito srce djevice! A srce majke?! Tko može shvatiti što je *majčino srce?* Srce koje zna samo ljubiti, neograničeno ljubiti, poklanjati, praštati, uvrede zaboravljati, samilosno osjećati s onima koji trpe, radovati se s onima koji se vesele! Kad spomenemo majčino srce, izrazili smo svu dobrotu, ljubav majke.

Ali i najljepše srce djevice, najljepše srce majke, po ljubavi i dobroti, samo je sjena Srca Marijina. *Marija* je najčistija Djevica, najuzvišenija Majka. Ona *ima najljepše Srce* između svih žena, djevica i majki, svih stvorenih razumnih bića. To je Srce bez ljage, bez ikakve neuredne sklonosti, urešeno svim krepostima. To je Srce uzor čistoće, nevinosti, djevičanstva, poniznosti, žarke ljubavi prema Bogu i bližnjemu, svetište svih kreposti. To je Srce remek-djelo Božje stvaralačke moći, sjajnije od Serafina, kao što je sunce sjajnije od ostalih zvijezda. To je Srce počelo života Majke Božje. Ono je dalo krv, od koje je djelovanjem Duha Svetoga postalo tijelo Kristovo. Iz Srca Marijina potekla je krv Srca Isusova. Marijino je Srce počelo života Boga-Čovjeka. Ono je kroz devet mjeseci kucalo zajedno sa Srcem Isusovim. Srca Isusa i Marije tako su usko sjedinjena da je Srce Isusovo počelo Srca Marijina, kao što je Stvoritelj počelo stvorenja; a Srce Marijino izvor je Srca Isusova, kao što je majka izvor svoga djeteta. Na bezgrješnom Srcu Marijinu bezbroj je puta Bog-Čovjek počinuo.

Na žrtveniku bezgrješnog Srca Marijina Bogu se neprestano prikazuje žrtva-miomiris najsavršenije žrtve, molitve, zahvale-prošnje; najuzvišeniji osjećaji ljubavi koji iz srca izviru (Eudes). To je Srce Majke Božje, Majke cijeloga ljudskog roda. Često se puta Marijino Srce prikazuje urešeno cvijećem, ljiljanima, ružama; ili okruženo ognjem, probodeno mačem... Time se želi istaći da je *Marijino Srce urešeno svim krepostima,* posebno divnom ljiljanskom, savršenom čistoćom; da ono plamti žarkom ljubavlju prema nama; da je ono za nas, zajedno sa Srcem Isusovim, pretrpjelo mučeništvo Kalvarije. Divno Marijino Srce plamti ognjem najsvetije ljubavi prema Bogu i ljudima. Ono je iz ljubavi prema nama trpjelo neopisive boli. Marija na Kalvariji sa svojim Sinom prikazuje za naše spasenje Bogu Ocu jednu istu žrtvu. Dok je Srce Isusovo probodeno kopljem, Marijino je Srce probodeno mačem boli iz ljubavi prema nama. Marija nas ljubi zajedno s Isusom jednom istom beskrajnom ljubavlju i za nas se žrtvuje.

Stoga, *s pravom hoće Bog da,* uz Srce Isusovo, posebno ljubimo i *častimo Srce Marijino.* A časteći Srce bl. Djevice, iskazujemo zapravo štovanje osobi Majke Božje ,s osobitim obzirom na njezino Srce, jer je to djevičansko Srce — Srce Majke Božje i ujedno simbol, vidljivi znak Marijine svete i uzvišene nutarnjosti, osobito njezine najnježnije ljubavi prema Bogu i ljudima. Dragi Bog hoće da se mnogo štuje ovo divno Srce. Iz toga nam Srca u punini spasenje dolazi (sv. Bonaventura).

2. — *Temelj pobožnosti prema Srcu Marijinu postavio je Duh Sveti u Evanđelju.* Sv. Luka dva puta spominje Srce Marijino. Događaje božićne noći Marija je pamtila i o njima razmišljala u svom Srcu (Lk 2, 19). A kad se ono Isus izgubio, pa ga Marija i Josip nađoše u Hramu i s njime pođoše u Nazaret, gdje im je bio poslušan, Evanđelist opet ističe, da je Majka Božja te događaje brižno čuvala u Srcu (Lk 2, 52). Svaka Marijina riječ, svako njezino djelo, za vrijeme njezina zemaljskog života, odraz su njezina bezgrješnog Srca. Stoga su pobožne duše svih vremena uvijek častile i ljubile Marijino neokaljano Srce. Posebno se ističu: sv. Bernard († 1153), sv. Gertruda († 1292), sv. Brigita (†1373)... Prvi je veliki štovatelj bezgrješnog Marijina Srca sv. Bernardin S. († 1444), koji u svakom govoru o Majci Božjoj spominje njezino divno Srce.

Javno štovanje Srca Marijina počinje u 17. st. *Sv. Ivan Eudes* († 1680), kao misionar, revno širi to štovanje po Francuskoj, osniva redovničke zajednice, bratovštine, kojima među glavnim pobožnostima ima biti štovanje Srca Isusova i Marijina. Nauk i razmatranja o Srcu Marijinu izdao je u velikoj knjizi (3 sveska): Divno Srce presvete Majke Božje. Njegovim nastojanjem prvi se put i liturgijski javno proslavila svetkovina Srca Marijina 8. II 1648. u Autunu. Proglasujući ga svetim, Pio X (1. IV 1909) zove ga ocem, učiteljem i apostolom pobožnosti Srca Isusova i Marijina.

Pobožnost se u Crkvi još više širi *u 19 st.* Tom širenju doprinijela su mnogo *dva vrhunaravna događaja.* G. 1830. ukazala se Majka Božja sv. Katarini Labouré. Među ostalim, naredila joj je da se prave medaljice sa Srcem Isusovim i svojim. Ta se medaljica vrlo brzo raširila i proslavila mnogim čudesima. Drugi je čudesni događaj obraćenje pariške župe »Naše Gospe od pobjede«. G. 1836. bio je župnik te župe preč. Desgenettes. Župa je bila vrlo zapuštena i revni je župnik vruće vapio za pomoć s neba. On posveti župu (11. XII 1836) Srcu Marijinu i župa se doskora duhovno izmijenila. Zatim, 16. XII 1836. osnuje bratovštinu Srca Marijina, koju je odobrio papa Grgur XVI. Bratovština se vrlo brzo raširila. Iza toga su nastajala i različita druga pobožna udruženja Srca Marijina. Dne 21. VII 1855. Pio IX dopusti vlastitu misu i oficije. Dne 13. III 1913. Crkva je posvetila mjesec kolovoz štovanju Srca Marijina; a 18. V 1914. dopustila je slaviti bladgan Srca Marijina u subotu iza blagdana Srca Isusova.

Novo doba nastaje g. 1917, kad se Majka Božja ukazala u Fatimi i rekla kako Bog hoće da njezino bezgrješno Srce štujemo. Bog će nas po tom štovanju na zemlji usrećiti pravim i trajnim mirom; učvrstiti i raširiti Kristovo kraljevstvo na zemlji; osloboditi nas od paklenih muka i dovesti u nebo. Pokazavši pakao, Majka Božja svojim miljenicima kaže: »Eto vidjeli ste pakao kamo odlaze duše bijednih grješnika. Da ih spasi, Gospodin hoće da se na zemlji raširi pobožnost prema mojemu bezgrješnom Srcu!«

3. — Sama nas je *Marija u Fatimi poučila kako ćemo častiti njezino Srce,* tj. molitvom, pokorom, žrtvom i primanjem sv. sakramenata. Ona želi da mnogo molimo, osobito da vruće molimo, njoj tako milu, molitvu ružarij; naročito da molimo za obraćenje bijednih grješnika. Majka Božja poručuje zatim da prikazujemo Bogu žrtve za grješnike, da strpljivo i rado primamo križeve koje nam Bog pošalje; da ih prikazujemo Bogu kao naknadu za grijehe ljudi, kao zadovoljštinu za uvrede nanesene Srcu Marijinu.

Nadasve je Srcu Marijinu mila *pobožnost prvih subota,* koja se sastoji u tome da se u prvu subotu mjeseca ispovjedimo i pričestimo; izmolimo dio ružarija; razmatramo barem četvrt sata o jednom otajstvu ružarija s nakanom da Srcu Marijinu dademo zadovoljštinu za uvrede koje mu se nanose.

Marija je u Fatimi izrazila želju da se njoj posvete svi ljudi. Njezinu je želju izvršio papa Pio XII posvetivši ljudski rod Srcu Marijinu 31. X 1942. Za njim su to isto učinili biskupi, župnici, redovničke starješine... za svoje biskupije, župe, zajednice. To isto imaju učiniti svi pravi ljubitelji Srca Marijina i pojedinačno, za se i svoje obitelji, te *posvetiti sebe i sve svoje Srcu nebeske Majke.* U njihovim kućama treba da se na počasnom mjestu nalazi slika Srca Marijina, pred kojom će se članovi obitelji svaku večer okupljati i moliti.

Štovatelji nebeske Majke i Kraljice nastojat će što bolje upoznati divno njezino Srce; steći naklonost toga Srca moleći što češće i što pobožnije krasnu molitvu »Zdravo, Marijo«, kojom je Bog po Anđelu Marijino Srce za se predobio. U to će Srce oni sakriti sve svoje duhovno blago, svoje kreposti i milosti. Oni će pače neprestano *živjeti u divnom Marijinu Srcu. Kao što djeca žive u srcu majke,* tako i mi imamo živjeti u Srcu svoje duhovne Majke. To je Srce Majke ,koja nas je preporodila, koja nas neopisivo ljubi. U tom Srcu nalazimo Isusa, s kojim ćemo uvijek zajedno živjeti, raditi, moliti, trpjeti. Tako Srce Marijino postaje naše spasenje, naš raj, naš vječni stan.

Osobito, stupajući na *sv. pričest,* mislimo: naša će pričest biti veoma sveta ako kod nje duhovno uvedemo Isusa u Srce njegove Majke, koja će ga mjesto nas ljubezno primiti, duboko mu se klanjati, savršeno ga ljubiti, nježno ga grliti i iskazati mu u duhu i istini mnoge počasti, koje su nam nepoznate. Tako Srce Marijino postaje i naš uzor u ljubavi prema Isusu; osjećaji toga divnog Srca postaju naši osjećaji. Da to postignemo, ponavljajmo često sa svom ljubavlju i pobožnošću: Uzimljem te za sve blago moje; — O Marijo, daj mi Srce svoje!

POBOŽNOST MAJCI BOŽJOJ

1. — Idući križnim putem zemaljskog života ,bez sumnje si barem katkad uzdahnuo: Tko će mi pomoći u mojim teškoćama? Trpeći, možda, siromaštvo, bolest, progonstvo, uvrede, neuspjeh..., sigurno si u duši barem koji put rekao: Postoji li koje oko da me milo pogleda? Ima li koja ruka da me pomiluje? Podnoseći duševne smetnje, sumnje, borbe ,napasti, zaborav..., bez sumnje si u srcu pomislio: Pa *ima li koje srce da sa mnom osjeća,* da sa mnom plače? — Misleći na svoje vječno spasenje; bojeći se zbog svoje slabosti za svoju ustrajnost... zar nisi često puta u duši kazao: Bože moj, hoću li ustrajati? Hoću li se spasiti?

Svi vi, koji ta ili slična pitanja sebi postavljate, znajte da ima netko koji na vas misli. Ima jedno oko koje milo gleda na sve one koji uzdišu pod teretom života. Ima jedno srce, koje osjeća sa svima onima koji na zemlji pate. *Ima netko tko nam može pomoći* da ustrajemo na putu kreposti i osiguramo vječno spasenje. Tko je taj? *Naša nebeska Majka.* Ona je s pravom nazvana utjeha žalosnih, pomoćnica kršćana, vrata nebeska. Ona donosi melem i utjehu žalosnima, nevoljnima. Ona pritječe u pomoć bolesnima, siromašnima, prognanima. Ona pomaže u svakoj duhovnoj i vremenitoj potrebi. Marija nas, to valja posebno naglasiti, najsigurnije vodi u luku spasenja. A da osiguramo sebi Marijinu pomoć i zaštitu, moramo joj biti pobožni.

Crkveni naučitelji drže da je *pobožnost prema Mariji najbolji način da isprosimo sebi različita duhovna i vremenita dobra.* Pobožnost je prema Mariji *znak preodređenja.* Kao što se po jeziku poznaje narodnost, po plodu stablo, po zori dan; tako se po pobožnosti prema Majci Božjoj poznaje tko je preodređen za nebo. Kao što je disanje znak života, tako je pobožnost prema Mariji znak da je čovjek vrhunaravno živ (sv. Jeronim). Ako je u duši duboko ukorijenjena pobožnost prema bl. Djevici, može se zaključiti da je ta duša vrhunaravno živa, određena za nebo.

Istina je, *Isus je naš život, naša sreća, naše spasenje,* središte našeg života, kao što je središte povijesti stvorenja. On je trpio da svi imaju život (isp. Iv 17, 2). On hoće da se svi spase (1 Tim 2, 4). Ali da dođemo k Isusu, trebamo nekoga koji će nas voditi, zagovarati. A to je Marija. *Marija je* najbolji, najlakši, najsavršeniji, najkraći, *najsigurniji put k Isusu.*

Kao što zvijezda pokazuje pravac mornaru, tako nas Majka Božja vodi kroz oluje života. Ona nas vodi putem kreposti do savršenosti, do svetosti, k Isusu, k Bogu. Marija nas uči kako ćemo Isusa upoznati i ljubiti. Lijepo kaže glasoviti Faber: »Nisam znao

što znači ljubiti Isusa, dok nisam svoje srce položio pred Marijine noge«. Slično govori sv. Josip Cafasso: »Tko nema veliko srce prema Majci, ne može imati veliko srce prema Sinu«.

2. — *Pobožnost prema Mariji učinila je mnoge kršćane svecima.* Pobožnost prema Mariji dovela je Ivana do križa, pa je postao Marijin prvorođenac među njezinom duhovnom djecom; učinila je da je Magdalena postala uzor pokore. Ta je pobožnost učinila svetim Augustina, Franju, Dominika, Bernarda, Bernardina i dr. Pobožnost prema Majci Božjoj učinila je svetom sv. Tereziju, koja je već kao dijete uzela Mariju za Majku; učinila je svetom Katarinu S. koja u petoj godini moli Pozdrav anđeoski; u sedmoj godini čini zavjet čistoće u Marijine ruke, moleći da joj samo Isus bude zaručnik. Ta je pobožnost učinila svetim Alojzija, koji u ruke nebeske Majke polaže zavjet čistoće, a Marija ga oslobađa od napasti i zlih sklonosti. Pobožnost prema bl. Djevici učinila je svetim Franju Sal. koji je u Parizu pred oltarom Majke Božje učinio zavjet čistoće, kojega je presveta Djevica na čudesan način oslobodila od strašnih duševnih borba.

Majka Božja svojim štovateljima otvara nebo. Ona je naselila nebeski Jeruzalem. Lijepo govori sv. Bonaventura: Koji se u Mariju pouzdavaju, koji na sebi imaju njezin znak, bit će im ime upisano u knjigu života. Sretan onaj koji Mariju slavi; on će se naći pravedan. Jao onome tko je zanemari štovati; umrijet će u grijehu. Tko Mariju ljubi ,spasit će se. Tko Mariju zazivlje, ne plaši se neprijatelja svoje duše. Vrata će se Raja — kaže sv. Efrem — zatvoriti onome tko ne pokaže propusnicu na kojoj je Marijino ime. Pobožnost prema Mariji — tvrdi sv. Ivan Damašt. — to je oružje koje Bog daje onima za koje hoće da se spase. Tko služi Djevici — dodaje sv. Alfons — tako je siguran za svoje spasenje kao da je već u Raju.

Svoje štovatelje, svoje miljenike *Marija zagovara pred Bogom.* A onaj za koga se Marija samo jednom molila, ne može biti osuđen u pakao (sv. Anselmo). Sama nebeska Majka to potvrđuje, jer Crkva u njezina usta stavlja riječ: Tko mene nađe, naći će život (Isp. Izr 8, 35), život vječni!

Zato se može reći da je *pobožnost prema Majci Božjoj ljestve za Raj* (sv. Lovre Just.). Po tim ljestvama popeli su se u nebeske visine Marijini odabranici. To lijepo osvjetljuje pobožna legenda iz povijesti Franjevačkog reda. Brat Leon vidio dvoje ljestve koje su sezale sa zemlje sve do neba. Jedne su bile bijele, druge crvene. Na vrhu je crvenih stao Isus, a na vrhu bijelih bl. Djevica. Jedna su se braća penjala u nebo po bijelim, a druga po crvenim ljestvama. Koji su se penjali po bijelima, svi su sretno stigli u

nebo; koji su se penjali crvenim ljestvama, stigli bi do neke visine pa bi onda pali na zemlju. Pouka je legende: Marija spašava majčinskim milosrđem one koji bi zaslužili da ih odbaci Božja pravda.

Pobožnost je prema Mariji *ulaznica za Raj* (sv. Efrem), vrata Raja, neba. Jedna druga legenda lijepo tumači kako Marija isprosi milosrđe mnogim grješnicima, koje bi bez njezina zagovora stigla vječna kazna. Legenda govori kako je Isus htio jednom prošetati po Raju. Šetajući opazi među pravednicima neke koji nisu zaslužili vječne nagrade. Zovne sv. Petra i veli mu: Petre, slabo ti čuvaš rajska vrata; pustio si tolike koji nisu zaslužili Raja. Na to će mu Petar: Moj Gospodine, čuvam ja vrata Raja; otjeram ja mnoge od vrata, ali im tvoja Majka otvori prozor!

Sv. Karlo Bor. naredio je da se nad vrata crkava u Milanu stavi kip Majke Božje. On će vjernike podsjećati da je Marija *vrata nebeska,* da po njezinu zagovoru dolazimo u Raj, spašavamo se. Zato se može reći: Tko je bl. Djevici pobožan, našao je zlatan ključ Raja. Misleći na to, uzdahnuo je sv. Grgur Naz.: Kako ću biti sretan, ako umirući budem izgovorio Marijino ime; vrata neba bit će mi otvorena!

Želimo li da nam Marija bude uvijek u pomoći, da nam osigura vječno spasenje, moramo joj biti pobožni. Ako smo pobožni bl. Djevici, riješili smo problem života, našli smo sreću u vremenu i u vječnosti.

A ako je tako važna pobožnost prema Majci Božjoj, moramo znati *u čemu se ta pobožnost sastoji,* kako ćemo je steći.

3. — Najprije, *imamo nastojati da Mariju što bolje upoznamo.* Zato rado slušaj propovijedi o Mariji. Što češće o njoj čitaj, razmišljaj, razgovaraj, raspravljaj. Tako ćeš malo-pomalo sve bolje upoznati Marijino dostojanstvo; njezine odlike, kreposti, savršenosti; njezinu ljubav i dobrotu. A to će onda biti poticaj da svoju nebesku Majku sve više ljubiš.

Sveci nam lijepo *pokazuju kako treba bl. Djevicu ljubiti.* Oni ljube svoju nebesku Majku mnogo više nego ljudi ljube sebi najdraže osobe. Sv. Bernardin S. tako je ljubi da svaku večer obilazi njezinu sliku izvan grada i žarko pred njom moli. Svojoj rođakinji priznaje da ne bi zaspao, ako ne bi posjetio svoju Ljubljenu. Ona je stala sumnjati, pa ga je uhodila i našla kako žarko pred Marijinom slikom moli. Nebeska se Majka Svecu jednom ukaže, obeća mu Raj, dar propovijedanja i čudesa.

Aleksandar Haleški toliko je ljubio bl. Djevicu te se zavjetovao da neće nikome ništa odbiti ako ga zamoli u njezino ime. Doznao za to jedan franjevac, pa ga u ime Majke Božje zamoli

da stupi u Franjevački red. On odmah spremno posluša, postane redovnik, te se proslavi naukom i svetošću.

Sv. Franjo Sal. osjećao je toliki zanos ljubavi prema Mariji te bi često uzeo glazbeni instrument i svirao pred slikom ljubljene Kraljice.

Sv. Filip N. zvao je Mariju svojom jedinom radošću. A o. Diego Martinez govorio je: Htio bih imati srca svih anđela i svetih da mogu što više ljubiti Mariju; htio bih imati živote svih ljudi da ih sve istrošim za Mariju!

Sv. Ivan Berhmans ponavljao je: Hoću ljubiti Mariju; hoću ljubiti Mariju! Sv. Stanislav K. tako je ljubio nebesku Majku da bi govoreći o njoj sve slušatelje raspaljivao. Kad bi molio, činilo se da razgovara sa svojom dobrom nebeskom Majkom. Sv. Alojzije sav bi se ražario u licu, kad bi se spomenulo Marijino ime.

Dakako, *ljubav prema Mariji nije samo osjećaj, čuvstvo,* nego nešto mnogo više. Ljubav traži da vršimo volju ljubljene osobe (Sv. Grgur Vel.). Isus je rekao: »Ako me ljubite, vršit ćete moje zapovijedi!« (Iv 14, 15). Dakle, ako ljubimo Boga, vršit ćemo Božje želje, zapovijedi. Ako ljubimo Mariju, vršit ćemo njezine želje. A što ona želi? Ono što je rekla na piru u Kani Gal: Činite što vam Isus kaže! (isp. Iv 2, 5). Želimo li, dakle, dokazati Mariji da je doista ljubimo, moramo vršiti volju njezina Sina, zapovijedi Božje i crkvene. Želimo li Mariji dokazati ljubav, moramo nasljedovati njezine kreposti.

Mislimo često na nebesku Majku. Ta će nas misao učiniti boljima. Hrabri francuski oficir Hélion de Villeneuve izjavio je nakon krimskog rata: »Imao sam prigoda, napasti, ali sam se čuvao misleći da će me na povratku majka poljubiti u čelo i plašio sam se da se pred njom ne zacrvenim.« Ako tako djeluje misao na pogled zemaljske majke koliko će više na nas djelovati pomisao na susret s nebeskom Majkom? Kako ćemo izdržati njezin pogled, kako ćemo primiti njezin poljubac na dolasku u Raj, ako nismo nastojali živjeti čisto, kreposno ,sveto??

Da dokažemo ljubav Mariji, *molimo što češće i što pobožnije:* ružarij, Anđeoski pozdrav, Veliča, Spomeni se i druge molitve u čast nebeske Majke i Kraljice. Ako budeš na Mariju mislio, njoj se molio, nju nasljedovao, ona će te čuvati, braniti, voditi. A ako te ona drži, nećeš pasti; pod njezinim vodstvom nećeš zastraniti (sv. Bernard). Pod njezinom se zaštitom sretno živi i blaženo umire.

POSVETA MAJCI BOŽJOJ

1. — Mnogi kršćani drže da su pobožni Majci Božjoj, ako njoj u čast izmole ružarij ili koju drugu molitvu, ako koji dan poste, ako na njezin oltar postave koju kitu cvijeća, zlatni nakit ili sl. Istina, sve su to dobra djela, ali Majka Božja ne može s time biti potpuno zadovoljna. Budući da je ona naša *nebeska Majka i Kraljica*, ona *želi da priznamo nad sobom slatku vlast njezinu i njezina Sina*, da služimo njoj i njezinu Sinu što savršenije, ne samo pokojim djelom pobožnosti nego čitavim bićem. Pri tome ne smijemo zaboravljati da u duhovnom pogledu nismo sasvim neovisni. Moramo nekome služiti. Takva je sudbina ljudi da budu u ovisnosti o nekome, da nekome služe. Mi možemo jedino birati: Hoćemo li služiti Isusu i Mariji — ili grijehu, strasti, sotoni.

Mi smo se na sv. krštenju na usta kuma odrekli grijeha, zlih sklonosti, sotone. Ujedno smo izrekli svoj najveći, životni, *krsni zavjet*. Priznali smo Isusa Kraljem, gospodarom svoga srca, duše, svojim Bogom; obećali smo da ćemo biti Kristu vjerni do smrti. Kad smo došli na doba razuma, morali smo i sami svojom voljom potvrditi što su jednom kumovi mjesto nas obećali; morali smo Isusu vjerno služiti, njegove zapovijedi vršiti, rasti u milosti.

Na žalost, većina od nas nije ostala vjerna krsnom zavjetu. *Po grijehu smo se iznevjerili Kristu*, pali smo opet u sužanjstvo sotone. *Naša nebeska Majka* želi da se oslobodimo toga sužanjstva i povratimo njezinu Sinu Isusu. Budući da smo zbog svojih grijeha nedostojni da se pokažemo pred licem svoga Otkupitelja — Boga, Marija je pripravna da nas — kao posrednica, zagovornica — predvede, prikaže svome Sinu. Ona želi *da u njezine ruke obnovimo svoj krsni zavjet*, da sebe i sve svoje njoj poklonimo, da nas onda ona prikaže svome Sinu Isusu; da nas preko nje primi koji nas je po njoj otkupio.

Posebno *Majka Božja želi da joj poklonimo svoje srce* sa svim što naše srce ljubi; sa svim onim za čim ono čezne. Sa svojim Sinom Isusom ona nam veli: Sinko, daj mi svoje srce! Naša će nebeska Majka tek onda biti s nama zadovoljna, kad joj predamo svoje srce ;ako joj posvetimo svoju dušu i tijelo i sve svoje, da tako budemo potpuno njezini, i po njoj Isusovi. Predobra nebeska Majka i Kraljica želi *da se njoj posvete svi kršćani*, svi ljudi, cijeli svijet. Svoju želju izrazila je u trećem ukazanju u Fatimi (13. srpnja 1917): Ja ću zatražiti posvetu svijeta mojemu bezgrješnom Srcu i naknadnu pričest u prve subote. Ako se poslušaju moji zahtjevi, bič će Božji biti uklonjen ili ublažen!

Crkva se odazvala željama bl. Djevice. *Papa Pio XII posvetio je ljudski rod Srcu Marijinu 31. X 1942*, kad se slavila 25-godišnjica fatimskih ukazanja. Time je Pio XII u neku ruku upotpunio posvetu Leona XIII, koji je god. 1900. posvetio cijeli svijet presv. Srcu Isusovu. To što je Pio XII učinio za cijeli svijet, za cijelu Crkvu, to treba da svaka župa, svaka obitelj, svaki pojedinac i sam od svoje volje, dragovoljno prizna, ponovi, potvrdi. Marija želi da se svaki od nas i skupno i pojedinačno njoj posveti.

2. — *Što znači posvetiti se Majci Božjoj?* To znači:

— *Mariji pokloniti svoje srce*, sa svom ljubavlju, sa svim osjećajima i željama, uz obećanje da ćemo svoje srce unaprijed čuvati čisto od grijeha; da ćemo unaprijed ljubiti samo Boga i nju, našu nebesku Majku i Gospodaricu.

— Mariji predati u vlasništvo svoju *dušu i tijelo* sa svim moćima duše i tijela, uz obećanje da se tim moćima nikada nećemo služiti ni u kakve grješne svrhe, nego samo na slavu Božju i spasenje duše.

— Mariji povjeriti sva svoja *vremenita dobra*, ne kao da bismo imali sve rasprodati i novac postaviti na oltar Majke Božje; nego u tome smislu što ćemo se svojim vremenitim dobrima služiti prema sudu zdrava razuma: ništa nećemo trošiti u grješne svrhe, a prema mogućnosti nastojat ćemo pomoći siromasima.

— Mariji dati sva svoja *duhovna dobra:* molitve, oproste, zasluge, kreposti; sva dobra djela sadašnja, prošla i buduća; sve što imamo ili ćemo imati u redu naravi, milosti i slave; da ona sve to očisti i uljepša; da ona time raspoloži kako je na veću slavu Božju, spas naše duše, obraćenje grješnika.

Po toj posveti postajemo potpuno Marijino vlasništvo, odabrana njezina djeca, koja nadasve Majku Božju ljube i njoj vjerno služe. Ali nije dosta jednom se Mariji posvetiti, pa onda kasnije zaboraviti na posvetu i na Majku Božju. Kad smo se Majci Božjoj posvetili, moramo onda uvijek *živjeti u duhu posvete*, u ovisnosti o Mariji, u društvu s Marijom.

Neka je majka rekla djetetu: »Moraš uvijek ići s mamom, nikada sam!« Tako osjeća i misli svaka majka. A svako dobro dijete razumije želje svoje majke, uvijek je rado uz majku, rado s njom razgovara, grli je i ljubi. Slično i naša duhovna nebeska Majka želi uvijek uza se vidjeti svoju duhovnu djecu. Odabrane duše to razumiju i nastoje *u duhu uvijek biti uz Mariju*, često joj izraziti ljubav i odanost.

Najglavniji i *najvažniji učinak* posvete Majci Božjoj i sastoji se baš u tome *da na svoju nebesku Majku što više mislimo*, da smo duhom što duže u njezinoj prisutnosti; *da je srdačno i često*

zazivamo molitvom, pobožnim uzdasima. Vrlo je lijepa vježba da se svoje nebeske Majke sjetimo barem kad čujemo da tuku satovi, pa da onda izmolimo jednu Zdravomariju, kako su to činili sv. Alfons Rodr., sv. Gabrijel od Prež. i dr. Isto je tako lijepa vježba: Kad prođemo ispred slike ili kipa Marijina da se naklonimo uz kratak pozdrav, pobožan uzdah, kako su to činili glasoviti Newton i sv. Bernard.

Koji su po posveti postali Marijina odabrana djeca, često će *zazivati Marijino ime.* To ime — kako smo rekli — anđele veseli, đavle tjera; ljude tješi, jača, rasvjetljuje. Ono je svecima slatko kao med. Bl. Henrik Suzon govorio je: »Marijo, Marijo... što si tek ti ako je tvoje ime tako ljupko i slatko?!« Marijino ime neka ti je uvijek na ustima i u srcu! (Sv. Bernard)

Kad započinjemo molitvu ili koji posao, pomislimo na bl. Djevicu, zazovimo je u pomoć, zatražimo njezin blagoslov. Sv. Stanislav K., kad bi počinjao posao, rad, naklonio bi se Marijinoj slici i zatražio blagoslov. Glasoviti Kepler započinjao je posao zazvavši Marijino ime. Što god radimo, radimo s Marijom, pred njom, njoj na slavu, jer je slava Marijina slava Božja. Kad obavljamo svoje dnevne poslove, kada vršimo svoje staleške dužnosti; kad molimo, prisustvujemo sv. misi, primamo sv. pričest; kad smo u teškoći — budimo uvijek uz Mariju, s Marijom. *Uvijek se i svagdje vladajmo, kako bi se ona vladala da je na našem mjestu.* Uvijek s Marijom, sve s Marijom! S Marijom nastojmo živjeti, raditi, šetati se, šutjeti, moliti; radovati se i veseliti se; trpjeti i plakati. U njezinu je društvu najljepše. Čitav naš život ima oživljavati Marijin duh, jer je to duh Božji!

Lijepo je rekao sv. Pavao: živim — ali ne više ja, nego Krist živi u meni! (Gal 2, 20). Slično može reći i osoba koja se potpuno preda Isusu po Mariji: Ne živim više ja, nego Krist s Marijom živi u meni!

Napokon, duša posvećena bl. Djevici želi *i umrijeti s Marijom*, da zauvijek bude najuže sjedinjena sa svojom dragom Majkom. Sv. Leonard toliko je čeznuo da bude uvijek s Marijom, te je jednom za vrijeme propovijedi u zanosu podigao ruke i uskliknuo: »Želim umrijeti i biti uvijek s Marijom!«

Eto, to je prava pobožnost prema Majci Božjoj. Takvom ćemo pobožnošću savršeno ugoditi svojoj nebeskoj Majci i Kraljici. Takvom ćemo pobožnošću najsigurnije zaslužiti Marijin zagovor i zaštitu u životu i na smrti.

3. — Netko će možda pomisliti: Kad se ovako savršeno predamo Mariji, zar to ne znači za nas gubitak slobode, neko zarobljavanje, osiromašenje. Da, takva potpuna posveta znači zarobljavanje, zasužnjivanje. Ali *postati Marijin sužanj* — to nije nimalo strašno ni teško, nego je to *izvanredna slast i milina.* Postati sužanj Majke Božje — to znači prestati biti sužanj pakla, sotone, grijeha, strasti, tjelesnih požuda, ljudskih obzira, a dragovoljno se predati u naručaj najnježnije nebeske Majke, koja neopisivom ljubavlju usrećuje sve svoje vjerne štovatejle.

Ništa ne gubimo *kad se savršeno predamo Mariji,* osim svoje bijede i nevolje. Naprotiv, vrlo mnogo dobivamo. Marija se, kao najbolja Majka, ne da natkriliti u ljubavi i velikodušnosti. Kad mi nju ljubimo svim srcem, onda će i ona nas ljubiti kao svoju najmiliju djecu. Kad smo mi njoj povjerili sebe i sve svoje, onda se i ona nama predaje potpuno sa svim svojim zaslugama i dobrim djelima. Mi onda pred Bogom nismo siromašni, bijedni, nego vrlo bogati, jer nas Majka Božja čini dionicima svojih dobrih djela, zasluga, molitava, Mi onda sa svim pouzdanjem upravljamo Bogu svoje molitve, jer znamo da naša nebeska Majka s nama moli.

Osobito mnogo dobivamo kad presv. Djevici poklonimo ono najdraže što imamo, svoje srce i svu ljubav svoga srca, jer onda i naša *predobra Majka nama daje svoje Srce.* Krasne li zamjene! Mi Mariji poklanjamo svoje bijedno, grješno srce, a ona nama daje svoje divno bezgrješno Srce s neopisivim žarom savršene djevičanske i majčinske ljubavi. Kolika sreća za nas: divno, bezgrješno Marijino Srce — naša svojina! Ništa, dakle, ne gubimo, nego neizrecivo mnogo dobivamo, kao što dijete ništa ne gubi, nego vrlo mnogo dobiva kad žarko ljubi svoju majku.

U srednjem vijeku bio je običaj da vitezovi prisegnu vjernost, ljubav, odanost nekoj plemenitoj gospođi. Pri tome bi obećali da će joj služiti čitav život, da će je proslaviti kreposnim i junačkim životom. — Nešto slično i mi činimo kad Mariju biramo za Kraljicu i gospodaricu svoga srca; kad njoj prisižemo vjernost, odanost, ljubav. Samo je ogromna razlika između naše nebeske Majke i Kraljice našega srca i svih drugih žena, pa bile one ne znam kako dobre, ugledne, bogate, lijepe. *Marija dobrotom, ljepotom* i svim drugim odlikama neopisivo *nadilazi sve žene.* Ona je jedina bezgrješna Djevica, blagoslovljena među ženama, Majka Božja. Njoj priseći vjernost, njoj služiti, nju ljubiti — to je najveća sreća; od toga ništa veće, ljepše ni savršenije. Velika je to tajna, tajna mnogima nepoznata. *Sretne duše* kojima je otkrivena tajna, *koje su Mariju odabrale za Kraljicu svoga srca.* Blago onima koji su upoznali ljepotu posvete Mariji, koji su se njoj posvetili i žive u duhu te posvete. Blago onima koji su se izgubili u krilu nebeske Majke, da provode vrhunaravni život s Isusom i Marijom. Njima

će posveta donijeti, u jedinstvu s Isusom i Marijom, prevelike duhovne radosti i neobične plodove svetosti.

4.— Stoga nimalo ne oklijevaj, nego hiti u zagrljaj svoje nebeske Majke. U skrušenoj ispovijedi očisti svoje srce od grijeha, da bude dostojan poklon bezgrješnoj Kraljici. *Obnovi svoj krsni zavjet.* Odreci se zauvijek sotone i njegovih djela. Odluči da ćeš uvijek savjesno služiti Isusu i Mariji. *Sebe i sve svoje velikodušno predaj, pokloni, posveti presvetoj Djevici,* da s Marijom i i po Mariji budeš potpuno Isusov.

Neka tvoja posveta bude iskrena, potpuna, savršena. Iz dubine srca, s puno ljubavi sebe i sve svoje predaj Mariji. U tome predanju *neka te vodi zanos,* kakav je bio kod č. Ivana Colina koji je govorio: »Kad bih imao toliko života, koliko je zrna pijeska na obalama oceana; kad bih imao toliko sredstava da ti služim koliko ih imaju sva stvorenja zajedno, ne bih imao dovoljno života, dovoljno sredstava da udovoljim željama moga srca, koje je pripravno da ovoga časa prestane kucati, kad se ne bih nadao da će te ljubiti i tebi služiti zauvijek.« Kad se Mariji posvećujemo, žalimo samo što imamo jedan život, i to tako kratak, da ga nebeskoj Majci predamo.

Nasljeduj *primjer sv. Ivana evanđelista,* o kojemu Evanđelje govori da je odmah na Kalvariji Majku Isusovu uzeo k sebi. I ti uzmi bl. Djevicu kao svoju Majku. Neka ona bude sva tvoja sreća, sve tvoje bogatstvo, život tvoga života, duša tvoje duše, srce tvoga srca, tvoje jedino blago u vremenu i u vječnosti. Posveti se bez oklijevanja presv. Djevici. U zamjenu za svoju posvetu, za svoj poklon, ne traži ništa, nego divnu ljubav Marijina bezgrješnog Srca. Posvećujući se nebeskoj Majci i Kraljici, reci sa svim zanosom srca i duše:

Uzimljem te za sve blago moje;
O Marijo, daj mi Srce svoje!

Devetnica Kraljici srdaca

(Priprava za posvetu)

O bezgrješna Djevice Marijo, preslavna Majko Božja, predobra moja Majko i Kraljice! Tebe je Presveto Trojstvo odabralo da po tebi Sin Božji postane čovjekom i oslobodi nas grijeha, a mi grješni ljudi da po tebi dođemo k Isusu, svome Otkupitelju i jedinome posredniku kod Oca nebeskoga. Stoga, tko tebe upozna i ljubi, naći će mir i sreću, jer ćeš ga ti čuvati i svojim svemoćnim zagovorom pomagati; ti ćeš ga dovesti k Isusu, koji je za sve ljude jedini put istine što vodi u radost i život.

I ja, o moja preslatka Majko i Kraljice, želim stupiti u broj tvojih odabranika. I ja hoću da budem tvoj iskreni štovatelj i pravi ljubitelj. Tebi želim predati i posvetiti svoje srce, svoju dušu i sve svoje. Dostoj se, o Marijo, primiti moj poklon. Ti prosvijetli moju pamet da upoznam kolika je sreća tebe ljubiti i tebi služiti. Ti me pomozi da budem vrijedan tebi se potpuno posvetiti, te unaprijed revno služiti tebi i tvome Sinu Isusu. Amen.

Tri Zdravomarije

R. Moli za nas, sveta Bogorodice.
O. Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

P o m o l i m o s e. Gospodine Isuse Kriste, posredniče naš kod Oca, koji si preblaženu Djevicu, Majku svoju, učinio također i našom Majkom i posrednicom kod tebe, dopusti da svaki, koji se s molbom tebi obrati, sve po njoj utješen postigne. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vijekova. Amen.

Posvetna molitva

Gospodine Isuse Kriste, pravi Bože i pravi Čovječe, jedini Sine vječnoga Oca i presvete Djevice Marije! Klanjam ti se u najdubljem poštovanju i zahvaljujem ti, što si umro za me na križu, da me izbaviš od ropsva sotonskoga i učiniš me djetetom Božjim. Oprosti mi što se nisam okoristio milošću otkupljenja, nego sam griješeći prekršio obećanja što sam ti ih svečano dao na sv. krštenju. Zbog svojih teških grijeha ne usuđujem se nikako da se sam tebi približim. Zato se utječem zagovoru tvoje presvete Majke, koju si mi dao da posreduje za me kod tebe. Po njezinu zagovoru nadam se da ću postići milost pokajanja i oproštenje grijeha.

Tebi se, dakle, obraćam, o neokaljena Djevice i Majko Božja, Kraljice neba i zemlje, posrednice naša i sigurno utočište grješnika. Poslušaj moju želju i primi obećanja što ti ih pružam ja neznatni stvor.

Ja... nevjerni grješnik, obnavljam danas i polažem u tvoje ruke svoj krsni zavjet. Odričem se zauvijek đavla, njegovih raskoši i njegovih djela, i predajem se po tvojim rukama potpuno Isusu Kristu s čvrstom odlukom da ću uvijek vršiti njegove svete zapovijedi. A da njemu bolje ugodim, *odabirem te danas, o Marijo, pred cijelim nebeskim dvorom za Majku i gospodaricu svoju. Tvome se bezgrješnom Srcu potpuno posvećujem. Tebi, Majko i Kraljice, poklanjam svoje srce, dušu i tijelo svoje, svoja unutarnja i izvanjska dobra, pače i vrijednost svih svojih prošlih, sadašnjih i budućih dobrih djela. Predajem ti potpuno pravo da raspolažeš sa mnom i sa svim što je moje, bez izuzetka, po tvojoj miloj volji, na veću čast Božju u vremenu i u vječnosti.*

Primi, predobrostiva Djevice i Majko, moj poklon i ubroji me među one koje ti ljubiš, koje ti učiš, koje ti vodiš i štitiš. Predstavi me milom Sinu tvome da me po tebi k sebi uzme, kao što me je po tebi otkupio. Učini da budem pravi učenik i sljedbenik tvoga Sina Isusa, pa da po tvome primjeru i zagovoru dosegnem puninu njegove dobi na zemlji te zaslužim doći u njegovu slavu na nebu. Amen.

SADRŽAJ

	Str.
Predgovor	3
Svibanj	5
Preodređena	8
Bezgrješna	11
Rođenje Marijino	15
Ime Marijino	18
Prikazanje u hramu	22
Marijin djevičanski zaručnik	26
Majka Božja	31
Zvat će me blaženom	36
Djevica prežalosna	40
Naša Majka	45
Majka Crkve	49
Uzor kreposti	54
Sva si lijepa, o Marijo	59
Uznesenje	63
Kraljica svemira	68
Kraljica srdaca	72
Kraljica Hrvata	75
Kraljica kršćanske obitelji	79
Kraljica kršćanske mladeži	83
Najblagoslovljenija	87
Posrednica svih milosti	92
Marija Pomoćnica	96
...na času smrti	101
Kraljica Čistilišta	105
Kraljica Ružarija	109
Majka Božja Karmelska	114
Majka Božja Lurdska	118
Majka Božja Fatimska	123
Bezgrješno Srce Marijino	128
Pobožnost Majci Božjoj	132
Posveta Majci Božjoj	136
Devetnica Kraljici srdaca	141
Posvetna molitva	142

RAZMATRANJA (PROPOVIJEDI) ZA BLAGDANE MAJKE BOŽJE

Sveta Obitelj	79
Zaruke BDM (sv. Josip)	26
Svijećnica	40
Gospa Lurdska	118
Blagovijest	31
Sedam žalosti BDM	40
Marija Posrednica	92
Majka Božja Fatimska	123
Pomoćnica kršćana	96, 75
Majka Božja Kraljica	68
Pohod BDM	36
Gospa Karmelska	114
Velika Gospa	63
Srce Marijino	128
Mala Gospa	15
Ime Marijino	128
Gospa Žalosna	40
Marija Pomoćnica v. Pomoćnica kršćana	
Kraljica Ružarija	109
Materinstvo BDM	31, 45, 49
Prikazanje BDM	22
Bejgrješno Začeće BDM	11

STVARNO KAZALO

Blagovijest 31

Crkva i Marija 49

Čistilište 105
Čistoća 28, 56, 84
Čudo 120, 125

Devetnica Kraljici srdaca 141
Duhovi 50

Fatima 123, 130

Grijeh 11, 14, 60, 119, 124

Hrvati i Marija 75

Ime Isusovo 18
Ime Marijino 18

Karmelska Majka Božja 114
Kraljica Hrvata 75
Kraljica kršćanske mladeži 83
Kraljica kršćanske obitelji 79
Kraljica srdaca 72
Kraljica svemira 68
Kreposti Marijine:
blagost 55
djevičanstvo 56
ljubav 55
poniznost 57
posluh 55
razboritost 55
vjera 54
Krsni zavjet 14, 25 (v. Posveta Majci Božjoj)

Lurd 118

Ljepota Marijina 59

Majka Božja 31
Majka naša 42, 45
Mladež i Marija 83
Molitva 52, 119, 124

Obitelj i Marija 79
Otajstveno tijelo Kristovo 44, 46, 49

Pobožnost Majci Božjoj 132
Pohod Elizabeti 36
Pokora 120, 124
Pomoćnica kršćana 96
Pomoćnica na smrti 102
Pomoćnica duša u Čistilištu 106
Poniznost 28, 57
Posrednica svih milosti 92
Posveta Majci Božjoj 25, 108, 131, 136
Posvetna molitva 142
Preodređena 8
Prikazanje u Hramu 22

Rad 29
Roditeljske dužnosti 80
Rođenje Marijino 15
Ružarij 109, 124

Simboli Marijini u Starom zavjetu 10
Smrt 101
Srce Isusovo 128
Srce Marijino 125, 128
Subote prve 130
Sud Božji 101, 108
Suotkupiteljica 42
Svetišta Majke Božje 79, 118, 123
Svibanj 5

Škapular karmelski 115
Štovanje Majke Božje 37

Trpljenje 29, 43

Utočište grješnika 98
Uznesenje Marijino 63

Veliča 36

Začeće bezgrješno 11, 119
Zaručnik Majke Božje (sv. Josip) 26
Zdravomarija 104, 109

Žena i Marija 87
Žene starozavjetne — slika Majke Božje 9, 59
Život zemaljski 101